

NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • ME 2018

Liaona

**Vosa mai na
Koniferedi Raraba**

Tokoni E Rua na
iApositolo Vou

Tokoni O Ira na
Vakaitutu Raraba Vou
kei na Vakaillesilesi ni
Mataisoqosoqo Raraba

Kacivaki e Vitu na
Valetabu Vou

Na Mataveiliutaki Taumada

*A tokoni o Peresitedi Russell M. Nelson (e loma) me ika 17 ni Peresitedi ni Lotu enai ka 188 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki.
Oi rau na nona daunitakasala ena Mataveiliutaki Taumada o ya o Peresitedi Dallin H. Oaks (imau) kei Peresitedi Henry B. Eyring*

Soqoni ena Mataka ni Vakarauwai

- 6 **Soqoni Vakalou**
Peresitedi Henry B. Eyring
- 9 **Na iSolisoli Mareqeti Mai Vua na Kalou**
Peresitedi M. Russell Ballard
- 12 **Au sa Dua Li na Luve ni Kalou?**
Elder Brian K. Taylor
- 15 **Me Vaka sa Sega ni Cudruvi Kemudou na Karisito, Mo Dou Vaka Talega Kina**
Elder Larry J. Echo Hawk
- 17 **Na Loma ni Dua na Parofita**
Elder Gary E. Stevenson
- 21 **Me Yacova Me Vakavitusagavulu Na Vitu**
Elder Lynn G. Robbins
- 24 **Na Parofita ni Kalou**
Elder Neil L. Andersen

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai

- 28 **Nodra Tokoni na Vakaitutu ni Lotu**
Peresitedi Dallin H. Oaks
- 29 **Ripote mai na Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu, 2017**
Kevin R. Jergensen
- 30 **Yalomalua ka Yalomalualumu**
Elder David A. Bednar
- 34 **E Dua Tale na Siga**
Elder Taylor G. Godoy
- 36 **Era Cakacaka na Goneyalewa**
Bonnie L. Oscarson
- 39 **Na Cakacaka Vakalotu ni Veivakabulai ena Kauta mai Vei Keda na Rarama Vakasakiti**
Elder Taniela B. Wakolo
- 42 **Veivakavulici e Vale—e dua na iTavi Rekitaki ka Tabu**
Devin G. Durrant
- 46 **Cakacaka ni Valetabu kei na Tuva Kawa: Veivauci kei na Veivakabulai**
Elder Dale G. Renlund

Soqoni Raraba ni Matabete

- 50 **Me ra Kila na Matabete i Eroni Yadua**
Douglas D. Holmes
- 54 **Vosa ni Vakamacala Taumada**
Peresitedi Russell M. Nelson
- 55 **Na Kuoramu ni iTalatala Qase**
Elder D. Todd Christofferson
- 58 **Raica! Na Mataivalu Vakatu**
Elder Ronald A. Rasband
- 61 **Veiqaravi Veivakauqeti**
Peresitedi Henry B. Eyring
- 65 **Na Kaukauwa ni Matabete**
Peresitedi Dallin H. Oaks
- 68 **Veiqaravi ena Kaukauwa kei na Lewa ni Kalou**
Peresitedi Russell M. Nelson

Soqoni ena Mataka ni Sigatabu

- 75 **Taura na Yalo Tabu me Nomu iDusidusi**
Elder Larry Y. Wilson

78 Ena Lewa Vata

Reyna I. Aburto

- 81 **Na Loloma Savasava: Sa Kedra iVakatakilakila Dina na Tisaipeli Dina i Jisu Karisito.**
Elder Massimo De Feo

- 83 **Ko Koya sa Vosota me Yacova na iVakataotioti, ena Vakabulai**
Elder Claudio D. Zivic

- 86 **Me Tiko kei Kemuni na Yalona**
Peresitedi Henry B. Eyring

- 89 **Na Veika Lalai ka Rawarawa**
Peresitedi Dallin H. Oaks

- 93 **Na iVakatakila ki na Lotu, Na iVakatakila ki na Noda Bula**
Peresitedi Russell M. Nelson

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu

- 97 **Sa Tucake ko Jisu**
Elder Gerrit W. Gong
- 98 **Era Vosa na Parofita ena Kaukauwa ni Yalo Tabu**
Elder Ulysses Soares
- 100 **Na Veiqaravi**
Peresitedi Russell M. Nelson
- 101 **“Tiko Vata Kei Ira ka Vakaukauwataki Ira”**
Elder Jeffrey R. Holland
- 104 **Veiqaravi me Vakataka na iVakabula**
Jean B. Bingham
- 107 **Raica na Tamata!**
Elder Dieter F. Uchtdorf
- 111 **E Baleta Kecega na Tamata**
Bisopi Gérald Caussé
- 114 **Vakarau mo Sotava na Kalou**
Elder Quentin L. Cook
- 118 **Me da Sa Gu Tiko**
Peresitedi Russell M. Nelson
- 72 **Vakaitutu Raraba kei na Vakaillesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai**
- 119 **Ripote Vakaiwiliwili, 2017**
- 120 **Na iTuvatuva ni iTalanoa ni Koniferedi**
- 121 **Na iTukutuku mai na Lotu**
- 137 **Lako Mai, Mo Muri Au—Me Baleta na Matabete i Melikiseteki kei na Soqosoqo ni Veivukei**

Nai Ka 188 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Mataka ni Vakarauwai, 31 ni Maji, 2018, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring.
iDolamasu: Elder Mervyn B. Arnold.
iSogomasu: Elder W. Mark Bassett.
Sere mai na Matasere ni Tabernacle; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, veiliutaki; Andrew Unsworth kei Clay Christiansen, daunioqani “Sweet Is the Work,” *Serenilotu*, naba 147; “We Thank Thee, O God, for a Prophet,” *Serenilotu*, naba 19, arr. Wilberg; “We Listen to a Prophet’s Voice,” *Serenilotu*, naba 22, arr. Murphy; “Press Forward, Saints,” *Serenilotu*, naba 81; “Tell Me the Stories of Jesus,” *Nodra Sere na Lalai*, 57, arr. Murphy; “My Redeemer Lives,” *Serenilotu*, naba 135, arr. Wilberg.

Yakavi ni Vakarauwai, 31 ni Maji, 2018, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Dallin H. Oaks
iDolamasu: Elder Mark A. Bragg.
iSogomasu: Elder Peter F. Meurs.
Sere mai na matasere cokovata ni koroni-vuli ni lotu e Salt Lake City, Utah; Marshall McDonald kei Richard Decker, veiliutaki; Linda Margetts kei Bonnie Goodliffe, daunioqani: “Come, Listen to a Prophet’s Voice,” *Serenilotu*, naba 21, arr. Matthews kei Goodliffe; “Where Can I Turn for Peace?” *Serenilotu*, 129, arr. McDonald kei Parker; “Choose the Right,” *Serenilotu*, naba 239; sere veicurumaki, arr. McDonald: “As Zion’s Youth in Latter Days,” *Serenilotu*, naba 256, kei “The Iron Rod,” *Serenilotu*, naba 274; “I’ll Go Where You Want Me to Go,” *Serenilotu*, naba 270, arr. Wilberg.

Bogi ni Vakarauwai, 31 ni Maji, 2018, Soqoni Raraba ni Matabete

Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring.
iDolamasu: M. Joseph Brough.
iSogomasu: Elder K. Brett Nattress.
Sere mai na matasere ni matabete ni Brigham Young University–Idaho; Randall Kempton, Paul Busselberg, kei David Lozano-Torres, veiliutaki; Brian Mathias kei Andrew Unsworth, daunioqani: “How Firm a Foundation,” *Serenilotu*, naba 85, arr. Busselberg, tabaka na Sharpe Music Press; “Father in Heaven,” *Serenilotu*, naba 133, arr. Busselberg, tabaka na Sharpe Music Press; “Praise to the Lord, the Almighty,” *Serenilotu*, naba 72; “Rise Up, O Men of God,” *Serenilotu*, naba 324.

Mataka ni Sigatabu, 1 ni Epereli, 2018, Soqoni Raraba

Veiliutaki: President Russell M. Nelson.
iDolamasu: Elder S. Mark Palmer.
iSogomasu: Elder Joaquin E. Costa.
Sere mai na Matasere ni Tabernacle; Mack Wilberg, veiliutaki; Clay Christiansen kei Richard Elliott, daunioqani: “On This Day of Joy and Gladness,” *Serenilotu*, naba 64; “Christ the Lord Is Risen Today,” *Serenilotu*, naba 200, arr. Wilberg; “He Sent His Son,” *Nodra Sere na Lalai*, 34–35, arr. Hoffheins; “Rejoice, the Lord Is King!” *Sere ni Lotu*, naba 66; “Sa Tucake!” *Serenilotu*, naba 199, arr. Wilberg, tabaka na Oxford University Press.

Yakavi ni Sigatabu, 1 ni Epereli, 2018, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Dallin H. Oaks.
iDolamasu: Elder Weatherford T. Clayton.
iSogomasu: Elder Valeri V. Córdón.
Sere mai na Matasere ni Tabernacle; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, veiliutaki; Richard Elliott kei Brian Mathias, daunioqani: “Brightly Beams Our Father’s Mercy,” *Serenilotu*, naba 335, arr. Murphy; “Dear to the Heart of the Shepherd,” *Serenilotu*, naba 221, arr. Wilberg; “Redeemer of Israel,” *Serenilotu*, naba 6;

“Love One Another,” *Serenilotu*, naba 308, arr. Wilberg; “Let Us All Press On,” *Serenilotu*, naba 243, arr. Elliott, tabaka o Jackman.

Sa Tu na Vosa ni Koniferedi

Mo raica na vosa ni koniferedi raraba ena initaneti ena veivosa e vuqa, lako ki na conference.lds.org ka digitaka e dua na vosa. Era sa tu talega na vosa ena Gospel Library mobile app. Kena ivakarau ni oti e ono na macawa mai na gauna ni koniferedi raraba, sa dau tu na vidio vaka-Valagi kei na vosa katonu ena veisitoa ni lotu. Na itukutuku me baleta na koniferedi raraba ena kena ivakarau me baleti ira na lewenilotu lokiloki sa tu ena disability.lds.org.

E Waqana

E Liu: iTaba mai vei Leslie Nilsson.
E muri: iTaba mai vei Cody Bell.

Veitaba ni Koniferedi

Na itaba mai Salt Lake City a tabaka o Cody Bell, Janae Bingham, Mason Coberly, Randy Collier, Weston Colton, Allesandra DeAgostini, Ashlee Larson, Brian Nicholson, Leslie Nilsson, Matt Reier, Christina Smith, Dave Ward, kei Mark Weinberg.

ME 2018 21 NO. 2**LIAONA 14751 858**

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Na Mataveiliutaki Taumada: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua:

M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Edita: Hugo E. Martinez

iVukevuke ni Edita: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie
Daavakasala: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R. Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Donald L. Hallstrom, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke

Manidia Dairekita: Richard I. Heaton

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: Adam C. Olson

iVukevuke Manidia Edita: Ryan Carr

Veivuke ena Tabavola: Debbie Bacon

Volavola kei na Edita: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabavola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Ira Glen Adair, Kevin Banks, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Tabaki taumada: Joshua Dennis, Ammon Harris

Dairekita ni Tabavola: Steven T. Lewis

Dairekita ni Veivotayaki: Troy R. Barker

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na Liaona, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacula tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se ililiuli ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org; ena i-meli ki na liahona@ldschurch.org; se ena meli ki na Liaona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na Liaona (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabasi" se "idisidusi") sa vakadewataki oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Siperi, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2018 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloyalo era tiko ena Liaona me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloyalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

May 2018 Vol. 21 No. 2 LIAHONA (USPS 311-480)
Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 507.1.5.2).
NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Kedra iTuvatuva Vakamatanivola O Ira Era Vosa

Aburto, Reyna I., 78
Andersen, Neil L., 24
Ballard, M. Russell, 9
Bednar, David A., 30
Bingham, Jean B., 104
Causé, Gérard, 111
Christofferson, D. Todd, 55
Cook, Quentin L., 114
De Feo Massimo, 81
Durrant, Devin G., 42
Echo Hawk, Larry J., 15
Eyring, Henry B., 6, 61, 86
Goday, Taylor G., 34
Gong, Gerrit W., 97
Holland, Jeffrey R., 101
Holmes, Douglas D., 50
Jergensen, Kevin R., 29
Nelson, Russell M., 54, 68, 93, 100, 118
Oaks, Dallin H., 28, 65, 89
Oscarson, Bonnie L., 36
Rasband, Ronald A., 58
Renlund, Dale G., 46
Robbins, Lynn G., 21
Soares, Ulisses, 9
Stevenson, Gary E., 17
Taylor, Brian K., 12
Uchtdorf, Dieter F., 107
Wakolo, Taniela B., 39
Wilson, Larry Y., 75
Zivic, Claudio D., 83

iTuvatuva Vakaiulutaga

Bulakilikili, 65, 75
Bula savasava, 114
Bula vakalou, 12, 30
Bula Vakatama, 65
Bula vakatina, 12
Cakacaka ni kaulotu, 114
Cakacaka ni valetabu, 36, 46, 114, 118
Cakacaka Vakalotu, 39, 46, 50, 97, 114, 118
Cauravou, 36
Duavata, 58, 78, 114
Gonelalai, 12, 42
Goneyalewa, 36, 100
Ira na Parofita, 9, 17, 24, 30, 97, 98
iSoqosoqo ni Lotu, 17, 58, 101
iSoqosoqo ni Veivukei, 100, 104
iTabagone, 104
iTavi, 36, 114
iTikotiko, 42, 111
iVakatakila, 75, 93
iVola i Momani, 12
Jisu Karisito, 9, 12, 15, 21, 24, 30, 34, 39, 75, 78, 81, 83, 86, 89, 93, 97, 98, 104, 107, 111
Josefa Simici, 12, 39, 86, 93, 97
Kalouca, 107
Kalou na Tamada, 12, 78, 81
Koniferedi raraba, 118
Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, 17, 93
Kuoramu ni matabete, 54, 55, 58, 61, 104
Loloma, 54, 78, 81, 86, 100, 101, 104
Loloma Cecere, 61
Loloma soliwale, 21
Masu, 42, 75, 78, 83, 86, 93
Matabete, 65, 68, 100
Matabete i Eroni, 50
Matabete i Melikiseteki, 55, 58, 65

Mataveiliutaki Taumada, 17, 93
Matavuvuale, 42, 65
Mate, 107
Muria Voli na parofita, 17, 24, 58, 98
Na Solibula, 34
Rawa ka, 21
Reki, 34
Sakaramede, 9, 21, 39, 83
Siganimate, 93, 97, 107
Siga ni Vakacegegu, 9
Siko Vuvuale, 100, 101
Soqoni Vakalou, 6, 17, 24, 93
Talairawarawa, 24, 83, 86, 89
Tucaketale, 89, 97, 107
Tuva Kawa, 36, 46, 114
Vakabauta, 9, 24, 50, 86, 98, 118
Vakatisaipeli, 36, 81, 104, 107, 111, 118
Vakavakarau, 114
Valetabu, 97
Veikacivi ena Lotu, 65, 93
Veiqaravi, 54, 55, 58, 61, 68, 78, 86, 100, 101, 104, 111
Veiqaravi, 9, 36, 54, 55, 61, 65, 68, 78, 81, 101, 104
Veisorovaki, 12, 15, 34, 39, 50, 81, 93, 97, 107
Veituberi ena vuvuale, 100, 101
Veivakabulai, 46
Veivakavulici, 17, 42, 50
Veivosoti, 15, 21, 81
Veivutuni, 21, 24, 50, 75, 83, 89, 107
Veiyalayalati, 39, 83, 97, 111, 118
Viavialevu, 30
Vosota vakadede, 83
Vuli ivolanikalou, 12, 42, 83
Yalomalua, 30, 86
Yalomalualumu, 30
Yalo Tabu, 75, 86, 93, 98
Yavu ni veivakabulai, 34, 81

Veika Vakasakiti mai nai ka 188 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Ai tukutuku ni veigauna ena koniferedi raraba oqo ena vuqa na inaki, oka kina na kena vakavoutaki na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki kei na kena tekivutaki e dua na gauna vou ni veiqaravi. Ia a kena a namaki duadua beka na noda dui madigi yadua meda tokoni Peresitedi Russell M. Nelson mei ka 17 ni Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

E Dua na Soqoni Vakalou

Ni da sa tucake ka tokona na parofita vou ka Peresitedi, a sega ni dua na tamata a vola rawa na iwiliwili ni liga eda a laveta; ia a volai mai lomalagi me veiyalayalati kei na Kalou.

Ena gauna taucoko ni koniferedi, eda a raica na ivakadinadina ni oqo na Lotu ni iVakabula, e liutaka tiko o Koya maivei ira na Nona italai. Eda a vakadinadina-taka na itutu ni dua na parofita bula ni veimaliwai vata kei keda yadua—ni sega walega ni mai tu ena keda tadrui vata kei na iVakabula ia e mai tu e yasada ka dusia tiko na sala vua na iVakabula. Eda a sotava kina na gauna meda ciqoma na “noda dui ivakadinadina ni nona kacivi o Peresitedi Nelson sa mai vua na Kalou”

ka meda teivaka “na yaloda vua na Tura-ga o Jisu Karisito [ena noda] rogoci ira e tala mai o Koya” (raica na Elder Neil L. Andersen ena tabana 26).

- Sa rawa mo vulica eso tale na veika e baleti Peresitedi Nelson ena itukutuku digitaki e 16 na tabana e vakau vata tiko yani kei na *Ensign* kei na *Liaona* ni Me 2018.

Tokoni ni iLiuli vou ni Lotu

Me ikuri ni nona tokoni o Peresitedi Nelson, eda a tokona e sivia na 70 na iliuli vou.

- O na raica na yacadra sa tokoni, oka kina na Vitusagavulu ni iWasewase vou, ena tabana 6–8, 28–29.
- Wilika na kedra itukutuku leleka na iliuli yadua vakatekivu ena tabana 121.

Weisau ki na Kuoramu kei na Veiqaravi

Dina ga ni ra raica raraba oqo na parofita, na weisau a mai vakaraitaki ena koniferedi “sa ivakaraitaki ni ivakatakila [mai vua na Kalou] ka sa dusimaka tiko na Lotu oqo mai na ivakatekivu,” a kaya o Elder Jeffrey R. Holland (raica na tabana 101).

- Wilika na ivakamacala me baleta na vakavoui ni kuoramu mai vei Peresitedi Nelson, Elder D. Todd Christofferson, kei Elder Ronald A. Rasband, vakatekivu ena tabana 54.
- Wilika na ivakamacala baleta na veiqaravi mai vei Peresitedi Nelson, Elder Holland, kei Sister Jean B. Bingham, vakatekivu ena tabana 100.
- Raica na ikuri ni ivakamacala me baleta na weisau oqo kei na ivurevure ni ivakasala ena iwasewase ni itukutuku ena tabana 132–33.

iKuri ni Valetabu

Me rawarawa ka dina “na noda itukutuku ki vuravura” eda sa: “sureti ira na luvena kece na Kalou ena yasa ruarua ni ilati me ra lako mai vua na iVakabula, ciqoma na veivakalougata-taki ni valetabu savasava, taukena na reki, ka wili ki na bula tawamudu,” sa mai kacivaka kina o Peresitedi Nelson e vitu na valetabu vou.

- Sa rawa mo raica na veivanua ena tara kina na vitu na valetabu vou oqo ena tabana 133. ■

Vakaraitaka o Peresitedi Henry B. Eyring
iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Soqoni Vakalou

Kemuni na taciqū kei na ganequ, e kerei au o Peresitedi Nelson meu vakayacora na cakacaka ni soqoni vakalou eda sa mai soqoni vata tiko kina nikua.

Oqo e dua na gauna e cecere na kena inaki baleti ira na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e vuravura taucoko.

Vakatekivu mai nai ka 10 ni Okotova, 1880, ena gauna a tokoni kina o John Taylor me sosomitaki Brigham Young me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, na gauna yadudua oqo a vakayacori me dua ga na soqoni vakalotu ni lewe ni Lotu me vakaraitaka na domo ni Lotu.

Eda na laveliga vaka-kuoramu kei na ilawalawa. E na vanua cava ga o tu kina, ko ni sa sureti mo ni tucake ena gauna walega ko sa kerei mo vakaraitaka ena laveliga ni ko sa digitaka mo tokona na yaca sa vakaraitaki tiko. E dodonu mo laveliga ga ni ko kerei mo tucake.

E ratou na raica tiko mai na Vakaitutu Raraba era lesi ena Tabernacle kei na Olo ni Soqoni ena Rara ni Valetabu na laveliga ena veivanua oqo. Ena veivalenilotu ni iteki, ena raica tiko e dua na lewe ni mataveiliutaki ni iteki na laveliga oqo. Kevaka e dua e saqata, me na veitaratara yani vei nona peresitedi ni iteki.

Me da sa tekivu sara. Me vakadua tale, yalovinaka tucake ka laveliga ni ko kerei mo cakava vakakina.

Sa kerei na lewe ni Mataveiliutaki Taumada mo dou tucake.

Sa vakaturi ki na Mataveiliutaki Taumada me tokoni Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai;

O koya e tokona vei kemudou na Mataveiliutaki Taumada, me vakaraitaka.

Sa vakaturi ki na Mataveiliutaki Taumada me tokoni Dallin Harris Oaks me iMatai ni Daunivakasala kei Henry Bennion Eyring me iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada ena Lotu.

O koya e tokona vei kemudou na Mataveiliutaki Taumada, me vakaraitaka.

Sa vakaturi ki na Mataveiliutaki Taumada me tokoni Dallin Harris Oaks me Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua kei Melvin Russell Ballard me Peresitedi Vakatawa ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua.

O koya e tokona vei kemudou na Mataveiliutaki Taumada, me vakaraitaka.

Sa vakaturi ki na Mataveiliutaki Taumada me tokoni ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit Walter Gong, kei Ulisses Soares.

O koya e tokona vei kemudou na Mataveiliutaki Taumada, me vakaraitaka.

Sa vakaturi ki na Mataveiliutaki Taumada me tokoni rau na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua me ra parofita, daurairai, ka dauvakatakila.

Na lewe ni Mataveiliutaki Taumada, yalovinaka me vakaraitaka.

Me ratou sa dabe sobu na Mataveiliutaki Taumada.

Eda sa sureti Elder Gong kei Elder Soares me rau mai dabe e cake ena Kuoramu ni Le Tinikarua.

O ira ga na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, vaka kina o Elder Gong kei Elder Soares, yalovina ka ni tucake.

Sa vakaturi ki na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua me ra tokoni Russell Marion Nelson me parofita,

daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveliga kina na Mataveiliutaki Taumada.

Na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua e tokona, yalovinaka me vakaraitaka.

Mo ni tiko sobu tale.

Eda sa kerea na Vitusagavulu Vakaitutu Raraba kei na lewe ni Matabisopi Vakataulewa me ratou tucake.

Sa vakaturi ki na Vitusagavulu Vakaitutu Raraba taucoko kei na Matabisopi Vakataulewa me ra tokoni Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu

i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveliga kina na Mataveiliutaki Taumada.

Ira taucoko na Vitusagavulu Vakaitutu Raraba kei na lewe ni Matabisopi Vakatulewa era tokona, yalovinaka me vakaraitaka.

Mo ni tiko sobu tale.

Era sa kerei me ra tucake o kemuni oqo ena vanua cava ga o tiko kina e vuravura taucoko: Vitusagavulu ni iWasewase taucoko, peteriaki sa tabaki, bete levu, kei na italatala qase.

Sa vakaturi me tokoni o Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveligataki.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka me vakaraitaka.

Ke dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Mo ni tiko sobu tale.

Kemuni taucoko na lewe ni iSoqosoqo ni Veivukei—o ya, oi kemuni taucoko na yalewa yabaki 18 ka lako cake—yalovinaka ni tucake.

Sa vakaturi me tokoni o Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveligataki.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka ena laveliga.

Kevaka e dua e saqata, me vakaraitaka.

Mo ni tiko sobu tale.

Kemuni kece o ni lewena tiko na Matabete i Eroni—o ya o kemuni tauco ko sa tabaki oti mo ni bete, ivakavuvuli, kei na dikoni—yalovinaka ni tucake.

Sa vakaturi me tokoni o Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveligataki.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka ena laveliga.

Kevaka e dua e saqata, me vakaraitaka.

Mo ni tiko sobu tale.

Oi kemuni kece na goneyalewa mai na yabaki 12 ki na 18 yalovinaka ni tucake.

Sa vakaturi me tokoni o Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveligataki.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka ena laveliga.

Kevaka e dua e saqata, me vakaraitaka vakakina.

Mo ni tiko sobu tale.

Ena gauna oqo eda sa kerea na lewenilotu taucoko, ena vanua cava ga o tiko kina, oka kina o ira kece era sa tucake oti, yalovinaka mo ni tucake.

Sa vakaturi me tokoni o Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, vata kei rau nona daunivakasala kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua era sa vakaraitaki oti ka laveligataki.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka ena laveliga.

Kevaka e dua e saqata me vakaraitaka.

Mo ni sa tiko sobu tale.

Vinaka vakalevu, kemuni na taciqa kei na ganequ, na nomuni loloma kei na veitokoni. ■

Mai vei Peresitedi M. Russell Ballard

Peresitedi Vakatawa ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na iSolisoli Mareqeti Mai Vua na Kalou

Na bula e rawa ni sinai ena vakabauta, reki, marau, inuinui, kei na loloma ni da cakacakataka na tiki lailai ni vakabauta dina na Karisito.

Kemuni na taciqū kei na ganequ, eda se qai vakaitavi oti toka ena dua na soqoni vakalou, e dua na ivakarau e rawa ni raiclesu ki na iVola Tabu ena nodra a soqoni vata na Isireli me ra vakila ni sa tiko na Turaga ka marautaka na Nona veivakalougataki.¹ Eda kalougata ni da mai bula voli ena gauna sa vakalesui mai kina na ivakarau makawa oqo mai vua na Parofita o Josefa Simici.² Au kerea mo ni vola ena nomuni ivolaniveisiga na ka o vakila baleta na soqo tabu bibi o se qai vakaitavi oti ga kina.

Se qai oti toka ga, na noda talaca na noda parofita ka itokani lomani, o Peresitedi Thomas S. Monson. E dina ni da sa nanumi koya vakalevu, eda sa vakavinavinaka vakalevu ni sa kaciva na Turaga e dua na parofita vou, o Peresitedi Russell M. Nelson, me vakatulewa ena Nona Lotu Ena ivakarau dodonu eda sa tekivutaka e dua na sakisaki vou ena itukutuku ni Lotu. Oqo e dua na isolisoli mareqeti mai vua na Kalou.

Oi keda yadua eda sa tokoni Peresitedi Nelson ni da laveliga, ka da sa ivakadinadina e mata ni Kalou ka vakadeitaka ni sa isosomi dina i Peresitedi Monson. Ni da sa laveliga,

eda sa yalataka meda na rogoca na domona ni sa ciqoma tiko na veidusi-maki mai vua na Turaga.

E kaya kina na Turaga:

“O koya sa kilikili kina ki na [kena ibalebale na Peresitedi ni Lotu] me muria na vosa kei na ivakaro kecega sa vakatakilai vua . . . ;

“Ia mo dou vakabauta ka muria na ka sa tukuna, me vaka ga au sa tukuna vei kemudou”³

Au sa veikilai tu mai kei na noda parofita-peresitedi vou ena 60 na yabaki. Au sa veiqaravi vata kei koya ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena 33 na yabaki, kau sa ivakadinadina bula ni liga ni Turaga sa vakarautaki koya tu mai me mai noda iapositolo ka parofita vakatulewa me veiqaravi ena idola kece ni matabete tabu e vuravura. Oi keda yadua meda sa tokoni koya vakatauco-ko kei rau na nona daunivakasala ka muria na nodratou veidusi-maki. Eda sa veikidavaki talega kivei Elder Gong kei Elder Soares ni rau sa lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua.

Ni sa Tucaketale o Jisu, na soqo eda na marautaka tiko ena mua ni Siga ni Mate lagilagi oqo, ni a rairai vei iratou na Nona tisaipeli ka kaya, “Dou vakacegu: *me vaka sa talai au mai ko Tamaqu, au sa talai kemudou vaka talega kina.*”⁴ Raica eke na cakacaka taqai rua—sa tala mai na Kalou na Luvena. Sa talai ira na Nona italai na Luvena—o ira na tagane kei na marama—me ra vakayacora na Nodrau cakacaka.

Meda kakua ni kurabui meda kila ni o ira yadua oqori sa kacivi ki na cakacaka ni Turaga era sega ni tamata uasivi sara. Na italanoa ena ivolanikalou e vakamatatataki kina na tagane kei na yalewa era kacivi mai vua na Kalou mera cakava e dua na cakacaka cecere—ira na luvena tagane kei na yalewa vinaka na Tamada Vakalomalagi—sa kacivi me ra qarava nodra itavi ena

Lotu, guta mera cakava nodra vinaka taucoko, ia se bera ni dua me uasivi sara. Oqori e dina tiko nikua.

Me vaka ni tu dina na noda malumalumu kei na caka cala vakatamata, eda natosoya vakacava ki liu na noda veito-koni kei na veitautiliga vakai keda? Ena tekivu ena vakabauta—na vakabauta vakaidina na Turaga o Jisu Karisito. Na vakabauta na iVakabula sa imatai ni ivakavuvuli ni vunau ni kosipeli i Karisito.

Ena vica na yabaki sa oti au a gole ki Vanua Tabu. Ni keitou draiva tikiva yani e dua na vu ni musita, a taroga o dairekita ni Vale ni BYU e Jerusalemi keu sa raica beka e dua na soreni musita. E se bera, ka mani keitou kele sara. A vakaraitaka vei au na sore ni vu ni musita. E kurabuitaki ni ra ka lalai.

Au nanuma kina na ivakavuvuli i Jisu, “Niu sa kaya vakaidina vei kemudou, Kevaka e tu vei kemudou na vakabauta e vaka na sore ni musita, dou na kaya ki na ulunivanua oqo, Lako tani ki kea; ka na lako tani; a sa sega na ka ena dredre vei kemudou.”⁵

Kevaka sa lailai na noda vakabauta me vaka na sore ni musita, sa rawa ni vukei keda na Turaga meda tosoya tani na ulunivanua ni yalolailai kei na vakatitiqa sa tu e matada ni da qaravi ira na luve ni Kalou, kei na lewe ni matavuvale, lewe ni Lotu, kei ira se bera ni ra lewe ni Lotu.

Kemuni na Taciqu kei na ganequ, na bula e rawa ni sinai ena vakabauta, reki, marau, inuinui, kei na loloma ni da cakacakataka na tiki lailai ni vakabauta dina na Karisito—me vaka na vakabauta na lailai nisore ni musita.

E nanuma lesu o Elder George A. Smith na ivakasala nei Parofita Josefa Simici ki vua: “A kaya vei au meu kakua vakadua ni yalolailai, se cava sara na dredre era vakavoliti au. Keu sa lutudromu beka ki na qara titobu sara kei Nova Scotia ka ra buluti au na Rocky Mountain, meu kakua sara ni yalolailai ia meu ququmi matua tikoga, vakabauta tikoga, ka yaloqaqa tiko, kau na lamata vakaidina mai na veika sa ubi au.”⁶

Meda nanuma na vosa nei Paula, “Au sa rawata na ka kecega ena vukui Karisito o koya sa vakaukauwataki au.”⁷ Na kila oqo sa dua tale na isolisoli mareqeti mai vua na Kalou.

Me ikuri ni isolisoli au sa vakamacalataka, e vuqa tale e tu. Au na tukuna e vica ga—na isolisoli ni Siga ni Vakacecegu, na sakaramede, nodra qaravi na tamata, kei na isolisoli tawa vakatauvatani rawa ni Kalou sai Koya na iVakabula.

Na kaukauwa ni Siga ni Vakacecegu o ya meda vakila ena lotu vakakina e vale na malaude, reki, kei na vinaka ni kena vakilai na Yalo ni Turaga e sega kina na veivakataotaki cava ga.

E vuqa era sa vakatara kivei ira mera sa voleka ni bula ga kei na nodra talevoni veikauyakina sikirini e ramasetaka na matadra e veisiga kei na bogi kei na irogorogo e daligadra me tarova na vosa malua, rogo vinaka ni Yalo. Kevaka e sega na gauna meda cavuta laivi, eda na rawa ni calata na madigi meda rogoca kina na domoi Koya a kaya, “Dou tiko lo, mo dou kila niu sa Kalou.”⁸ Ia, e sega ni ca meda na vakayagataka na veika vou ni tekinolaji e vakauqeta mai na Turaga, ia meda na vuku sara ena kena vakayagataki. Nanuma tiko na isolisoli ni Siga ni Vakacecegu.

Na veivakalougatataki ni ciqoma na sakaramede ena soqoni ni sakaramede me kakua ni yaco me dua na ka e dau yaco tu ga se me dua tale na ka eda dau vakayacora tu ga. E 70 walega na miniti ena macawa taucoko meda tu vakadua ka kunea na vakacegu, reki, ka marau ena noda bula.

Ni da kania na sakaramede ka vakavouia na noda veiyalayalati sa noda ivakatakilakila vua na Turaga meda na daunanumi Koya tiko. Na Nona Veisorovaki sa isolisoli ni loloma mai vua na Kalou.

Na madigi ni qaravi ira na luvena na Tamada Vakalomalagi sa gauna donu meda muria na ivakaraitaki nei Luvena Daulomani ena vei qaravi vakai keda.

Eso na madigi ni vei qaravi era sa ilesilesi—ena noda matavuvale, veikacivi ena Lotu, kei na noda vakaitavi ena isoqosoqo ni vei qaravi raraba.

Na lewe ni Lotu—tagane kei na yalewa—me ra kua ni lomalomarua, ke ra gadreva, me ra vei qatitaka na itutu cava ga ena matanitu ena vanua era tiko kina. Na domoda sa ka yaga ena gauna oqo ka bibi ena noda koronivuli, noda siti, kei na noda matanitu. Na vanua e tiko kina na demokarasi, sa noda itavi na lewenilotu meda digitaki ira na tagane kei na yalewa cecere era gadreva na vei qaravi.

E vuqa na madigi ni vei qaravi e sega ni tuvai—sega ni ilesilesi—ka yaco ga ni da dodoliga yani vei ira eda sotava ena bula oqo. Nanuma tiko ni a vakavulica na loya o Jisu meda lomana na Kalou kei na kai noda me vakataki

keda ni a vakayagataka na Kai Samaria Vinaka me ivakaraitaki.⁹

Na veiqaravi e dolava na katuba meda kila vinaka na bula kei na caka-caka vakalotu i Karisito. A tadu mai me veiqaravi, me vaka e vakavulica na ivolanikalou, “me vaka sa sega ni lako mai na Luve ni tamata me qaravi, ka me dauveiqaravi ga, ka me solia na nona bula me kedra ivoli e lewe vuqa.”¹⁰

A vakamacalataka beka vakavinaka o Pita na cakacaka vakalotu ni iVakabula e vuravura ena lima na vosa ni a vakamacalataki Jisu, “lako voli ka daucaka vinaka.”¹¹

Na Turaga o Jisu Karisito sa noda isolisoli mareqeti duadua mai vua na Kalou. A kaya o Jisu, “Oi au na sala, kei na vu-ni-dina, kei na vu-ni-bula, sa sega ni torovi Tamaqu walega e dua na tamata, ena vukuqu ga.”¹²

A kila o Nifai na bibi ni noda iVakabula ena nona kaya, “Ia eda veivosakitaki Karisito, eda reki ena vukui Karisito, eda vunautaki Karisito, eda parofisaitaki Karisito, ka eda sa volavola me vaka na noda parofisai, me rawa ni ra kila kina na noda kawa na ivurevure me ra rai kina me bokoci kina na nodra ivalavala ca.”¹³ Meda na tauri Karisito me iusutu ni noda bula ena veigauna kei na veivanua kecega.

Meda nanuma tiko ni Yacana ga sa vakaraitaki tu ena noda vanua ni sokalou; eda sa papitaisotaki ena Yacana; ka da sa vakadeitaki, tabaki, vakaedaumeni, ka vauci ena vakamau ena Yacana. Eda sa kania na sakaramede ka yalataka meda taura vei keda na Yacana—ka yaco meda vakai Karisito dina. Kena iotioti, eda sa kerei ena masu ni sakaramede meda sa “daunumui koya tiko ga.”¹⁴

Ni da vakavakarau ki na Siga ni Mate e ni mataka, meda nanuma tiko ni Karisito sa cecere duadua. Sai Koya na Daunilewa dodonu, na noda Dautataro yalodina, Dauveivuetai veivakalougata-taki, iVakatawa vinaka, Mesaia yalataki, iTokani dina, kei na vuqa, ka vuqa tale. Sai Koya dina na isolisoli mareqeti duadua maivei Tamana.

Ni da sa bula vakatisaipeli, sa tu e vuqa na gagadre, kauwai, kei na ilesilesi. Ia, eso na itaviqaravi e dodonu

me tiko ena uto ni noda lewena na Lotu. “Ia” a vakarota na Turaga, “mo yalodina tiko ga; mo tudei ena ilesilesi au sa kacivi iko kina; *mo vukei* ira sa malumalumu, *laveta* cake na liga sa wadamele, ka *vakaukauwataka* na duru sa malumalumu.”¹⁵

Oqo na Lotu sa cakacaka tikoga! Oqo na lotu savasava! Oqo na kosipeli ena kena inaki donu ni da vukea, lave-ta, ka vakaukauwataki ira sa vakaleqai tu vakayalo ka vakayago! Ni caka oqo sa na gadrevi meda sikovi ira ka vukei ira¹⁶ me yaco na nodra ivakadinadina ni vakabauta na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito kei na Nona Veisorova-ki me teivaki e yalodra.

Ni sa veivuke ka lomani keda na Turaga meda taleitaka noda lewena na Nona Lotu vakalesuimai. Sa noqu masu ni da na vakasinaiti ena lomani ira na luvena na Tamada Vakalomalagi meda raica rawa na nodra leqa ka lomada meda sauma nodra taro kei na kauwai baleta na kosipeli ena sala matata ka vinaka me tubu cake noda veikilai ka veimarautaki.

Au vakadinadinataka ni o Jisu Karisito na noda iVakabula. Na veika eda na vakavulici kina ena konifere-di raraba oqo e tadu mai ena nodra vakauqeti na iapositolo kei na parofita, mai na Vakaitutu Raraba, kei ira na marama iliulu era sa Vakalesilesi Raraba ena Lotu. Sa noqu masu me tikoga kei kemuni yadua na reki kei na vakacegu ni Turaga ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na *Encyclopedia of Mormonism* (1992), “Solemn Assemblies,” 3:1390–91.
2. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 88:70.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 21:4–5.
4. Joni 20:21; vakamatatataki.
5. Maciu 17:20.
6. George A. Smith, ena *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 299.
7. Filipai 4:13.
8. Same 46:10.
9. Raica na Luke 10:30–37.
10. Maciu 20:28.
11. Cakacaka 10:38.
12. Joni 14:6.
13. 2 Nifai 25:26.
14. Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 81:5; vakamatatataki.
16. Raica na Jemesa 1:27.

Mai vei Elder Brian K. Taylor
Ena Vitusagavulu

Au sa Dua Li na Luve ni Kalou?

E rawa vakacava ni da sotava yadua na kaukauwa ni kena kilai na noda ivakatakilakila vakalou? E sa tekivu ena qarai ni kila na Kalou, na Tamada.

Dua na gauna sa oti au a gole ki lotu kei tinaqu lomani e neitou valenilotu e old rock. Au a malele ki na domo ni gone mai na rumu ni Lalai vata ga au a tiko kina ena vica na sagavulu na yabaki sa oti, kau a gole ki muri ka raici ira na iliuliu era vakavulica tiko na itoko ni yabaki oqo: “Au Luve ni Kalou.”¹ Au matadredredre niu nanumi ira na qasenivuli dauvosota ka lomani, ka donuya na neimami gauna ni lagsere eliu, era dau raici au—na tagane lailai vakatuburawawa e dau toka voli

ga ena dabedabe emuri—ka vaka me kaya tiko mai, “E sa luve ni Kalou *dina* beka o koya? Ocei beka sa talai koya mai ke?”²

Au sureti keda yadua meda dola-va na lomada ki na Yalo Tabu, ka “sa tukuna mai ki na yaloda, ni da sa luve ni Kalou.”³

Sa matata ka momona na vosa nei Peresitedi Boyd K. Packer: “Ko sa dua na luve ni Kalou. Sai Koya na tama ni yalomu. Ko sa kawa cecere vakayalo, na isolisoli ni Tui ni Lomalagi.

Vakadeitaka na dina oya ki na nomu vakasama ka tautauri matua kina. Ia e vica na itabatamata ena nomu kawa vakayago, se vakaevei na mataqali tamata o matataka, na vakasakiti ni yalomu sa rawa ni toqai ena dua na iyatu. Ko sa dua na luve ni Kalou!”⁴

“Ni ko . . . raica na Tamada,” a vakamacalataka o Brigham Young, “o na raica e dua drau sa veikilai taumada mai vakabalavu, ka na ciqomi iko o Koya ena Ligana, ka na vakarau tu mo tau ki na Nona veikaroni ka reguci Koya.”⁵

Na iValu Levu ena iVakatakilakila Vakalou

A vulica o Mosese na nona itutu vakalou ena veivosaki vata kei na Turaga. Mai na ka e sotavi oya, “a mai veitemaki o Setani,” ena inaki malua, ka voravora me vakaseva, ka vakarusa, na ivakatakilakila i Mosese, “ni kaya: I Mosese, *na luve ni tamata*, mo qaravi au. Ka . . . raici Setani yani ko Mosese ka kaya: Ko cei ko iko? Raica, koi au oqo e dua na *luve ni Kalou*.”⁶

Sa kaukauwa sara na ivalu levu oqo ena ivakatakilakila vakalou, ni sa vakarau tu na iyaragi vakaitamera i Setani me vakarusa na noda vakabauta ka kila tiko na veimaliwai kei na Kalou. Vinaka vakalevu, eda sa vakalougatataki meda kila vakamatata na noda yavu mai na ivakatekivu: “A sa kaya na Kalou, Me datou bulia na tamata mei tovo vata kei kedatou, ka ucui kedatou,”⁷ ka ra sa kaya na parofita, “Oi keda yadudua eda luvena yalewa se tagane lomani vakayalo na noda itubutubu vakalomalagi ka tu na keda ituvaki kei na icavacava vakalou.”⁸

Na kilai deivaki ni veidina oqo⁹ sa vukei keda meda ulabaleta na veivakatovolei, leqa, kei na dredre cava ga eso.¹⁰ Ni tarogi, “Eda rawa ni vukei ira vakacava na sotava voli [e dua na bolebole vakaiira]?” a vakarota e dua na iApositoloni Turaga, “Vakavulici ira ena nodra ivakatakilakila kei na nodra inaki.”¹¹

“Na Kilaka Kaukauwa Duadua Au Taukena”

Na veikilaka kaukauwa oqo a veisautaki-bula vua na noqu itokani o Jen,¹² ka a vakavuna e dua na coqa ni motoka vakacalaka bibi ni se goneyalewa. Dina ga ni a bibi sara na mosi ni

yagona e sotava, a vakila na rarawa levu baleta ni a mate na draiva kadua. “E dua sa yali vua na tinana, ka sa bale vei au,” a kaya o koya. O Jen, ka a duri ga ena vica na siga sa oti ka kaya, “Keimami sa luvena yalewa na Tamada Vakalomalagi, ka lomani keda,”¹³ sa vakataroga, “E rawa vakacava me lomani *au* o Koya?”

“Sa sivi na sotavi ni dredre vakayago,” a kaya o koya, “ia au sega ni vakabauta ni’u na vakabulai mai na mavoa eso ni veika e kilai e loma ka vakayalo talega.”

Me rawa ni bula tiko, a vunitaka vakabibi na lomana o Jen, ka vakayawaki koya tani. Oti e dua na yabaki, ni sa qai rawa vua me talanoataka na coqa, a sureti koya e dua na daunivakasala vakauqeti me vola na malanivosa “Au sa dua na luve ni Kalou” ka cavuta vaka 10 e veisiga.

“Sa rawarawa na volai ni vosa,” kaya o koya, “ia au sega ni rawa ni cavuta. . . . Sa vakayacora dina oya, kau sega ni vakadinata ni sa vinakati au na Kalou me’u Luvena. Au na vakacoqiqi ka tagi.”

Oti e vica na vula, sa yaco me vakacavara o Jen na tasi ni veisiga. “Au a talaucaka na yaloqu taucoko” e kaya o koya, “ka vakatakekere vua na Kalou. . . . Sa qai yaco me’u vakadinata na vosa.” Na vakabauta oqo sa vakatarana na iVakabula me tekivu semata na mavoa ni yalona. Sa kauta mai na iVola i Momani na yalovakacegu kei na yaloqaga ena Nona Veisorovaki.¹⁴

E tinia o Jen “Sa vakila o Karisito na noqu mosi, noqu rarawa, noqu cala.” Au a vakila na loloma savasava ni Kalou ka’u se sega mada ni sotava e dua na ka e kaukauwa cake! Na kena kilai ni’u sa dua na luve ni Kalou e sa kila-ka mana duadua au taukena!”

Vakasagarai me Kila na Kalou, na Tamada

Taciqu kei na ganequ, e rawa vakacava ni da sotava yadua na kaukauwa ni kena kilai na noda ivakatakilakila vakalou? Ena tekivu na kena vakasaqarai meda kila na Kalou, na Tamada.¹⁵ A vakadinadinataka o Peresitedi Russell M. Nelson, “E dua na ka kaukauwa e dau yaco ni segata e dua na luve ni Kalou me kilai Koya vakalevu cake kei na Luvena Daulomani.”¹⁶

Na vulici kei na vakamuri ni iVakabula e sa vukei keda meda kila na Tamada. “Ka sa . . . irairai kecega i [Tamana],”¹⁷ a kaya o Jisu, “E sega ni rawata vakai koya ga e dua na ka na Luvena, na ka ga sa raica ni kitaka ko Tamana.”¹⁸ Na vosa kei na ivalavala kece i Karisito sa vakatakila na ituvaki dina ni Kalou kei na noda veimaliwai kei Koya.¹⁹ A vakavulica o Elder Jeffrey R. Holland, “Ena basika ni dra ena veiqara kei na tagi ni yaluma mai na tebe ni Gusuna, o Karisito a vaqarai Koya ka dau vakasaqara tu ga—na Tamana. ‘I Tamaqu,’ a tagi o Koya, ‘Tamaqu.’”²⁰

Ni vaqarai Tamana vagumatua o Jisu e Kecisemani, me vakai Josefa Simici gone, ena 1820, a masuta voli na Kalou ena Veikau Tabu. Ni wiliki oti, “Ia kevaka sa lailai na vuku vua e dua vei kemudou, me kerea vua na Kalou,”²¹ sa laki masu o Josefa.

“Au qai tekiduru sobu,” e vola o koya, “ka tekivu me’u cabora cake na gagadre ni yaloqu vua na Kalou. . . .

“ . . . au sa raica e dua na duru bukawaqa ka donumaka sara tu ga na uluqu. . . .

“ . . . au sa qai raica e rua na Tamata, ka sega ni vakamacalataki rawa na

kedrau iserau kei na lagilagi, e rau tucake tu e macawa donumaki au. A vosa mai vei au e dua vei rau, e kaciva na yacaku ka kaya, ni dusi koya na kena ikarua—[Josefa,] *Oqo na Luvequ Lomani. Mo Rogoci Koya!*”²²

Ni da vakamuria na ivakaraitaki ni iVakabula kei na Parofita o Josefa ena vakasaqara matua ni Kalou, eda na mai kila vakaidina sara, me vakataki Jen, ni sa kilai keda na Tamada ena yacada, ni da sa Luvena.

Kivei kemuni na tina goneyalewa, ka vaka me luvuci ka tawakilai tu ena sasagataki me susugi e dua na “kawa-tamata leve-ivalavala ca,”²³ kakua ni vakawalena na nomu itutu mareqeti ena ituvatuva ni Kalou. Ena veigauna ni lomaocaoca—o rairai cicimuri ira voli tiko na luvemu lalai ka vakatakila vei iko na iboi qesa mai valenikuro ni sa isoro kama tu oqo na vakayakavi vakarautaki ena loloma—mo kila tiko ni sa vakatabuya na nomu veisiga dredre na Kalou.²⁴ “Kakua ni ko rere; niu sa tiko vata kei iko,”²⁵ sa veivakacegui kina o Koya. Keimami dokai kemuni ena vakacavari ni inuinui nei Sisita Joy D. Jones, ka a kaya, “Sa ganita me ra kila na luveda na nodra ivakatakilakila vakalou.”²⁶

Au sureti keda yadua me da vaka-saqara na Kalou kei na Luvena Dau-lomani. “E sega na vanua,” a kaya o Peresitedi Nelson, “e vakavulici kina vakamatata ena qaqa na dina eso oqori me vaka na iVola i Momani.”²⁷ Cega na drauna ka vulica ni Kalou sa cakava “tiko na veika kece sara me baleta na [noda] tiko vinaka kei na marau”,²⁸ ni o Koya sa “dauvosota ka dauloloma, berabera ni cudru, vosota vakadede ka sinai ena yalovinaka”,²⁹ ka sa “tauta-uvata na tamata kecega ki [Vua].”³⁰ Ni mavoa na yalomu, yali, rere, lomaleqa, rarawa, viakana, se kaliraki tani ena itagede cecere ni bula³¹ dolava na iVola i Momani, ka kila kina ni “[Kalou] ena sega vakadua ni biuti keda. Se bera vakadua, ka na sega vakadua. E sega ni rawa Vua. E sega ni Nona itovo ni bula [me cakava vakakina].”³²

Na kilai ni Tamada sa veisautaka na ka kecega, vakauasivi na lomada, ni vakadeitaka na Yalona malua na keda ivakatakilakila dina kei na yaga levu e Matana.³³ Sa lako vata kei keda na Kalou ena sala ni veiyalayalati ni da qarai Koya ena vakamamasu, wili ivolanikalou, kei na bula ni talairawarawa.

Na Cecere ni iTovo ni Bula ni Kalou—Noqu iVakadinadina

Au lomana na nodra Kalou na tamaqu,³⁴ “sai Au na Turaga na Kalou Kaukauwa,”³⁵ ka tagi vata kei keda ni da rarawa, veivakadodonutaki ena vosota na noda tawadodonu, ka marau-taka ni da vakasaqara me da “veivutunitaka na [noda] ivalavala ca kecega [me da] kilai [Koya].”³⁶ Au sokalou Vua, ka sa “tamadra tu na luveniyali,”³⁷ ka itokani vei ira ka sega na nodra itokani. Au vakavinavinaka, me vakadinadinata-ka niu sa mai kila na Kalou, na Tamaqu, ka vakadinadinataka na vinaka vakaoti, ivakarau tudei, kei na “cecere ni Nona itovo ni bula.”³⁸

Me da sa kila ka tugana vakaidina taucoko na noda “dodonu ni sucu vakaturaga”³⁹ vaka na luve ni Kalou ena noda mai kilai Koya, “na Kalou dina duadua ga, kei Jisu Karisito, ka tala mai o [Koya]”⁴⁰ sa noqu masu cece-kia ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica 2018 *Outline for Sharing Time: I Am a Child of God*, lds.org/manual/primary.
2. “Au Luve ni Kalou,” *Sere ni Lotu*, naba 185.
3. Roma 8:16.
4. Boyd K. Packer, “To Young Women and Men,” *Ensign*, Me 1989, 54.
5. Brigham Young, “Remarks,” *Deseret News*, 1 ni Okot., 1856, 252.
6. Mosese 1:12–13; vakamatatataki.
7. Na iVakatekivu 1:26.
8. Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Me 2017, 145.
9. A tukuna o Josefa Simici, “E sa imatai ni ivakavuvuli ni kosipeli me da kila deivaki na itovo ni bula ni Kalou” (mai na vunau i King Follett,” Epe. 7, 1844; ena *History of the Church*, 6:305).
10. Raica na Alama 36:3, 27.
11. Russell M. Nelson, ena Tad R. Callister, “Our Identity and Our Destiny” (Brigham Young University devotional, Aug. 14, 2012), 1 speeches.byu.edu.
12. Sa veisautaki na yaca.
13. “iToko ni Goneyalewa,” ena *Torocake Yadudua ni Goneyalewa* (2009), 3, PersonalProgress.Lds.org.
14. Raica na 2 Nifai 2; 6–9; Mosaia 2–5; 14–16; Alama 7; 34; 39–42; Ilamani 14; 3 Nifai 11; Moronai 7.
15. A vakavulica na Parofita o Josefa Simici, “Kevaka eda sega ni kila rawa na itovo ni Kalou, eda na sega talega ni kilai keda vakavinaka cake” (*Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* [2007], 40).
16. Russell M. Nelson, “Na iVola i Momani: Ena Vakavei Beka Nomu Bula Kevaka e Sega?” *Liaona*, Nove. 2017, 61.
17. Iperiu 1:3.
18. Joni 5:19.
19. Raica na Jeffrey R. Holland, “The Grandeur of God,” *Liaona*, Nove. 2003, 70–73.
20. Jeffrey R. Holland, “The Hands of the Fathers,” *Liaona*, Julai 1999, 19.
21. Jemesa 1:5.
22. Ai Tukutuku—i Josefa Simici 1:15–17.
23. Russell M. Nelson, “Dua na Kerekere vei Ira na Ganequ Yalewa,” *Liaona*, Nove. 2015, 97.
24. “Na Yavu Tudei,” *Sere ni Lotu*, naba 43, tikina 3.
25. Aisea 41:10.
26. Joy D. Jones, in Marianne Holman Prescott, “2018 Primary Theme ‘I Am a Child of God’ Teaches Children Their Divine Identity,” Church News section of LDS.org, Jan. 5, 2018, lds.org/news.
27. Russell M. Nelson, “Na iVola i Momani: Ena Vakavei Beka Nomu Bula Kevaka e Sega?” 61.
28. Ilamani 12:2; raica talega na 2 Nifai 26:24.
29. *Lectures on Faith* (1985), 42.
30. 2 Nifai 26:33.
31. Au taleitaka na italanoo vakaciriloloma ni dua na ivuvu turaga qase, ka vakadinadinataka na ka a sotava ena takosovi ni buca: “Na leqa keimami sotava ena sega e dua me kinoca rawa ka vuqa era mate ena tuvaki ni draki kei na leqa ni kakana, ia o sa bau rogoca mada e dua ka cabe bula ena kabani oya me tukuna e dua na vosa ni veivakacacani? *Sega ni dua ena kabani oya a vosa vakacacataka se biuta na Lotu, baleta ni keimami a lako curuma taucoko mai na kilaka dei sara ni sa bula na Kalou kau keimami sa veikilai kei koya ena neimami itagede cecere*” William Palmer, in David O. McKay, “Pioneer Women,” *Relief Society Magazine*, Janu. 1948, 8).
32. George Q. Cannon, “Remarks,” *Deseret Evening News*, Mar. 7, 1891, 4.
33. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 18:10.
34. Raica na Cakacaka 5:30; 22:14; “Ligamuni Qaqa Na Noda Kalou,” *Sere ni Lotu*, naba 78.
35. Mosese 1:3; raica na Ai Vakatakila 15:3; 21:22–23; 3 Nifai 4:32; Vunau kei na Veiyalayalati; 121:4.
36. Alama 22:18.
37. Same 68:5; raica talega na Jemesa 1:27.
38. *Lectures on Faith* (1985), 42.
39. “Gu ki Liu” *Sere ni Lotu*, naba 155.
40. Joni 17:3.

Mai vei Elder Larry J. Echo Hawk.
Ena Vitusagavulu

Me Vaka sa Segā ni Cudruvi Kemudou na Karisito, Mo Dou Vaka Talega Kina

Ena rawa ni da ciqoma taucoko na vakacegu tawatukunirawa kei na duavata kei na iVakabula ni da vulica meda vosoti ira era caka cala vei keda.

“a e nai matai ni siga ni macawa, ena mataka caca sara, eratou sa lako mai ki nai bulubulu, a ratou sa kauta mai na veika boivinaka eratou a vakarautaka, ka so tale eratou lako vata mai kei iratou.

A ratou sa kunea ni sa vaqiqici tani na vatu mai nai bulubulu.

“Ia ni ratou sa curu yani iloma, eratou sa sega ni kunea na yago ni Turaga ko Jisu.

“A sa yaco ni ratou sa kurabui vakalevu kina, raica, e lewe rua na tamata sa tu voleka vei iratou e nai sulu lumilumisa:

“Ia ni ratou sa rere, ka vakacuva sobu na matadratou ki na qele, erau sa kaya vei iratou, Ena cava dou sa mai vakasaqarai koya sa bula ena kedra maliwa na mate?

“Sa sega eke ko koya, sa tucake tale.”¹

Ni mataka, na Sigatabu ni Siga ni Mate, eda na vakananuma kina vakatabakidua na ka esa cakava vei keda

o Jisu Karisito: “Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e dua bauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawamudu.”² E muri, eda

na vakaturi cake me vakataki Koya, ka bula tawayalani.

Ena cakamana ni Veisorovaki tabu i Jisu Karisito, sa rawa ni da ciqoma talega na isolisoli ni veivosoti ni noda ivalavala ca kei na cakaca, kevaka eda vakadonuya na madigi ka salamuraia na veivutuni. Mai na ciqomi ni cakacaka vakalotu veiganiti eso, maroroi ni veiyalayalati, kei na muri ni vunau, eda na rawata na bula tawamudu ka lagilagi.

Nikua, au via taleva na veivosoti, e dua na isolisoli mareqeti ka totoka e sa solia vei keda na noda iVakabula ka Dauveivueti, o Jisu Karisito.

Ena dua na bogi ni Tiseba 1982, au a vakayadrati kei na watiqu o Terry ena talevoni ki na neirau itikitiko e Pocatello, Idaho. Niu sauma yani na talevoni, au sa rogoca ga na mamakeukeu. E muri, a kaya vakadredre mai na ganequ, “Sa leqa o Tommy.”

E dua na draiva ka mateni yabaki 20, ka siviti voli me sivia na 85 na maile (135 na km) dua na aua, a ciciva vakatawadodonu na cinadautataro ena dua na itikitiko e Denver, Colorado. A coqa vakaukauwa na motoka a draivatata tiko na taciqa gone duadua, o Tommy, ka vakamatei koya kei na watina, o Joan. Rau a lesu tiko ki vale vua na luvedrau goneyalewa ni oti e dua na soqo ni Siganisucu.

Au a vuka vakusakusa kei watiqu ki Denver ka gole yani ki na vanua e maroroi ki na yago ni mateKeirau a sokomuni vata kei na noqu itubutubu kei ira na taciqa ka lolositaka na takali ni neimami daulomani o Tommy and Joan. Keitou a vakayali rau ki na dua na itovo sakasaka ka tawadodonu. E kavoro na yaloi keitou, ka sa tekivu bucini e lomaqu na cudru kivua na gone cakacala oya.

A veiqravi tu vakaloya o Tommy ena Tabana ni Vakatalewa Dodonu e Amerika ka sa kakavaki voli me dua na mata kaukauwa ena taqomaki ni nodra qele kei na yaubula na iTaukei kei Amerika ena veigauna muri mai.

Ni oti e vica na siga, sa vakayacoroi na veilewai me baleta na cauravou ka kune ni sa baleti koya na vakamate tamata ena lori. Ena luluvu mosimosi dina, ratou a laki rogo veilewai na

noqu itubutubu kei na ganequ qase duadua, o Katy. Rau a tiko talega kina na itubutubu ni draiva mateni, ka ni oti na vakatulewa, rau a dadabe voli ka tagi. Ratou a dabe voleka toka na noqu itubutubu kei ganequ ena nodratou saga toka me qarauni na nodratou dui lewa eloma. Oti vakalailai, ratou sa duri cake na noqu itubutubu kei ganequ ka gole yani veiratou na itubutubu ni draiva ka vakacegui rau ena vosa eso kei na veivosoti. Rau a lululu na turaga; ka veitauri liga na marama; sa tarabi vakataucoko na lolosi kei na wainimata ena kena vakilai ni sa sotavi dredre vakalevu na matavuvale ruarua. A veivakaliuci o Na, Ta, kei Katy ena nodratou kaukauwa kei na yaloqaq malua ka vakaraitaka ki na neitou matavuvale na irairai ni dau veivosoti.

Na veicuqeni ni veivosoti ena gauna vakaoya sa vakavuna vei au na yalomalua ka dolava e dua na sala ni veivakabulai. Yaco na gauna noqu sa mai vulica na iwalewale ni kena tikori e dua na yalo veivosoti. Mai na veivuke duadua ga ni Tui ni Sautu sa mai tase-reki kina na noqu icolacola mosimosi. Na yaloqu ena calati Tommy kei Joan tu ga, ia na veivosoti sa vakatarai au oqo meu vakananumi rau ena reki kei na veivagalalataki. Kau kila ni keitou na tiko vata tale vakamatavuvale.

Au sega ni vakatututaka tiko meda raibaleta na ivalavala tawamurilawa. Eda kila vakamatata tu ni na tauca na nona ivalavala na tamata yadua ena vuku ni basulawa kei na cakacala. Ia, eda kila talega, nida luvena yalewa kei na tagane na Kalou, eda vakamuria na ivakavuvuli i Jisu Karisito. Meda na veivosoti tiko ena gauna sara madaga era sega ni veivosoti tiko kina o ira na tani.

A vakavulica na iVakabula:

“Ia kevaka dou sa sega ni cudruvi ira na tamata sa caka cala, ena sega talega ni cudruvi kemudou na Tamamudou vakalomalagi:

“Ia kevaka dou sa cudruvi ira na tamata sa caka cala, ena cudruvi kemudou talega ena vuku ni nomudou caka cala na Tamamudou.”³

Ena rawa ni da ciqoma taucoko na vakacegu tawatukunirawa kei na duavata kei na iVakabula ni da vulica

meda vosoti ira era caka cala vei keda. Na cakacaka vata oqo sa kauta mai na kaukauwa ni iVakabula ki na noda bula enasala e tawacala ka tawaguilecavi.

A vakasalataka na iAposito o Paula:

“O koya mo dou qai vakaisulu me vaka dou sa nona digitaki na Kalou, . . . ena yalo dauloloma, ena yalovinaka, ena yalomalumalumu, ena yalomalua, ena dauvosota vakadede;

“Dou veivosoti vakai kemudou, ka kakua ni veicudruvi . . . : *me vaka sa sega ni cudruvi kemudou na Karisito, mo dou vaka talega kina.*”⁴

A cauraka Vakaikoya na Turaga:

“O koya, au sa kaya kina vei kemudou, ni sa dodonu mo dou veivosoti vakataki kemudou; ni na tu me cudruvi mai vua na Turaga ko koya sa sega ni vosota na nona caka cala na wekana, ni sa tu ga vei koya na ivalavala ca e levu cake.

“Koi Au na Turaga, au na vosoti ira ga au via vosota, ia koi kemudou sa gadrevi mo dou vosota na tamata kecega.”⁵

Sa ra matata tu na ivakavuvuli ni noda iVakabula ka Dauveivuetai; sa dodonu me lomasoli na tamata ivalavala ca ni vosoti ira na tani kevaka e sa nuitaka me rawata na veivosoti.⁶

Kemuni na taciqa kei na ganequ, era sa tu beka na tamata ka vakacacani keda? Eda sa bulataka li na ka vaka na vakacegu levu ni lomada mai na veivakaduiduitaki kei na cudru? Eda vakatarai tiko li me tarovi keda na dokadoka mai na veivosoti kei na veisereki? Au sureti keda kece meda veivosoti vakataucoko

ka laiva na veivakabulai me vu mai lomada. Kevaka e sega mada ga ni basika mai na veivosoti edaidai, kila tiko ni noda gadreva ka cakacakataka, ena basika mai—me vaka ga a yaco vei au ni oti na leqa i taciqa.

Yalovinaka nanuma talega ni sa dua na tiki veiganiti ni veivosoti e oka kina na noda vosoti keda.

“Raica, ko koya sa veivutunitaka na nona ivalavala ca,” sa kaya na Turaga, “ena vosoti, ia koi Au, na Turaga, au na sega ni nanuma tale na nona ivalavala ca.”⁷

Au vakamasuti keda kece edaidai meda nanuma ka muria na ivakaraitaki i Jisu Karisito. Ena kauveilatai e Kolikoca, ena Nona vutugu, a tukuna o Koya na vosa oqo: “I Tamaqu, kakua ni cudruvi ira; ni ra sa sega ni kila na ka era sa kitaka.”⁸

Ena taukeni ni dua na yalo veivosoti kei na kena cakacakataka, vakataka na noqu itubutubu kei na ganequ qase duadua, sa rawa ni da kila na yalayala ni iVakabula: “Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu: au sa sega ni solia vei kemudou me vaka sa solia ko vura-vura. Me kakua ni rarawa na yalomudou, se rere.”⁹

Au vakadinadinataka ni na basika mai ki na noda bula na vakacegu oqo ni da tutaka na ivakavuvuli i Jisu Karisito ka muria na Nona ivakaraitaki ni vosoti ira na tani. Ni da sa veivosoti, au yalataka ni na vaqacacotaki keda na iVakabula, ka na curuma na noda bula na Nona kaukauwa kei na reki.

Sa lala na ibulubulu. Sa bula na Karisito. Au kilai Koya. Au lomani Koya. Au vakavinavinakataka na Nona loloma soliwale, sai koya na kaukauwa veivaqacacotaki sa veiganiti me vakabula na ka kecega. Ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Luke 24:1–6.
2. Joni 3:16.
3. Maciu 6:14–15.
4. Kolosa 3:12–13; ikuri veivakamacalataki
5. Vunau kei na Veiyalayalati 64:9–10.
6. Raica na James E. Talmage, *Na Yavu ni Vakabauta*, 12th ed. (1924), 110.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 58:42.
8. Luke 23:34.
9. Joni 14:27.

Mai vei Elder Gary E. Stevenson
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Loma ni Dua na Parofita

Ena rawa ni da reki ni toka donu na parofita ni Turaga ka sa caka tiko na cakacaka ni Turaga me vaka sa lesia vakalou O Koya.

Au sa masu vagumatua me na tiko kei keda yadua nikua na Yalo Tabu, ena soqoni cecere oqo. Na ka eda sa mai vakadinadina-taka vata e ka matalia dina ni sa mai tokoni ena soqoni bibi na i ka 17 ni parofita ni itabagauna oqo.

Niu vaqara na veidusimaki meu kila kina na ulutaga e vinakata na Turaga

meu vosa kina nikua, e a kau na noqu vakasama ki na dua na veitalanoa kei na Mataveiliutaki Taumada kacivi vou. Ena veitalanoa oqo, e a wasea kina e dua na daunivakasala na veivosaki oqo: “Au vakanuinui titobu ni ra na kila deivaki na lewe ni Lotu na bibi ni ka e yaco ena nona kacivi na parofita vou, o Peresitedi Russell M. Nelson, kei na

kena ibalebale ka vakalou ni soqoni bibi ka na vakayacori ena koniferedi raraba.” E tukuna talega, “Sa oti e 10 na yabaki, ka vuqa, vakabibi o ira na itabagone ena Lotu, era sega ni nanuma se sotava na ka oqo e liu.”

Na ka oqo e vakavuna na noqu vakananuma lesu kina na veika au sa sotava oti. Nai matai ni parofita au nanuma o Peresitedi David O. McKay. Au a yabaki 14 ena gauna e a takali kina. Au vakananuma ni a dua na yalo ni yali e sala vata kei na nona takali kei na wai ni mata e mata itinaqu, kei na rarawa e vakila kece tu na matavuvale. Au vakananuma ni lutu rawarawa ena masu mai na tebenigusuqu na veivosa oqo “Ni yalovinaka ka vakalougatataki Peresitedi David O. McKay,” ena gauna mada ga sa yali kina, au dau lutu ki na veivosa oya. Au a veinanuyaka se na rawa ni ciqoma na yaloqu kei na noqu vakasama na veisau, meu vakila na veivakauqeti vata ga eliu vei ira na parofita e tarava mai. Ia me voleka ni vakataki ira na itubutubu ka lomani ira yadua na luvedra, au kunea e dua na loloma kei na isema kei na ivakadinadina baleti Peresitedi Joseph Fielding Smith, ka taravi Peresitedi McKay, kei ira yadudua na parofita era veimuri: o Harold B. Lee, Spencer W. Kimball, Ezra Taft Benson, Howard W. Hunter, Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, kei na siga oqo o Peresitedi Russell M. Nelson. Ena yaloqu taucoko au tokoni ira yadudua ena lave liga—kei na laveti cake ni yalo.

Ni oti na nodra takali yadudua na noda parofita lomani, ena yaco ga mai na vakilai na rarawa kei na lolosi. Ia na noda rarawa ena seavu totolo ka lako mai na reki kei na inuinui ni dua na veivakalougatataki cecere ena Veivakalesui mai: na nona kacivi ka tokoni e dua na parofita bula ena vuravura.

Ena ka oya, au na vosa kina ena dua nai tuvatuva vakalou ka a vakamuri ena 90 na siga sa sivi. Au na vakama-calataka ena va na iwasewase: imatai, na takali ni noda parofita lomani kei na vagalalataki ni Mataveiliutaki Taumada; ikarua, na gauna ka waraki kina na tuvai tale ni Mataveiliutaki Taumada vou; ikatolu, na kacivi ni parofita vou;

kei na ikava, na veitokoni vua na parofita vou kei na Mataveiliutaki Taumada ena soqoni tabu.

Na Nona Takali E Dua na Parofita

Ena i ka 2 ni Janueri, 2018, sa toki kina na noda parofita lomani ko Thomas S. Monson ki na tai kadua ni ilati. Ena tiko ga na nona tikina ena lomada. Na vakacacavu nei Peresitedi Henry B. Eyring ena takali nei Peresitedi Monson e vakamacalataka vinaka na lomada: “Na ivakatakilakila ni nona bula, me vaka na iVakabula, sa ikoya nona kauwai vakai-koya me dolele ki vua na dravudravua, na tauvimate—io ki na tamata yadua—e vuravura raraba.”¹

A vakamacalataka o Peresitedi Spencer W. Kimball:

“Ni sa dromu e dua na kalokalo ki na ra, e dua tale e na tubu ena iyaloyalolo, na mate e vakatubura na bula.

Sa tawayalani na cakacaka ni Tura-ga; “Ni sa mate mada ga e dua na iliuliu qaqa, e sega vakadua ni dua na gauna me sega kina na veiliutaki ena Lotu, e vakavinavinakataki na Veivakarautaki loloma ko koya ka solia ki na nona matanitu me toso tiko ka vakaikurita-ki. Me vaka sa yaco oti . . . e liu ena itabagauna oqo, e dua na kawatamata era sogota ena vakarokoroko e dua na ibulubulu, qusia na wainimata, ka vukica na matadra ki na sigavou.”²

Veiliutaki Tu-wawa Vakaiapositolo

Na iwase ni gauna ena maliwa ni nona mate e dua na parofita kei na tuvai vou ni Mataveiliutaki Taumada e vakatokai na “veiliutaki tu-wawa vakaiapositolo.” Ena loma ni gauna oqo, na Kuoramu ni Le Tinikarua, ena ruku ni veiliutaki nei peresitedi ni kuoramu, eratou na taura cokovata tu na idola ni kena qaravi na veiliutaki ena Lotu. Ena nona vosa ena ka oqo, e a kaya kina o Peresitedi Joseph F. Smith, “Ena dau duadua tikoga na iliuliu e loma ni Lotu, ka kevaka sa yali na Mataveiliutaki ni Lotu ena vuku ni mate se dua tale na ka, e sa na veiliutaki tarava ena Lotu na iApositolo Le Tinikarua, me yacova ni sa tuvai tale na mataveiliutaki.”³

Na veiliutaki tu-wawa ka qai mai cava e tekivu mai na takali nei Peresitedi Monson ena ika 2 ni Janueri, ka mai cava ena 12 na siga e muri ena Sigatabu, 14 ni Janueri. Ena mataka ni Siganivakacegu oya, eratou a sota kina ena rumu ecake ni Valetabu e Salt Lake na Kuoramu ni Le Tinikarua ena yalo ni lolo kei na masu, ena ruku ni veituberi nei Peresitedi Russell M. Nelson, na iApositolo liu ka Peresitedi ni Kuoramu ni Le Tinikarua.

Kacivi E Dua na Parofita Vou

Na soqoni tabu ka daunanumi oqo, ni ra dabedabe vakaitutu ena veimama

na iwirini e 13 na idabedabe, ni ra vakamuria na ivalavala vakadeitaki ni dua kei na lomavata, era lave liga kina na Veitacini taumada me tokona e dua na Mataveiliutaki Taumada ka qai tokoni Peresitedi Russell Marion Nelson me Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. E muria na veitokoni oqo na nodratou duri wavoki na Kuoramu ni Le Tinikarua ka tavara na ligadrato ena ului Peresitedi Nelson me ratou tabakaka vakatikora, ka gusu ni vosa na iApositolo qase duadua ka taravi koya.

Sa qai cavuta o Peresitedi Nelson o irau na nona daunivakasala, o Peresitedi Dallin Harris Oaks, kei Peresitedi Henry Bennion Eyring, ka me Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua o Peresitedi Oaks ka Peresitedi Vakatawa ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ko Peresitedi Melvin Russell Ballard. E tarava na veitokoni vata ga, e ratou a vakatikori, na Veitacini oqo ki na nodratou dui ilesilesi mai vei Peresitedi Nelson. Oqo e dua na gauna titobu na kena tabu, ka sovaraki kina na Yalotabu. Au solia noqu ivakadinadina dei ni na lewa ni Turaga, ka keimami a masulaka vagumatua, e a basika vakaukauwa ena itavi kei na cakacaka ena siga oya.

Ena nona tabaki o Peresitedi Nelson kei na tuvai tale ni Mataveiliutaki

Taumada, sa mai cava kina na veiliutaki tu—wawa vakaiapositolo, e matalia, ni Mataveiliutaki Taumada buli vou eratou tekivu cakacaka ka sega ni tao me dua mada ga na sekodi ena liutaki ni matanitu ni Turaga e vuravura.

Soqoni Tabu

Ena mataka nikua, na ikalawa vakalou e mai vakacavari me vaka e vakaroti vakaiivolanikalou ka tuvai ena Vunau kei na Veiyalayalati: “Ia ena vakayacori na veika kecega me vaka na kena ivakarau, ia me ra vakadonuya kece na lewe ni lotu, ena masu ni vakabauta,”⁴ ia e tolu na Bete Levu Vakatulawa, . . . eratou na qai tokoni ena nodra veivakabauti, nodra yalodina, kei na nodra masumasu na lewenilotu; eratou na lewe ni kuoramu ni Mataveiliutaki ni Lotu.”⁵

E a vakamacalataka vakakoqo o Elder David B. Haight na kena yaco ena dua na gauna e liu na ka eda vakaitavi kina nikua:

“Eda sa ivakadinadina ka vakaitavi ki na dua na gauna tabu dina—na soqoni tabu me vakayacori kina na cakacaka vakalomalagi. Me vaka ena gauna makawa, e sa levu na lolo kei na masu mai vei ira na Yalododonu e vuravura taucoko mera ciqoma na sovaraki ni Yalo ni Turaga, ka a vakadinadinataki ena mataka nikua.

“A soqoni tabu, me vaka sa tukuna tiko na yacana, e vakaraitaka na vakatabu, vakanomodi kei na vakarokoroko ni gauna era soqoni kina na Yalododonu ena veituberi ni Mataveiliutaki Taumada.”⁶

Kemuni na taciq kei na ganequ, e rawa ni da reki—ka kaila ga “Osana!”—ni sa dabe tiko na gusunivosa ni Turaga, na parofita ni Kalou, ka sa lomavinaka na Turaga ni sa vakayacori na Nona cakacaka me vaka na ilesilesi vakalou.

Peresitedi Russell M. Nelson

Na ituvatuva vakalou oqo e vakanaulu ki na dua tale na parofita kacivi vakalou. Me vaka ga ni o Peresitedi Monson e a dua na lewei vuravura cecere duadua, e vaka talega kina o Peresitedi Nelson. E a sa vakarautaki vakamatau ka vakatavulici vakatabakidua mai vua na Turaga me liutaki keda

ena gauna oqo. Sa noda na veivakalougatataki levu me mai noda edaidai o Peresitedi Russell M. Nelson na noda parofita lomanika dina—na i ka 17 ni Peresitedi ni Lotu ena iotioti ni veitaba-gauna oqo.

E turaga duatani dina o Peresitedi Nelson. Sa ka dokai vei au na veiqaravi ena Kuoramu ni Le Tinikarua ka noqu peresitedi kina o koya me oti vakalailai e rua na yabaki. Au sa dau veilakoyaki vata kaya kau dau qoroya nona icegubula, ka ni dau kusa edua me toboki koya. Sa sikova oti e 133 na matanitu ena gauna ni nona bula taucoko.

E dolele yani ki na tamata kece, na gone kei na qase. E vaka ni kilai ira kece na tamata ka nona isolisoli vakatabakidua na nanuma na yaca. Vei ira kece era kilai koya era vakila ni ra nona ka talei. Ia sa yaco vei keimami yadudua—baleta nona loloma dina kei na kauwai me baleta na tamata yadua.

Na noqu veimaliwai taumada kei Peresitedi Nelson e ka ni vakaillesilesi ni lotu, ia au sa laki kila talega na bula vakacakacaka ka taura tu o Peresitedi Nelson ni bera ni kacivi ki na Veiliutaki Raraba. Me vaka e levu vei kemuni e kila, o Peresitedi Nelson e a dauveisele uto kilai e vuravura ka, ena itekivu ni

nona cakacaka vakavuniwai, e a dua ka liu ni buli ni misini ni uto—atevuso. E a cakacaka talega o koya kei na ilawalawa dauvakadidike ka tokona na imatai ni veisele dola—uto ki na tamata ka vakayagataka na takosovi ni uto—atevuso ena 1951. O Peresitedi Nelson ea vakayacora na veisele uto vei Peresitedi Spencer W. Kimball ni se bera vakalailai ni laki parofita o Peresitedi Kimball.

Ia, e ka talei, ni nona kacivi o Peresitedi Nelson ki na Le Tinikarua ena 34 na yabaki sa oti sa mai cava kina *na cakacaka vakavuniwai* ni vakaukauwataka ka sema na uto, ka sa mai tekivu na *veiqaravi vaka iApositolo* kaqarava na vakaukauwataki kei na semati ni nodra uto na udolu vaka tini ka ra laveti ka vakabulai mai na nona vosa kei na cakacaka vuku, veiqaravi, kei na loloma.

Na Loma Vakarisito

Niu raitayaloyalotaka na loma Vakarisito ni vakayacori e veisiga, au raici Peresitedi Nelson. Au se sega ni sotava e dua me vakaraitaka na itovo oya ena kena ivakatagedegede sara e cake me vakataki koya. E ivakavuvuli dua tani sara vei au na tu meu sarava

matanavotu na ivakaraitaki ni loma Vakarisito nei Peresitedi Nelson.

Ni qai vica na macawa na noqu kacivi ki na Tinikarua ena Okotova ni 2015, e a noqu na madigi meu digova vakavoleka na bula vakacakacaka e liu nei Peresitedi Nelson. Au a sureti meu tiko ena dua na soqoni me na dokai kina o koya vakaisevu ni dauveisele uto. Niu curuma yani na olo, au kurabui niu raica e dua na ilawalawa levu ni tamata rogo ka ra mai doka ka qoroa na cakacaka ka a vakayacora o Peresitedi Nelson ena vuqa na yabaki sivi yani ni a se vuniwai ka dauveisele kina.

Ena yakavi oya, e levu na tama-ta rogo era tucake ka tukuna nodra vakarokoroko kei na qoroqoro ena isolisoli cecere ka cakava o Peresitedi Nelson ena nona kila vakavuniwai. Sa matalia dina na veivakamacala yadudua me baleta na veika e vuqa e rawata o Peresitedi Nelson, ia au qai gabalavu ena dua na veitalanoa kei koya ka dabe tiko e yasaqu. E sega ni kila se ko cei koi au, ia e kilai Peresitedi Nelson me ko Dr. Nelson, ka dairekita ni parokaramu ni veisele saresare ena koronivuli ni vuli vuniwai ena 1955.

Na turaga oqo e a gonevuli e liu nei Peresitedi Nelson. E wasea e levu nona vakanananu. E matalia duadua na nona vakamacalataka na nona ivalavala ni veivakavulici o Peresitedi Nelson, ka, e tukuna, ni rogovaki vakalevu. E vakamacalataka ni levu ga na veivakavulici vei ira na vuli dauveisele ni uto e vakayacori e loma ni rumu ni veisele. E kea, o ira na vuli era dau sarava ka veisele ena ruku ni nodra veiliutaki na qasenivuli, me vaka na rumunivuli vakadidike. E wasea ni ituvaki ni rumu ni veisele e ruku ni so na dauveisele e kabuwacara, veisisivi, lomaocaoca, ka rawa ni yalovakatani. E vakamacalataka ni buturara dredre, ka so na gauna e rawa ni beci. E yaco, ni ko ira na vuli dauveisele era dau vakila ni na vakale-qai nodra cakacaka.

Ka qai vakamacalataka na ituvaki duatani e kunei ena nona rumu ni veisele o Peresitedi Nelson. E vakacegu, malumu ka vakarokoroko. O ira na vuli era dau qaravi ena vakarokoroko

titobu. Ia, me muria na vakaraitaki ni dua na veisele, e dau kaciva o Dr. Nelson na ivakatagedegede ni cakacaka duadua e cake mai vei ira yadua na vuli. E kuria na turaga oqo ni bulavinaka duadua kei na dauveisele vinaka duadua era lako mai na rumu ni veisele nei Dr. Nelson.

Oqo e sega ni kurabuitaki vakalailai vei au. Sa ikoya oqo na ka au sarava matanavotu, kau vakalougatataki mai kina ena Kuoramu ni Le Tinikarua. Au vakila niu sa vaka, ena dua na kena ibalebale, niu sa dua nona “gonevuli vuli tiko.”

E tu vei Peresitedi Nelson e dua na ivalavala uasivi ni vakavulici ira na tani kei na veivakadodonutaki ena ivakarau donu, veilaveti, kei na vakarokoroko. O koya sa vatuka ni loma Vakarisito ka ivakaraitaki vei keda kece. Eda vulica mai vua ni draki ni bula cava eda sotava, na noda ivakarau kei na lomada e rawa ga ni muria na ivakavuvuli ni kosipeli i Jisu Karisito.

E tu vei keda oqo na veivakalougatataki levu meda tokona na noda parofita, o Peresitedi Russell M. Nelson. Ena nona bula taucoko, e sa vakalevutaka

na nona itavi duidui ni a gonevuli, tama, parofesa, tagane vakawati, vuniwai, iliuliu vakabete, tukanigone, kei na iApositolo. E a vakayacora ena gauna koya—ka vakayacora tiko oqo—enayalo ni dua na parofita.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, na ka eda vakadinadinataka ka vakaitavi kina nikua, e dua na soqoni tabu, e Liu kina noqu ivakadinadina ni ko Peresitedi Russell M. Nelson e nona gusunovosa bula na Turaga vei ira na kawatamata kece. Au vakuria noqu ivakadinadina baleta na Kalou na Tamada, baleti Jisu Karisito, kei na Nona itavi me noda iVakabula ka Dauveivuetai. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Henry B. Eyring, ena Marianne Holman Prescott, “Era Wasea Nodra Vakanananu na iApositolo baleti Peresitedi Thomas S. Monson ena iTukutuku ni Veimaliwai iWase ni iTukutuku ni Lotu ena LDS.org, 12 Janu. 2018. news.lds.org.
2. Spencer W. Kimball, ena Ripote ni Koniferedi, Epe. 1970, 118.
3. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith* (1998), 223.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 28:13.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 107:22.
6. David B. Haight, “Soqoni Tabu,” *Ensign*, Nov. 1994, 14.

Mai vei Elder Lynn G. Robbins
Ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Me Yacova Me Vakavitusagavulu Na Vitu

Ena maliwa ni bula e sinai kina na tatarabe kei na bula sega ni taucoko, eda vakavinavinakataka na kena rawa ni soli tu vei keda na ikarua ni madigi.

Na cala e dua na ka e tiki ni bula. Noda vulica vakavinaka na qiri piano ena sega ni rawa ni da sega ni na vakayacora e udolu na cala—se milioni sara. Noda vulica e dua na vosa vulagi eda na sotava na madua ni noda na vakayacora e udolu se milioni na cala. O ira madaga na dau qito e vuravura era sega ni na tarova rawa na nodra vakayacora na cala.

“Na rawa-ka,” e kainaki, “e sega ni na yali kina na druka, ia na toso mai na druka ki na druka ka sega ni na yali kina na maqusataka.”¹

Ena nona bulia na matanicina, a kaya o Thomas Edison “Au a sega ni druka vaka 1,000 na gauna. Na matanicina e dua na ka e buli e 1,000 na kena kabakaba.”² O C. S. Lewis a kaciva na druka me “duru ni iqaqalo ni liga ena salatu ki na rawa-ka.”³ Eda nuitaka, ni cala kece eda sa cakava e dua na lesoni ni yalomatua, me vukica kina na veivakataotaki me vatu ni kalawa ki liu.

Na kaukauwa ni vakabauta nei Nifai e vukei koya me toso mai na druka ki

na druka me yacova ni nona taura na peleti parasa. A tauri Mosese e 10 na sasaga ni bera ni kunea o koya na rawa ka ni nodra dro na kai Isireli mai Ijipita.

Eda na vakananuma beka—kevaka o Nifai kei Mosese rau a cakacaka tiko vakatalai ni Turaga, na cava na vuna

a sega ni curu mai kina na Turaga me vukei rau ena nodrau rawata na nodrau sasaga ena matai ni gauna? Na cava na vuna e vakatara kina o Koya—kei na vuna e sa vakatara kina o Koya vei keda—meda lutu ka rawai ena druka ena noda sasaga meda rawa ka? Ena maliwa ni sau ni taro bibi oqori, oqo e vica:

- iMatai, e kila na Turaga ni “veika oqo ena solia vei [keda], ka [meda] vinaka kina.”⁴
- Kena ikarua, me rawa kina vei keda me da “tovolea na kena gaga, ka me [da] kila ka rawata na veika vinaka.”⁵
- Na kenai katolu, meda vakadinadinataki ni “valu oqo e nona na Turaga,”⁶ ka nona loloma duadua ga eda na rawa ni rawata kina na Nona caka-caka ka yaco me vakataki Koya.⁷
- Na kenai kava, me vukei keda meda tara cakenaiTovo ni bula Vakarisito ka na sega ni rawa ni da “vakavouya” me yacova ni sotavi na veisaqa⁸ kei na “lovo bukawaqa ni veivakararawataki.”⁹

Ena maliwa ni bula e sinai kina na tatarabe kei na bula sega ni taucoko, eda vakavinavinakataka na kena rawa ni soli tu vei keda na ikarua ni madigi.

Niu se gonevuli vou e BYU, ena 1970, au a curu ki na dua na kalasi ni tekivu vuliphysics ka vakavulica o Jae Ballif, e dua na parofesa vakasakiti sara.

Ni oti e dua na tabana ni vuli e dau solia o koya e dua na veitarogi. Kevaka e dua na gonevuli e ciqoma na C ka vinakata me vakavinataka na nona itutu ena kalasi, e vakatara o Parofesa Ballif e dua na veitarogi vakavoutaki ka tara tiko ga yani na ulutaga vata eliu. Kevaka e dua na gonevuli e ciqoma na B ka vinakata me tovolea tale baleta ni sega ni ciqoma na kena maka ena rawa ni taura vakatolu se vakava ka lako yani. Ena nona solia tiko na galala ni madigi vaka oqo, e vukeyi au meu toso ka rawata na A ena kalasi oqo.

O koya e dua na parofesa yalomatua ka dau loloma ka vakauqeti ira na nona gonevuli me ra dau sasaga—me dauveivakavulici me nanuma na druka ni sega ni vakacalaka, ka mera kua ni dau rerevaka na druka ia mera na vuli mai kina.

Wale tikoga oqo au a qirita na Turaga qaqa oqo ni oti na noqu taura nona vuli ni physics ena 47 na yabaki sa oti. Au tarogi koya na cava na vuna e solia kina na galala vei ira na nona gonevuli

e vuqa na sasaga mera vaka vinakataka na nodra itutu ena lomani kalasi. Qai kaya o Koya: “Au vinakata meu tiko ena yasana vata ga kei ira na gonevuli.”

E dina ni da tarai ka vakavinavinataka ena kena dau soli na ikarua ni madigi ka muria toka mai na cala se druka ni vakasama, eda duavata ena kurabui vua na iVakabula ena kena rawa ni soli tu vei keda na ikarua ni madigi meda vorata kina nai valavala ca se druka ni yaloda.

E sega ni dua e sivia me tikovata kei keda e yasada me vaka na iVakabula duadua ga. O Koya e solia tu vei keda na galala meda dabeca ka vuki dabeca na Nona veitarogi. Meda vakai Koya eda na gadreva me levu na *karua ni madigi* ena veisiga ena noda sasaga vakatamata, sa ikoya na noda rawa ni vorata na gagadre ni lomada, ka vulica na vosota vakadede kei na veivosoti, vorata na vucesa, ka levei nai valavala ca ni kila, ka sega ni vakayacora, meu cavuta ga e vica. Kevaka e vakarau vakatamata me cala, ena vicavata na

druka meda vakayacora me yacova ni sega sega ni vakatamata na keda ituva-ki ka sa vakalou? Udlou? E rawarawa cake me milioni.

Ni kila tu ena vakasinaitu tu na veivakatovolei kei na druka ena sala qiqo ka rabailailai, ka yaco tiko ena veisiga vei keda, e sauma na iVakabula e dua na isau tawayalani rawa me rawa ni levu sara kina na madigi me rawa ni da rawata sara kina vakavinaka na noda veitarogi ni bula oqo. Na dredre e vakatara o Koya ena vuqa na gauna ena dredre ka ena so na gauna dredre na kena colati, ia e sega ni biuti keda ka solia vei keda o Koya na inuinui.

Meda maroroya na noda inuinui ena mata ni vei dredre, na loloma ni noda iVakabula e vakarau tu ka tu vata kei keda. Nona loloma e “dua na ivure ni veivuke se kaukauwa vakalomalagi, . . . ka dua na kaukauwaka soli vei keda na tagane kei na yalewa meda tautauri voli kina ena bula tawamudu kei na veivakacerecerei ni *oti* na nodra soli igu kaukauwa.”¹⁰ Nona loloma soliwale kei na Matana dauloloma e tu vei keda ena noda bula taucoko ena lakolako oqo, o Koya e vakauqeti, vakamamadataka na noda icolacola, vakaukauwataka, ka maroroi, ka vakabulai keda kevaka e sega, “vakabulai ira na nona tamata,” me vaka ga na nodra tarabe ena sala qiqo ka rabailailai.¹¹

Na veivutuni e isolisoli ni Kalou sega ni mudu ka vakatara vei keda meda lako curuma na druka ki na druka ka sega ni yali na noda maqusa. Na veivutuni e sega ni nona ituvatuva tu vakawawa ena gauna e yaco kina vei keda na druka. Na veivutuni e Nona ituvatuva ena nona kila ni da na druka. Oqo e kosipeli ni veivutuni, ka vakadikeva o Peresitedi Russell M. Nelson “ena yaco me dua na lewe ni vuli ni noda bula taucoko.”¹²

Ena lavetaki ni vuli ni veivutuni, na sakaremede e nona sala digitaki na Turaga me rawa ni vakarautaka na Nona veivosoti. Kevaka eda vakai-votavota ena yalo raramusumusu kei na yalo bibivoro, ena solia o Koya vei keda ena veimacawa na veivosoti ena noda toso mai na druka ki na druka ena salatu ni veiyalayalati. Ni “e dina era sa ivalavala ca, ia sa vuabale sara

na lomaqu ena yalololoma vei ira.”¹³

Ia ena vosoti keda vakavica o Koya? Na vakacava na dede ni Nona vosota tu mai vakadede? Ena dua na gauna e a taroga kina o Pita vua na iVakabula, “Turaga, me na valavala ca vakavica mada vei au na wekaqu, kau kakua ga ni cudruva?, me vakavitu?”¹⁴

Rairai, o Pita e nanuma ni *vitu* e dua na iwiliwili levu vinaka me vakabibitaka na nodra yalowai ni nodra vosoti ena vuqa na gauna ka sa lomasoli me kena iyalayala. Na kenai sau mai vua na iVakabula ka tukuna vei Pita mo kua madaga ni wilika—ka mo kua madaga ni tauyavutaka na iyalayala ni veivosoti.

“Sa kaya vua ko Jisu, Au sa sega ni kaya vei iko, Me vakavitu walega, Me vakavitusagavulu na vitu.”¹⁵

E kena irairai, na iVakabula a sega ni tauyavutaki e dua na yalayala me 490. Ni tautauvata kei nakena tukuni ni me vakayagataki na sakaramede ena yalani ga ena 490, ia ena 491 ni gauna e dua na daudikevi fika vaka lomalagi ena qai kaya mai, “vosota na nomu kadi ni veivutuni e sa oti—mai na tikini gauna oqo o sa tiko saraga vakai iko.”

E vakayagataka na Turaga na fika vakavitusagavulu na vitu me dusia na Nona Veisorovaki sega ni vakaiyalayala, Nona loloma tawayalani kei na Nona loloma sega ni vakaiyalayala. “Io, ena *veigauna* kece era veivutuni kina na noqu tamata au na vosoti ira kei ira na lako sese vei au.”¹⁶

E sega ni kena ibalebale ni sakaremede e laiseni ni valavala ca. Oqo e dua na vuna e okata kina na Turaga na malanivosa oqo mai na ivola i Moronai: “Ia era na vosoti ena *veigauna kecega* era sa veivutuni kina ena yalodina.”¹⁷

Na yalodina na kena ibalebale ena *kenai igu* kei na veisau dina. Na “veisau” vosa iDusidusi tiko ena ivolanikalou ka vakayagataki vakamacalataka na ibalebale ni *veivutuni*: “E dua na veisau ni vakasama kei na yaloda, ka kauta mai na vakanananu vou me baleta na Kalou, kivei keda kei ira na tamata raraba.”¹⁸ O ya na veisau e kauta mai na *tubu* vakayalo. Na noda rawa ka e sa sega ni *lako* mai na druka kei na druka, ia sa *tubu* mai na druka ki na druka ka sega ni na yali kina na maqusataka.

Me baleta na *veisau*, vakasamataka mada na rai oqo: “Na ka e sega ni na veisau ena dua tu ga.” Na tiki ni rai oqori e sega ni kena inaki me beci kina na nomu kila ka ia na vuku levu nei Peresitidi Boyd K. Packer, era a kuria ka kaya, “Ia ni da sa curuma mai na veisau—*eda sa curu*.”¹⁹

Baleta ni da sega ni vinakata me *yaco* me yacova na gauna eda yaco kina me vaka na noda iVakabula,²⁰ e gadrevi meda me da vuki tu ena veigauna eda lutu kina, ka me tiko vei keda na gagadre meda vuki tubu ka toso dina ga ni tu na malumalumu. Ena noda malumalumu, o Koya e vakadeitaka vei

keda, “Sa rauti iko na noqu loloma ni sa vakalevui na noqu kaukauwa ni sa malumalumu e dua.”²¹

Ena ivakarau ni vei taba e vakaleka taka gauna se ivola ni tubu eda na rawa ni kila kina na tubu ni yagoda. E vaka talega kina na bula vakayalo e dau vaka tale ni da raica lesu na iloilo ni rai lesu ni gauna. E ka vinaka meda na raica vakawasoma ka vakamatua na vei tiki ni noda bula meda kila na noda tubu ka vakauqeti keda meda “toso ki liu ka tudei vei Karisito, ena nomudou rai na rarama ni nuinui.”²²

Au vakavinavinakataka na loloma kei na yalovinaka, na vosota, kei na vosota vakadede vei rau na nodai itubutubu Vakalomalagi kei na iVakabula, era vakatara vei keda na iwiliwili sega ni wili rawa ni ikarua ni madigi ena noda ilakolako lesu ki na Nodrau iserau. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Na malanivosa oqo e vakayagataki mai vei ira na dau ni vola ivola duidui ka oka kina o Abraham Lincoln kei Winston Churchill.
2. Thomas Edison, ena Zorian Rotenberg, “To Succeed, You Must Fail, and Fail More,” Nove. 13, 2013, insightsquared.com.
3. Charles F. Kettering, ena Thomas Alvin Boyd, *Charles F. Kettering: A Biography* (1957), 40. Na vosa cavuti oqo esa dau vakayagataka vakalevu o C. S. Lewis.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 122:7 Na iVakabula talega e “vulica . . . talairawarawa ni sa vosota tiko na ka rarawa” (Iperiu 5:8). Ni ivolanikalou oqo e vosa tiko baleta na rarawa kei na veivakararawataki ena vuku ni noda vanua kei na kena ituvaki ca, na cala eda cakava e vinaka ni kevaka eda vuli mai kina.
5. Mosese 6:55.
6. 1 Samuela 17:47; raica talega na 1 Nifai 3:29.
7. Raica na Jekope 4:7.
8. Raica na 2 Nephi 2:11.
9. Aisea 48:10; 1 Nifai 20:10.
10. Bible Dictionary, “Grace”; vakaikuritaki.
11. Alama 7:12.
12. Russell M. Nelson, kei Dallin H. Oaks kei Neil L. Andersen, “Veivutuni” dua na semina ni peresitidi vou ni kaulotu, June 26, 2015), 11.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 101:9.
14. Maciu 18:21.
15. Maciu 18:22.
16. Mosaia 26:30; vakaikuritaki.
17. Moronai 6:8; vakaikuritaki.
18. iDusidusi ki na iVolanikalou, “Veivutuni, Veivutuni,” scriptures.lds.org.
19. Boyd K. Packer, *Kingsland Georgia Koniferedi ni Teki, Okos*. 1997.
20. Raica na 3 Nifai 27:27.
21. 2 Koronica 12:9; raica talega Ica 12:27.
22. 2 Nifai 31:20.

Mai vei Elder Neil L. Andersen
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Parofita ni Kalou

E sega ni tu ena keda tadrua kei na iVakabula e dua na parofita. Ia, e tu e yasada o koya ka dusia na sala vua na iVakabula.

Au via vakuria na noqu veikidavaki vei Elder Gerrit Gong kei Elder Ulisses Soares ki na mataveitacini sega ni vakatauvatani rawa ni Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua.

Ena veitokoni vei Peresitedi Russell M. Nelson me parofita ni Turaga ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, eda a vakaitavi ena dua na lewa vakalou ni soqoni vakalotu tabu—e vakalotu tabu baleta na veika e yaco ena auwa sa qai sivi oqo e namaki tu mai lomalagi tekivu mai na gauna eda tiko kina ena bula taumada. Na Turaga o Jisu Karisito, o Koya ka dusimaka tiko na Nona cakacaka e delai vuravura, ena siga nikua, e vakaraitaka mai vei Peresitedi Eyring, na Nona parofita, Nona iliuliu lumuti, Nona tamata ni veiyalayalati, ka vakatarai keda meda vakaraitaka na noda duavata kina meda tokoni koya ka muria na nona ivakasala.

Kivei ira na milioni ni lewenilotu era sega ni tiko kei keda ena loma ni Vale ni Koniferedi, au vinakata mo ni kila na Yalo ni Turaga ena loma ni vale oqo ena gauna e tokoni tiko kina o Peresitedi Nelson e vaka saraga a namaki—vakasinaiti ena kaukauwa vakayalo. Na noda soqoni vakalotu, dusimaki mai lagi e sega ni yaco wale tikoga ena Vale ni Koniferedi oqo, ia, e yaco tiko

e vuravura taucoko—ena veivalenilotu mai Esia, Aferika, kei na Vualiku kei Amerika; ena loma ni vale ena Loma kei na Ceva kei Amerika kei Iurope; ena veivanua vagalala ena ruku ni valelaca mai na Pasifika kei na veiyanyanu ni wasawasa. Na soqoni vakalotu tabu oqo ena yasai vuravura cava ga o tiko kina, kevaka sara madaga e semati iko mai na vakarorogo tiko ena nomu talevoni vuku veikauiyaki. E sega ni wilika na noda bisopi na noda laveliga, ia era a toqai dina sara mai lomalagi, me vaka ni da veiyalayalati kei na Kalou, ka sa volaitukutukutaki na veika eda vakayacora ena ivola ni bula.

E Digitaki ira na Nona Parofita na Turaga

Na digitaki ni dua na parofita e vakayacora saraga na Turaga vakataki Koya. E sega ni dua nai lawalawa e tuvatuva ka, sega ni dua na veiba, sega ni dua na soli vukivuki me rawati kina na itutu, sega na veileti, se veilecayaki, se mamawe. Au, vakadeitaka talega, ni a tiko kei keimami na kaukauwa vakalomalagi ena rumu ecake ni valetabu ena gauna keitou wavoliti Peresitedi Nelson kina ka vakila na veivakadonui sega ni lecavi rawa ni Turaga vua.

Na veidigitaki me na veiqaravi vaka parofita ni Kalou o Peresitedi Nelson e a vakayacori ena dua na gauna makawa sara. Na itukutuku ni Turaga vei Jeremia e yaco talega vakakina vei Peresitedi Nelson: “Niu a bera ni buli iko ena kete kau sa kilai iko; ia ni ko a bera ni sucu mai kau sa vakatabui iko mo nodra parofita na veimatanitu.”¹ Tolu na yabaki sa oti, ni yabaki 90, o Elder Nelson, ka ikava ni veiqaravi balavu duadua vakaia-positolo, ni rau gone vua na iApositolo e rua mai na tolu eratou liu tiko vua. Na Turaga, o Koya ka lewa na bula kei na mate, e digitaka na Nona parofita. E bulabula vinaka sara tu ga o Peresitedi Nelson, ka sa yabaki 93 oqo. Keimami sa vakanuinui ni na rawa ni tiko kei keda me tini se ruasagavulu vakacaca na yabaki mai oqo, ia, ena gauna oqo keimami sa saga tiko madaga me kerei koya me sa rauta na vakasisi ena veidelana ni vakasisi mai Utah.

E dina ga nida rokova na parofita ni Turaga ni sa Nona lumuti, ia me matata

Carcassonne, Varanise

o Peresitedi Nelson vata kei nai ka 118 ni makubuna vakarua.

vei keda ni da sokalou duadua ga vua na Kalou, na Tamada Vakalomalagi, kei na Luvena. Ena vuku ni nona caka vinaka, loloma veivueti, kei na loloma soliwale ni Vakabula, o Jisu Karisito, ena rawa kina vei keda meda curu tale ka bula ena Nona iserau.²

Na Cava Eda Vakamuria Kina na Parofita

Ia, e vakatavulica talega o Jisu e dua na dina bibi me baleta na Nona italai e dau tala mai o Koya. “O koya sa vakacegui kemudou sa vakacegui au,” e kaya o Koya, “ia ko koya sa vakacegui au, sa vakacegui koya sa talai au mai.”³

Nai lesilesi bibi duadua ni parofita ni Turaga sai koya me vakavulica ka vakadinadinataka nai Vakabula ka liutaki keda lesu tale Vua.

E vuqa tu na inaki kilai meda vakamuri Peresitedi Russell M. Nelson kina. O ira madaga era sega ni lotu vata kei keda, era na vakatokai koya me tamata vakasakiti dina. E vuniwai ni valenibula ni se qai yabaki 22, e dua na dauveisele kila ni uto, ka kilai levu ena nona vakaitavi ena tauyavutaki na veisele ni uto.

Eso tale era na duavata na nona vuku kei na lewa matau: ni ciwasagavulu tu na yabaki ni vulica tiko me baleta na bula kei mate, ka bulataka na bula sega ni nanumi koya, ka lomani ira ka vakavulici ira tu na luve ni Kalou ena veitutu vava kei vuravura, kei na kila ni

veisusu kina 10 na luvena, 57 na makubuna, kei na 118 na makubuna vakarua (nai ototi ni wiliwili e toso cake tikoga; e sucu e dua na makubuna vakarua ka tagane ena Vukelulu sa qai oti oqo).

O ira na kilai koya vinaka era kaya ni sa sotava talega mai na dredre ni bula o Peresitedi Nelson ena vakabauta kei na yaloqaqa. Ena gauna e yali kina na bula nei luvena yalewa yabaki 37, o Emily, ka biu tu mai na watina lomani kei na luvena lalai e lima, au rogoca ni tukuna o koya, “au tamana, vuniwai, ka iApositolo ni Turaga o Jisu Karisito, ia e dodonu vei au me’u cuvara na uluqu . . . ka vakaraitaka, ‘Me yaco ga na nomuni ni lewa.’”⁴

Na iVakatawa e Dela ni Vale Cecere

E dina sara nida rokova na itovo vakaturaga eso oqo, ia, na cava sara mada eda vakamuri Peresitedi Nelson? Na cava eda vakamuria kina na parofita? Baleta ni sa kacivi koya na Turaga o Jisu Karisito ka lesi koya me Nona ivakatawa ena vale cecere.

O Carcassonne e dua na tauni vakasakiti mai Varanise ka wavokita tu na lalaga simede ka duri tu mai na gauna ni veivaluvaluti mai Iurope. E vakaduri na veivale cecere mai na lalaga era taqomaki tu, ka tara me baleti ira na ivakatawa era duri tu ena veivale cecere ena siga kei na bogi, ni ra vakaraica yani

vakatabakidua ki na veivanua era lako mai kina na meca. Ena gauna e raica kina na ivakatawa ni ra sa toso tiko mai na meca, e taqomaki ira na tamata mai Carcassonne na domo ni veivakaroti nei vakatawa mai na veika vakarerevaki era sega ni raica rawa.

Na parofita e dua na ivakatawa ena vale cecere, ka taqomaki keda tiko mai na veika vakarerevaki vakayalo eda sega ni raica rawa tiko.

Sa kaya na Turaga vei Isikeli, “Ia ko iko na luve ni tamata, kau sa lesi iko mo nodra ivakatawa na mataqali i Isireli; o koya oqo mo rogoca kina na vosa sa tau mai na gusuqu ka mo vakasalataki ira [mai vei] au.”⁵

Eda dau kaya na noda gagadre meda vakamuria na parofita, ia vakasamataka mada na bibi ni colacola edau vakotora na Turaga vei ira na Nona parofita: “Kevaka ko sa sega ni vosa vua na tamata ca mo vakasalataki koya . . . , [ka] me lesu tani mai na nona itovo ca, sa na mate ga na tamata ca . . . ena nona ivalavala ca; . . . na nona mate kau na taroga vei iko.”⁶

Na Noqu iVakadinadina

Eda ciqomi Peresitedi Nelson me vakaga na noda na ciqomi Pita se o Mosese kevaka eda a bula tu ena nona gauna. E tukuna na Kalou vei Mosese, “Ia oqo, mo lako, kau na tiko kei na

gusumu, ka vakavulici iko ena ka mo kaya.”⁷ Eda rogoca na parofita ni Turaga ena vakabauta ni nona vosa sai “mai na gusu ni [Turaga].”⁸

E vakatokai beka oqo me vakabauta tawakila? Segā, e segā sara. Eda sa ciqoma kece nai vakadinadina vakayalo ni dina ni Veivakalesui mai ni kosipeli i Jisu Karisito. Ena noda lewa kei na digidigi, eda laveta na ligada na mataka nikua, ni vakaraitaka tiko na noda gagadre meda tokona na parofita ni Turaga mai na “nod[a] veivakabauti, nod[a] yalodina, kei na nod[a] masumasu”⁹ ka qai vakamura na nona ivakasala. Me vaka nida Yalododonu Edaidai e rawa nida ciqoma na ivakadinadina yadua ni sa kacivi mai vua na Kalou o Peresitedi Nelson. E dina ga ni kilai Peresitedi Nelson, na watiq, o Kathy mai na sivia e tolu sagavulu na yabaki, ka sega ni loma tarotarotaka na nona ilesilesi vakalou, ena nona tabaki ka vakatikori, ka sa tekivu me wilika kece tale o koya na nona vosa mai na koniferedi raraba ni 34 na yabaki sa sivi, ka qai masuta e dua na veivakadeitaki titobu me baleta na nona itavi vakaparofita. Au yalataka vei kemuni nai vakadinadina cecere oqo ena yaco mai ni o vakasaqara ena yalomalumlumu kei na bula kilikili.

Na cava eda sa rui lomasoli kina meda vakamura na domo ni noda parofita? Vei ira era vakasaqara matua tiko na bula tawamudu, na domo ni parofita e kauta mai na veitaqomaki vakayalo ena gauna drakidrakita oqo.

Eda bula tiko ena dua na vuravura ka vakasinaiti tu ena domo ni kaikaila ni milioni vakamilioni. Na initaneti, na noda talevoni vuku, na veigacagaca vakalivaliva ni veivakamarautaki era cuqena kece mai meda maleleta yani kei na nodra veivakayararataki kivei keda, ka nuitaka tu nida na via volia na nodra ivoli ka vakamura na nodra ivakatagedegede.

Na itukutuku kei na veivakasama sega ni oti rawa e vakananuma vei keda nai vakaro vakaivolanalou me baleta na “veitosoyaki ka veikauyaki,”¹⁰ “sa cagina ena cagi ka veitubuyaki,”¹¹ ka muria tu na “lawaki ca ni tamata,” ka rawai tu mai vei ira na “dauveivaqaseni sa nakiti kina na veivakacalai.”¹²

Na noda vakelea na yaloda vua na Turaga o Jisu Karisito e gadrevi kina meda vakarorogo vei ira era sa tala mai o Koya. Na noda vakamura na parofita ena vuravura vakasausa oqo e vaka na logaloga vinaka ni noda ologi tu ena tutuvi katakata ena dua na siga batabata.

Eda bula tiko ena dua na vuravura ni vakainaki, veisaqasaqa, veiba, vakamacala kilai, kei na veimataqali ivakamacala. Na noda vakataroga, “Baleta na cava?” e ka vinaka ena vuqa na veigacagaca ni noda bula, ka vakatara na kaukauwa ni noda vakasama me dusimaki na veimataqali digidigi kei na vakatulewa eda sotava tiko ena veisiga.

Ia, na domo ni Turaga e dau rogo mai, ka sega na kena ivakamacala.¹³ Ni se bera sara ni ra vakamacalataka na kena dau vakavuku na irevurevu e vakayacora na voroki ni lawa ni tiko savasava ena veivakabauti nei watina kei ira na luvena, e vakarota na Turaga “Mo kakua ni ia na veibutakoci.”¹⁴ E sega walega ni da vakamareqeta na kila-ka vakavuli, eda vakamareqeta vakalevu cake na isolisoli ni Yalo Tabu.

Kakua ni Kidroa

Na domo ni parofita, e dau vakawasoma ena kerei keda meda veisau ka veivutuni, ka lesu vua na Turaga, e dina ni dau tau ena yalovinaka. Ni gadrevi na veivakadodonutaki, meda kakua ni vakabera. Kakua ni kidacala kevaka e sega ni sala vata na domo ni veivakaroti na parofita na veinanuma kilai levu ni noda gauna. Na nodra veivakacacani na tawavakabauta esa dau tu wavoliti keda tu ena gauna sara madaga sa tekivu vosa kina na parofita. Ni o sa yalomalumlumu ena nomu muria na veivakasalataki kei nai vakavuvuli ni parofita ni Turaga, au yalataka vei iko ni na tomani mai na veivakalougatataki ni veitaqomaki kei na vakacegu.

Me kakua ni veivakidacalataki kevaka e sega ni dau duavata kei na ivakavuvuli ni parofita ni Turaga eso na nomu rai o iko vakataki iko. Oqo era gauna ni vuli, kei na yalomalumlumu, ena gauna eda tekiduru kina ena masu. Eda toso tiko ki liu ena vakabauta, ka nuitaka tiko na Kalou, ka kila ni na yaco mai na gauna meda ciqoma kina na veika e vakamatatataki mai vua na Tamada Vakalomalagi. E vakamacalataka e dua na parofita nai solisoli sega ni vakatauvatani rawa kei na isolisoli ni Vakabula “talairawarawa me mate ni sa duavata ga na loma i Tamana kei na Luvena.”¹⁵ Na noda soli

keda ki na loma ni Kalou, sai koya, nai tekitekivu ni dua nai tekitekivu vou ka lagilagi ena qaqa.

Ena so na tamata era na via vida vida vakamatailalai na vosa ni parofita, ka sagasaga dredre me raica se cava na domo vakaparofita kei na cava e nona vakasama ga o koya.

Ena 1982, ni vo e rua na yabaki me kacivi vaka Vakaitutu Raraba, e kaya o Brother Russell M. Nelson: “Au sega vakadua ni dau tarogi au, ‘Ena gauna cava e vosa kina vaka e dua na parofita kei na gauna cava e sega ni vosa kina vaka e dua na parofita?’ E dau noqu gagadre tu ga, ‘Me’u kila ena rawa vakacava me’u vakataki koya?’” E vakuria o koya, “E [noqu itovo ni bula] me’u kua ni vakataroga na veitukutuku kece e kaya na parofita ka ciqoma ena marau.”¹⁶ Oqo na ivakarau e digitaka e dua na turaga yalomalumumu ka vakayalo ka vakamuria ena nona bula. Ni sa oti oqo, e 36 na yabaki, esa parofita ni Turaga o koya.

Vakatorocaketaki na Nomu Vakabauta na Turaga

Ena noqu bula, au sa kunea ena gauna au vulica ena masumasu na vosa ni parofita ni Kalou ka vakayacora vakayadudua, ka qai vakadodonutaka na lomaqu kei na nona ivakavuvuli veivakauqeti, e dau vakalevutaki cake na noqu vakabauta na Turaga o Jisu Karisito.¹⁷ Kevaka eda digia meda vaktikitikita na nona ivakasala ka nanuma ni da kila vinaka cake, ena malumalumu na noda vakabauta ka buwawa na noda raica na veika tawamudu. Au yalataka ni o yalodina tikoga ena nomu saga tiko mo vakamuria na parofita, ena vakalevutaki cake na nomu vakabauta nai Vakabula.

E tukuna nai Vakabula, “Ko ira kecega na parofita . . . , era sa vosa, era vakadinadinataka au.”¹⁸

E sega ni tu ena keda tadruga kei na iVakabula e dua na parofita. Ia, e tu e yasada o koya ka dusia na sala vua na iVakabula. Na nona isolisoli cecere duadua e dua na parofita vei keda sai koya na nona ivakadinadina dei, kei na kila deivaki, ni sai Jisu na Karisito. Me vakataki Pita ena gauna makawa,

e vakadeitaka na noda parofita, Sa ivakadinadina kina ni ko Jisu na Karisito, na Luvena na Kalou sa bula tiko.”¹⁹

Ena dua na siga, ni da raica lesu na noda gauna ena bula oqo, eda na marautaka nida a bula voli e vuravura na gauna ni parofita bula. Ena siga oya, sa noqu masu ni na rawa nida kaya:

Eda a vakarorogo Vua.

Eda a vakabauti koya.

Eda vulica na nona vosa ena yalovosota kei na vakabauta.

Eda masulaki koya.

Ka da tokoni koya.

E a yalomalumumu ka vakamuri koya.

Eda a lomani koya.

Au sa vakadinadinataka taucoko ni sa Karisito o Jisu, na noda Dauveivueti ka iVakabula, ka sa Nona parofita lumuti ena vuravura oqo o Peresitedi Russell M. Nelson. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Jeremaia 1:5.
2. Raica na 2 Nifai 2:8.
3. Maciu 10:40.
4. iKuri ni ivakamacala, raica na Spencer J. Condie, *Russell M. Nelson: Father, Surgeon, Apostle* (2003), 153–56.
5. Isikeli 33:7.
6. Isikeli 33:8.

7. Na Lako Yani 4:12.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 21:5.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 107:22.
10. Efeso 4:14.
11. Jemesa 1:6.
12. Efeso 4:14.
13. E kaya o Peresitedi Dallin H. Oaks: “Ena veivakatarogi ni 1988 . . . au vakamacalataka na noqu vakarau niu saga meu vakamacalataka vakayago na inaki ni ivakatakila vakalou: “Kevaka o wilika nai volanikalou ka tu ena nomu vakasama na taro oqo, “Na cava e vakarota kina na Kalou na vunau oqo se baleta na cava na vunau oya,” ko na raica ni lailai sara mai na dua na drau na ivunau e soli vata tu mai kei na kena inaki. E sega ni vakarau ni Turaga me solia na kena inaki. Eda na rawa beka nida vakainakitaka [vakatamata] me vakamacalataka na ivakatakila. Eda na rawa beka nida vakainakitaka [vakatamata] me vakamacalataka na ivakatakila. Ena gauna eda vakayacora kina oqori, eda sa tu saraga vakataki keda. Eso na tamata era biuta me vakainaki na [vakatakila] . . . , ka yaco me veicalati sara tu ga. E tiko e dua lesoni ena veika oqori. . . . Au vakatulewataka tu ena dua na gauna balavu sa oti, niu na vakabauta na ivunau ka sega ni vakabauta na inaki e sa vakaturi kina.’ . . . “ . . . Na veivakamacala ni naki kece e sega ni bibi ka vaka me baleta ga na ririko e tiko. . . . Me kakua ni da cakava na cala esa vakayacori oti ena veigauna sa oti, . . . kena sagai me vakainakitaki na vakamacala ni vakatakila. Na inaki e dau yaco, ena dua na kena ivakatagedegede e cake; me ka e bulia tu na tamata. Na ivakatakila sai koya na veika eda tokona me lewa ni Turaga, oqori na vanua e kune kina na veitaqomaki.” (*Life’s Lessons Learned* [2011], 68–69).
14. Na Lako Yani 20:14.
15. Mosaia 15:7.
16. Russell M. Nelson, ena Lane Johnson, “Russell M. Nelson: A Study in Obedience,” *Tambuli*, Jan. 1983, 26.
17. E tukuna o Peresitedi Henry B. Eyring: “E dua tale nai vakamacala vovodea sai koya na digidigi me ciqoma se kua ni ciqoma nai vakasala ni parofita e tautau vata ga kei na nomu lewa mo ciqoma na ivakasala vinaka ka rawata na veika vivinaka e sala vata kaya mai se meda tiko ga ena vanua eda tiko kina. Ni da digitaka meda kakua ni rogoca na ivakasala vakaparofita sa na veisautaka na vanua eda sa tu kina. Sa yaco me vanua rerevaki sara. Ni sega ni vakamuri na ivakasala vakaparofita sa na luluqa na noda kaukauwa meda muria na ivakasala ena veigauna ni mataka. Na gauna vinaka me a vukei kina o Noa me tara na waqa, o ya na imatai ni gauna a kerea kina o koya. Na gauna a qai kerekere tale tiko kina, ka sega ni vakamuri a rawa me sega ni vakilai kina na Yalotabu. Ia ena gauna yadua a kerekere kina sa vaka me ka lialia, me yacova ni sa tau na uca. Ka sa qai bera sara” (“Finding Safety in Counsel,” *Ensign*, May 1997, 25).
18. 3 Nifai 20:24.
19. Maciu 16:16; raica talega na Joni 6:6.

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai | 31 ni Maji, 2018

Kacivaka o Peresitedi Dallin H. Oaks

iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nodra Tokoni na Vakaitutu ena Lotu

Keitou sa vakaraitaka tale tiko ga yani oqo ni Ripote Vakaiwiliwili e dau vakayacori tiko mai ena soqoni ni koniferedi raraba ni Epereli e sa na tabaki ena LDS.org ni oti tiko ga na soqoni oqo, ka vakakina ena ilavelave ni koniferedi ni mekasini ni Lotu.

Au sa na kacivaka ena gauna oqo eso na veisau ena veiliutaki ni Lotu kei

na Vakaitutu Raraba kei na Vitusagavulu ni iWasewase ni Lotu me baleta na laveliga ni veitokoni, ni oti oya ena qai wilika o Baraca Kevin R. Jergensen, na manidia dairekita ni Tabacakacaka Vakaiwiliwili ni Lotu na ripote vakayabaki.

Ni rau sa kacivi ena ilesilesi me rau veiqaravi ka lewe vou ni Kuoramu ni

iApositolo Le Tinikarua, esa vakaturi me vagalalataki o Elder Gerrit W. Gong kei Ulisses Soares ena veiqaravi vakaleweni ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu.

Me kena ikuri, esa vagalalataki talega o Elder Craig C. Christensen, Lynn G. Robbins, kei Juan A. Uceda ena nodratou veiqaravi vakalewe ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu, tekivu mai na 1 ni Okosita, 2018.

O kemuni o ni via vakaraitaka nomuni vakavinavinaka vei iratou na Veitacini oqo ena nodrau veiqaravi yalodina, yalovinaka ni vakaraitaka vakakina.

Esa vakaturi me vagalalataki mai na nodra veiqaravi vaka Vitusagavulu ni Wasewase: Steven R. Bangerter, Matthew L. Carpenter, Mathias Held, David P. Homer, Kyle S. McKay, R. Scott Runia, kei Juan Pablo Villar.

Oi kemuni o ni via duavata kei keimami ena vakaraitaki ni vakavinavinaka vei ira na Veitacini oqo ena vuku ni nodra veiqaravi yalodina ni vakaraitaka ena laveliga.

Sa vakaturi meda vagalalataki iratou o Sisita Bonnie L. Oscarson, Carol F. McConkie, kei Neill F. Marriott mai na

Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa. Eda sa vagalalataki ira talega vakakina na Matabose Raraba ni Goneyalewa, era sa veiqaravi tiko mai vakavinaka.

O ira kece era gadreva me ra duavata kei keimami ena vakaraitaki ni vakavinavinaka vei iratou na marama oqo ena vuku ni nodratou veiqaravi cecere kei na yalodina, yalovinaka ni vakaraitaka.

Esa vakaturi me vagalalataki o Sister Bonnie H. Cordon ena nona veiqaravi vaka iMatai ni Daunivakasala ni Mataveiliutaki Raraba ni Lalai.

O ira era gadreva me ra vakaraitaka nodra vakavinavinaka vei Sister Cordon mo ni laveta na ligamuni.

Esa vakaturi meda tokoni rau oqo me ra veiqaravi vaka lewe ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu, ena gauna saraga oqo: Elders Carl B. Cook kei Robert C. Gay.

Eratou na qai mai veiqaravi o iratou oqo ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu, me tekivu ena 1 ni Okosita, 2018: Elder Terence M. Vinson, José A. Teixeira, kei Carlos A. Godoy.

O ira era tokona, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, ke dua.

Esa vakaturi me tokoni o ira oqo me Vitusagavulu vou: Steven R. Bangerter, Matthew L. Carpenter, Jack N. Gerard, Mathias Held, David P. Homer, Kyle S. McKay, Juan Pablo Villar, kei Takashi Wada.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ira era saqata, ena ivakatakilakila vata ga.

Sa vakaturi me da tokoni ira oqo me ra Vitusagavulu ni iWasewase vou: Richard K. Ahadjie, Alberto A. Álvarez, Duane D. Bell, Glenn Burgess, Víctor R. Calderón, Ariel E. Chaparro, Daniel Córdova, John N. Craig, Michael Czesla, William H. Davis, Richard J. DeVries, Kylar G. Dominguez, Sean Douglas, Michael A. Dunn, Kenneth J. Firmage, Edgar Flores, Silvio Flores, Saulo G. Franco, C. Alberto Genaro, Mark A. Gilmour, Sergio A. Gómez, Roberto Gonzalez, Virgilio Gonzalez, Spencer R. Griffin, Matthew S. Harding, David J. Harris, Kevin J. Hathaway,

Richard Holzapfel, Eustache Ilunga, Okechukwu I. Imo, Peter M. Johnson, Michael D. Jones, Pungwe S. Kongolo, G. Kenneth Lee, Aretmio C. Maligon, Edgar A. Mantilla, Lincoln P. Martins, Clement M. Matswagothata, Carl R. Maurer, Daniel S. Mehr II, Glen D. Mella, Isaac K. Morrison, Yutaka Nagatomo, Allistair B. Odgers, R. Jeffrey Parker, Victor P. Patrick, Denis E. Pineda, Henrique S. Simplicio, Jeffrey H. Singer, Michael L. Staheli, Djarot Subiantoro, Jeffrey K. Wetzel, Michael S. Wilstead, Helmut Wondra, kei David L. Wright,

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, ke dua.

Sa vakaturi meda tokoni Bonnie H. Cordon me Peresitedi Raraba ni Goneyalewa, kei Michelle Lynn Craig me iMatai ni Daunivakasala kei Rebecca Lynn Craven me iKarua ni Daunivakasala.

O ira era duavata me ra vakaraitaka.

E dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Sa vakaturi meda tokoni Lisa Rene Harkness me veiqaravi vaka iMatai ni Daunivakasala ni Mataveiliutaki Raraba ni Lalai.

Ripote mai na Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu, 2017

Vakaraitaka o Kevin R. Jergensen

Manidia Dairekita, Tabacakacaka ni Dikevi Fika ni Lotu

Ki na Mataveiliutaki Taumada ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Kemuni na Veitacini: Me vaka e tukuni mai na ivakatakila ena ika 120 ni wase ni Vunau kei na Veiyalayalati, na Matabose ni Vakayagataki iKatini—ka lewena na Mataveiliutaki Taumada, na Kuoramu ni iApo-sitolo Le Tinikarua kei na Matabisopi Vakaturewa—ena vakadonuya na vakayagataki ni ilavo ni Lotu. Na veitabana ni Lotu era dau vakayagataka na ilavo sa vakadonui mai na ilavo vakarautaki ka sala vata kei na lawatu kei na kena ivakarau.

Na Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu, ka ra lewena na kenadau vakaivola ka sa tu vakataki koya mai na tabacakacaka kece tale eso ni Lotu, e sa lesi me qarava na dikevifika ena inaki ni kena vakarautaki na veivakadeitaki matau me baleta na veicau e ciqomi, na vakayagataki lavo e vakayacori, kei na taqomaki ni iyau taukeni ni Lotu.

Ni yavutaki mai na dikevifika sa vakayacori, sa nanuma kina na Tabacakacaka ni Dikevi Fika ni Lotu ni, veika me baleta na iyaya, cau e ciqomi, na ilavo vakayagataki, kei na iyauqaqa ni Lotu me baleta na yabaki 2017 era sa vakaivolatiki ka qaravi ena ivakarau ni kena ka qaravi me salavata kei na iwalewale ni tuvailavo ni Lotu, lawatu ka volai vakafika. Na Lotu e vakamuria na ivakarau ka vakatavulica vei ira na lewena me ra bula ena loma ni dua na ilavo vakarau, levea na dinau, ka mamaroroi me baleta na gauna ni leqa.

Vakasavui ena vakarokoroko,
Tabacakacaka ni Dikevi Fika ni Lotu
Kevin R. Jergensen
Manidia Dairekita ■

O ira era duavata me ra vakaraitaka.
O ira era saqata, ke dua.
Sa vakaturi me da tokoni ira na vo ni Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kei na Mataveiliutaki Raraba ni Mataisoqosoqo me vaka era sa dui tu kina ena gauna oqo.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, ke dua.

Peresitedi Nelson, sa volai koto na digidigi. Ni sa sureti o kemuni o ni saqata e dua na veivakaturi mo ni veitaratara kei na nomuni peresitedi ni iteki.

Ena veitokoni se qai vakayacori ga oqo, sa 116 tu kina ena gauna oqo noda Vakaitutu Raraba. E voleka ni 40 na pasede vei ira era a sucu ena taudaku kei Amerika—mai Jamani, Brazil, Mexico, Niu Siladi, Sikoteladi, Kenada, South Korea, Guatemala, Argentina, Italy, Zimbabwe, Uruguay, Peru, Soca Aferika, Samoa Vakaameria, Igiladi, Puerto Rico, Ositerelia, Venezuela, Kenya, na Yatu Filipaini, Poukali, Viti, Jaina, Japani, Chile, Colombia, kei Varanise.

Kemuni na taci qu kei na ganequ, vinaka vakalevu na nomuni veivakabauti tiko ga kei na masu ena vukudra na iliuliu ni Lotu.

O ni sa sureti na Vakaitutu Raraba vou kei na lewe ni Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa vou, kei Sister Harkness ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai mo ni mai dabe ena nomuni idabedabe e cake. ■

Mai vei Elder David A. Bednar

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Yalomalua ka Yalomalumumu

Na yalomalua e dua na itovo matata ni noda Dauveivueti, ka dau vakatakilakilataki ena totolo kei na matata ni veiciqomi na lomasoli kei na yalorawarawa, kei na nomu rawa ni tarovi iko vakataki iko.

Au dau rekitaka na madigi meda tokoni ira na noda iliuliu ni Lotu, kau kidavaki Elder Gong kei Elder Soares vakataucoko ki na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Na nomuni veiqaravi ena vakalougatataki ira na tamata yadua kei na matavuvale e vuravura raraba, ka'u sa marautaka vakalevu ni'u na veiqaravi ka vuli mai vei rau.

Sa noqu masu ni na vakavulica ka vakararamataka vei keda na Yalo Tabu

ena noda vulica vata na bibi ni dua na ituvaki vakalou ni bula ni noda iVakabula¹ meda sasagataka yadua meda vakatatamuria.

Au na vakaraitaka mada e vica na kena ivakaraitaki ka vakamatatataka na ivakarau va-Karisito oqo, ka'u na qai vakamacalataka vakamatata na itovo ni bula yadua, ena dua tale na gauna e muri ena noqu itukutuku. Yalovinaka, vakarogoca vakamalua na ivakaraitaki yadua ka qai vakasamataka vata kei au eso na isaunitaro ki na veitaro era rawa ni tarogi.

iVakaraitaki #1. Na Cauravou Vutuniyau kei Amuleki

Ena Veiyalayalati Vou, eda vulica me baleta na cauravou vutuniyau ka tarogi Jisu, “Vakavuvuli vinaka, a cava na ka vinaka me'u kitaka, me'u rawata kina na bula tawamudu?”² E vakaroti koya taumada na iVakabula me muria na ivunau. E a qai solia tale na iVakavuvuli e dua tale na ikuri ni ivakaro ki na nona gagadre saraga o koya kei na nona ituvaki.

“Sa kaya vua o Jisu, Kevaka ko vinakata mo vinaka sara, mo lako ka

volitaka na nomu iyau, ka solia vei ira na dravudravua, ko na qai vakaiyau mai lomalagi: ia mo lako mai ka muri au.”

“Ia ni sa rogoca na vosa oqo na cauravou, sa lako tani a sa rarawa na lomana: ni sa levu na nonai yau.”³

Vakatautauvatataka na veika e tuku na na cauravou vutuniyau kei na veika e cakava o Amuleki, me vaka e vakamacalataki ena iVola i Momani. E dua na tamata daucakacaka ka vutuniyau o Amuleki ka vuqa na nona mataqali kei na itokani.⁴ E vakamacalataki koya me dua na tamata e dau kacivi vakavuqa ka sega ni rogoca; e dua na tamata e kila tu na veika mai vua na Kalou, ia e sega ni via kila.⁵ E tamata vinaka, ia e kauta tu na yalona o Amuleki na veika ni vuravura oqo me vaka na cauravou vutuniyau e vakamacalataki ena Veiya-layalati Vou.

E dina ga nidau yalo kaukauwa tu e liu, e talairawarawa ki na domo ni agilosu o Amuleki, e ciqoma na parofita o Alama ki na nona vale, ka vakarautaka na veika me ivaqa vua. E vakayadrati vakayalo ena gauna ni nona veisiko tiko e kea o Alama ka qai kacivi me vunautaka na kosipeli. E qai biuta tu “na koula, kei na siliva, kei na nona iyau talei kecega . . . me baleta na vosa ni Kalou, [ka qai] cati koya na nona itokani kei na tamana kei ira na nona mataqali.”⁶

Na cava o nanuma e rawa ni vakamacalataka na duidui e tiko mai na isaunitaro nei cauravou vutuniyau kei Amuleki?

iVakaraitaki #2. Paorani

Ena gauna ni dua na ivalu levu e vakamacalataki ena iVola i Momani, e dua na veisau ivola e yaco vei rau o Moronai, na kavetani ni mataivalu ni Nifaiti, kei Paorani, na daunilewa ka kovana ni vanua. Moronai, nodra mataivalu ka sota kaya tiko na dredre baleta ni sega tiko ni veitokoni vinaka mai na matanitu, ka vola vei Paorani “au na tukuna e vica na ka me’u beitaki kemuni kina”⁷ ka qai beitaki koya kei ira na nona itokani vakailiuli ena yalowe, vucesa vakalevu, vakawelewele, ka dauveiveretaki.⁸

A rawarawa vei Paorani me a cakitaki Moronai kei na nona veibeitaki sega ni dodonu, ia a qai sega ni vakayacora vakakina. E sauma yani ena yalo vinaka ka qai vakamacalataka ni a dua na veivorati e yaco ki na matanitu ka sega ni kila o Moronai. Ka qai cauraka o Paorani:

Raica au sa kaya vakaidina vei iko, Moronai ni’u sega sara ni marautaka na leqa levu ko ni sotava tiko, io, sa vakararawataka sara na yaloqu. . . .

“. . . Ia oqo, ko sa vakalewai au vakaca sara mai, ena nomu ivola, ia e sega ni dua na ka ko ya; ka’u sega sara ni cudru kina, ia au sa rekitaka ga na dina kei na dodonu ni yalomu.”⁹

Na cava o nanuma me baleta na ivakamacala e biuta o Paorani ki nai sau ni nona ivola ni veibeitaki nei Moronai?

iVakaraitaki #3. Peresitedi Russell M. Nelson kei Peresitedi Henry B. Eyring

Ena koniferedi raraba ena ono na vula sa oti, e vakamacalataka o Peresitedi Russell M. Nelson nai sau ni nona veisureti o Peresitedi Thomas S. Monson, me vulica, vakasamataka vakatitobu, ka bulataka na dina e tiko ena loma ni Vola i Momani. E tukuna o koya, “Au sa tovolea me’u vakamura na nona ivakasala. Ena maliwa ni veika tale eso, au sa tuva toka na veika e baleta na iVola i Momani, na veika e vakadeitaka, na veika e saqata, na

veika e vakataucokotaka, na veika e vakamataatataka, kei na veika e vakatakila. Niu tirova na iVola i Momani ena iloilo eso oya sa dua na cakacaka vakavure vuku ka veivakauqeti! Au vakatura vei kemuni yadua.”¹⁰

E vakabibitaka talega ena nona bula, o Peresitedi Henry B. Eyring na kerekerene nei Peresitedi Monson. E vakaraitaka o koya:

“Au sa dau wilika na iVola i Momani e veisiga ni sivia e 50 na yabaki. O koya au a rairai nanuma beka kina ni a vosa tiko o Peresitedi Monson vua tale e dua. Ia, me vaka e vuqa vei kemuni, au vakila ni nona veivakayaloqataki kei na nona yalaya na parofita e sureti au meu sasaga sara vakaukauwa kina. . . .

“Na vuana marautaki vei au, kei na vuqa vei kemuni, sai koya na yalayala ni parofita.”¹¹

Na cava o nanuma e rawa ni vakamacalataka na totolo ni ciqomi ena yalovinaka na veisureti nei Peresitedi Monson mai vei rau nai liuliu e rua oqo ni Lotu ni Turaga?

Au sega ni vakatura tiko ni isau kaukauwa ni veika vakayalo nei Amuleki, Paorani, Peresitedi Nelson kei Peresitedi Eyring e vakamacalataka ga eke e dua nai vakarau va-Karisito. E dina sara, e vuqa na itovo kei na veika e sotavi veisemati e vakavuna na yalomatua vakayalo e raitayaloyalotaki ena nodra bula o iratou na va na italai vakaturaga oqo. Ia nai Vakabula kei ira Nona parofita era sa vakamatatataka e dua nai vakarau bibi e dodonu meda kila sara vakavinaka o keda yadua ka sasagataka meda bulataka ena noda bula.

Yalomalumalumu

Yalovinaka raica na ivakarau e vakayagataka na Turaga me vakamacalataki Koya kina ena ivolanikalou oqo: “Vakataqara vei kemudou na noqui vua, ka vuli vei au, niu sa yalomalua ka yalomalumalumu: dou na kunea kina na vakacegu ni yalomudou.”¹²

E veivakavulici, ni digitaka nai Vakabula me vakabibitaka na yalomalumalumu mai vei ira kece na ivakarau ni bula kei na itovo savasava e a rawa saraga Vua me digia ga mai e dua e rawa.

E dua nai walewale vata oqori e laurai mai ena ivakatakila ka ciqoma na Parofita o Josefa Simici ena 1829. A kaya, “mo vuli vei au, ka muria na noqu vosa; *mo vakarorogo vua na noqu Yalotabu* mo rawata kina na noqu vakacegu.”¹³

Na yalomalua e dua na itovo matata ni noda Dauveivueti ka sa kilai tani ni ciqoma, ena lomasoli kei na yalorawarawa, kei na nomu rawa ni tarovi Koya vakataki Koya. Na ivakarau oqo ena vukei keda meda kila vakavinaka cake na nodra ivakarau ni isau ni veika e vakaroti o Amuleki, Paorani, Peresitedi Nelson, kei Peresitedi Eyring.

Me ivakaraitaki, e rau vakamuria vakatotolo sara ena yalododonu o Peresitedi Nelson kei Peresitedi Eyring ki na veivakauqeti nei Peresitedi Monson meda wilika na iVola i Momani. E dina ga ni rau veiqaravi tiko na rua na turaga oqo ena ilesile-si bibi ka kilai ena Lotu ka sa vulica vakagumatua ena veiyabaki sa oti, erau vakaraitaka ena nodrau ivakarau e sega ni dua na vakataratutu se vakilai ni vakalevulevui koya.

E soli koya saraga ki na inaki ni Kalou o Amuleki, ciqoma na veikacivi me vunautaka na kosipeli, ka biuta vakatikitiki na logaloga vinaka ni nona ituvaki ni bula kei na veiwakani kilai. E vakalougatataki o Paorani ena rai

matua kei na kaukauwa ni nona rawa ni vosota vakadede ka cakacaka kina me ka kakua ni sauma totolo ena ca me vaka e vakamacalataka o koya vei Moronai na bolebole e tubu cake mai, ni a dua na veivorati ki na matanitu.

Nai vakarau va-Karisito ni yalomalua e dau tauri cala tu ena vuravura eda bula tiko kina oqo. Na yalomalua e ivakaraitaki ni kaukauwa, sega ni malumalumu; na cakacakataki ni ka, sega ni ciqoma wale tu ga; qaqa, sega ni vakarerei rawarawa; dau vosota na ka, ka sega ni rawa ni yalana na veika e vakaraitaka; vakarokoroko, sega ni vakalevulevui koya; ka ivalavala malua, sega ni valavala kaukauwa. Na tamata yalomalua e sega ni dau vakacudrui vakarawarawa, veidabui, se vakatulewa kaukauwa ka dau marautaka na nodra rawaka na tani.

Ia na yalomalumu e vakaraitaka na vakararavi vua na Kalou kei na gadrevi ni Nona veidusimaki kei na veitokoni e veigauna, e dua nai tovo duidui ni yalomalua sai koya na veiciqomi vakayalo me vuli mai na Yalo Tabu kei ira na tamata ena sega beka ni rairai vuku, kila-ka ena veika e sotava, se vuli vinaka, ka sega beka ni taura tu e dua na itutu bibi, se o ira beka era sega saraga ni bau votu vei iko me ra na rawa ni vakaitavi. Nanumi Nemani, e kavetani ni mataivalu ni tui mai Siria,

e biuta vakatikitiki na nona qaciqacia ka ciqoma ena yalomalua nai vakasala ni nona tamata cakacaka me talairawarawa vua na parofita o Ilaisa ka savati koya vakavitu ena uciwai na Joritani.¹⁴ Na yalomalua e dua na ivakavuvuli e veitaqomaki mai na vakamatabokotaki ena dokadoka ka dau tubu cake mai ena itutu kilai, itutu bibi, kaukauwa ni lewa, iyau, kei na veivakacerecerei vakasivia.

Yalomalua—e dua na iVakarau va-Karisito ka iSolisoli Vakayalo

Na yalomalua e dua na ivakarau e tauyavutaki mai ena gagadre, ka vakayacori ena digidigi dodonu, ka dau sasagataka tikoga me bokoci na noda ivalavala ca.¹⁵ E dua nai solisoli vakayalo eda rawa ni vakasaqara vaka-dodonu.¹⁶ Meda nanuma tiko, nai naki e dau soli mai kina na veivakalougatataki oqo, sai koya saraga me vinaka ka qaravi ira kina na luve ni Kalou.¹⁷

Ni da sa lako mai ka muria nai Vakabula, eda na vakalevutaki ka tubura tiko na noda na rawa ni vakataki Koya vakalevu sara. Eda sa vakaukauwataki mai na yalo vata na itovo ni tarovi iko vakataki iko ena matau ka malumu. Sai koya oqori, na yalomalua e ivakarau eda na vakaraitaka ni da sa tisaipeli ni Vakavuvuli ka sega walega ni dua na ka eda cakava tu.

E “vakavulici ko Mosese ena nodra vuku kecega na kai Ijipita, a sa kaukauwa e na nona vosa kei na cakacaka.”¹⁸ Ia sa “yalomalumu, vei kecega sa tiko e vuravura.”¹⁹ Na nona vuku kei na veika e rawata e rawa ni vakavuna me dokadoka. Ia, na ivakarau ni bula kei na isolisoli vakayalo ni yalomalua ka vakalougatataki tu kina o koya e vakalailaitaka na qaciqacia ena nona bula ka vakalevulevu i Mosese ni sai yaragi me rawati kina nai naki ni Kalou.

Nai Vakaraitaki ni Yalomalua sai Koya nai Vakavuvuli

Na ivakaraitaki levu duadua ni yalomalua e kune ena Nona bula nai Vakabula.

Na Dauveivueti Cecere, ka “lako sobu mai ki ra sara”²⁰ ka vakararawataki, davea na dra, ka mate “me

vakasavasavataki keda mai na ka kecega sa sega ni dodonu,”²¹ ka *vuya* na yavadra na Nona tisaipeli.²² Na yalomalua vakaoqori e dua na ivakaraitaki uasivi ni Turaga ni sai talai ka iliuli talega.

E vakarautaka o Jisu na ivakaraitaki uasivi duadua ni iwalewale ni noda sotava na dredre ena yalododonu kei na lomasoli vakataucoko ena Nona vakararawataki kaukauwa e Kecisemani.

“Ia ni sa yaco ena yasana ko ya sa kaya vei ira [Nona tisaipeli], dou Masu me kakua ni rawai kemudou na vere.

“Sa . . . tekiduru, ka masu,

“Ka kaya, Tamaqu, kevaka ko ni sa vinakata, ni kauta tani vei au na bilo oqo: ia me kakua ni yaco na noqu lewa, me yaco ga na nomuni lewa.”²³

Na yalomalua ni Vakabula ena gauna bibi tawamudu kei na rawarawa kei na yaluma ni veika e sotava tiko oqo e vakaraitaka vei keda yadua na bibi ni noda vakaliuca na vuku ni Kalou mai na noda vuku ga o keda.

Na kena yaco tiko ga ena sala e sega ni veiveisau na lomasoli vakataucoko kei na Nona rawa ni tarovi Koya vakataki Koya na Turaga e sega walega ni veivakauqeti uasivi e veidusimaki talega vei keda kece. Ena gauna sa yaco yani ki Kecisemani me vesuki Jisu e dua na ilawalawa turaga era cakacaka vakayadra e valetabu kei ira na mataivalu ni Roma, sa qai ucuna ko Saimoni Pita nai seleiwau sa tu vua, ka yavita kina na tamata ni bete levu ka taya laivi na daligana i matau.²⁴ Sa tara na daligana nai Vakabula ka vakabula.²⁵ E rawa saraga ni da raica ni a dolele yani o Koya ka vakalougatataki koya sa lako mai me vesuki Koya ka vakayagataka na kaukauwa vakalomalagi vata ga e na rawa ni vakayagataki me tarova na Nona mai vesu ka vakoti.

Vakasamataka talega na nona mai beitaki tu ka vakacacani nai Vakavuvuli vei Pailate me rawa ni vakoti.²⁶ E vakaraitaka o Jisu ena gauna e cakitaki kina o Koya “Ko sa nauma beka e sega ni rawa vei au me’u masuti Tamaqu, ka na solia sara mai vei au ko koya na agilose e tinikarua nai vavakoso ka mani vakacaca?”²⁷ Ia, “na nodra Turaganilewa

Tawamudu na bula kei na mate”²⁸ e na sala e sega ni rawa ni vakamatatataki rawa e a lewai vua e dua e lesi vakapolitiki ena bula oqo. “A sa sega ni sauma tale ko [Jisu] e dua tale na vosa; a sa kurabui vakalevu kina kovana.”²⁹ Na yalomalua ni Vakabula e ivakadinadina ni Nona bula vakaivakarau, na kaukauwa ni vosota vakadede, kei na nona sega ni via vakayagataka na Nona kaukauwa tawamudu ena vukuna.

Yalayala kei na iVakadinadina

E raica o Momani ni yalomalua e yavu ka ivurevure ni veika vakayalo kei na kena isolisoli.

“O koya gona kevaka e dua sa tu vua na vakabauta, sa tu tale ga vua na inuinui; ni kevaka sa sega na vakabauta, sa sega tale ga ni rawa ni dua na inuinui.

“Ka raica, au sa kaya tale vei kemudou, ni na sega ni rawa ni tu vua na vakabauta kei na inuinui kevaka sa sega vua na yalomalua kei na yalo lokumi.

“Ia kevaka sa vakakina, sa tawayaga na nona vakabauta kei na vakanuinui,

ni sa sega sara e vakadonuya na Kalou o koya ga sa yalomalua ka yalo lokumi; ia ko koya sa yalomalua ka yalo lokumi ka vakatusa ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa Karisito ko Jisu, sa tu vua na loloma uasivi; ni kevaka sa sega vua na loloma uasivi, sa ka wale ga ko koya; o koya sa dodonu kina me tu vua na loloma uasivi.”³⁰

E cauraka nai Vakabula, “Sa kalougata ko ira sa yalomalua: ni ra na taukena na vuravura.”³¹ Na yalomalua e tiki bibi ni ituvaki vakalou ka na rawa ni ciqomi ka tauyavutaki ena noda bula ena vuku ni kei na Veisorovaki ni Vakabula.

Au vakadinadinataka ni o Jisu Karisito sa noda Dauveivuetai tucake tale mai na mate ka Dauveivuetai bula. Ka’u sa yalataka ni o Koya ena dusimaki, taqomaki ka vakaqacotaki keda ena nodra lako voli ena yalomalua ni Yalona. Au tukuna eke na noqu ivakadinadina ni veika dina kei na yalayala oqo ena yaca tabu ni Turaga o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na 2 Pita 1:4.
2. Maciu 19:16.
3. Maciu 18:21–22.
4. Raica na Alama 17:4.
5. Raica na Alama 10:5–6.
6. Alama 15:16.
7. Alama 60:2.
8. Raica na Alama 60:5–33.
9. Alama 61:2, 9.
10. Russell M. Nelson, “Na iVola i Momani: Ena Vakaivei Beka Nomu Bula Kevaka e Sega?” *Liaona*, Nove. 2017, 61.
11. Henry B. Eyring, “Fear Not to Do Good,” *Liaona*, Nove. 2017, 100.
12. Maciu 11:29; ikuri vakamatatataki.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 19:23; ikuri vakamatatataki.
14. Raica na 2 Kings 5:1–17.
15. Raica na Mosaia 4:12, 26; Moronai 8:25–26.
16. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 46:8.
17. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 46:8–9, 26.
18. Cakacaka 7:22.
19. Na Tiko Mai na Lekutu 12:3.
20. Vunau kei na Veiyalayalati 88:6.
21. 1 Joni 1:9; ikuri vakamatatataki.
22. Raica na Joni 13:4–5.
23. Luke 22:40–42.
24. Raica na Joni 18:10.
25. Raica na Luke 22:51.
26. Raica na Maciu 27:2, 11–26.
27. Maciu 26:53.
28. Moronai 10:34.
29. Maciu 7:14.
30. Moronai 7:42–44.
31. Maciu 5:5.

Mai vei Elder Taylor G. Godoy
Ena Vitusagavulu

E Dua Tale na Siga

Vei keda kece e tiko dua na “siga” meda bula kina, ia na idola ni dua na siga rawaka vinaka oya nomu gagadre mo solibula kina.

Ena vica na yabaki sa oti, o rau na noqu itokani e a dua na luvedrau lailai totoka ka yacana o Brigham. Ni oti nona sucu, e a qai laurai vei Brigham e dua na mate kune-vakavudua ka vakatokai na Hunter syndrome, ka a ka ni rarawa ni kena balebale o Brigham e sa na lekaleka ga nona bula. Ena dua na siga ni ratou a sikova tiko o Brigham kei na nona mata-vuvale na lomanibai ni valetabu, e a qai cavuta vakatabakidua o Brigham e dua na malanivosa; e vakarua na nona kaya, “Dua tale na siga.” Ena siga tarava ga ya, e a takali yani o Brigham.

Au sa sikova na ibulubulu nei Brigham vakavica, ka ena veigauna kece ni veisiko, au dau vakasamataka na malanivosa “dua tale na siga.” Au vakananuma se cava ena kena ibalebale, na kena na vakilai ena noqu bula ni’u kila ni sa vo ga vei au e dua tale na siga me’u bula kina. Au na veimaliwai beka vakacava kei na watiq, na luvequ, kei ira na tani? Au na yalovosota ka yalovinaka beka vakacava? Au na qarauna beka vakacava na yagoqu? Ena vakacava beka na noqu dau masu vagumatua ka vakasaqacara ena ivolanikalou? Au nanuma ni ena dua se rua na sala ena yaco na gauna eda na qai kila na “dua tale na siga”—na kila meda vakayagata-ka vakavuku na gauna e tu vei keda.

Ena Veiyalayalati Makawa eda wilika kina na italanoa kei Esekaia, na tui kei Juta. Na parofita o Aisea e a kacivaka vei Esekaia ni sa vakarau cava na nona bula. Ni rogoca okoya na vosa ni parofita, a tekivu o Esekaia me masu, vakatakerekere, ka tagiyaso. Ena ka oya, ea vakaikuritaka o Jiova e 15 na yabaki ki na bula i Esekaia. (Raica na Aisea 38:1–5.)

Kevaka me na tukuni vei keda ni sa lekaleka ga na noda gauna ni bula, o keda talega eda na vakatakekere me so tale na siga ni bula ena vuku ni veika e dodonu meda a cakava se cakava vakaduidui.

Veitalia ga na gauna na Turaga, ena Nona lewa vuku, e lewa me solia kivei keda yadua, e dua na ka eda na rawa ni kila deivaki: e noda kece e dua na “nikua” meda bula kina, ka e idola ki na noda cakava me siga rawaka oya na noda lomamarawara meda solibula.

Na turaga e a kaya, “Raica, sa vakatokai na gauna oqo me yacova ni sa lesu tale mai na Luve ni Tamata, me *siga edaidai* sa siga vakaidina sara ni solibula V&V 64:23 vakaikuritaki).

Na vosa na *solibula* e lako mai na vosa vaka-Latini na *sacer*, ka kena ibalebale “tabu,” kei na *facere*, ka kena ibalebale “me caka,” se ena vosa tale eso me caka me vakatabui, me kauta mai vei rau na vakarokoroko.

“Na isoro e muria na kalougata” (“Dokai Koya,” *Sere ni Lotu*, naba 15).

Na sala cava eso ena cakava kina na solibula me vakaibalebale ka kalougata na noda veisiga?

Ai matai, na solibula yadua e vakaukauwataki keda ka vakaikuritaka na yaga ni veika eda solibula kina.

Ena vica na yabaki sa oti ena Siga-tabu ni lolo, e dua na ganeda qase ea lako mai ki na tevale me wasea nona ivakadinadina. Okoya e vakaitikotiko ena siti ka vakatokai o Iquitos, ka sai koya na Emasoni vaka-Peru. Ea tukuna okoya vei keimami ni mai na gauna ni nona papitaiso, ea sa dau nona inaki voli me ciqoma na vei cakacaka vakalotu ena valetabu e Lima, Peru. Ea sau-ma ena yalodina okoya na nona ikatini taucoko ka dau maroroya na nona ilavo-rawati lailai sara ena veiyabaki.

Na nona reki ena nona lako ki na valetabu ka ciqoma kina na cakacaka tabu vakalotu ea cavuti ena veivoso oqo: “Nikua au rawa ni kaya ni’u sa qai mai tuvakarau meu lako curuma na ilati. Oi au na yalewa marau duadua e vuravura; au a maroroi ilavo, o ni sega ni kila na kena balavu ni gauna, me’u sikova na valetabu, ka oti e vitu na siga ena uciwai ka 18 na auwa ena basi, au sa qai tu ena vale ni Turaga. Ni’u biuta na vanua tabu oya, au kaya ki loma-qu, ni oti kece na solibula ka vinakati me’u cakava me lako mai ki na valetabu, au na sega ni laiva edua na ka me vakavuna me’u taura vakamamada na

veiyalayalati kece au sa cakava; e sa na maumau wale. Oqo edua na veidinadinati bibi!”

Au vulica mai vua na marama totoka oqo ni solibula yadua sa dua na kaukauwa sega ni saumi rawa ka muataka na noda vei vakatulewa kei na noda vei inaki dei. Na solibula yadua e muataka noda ivakarau, noda veidinadinati kei na veiyalayalati ka vakaibalebalekata na veika tabu.

Ai karua, na solibula eda cakava baleti ira na tani, era cakava na tani me baleti keda, e yaco kina na veivakalougataki vei keda kece.

Ena gauna au se vuli kina ena koronivuli ni qaravi-ni-bati, na irairai vakailavo ni bula vakarawa ilavo ea sega ni veivakauqeti sara. Na tubu ni isau ni yaya e a vakalutuma vakasauri na kaukauwa vakailavo mai na dua na siga ki na duatale.

Au nanuma na yabaki me’u curu kina ena vuli ni veisele; ea gadrevi me tiko vei au na iyaya kece ni veisele e ganita ni bera niu curu ena iwasewase ni vuli oya. Erau a maroroi ilavo na noqu itubutubu me baleta na gaga-dre oya. Ia ena dua na bogi ea yaco vakasauri edua na ka veivakataqayataki. Keitou a lako me voli na iyaya, ia qai ka ni kidacala ni levu ni ilavo erau a maroroya tu na noqu itubutubu me voli kina na iyaya kece sa mai rauta walega me voli kina edua ga na ikoti ni veisele—ka sega ni dua tale na ka. Keitou a lesu ki vale ena ligalala kei na lomabibi ena vakasama ni noqu sa na calata edua na iwasewase ni vuli ena vuli torocake. Ia, vakasauri, a kaya mai o tinaqu, “Taylor, lako mai vata kei au; da’ru lako mada.”

Keirau a lako sobu i tauni ki na veivanua e vuqa era dau volia ka volitaki iyautalei. Ena neirau yaco yani ena dua na sitoa, ea taura mai o tinaqu ena nona baosi edua na taga velevei karakarawa lailai ka tiko kina edua na qato koula totoka ka ceuti toka kina vakaoqo, “Kivua na luvequ yalewa lomani mai vei tamamu.” Oya edua na qato ka a solia na tukaqu vei koya ena dua na nona siganisucu. Ia ea qai, volitaka okoya, e mataqu saraga.

Ena nona taura na ilavo, ea tukuna vei au okoya, “Kevaka edua na ka au

nuidei kina, oya ni o iko o na dua na vuniwai-ni-bati. Lako ka laki volia na iyaya kece o gadreva.” Ia oqo, e rawa ni o raitayaloyatotaka se mataqali gonevuli au a qai yacova rawa mai na gauna oya ka lako mai? Au a vinakata me’u vinaka duadua sara ka vakacavara vakatotolo na noqu vuli baleta ni’u kila na isau cecere ni solibula e cakava okoya.

Au a vulica ni solibula era vakayacora na noda daulomani ena vukuda e vakabulabulataki keda me vaka na wai batabata ena lomadonu ni vanua dravuisiga. Na solibula vaka oqori e kauta mai na inuinui kei na veivakayararataki.

Ai katolu, na solibula cava ga eda cakava e lailai ni vakatauvatani ki na solibula ni Luve ni Kalou.

Na cava na yaga ni dua mada ga na qato koula lomani me vakatauvatani ki na solibula ni Luve dina sara ni Kalou? E rawa vakacava ni da rokova na solibula tawa vakaiyalayala oya? E veisiga yadua eda rawa ni nanuma ni sa noda e dua tale na siga meda bula ka yalodina kina. O Amuleki ea vakatavulica: “Io, au gadreva mo ni lako mai ka kakua ni vakaukauwataka tiko na lomamuni; ia raica, oqo na kena gauna kei na siga ni nomuni vakabulai; o koya, kevaka ko ni veivutuni ka sega ni vakaukauwataka na lomamuni, ena kau yani vakatotolo vei kemuni na ituvatuva cecere ni veisereki” (Alama

34:31). Ena vosa tale eso, kevaka eda na cabora vua na Turaga na solibula ni yalo e raramusumusu ka bibivoro, ena gauna vata ga oya e vakatakilai kina ki na noda bula na veivakalougataki ni ituvatuva cecere ni marau.

Na ituvatuva ni veisereki e rawa ena isoro i Jisu Karisito ka sa vakavinavinakataki. Me vaka ea vakamacalataka o Koya vakai Koya, na isoro ka “sa vakavuna vei au, na Kalou sara ga, ko koya sa kaukauwa sara, me sautani-nini ena vuku ni mosi, sa titiri kina na dra mai na qara kecega ni yagoqu, ka sa rarawa sara kina na yagoqu kei na yaloqu—kau sa gadreva meu kakua ni gunu mai na bilo wiwi, ka vakasuka” (V&V 19:18).

Ka sa baleta na vakacaboisoro oqo, ni oti na vakamuri ni sala ni veivutuni vakaidina, eda rawa kina ni vakila ni laveti na bibi ni noda cakacala kei na ivalavala ca. E dina sara, na kilai yaloda, madua, mosi, rarawa, kei na noda raici keda sobu era sa sosomitaki ena dua na lomagalala, marau, reki, kei na inuinui.

Ena gauna vata oya, ni da rokova ka vakavinavinakataka na Nona isoro, eda rawa ni ciqoma vakalevu sara na gaga-dre titobu meda luve ni Kalou vinaka cake, meda tu tani mai na ivalavala ca, ka maroroya na veiyalayalati vakavinaka cake sara.

Ia qai, vakataki Inosi ni ciqoma oti na veivosoti ni nona ivalavala ca, eda na vakila na gagadre meda sorovaki keda ka vakasaqara na nodra tiko-vinaka na tacida kei na ganeda (raica na Inosi 1:9). Ka da na lomasoli vakalevu cake ena vei “dua tale na siga” me muria na veisureti ka solia vei keda o Peresitedi Howard W. Hunter ni a kaya: “Vakavinakataka edua na veileti. Vakasaqara e dua na itokani sa guilecavi toka. Vagalalataka na vakabeka ka vakaisosomitaka ena veivakabauti. Sauma vakamalua na vosa. Vakayaloqaqataki ira na itabagone. Vakaraitaka votu nomu yalodina ena vosa kei na ivalavala. Maroroya e dua na yalayala. Vorata na yalo ca. Vosota e dua na kemu meca. Kere veivosoti. Tovolea mo kila vakavinaka cake. Dikeva na ka o lavaka vakaukauwa tiko vei ira tale eso. Vakaliuca na veika baleta e dua tale. Dauloloma. Dau yalomalua. Dredre vakalevu cake vakalailai. Vakaraitaka nomu vakavinavinaka. Kida-vaka e dua na vulagi. Vakamarautaka na yalona dua na gone. Cavuta nomu loloma ka qai cavuta tale” (*Nodra iVakavuvulina Peresitedi ni Lotu: Howard W. Hunter* [2015], 32; tauri mai na “What We Think Christmas Is,” *McCall’s*, Tise. 1959, 82–83).

Me da vakasinaita na noda vei siga ena veimuataki oya kei na kaukauwa e solia vei keda na solibula yadua kei na vakacacabo ka da cakava se ciqoma mai vei ira na so. Ka ena dua na sala uasivi, meda marautaka na sautu kei na reki ka cabora vei keda na solibula ni Luvena Duabauga; io, na sautu oya ka tukuni ena noda wilika ni sa lutu ko Atama me sucu kina na tamata, ka sa sucu na tamata—sucu o iko—mo rawata na marau (raica na 2 Nifai 2:25). Na marau oya e marau dina ka rawa walega ni vakarautaka na solibula kei na Veisorovaki ni iVakabula o Jisu Karisito.

E sa noqu masu me da muri Koya, me da vakabauti Koya, me da lomani Koya, ka me da vakila na loloma e vakaraitaki ena Nona solibula e veigauna e noda kina na madigi meda bula me dua tale na siga. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Bonnie L. Oscarson

Peresitedi Raraba ni Goneyalewa Se Qai Vagalalataki Walega

Era Cakacaka na Goneyalewa

O ira na goneyalewa yadua ena Lotu me ra vakila ni ra sa vakamareqeti, ka nodra na madigi me ra vei qaravi, ka vakila ni sa tiko na kena yaga me cau ki na cakacaka oqo.

Ena yabaki sa oti, ena soqoni raraba ni matabete ni koniferedi, a vosa kina o Bisopi Gérald Caussé kivei ira na tagane ena Lotu me vakamacalataka ni lewe ni Matabete i Eroni kei na Melikiseteki e rau veitokani duavata ena cakacaka ni veivakabulai.¹ Na itukutuku o ya sa veivakalougatataki cecere ni nodra vukei na cauravou ni Matabete i Eroni me ra raica na nodra itavi ena kena tarai cake na matanitu ni Kalou e vuravura. Na cokovata ni nodra vei qaravi e qaqaco kina na Lotu ka yaco na saumaki titobu sara ka ra yalayala e yalodra na noda cauravou ni ra raica ni sa yaga sara na nodra cau kei na totoka ni cakacaka oqo.

Au gadreva na noqu itukutuku nikua me tokona na itukutuku o ya niu mai tukuni ira tiko na goneyalewa ena Lotu, era sa gadrevi talega vakatautauvata ka tiki bibi ni vakayacori na cakacaka ni Turaga ki na nodra matavuvale kei na Nona Lotu.

Me vakataki Bisopi Caussé, au vakaitikotiko ena dua na tabana lailai ni Lotu niu sa tubu cake tiko mai, kau dau kerei vakawasoma meu cakava na ilesilesi eso kei na veikacivi ka ra dau

cakava ga na qase. Me ivakaraitaki, o keda ena parokaramu ni itabagone eda dau liutaka na vukei ni tuvai kei na cicivaki ni noda itavi qaravi kei na soqo bibi eso. Keimami a vola vakaituvatuva na vakatasuasua, tauyavutaka e dua na matasere ka veivakamarautaki ena itavi qaravi ni tabana, ka vakaitavi vakataucoko ena soqoni kece. Au a kacivi meu iliuliu ni sere ena tabana ka liutaka na lagasere ena soqoni ni sakaramede ena

veimacawa. Sa dua na gauna cecere niu se yabaki 16 meu tu e matadra kece ena tabana ena Siga Tabu yadua meu liutaki ira ena serenilotu. Au vakila niu gadrevi kau kila ni tu na ka meu cau kina. Era nuitaki au na tamata meu tu e kea, kau taleitaka meu vakayagataki. Na veigauna o ya a vukea me tarai cake na noqu ivakadinadina baleti Jisu Karisito, me vaka ga a yaco vei Bishop Caussé, sa vakaiyaqataki kina na noqu bula vei qaravi ena kosipeli.

Me ra kila na lewenilotu yadua ni ra sa gadrevi dina sara. Na tamata yadua sa tiko vua e dua na ka bibi me cau kina ka vakataledi cecere ka gugumatua me vukea me tosoi na cakacaka bibi oqo. Sa tiko na nodra itavi na cauravou ena Matabete i Eroni e tiko ena Vunau kei na Veiyalayalati ka sa laurai vinaka tiko. Sa rairai sega beka ni bibi vei ira na goneyalewa ena Lotu, nodra itubutubu, kei na nodra iliuliu, ni gauna era a papitaiso kina, era sa yalataka na goneyalewa ena ilesilesi me ra “rarawa vata kei ira sa rarawa; io, ka vakacegui ira sa gadreva na veivakacegui, ka mo dou tu ka vakadinadinataka na Kalou ena veigauna kecega, kei na veika kecega, kei na veivanua kecega dou sa tiko kina, me yacova na mate.”² Sa nodra na madigi na goneyalewa me ra cakava na ilesilesi oqo ni ra vei qaravi ena nodra tabana ena mataveiliutaki ni kalasi, ena matabose ni itabagone, kei na veikacivi tale eso. O ira na goneyalewa yadua ena Lotu me ra vakila ni ra sa vakamareqeti, ka nodra na madigi me ra vei qaravi, ka vakila ni sa tiko na kena yaga me cau ki na cakacaka oqo.

Ena *iVoladusidusi 2*, eda vulica kina ni cakacaka ni veivakabulai ena noda tabanalevu e oka kina na “cakacaka ni kaulotu, nodra maroroi na saumaki mai, nodra vakabulabulataki na lewenilotu luluqa, na cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa, kei na vakavuvulitaki ni kosipeli.”³ Na cakacaka oqo era veidusimaki kina na noda bisopi yalodina, sa tu vei ira na idola ni matabete ni nodra tabanalevu. Sa vuqa na yabaki na nodra sa taroga tiko na noda mataveiliutaki, “Na vanua cava vei ira oqo me ra *kakua* ni vakaitavi kina na noda goneyalewa?” Na kena isau ni sa tu e

dua na ka vei ira me ra cau kina ki na cakacaka *kecega* oqo.

Me ivakaraitaki, au a sotava e vica na goneyalewa mai Las Vegas era a kacivi me ra daunivakasala ni valetabu kei na tuva kawa ena tabanalevu. Era a maqusa ena gugumatua me ra na veivakavulici ka vukei ira na lewenilotu ni nodra tabanalevu me ra kunea nodra qase eliu. Era kila vinaka tu na cakacaka ni kompiuta, ka ra sa vulica na vakayagataki ni FamilySearch, ka ra marau me ra wasea na kila sa tu vei ira. E laurai vinaka ni tiko na nodra ivakadinadina ka kila vinaka na bibi ni vakasaqarai na yaca ni noda qase e liu me vakayacori rawa na cakacaka vakalotu bibi me baleti ira ena valetabu.

Ena vica na vula sa oti, au a vakatovolea e dua na vakasama ki na rua na goneyalewa yabaki 14. Au a taura mai e rua na ilavelave dina ni lewenibose ni matabose ni tabanalevu ka solia vei Emma kei Maggie me rau yadua na ilavelave. Au a kerea me rau wilika na lewenibose ka raica ke tiko e dua na cakacaka mai na matabose ni tabanalevu ena rawa me rau na vei qaravi kina. A raica o Emma ni dua na matavuvale vou sa toki mai ki na tabanalevu, ka kaya ni rawa me veivuke ena tokitoki ka sere iyaya. A vakasamataka me sa vakaitokanitaki iratou na gone ni matavuvale o ya ka vakasarasarataki iratou na nodratou koronivuli vou. A raica ni vakarau yaco tiko na vakayakavi ni

tabanalevu ka nanuma ni vuqa sara na sala me na vei qaravi kina.

A raica o Maggie ni ra tiko eso na qase sara ena tabanalevu me ra na sikovi ka vakaitokanitaki. A kaya ni na taleitaka me veisiko ka veivuke yani vei ira na lewenilotu qase totoka oqo. A nanuma talega me vakavulici ira na lewe ni tabanalevu ena kena caka ka vakayagataki na akaude ni mataveilawa ni itukutuku. A sega sara ga ni dua na ka ena lewenibose o ya me *sega* ni rau veivuke rawa kina na goneyalewa oqo!

O ira era dabe ena matabose ni tabanalevu, se kacivi ena tabanalevu, era raica beka na goneyalewa me ra ivurevure yaga ni vakayaco veivuke ena gagadre ni tabanalevu? Sa dau tu ga e levu na ituvaki me vei qaravi kina e dua, ka da daunanuma ni o ira ga na uabula ena tabanalevu me ra qarava na gagadre oqo. Me vakataki ira na lewe ni Matabete i Eroni sa sureti tu me ra cakacaka vata kei tamadra kei na tagane eso ni Matabete i Melikiseteki, sa rawa vei ira noda goneyalewa me ra kacivi ki na vei qaravi eso vei ira na lewe ni tabanalevu tiko leqa vata kei tinadra se so na marama vakaraitaki vinaka. Era na rawata, nanamaki kina, ka lomasoli me ra vei qaravi vakalevu cake ka sega walega ni lotu ena Siga Tabu!

Ni da vakasamataka na nodra ilesilesi na goneyalewa e namaki me ra taura ena siga ni mataka, eda na tarogi keda ena mataqali cakacaka cava eda

na vakarautaka vei ira nikua me vukea nodra vakarau yani me ra na kaulotu, vulica na kosipeli, iliulu ni mataiso-qosoqo ni Lotu, cakacaka e valetabu, marama vakawati, tina, dauveituberi, ivakaraitaki ka itokani. Sa rawa me ra tekivu cakava oqo e vuqa na ilesilesi oqori. Era sa dau kerei na itabagone me ra vukea na vakavulici ni lesoni ena nodra kalasi ena Siga Tabu. Sa tu oqo na madigi vei ira na noda goneyalewa me ra qarava na cakacaka vakalotu era a qarava taumada tu na vakaillesilesi ni cakacaka vakalotu se volodia ni ra gole ki valetabu kei ira na ilawalawa ni itabagone me ra papitaisotaki baleti ira na mate. Era sa sureti tiko na noda goneyalewa ni Lalai me ra tiko ena soqoni ni Vakavakarau ki na Valetabu kei na Matabete, ka na vukea nodra kila vinaka ni ra tiki bibi talega me vakaitavi ena cakacaka dusimaki vaka-matabete. Era vulica ni turaga, marama, itabagone, kei ira na gone era na ciqoma na veivakalougatataki ni matabete ka rawa me ra vakaitavi vagumatua kece ena tosoi ni cakacaka ni Turaga.

Kemuni na bisopi, keimami kila ni dau bibi na nomuni itavi, ia me vaka ga ni dua vei ira o ni vakaliuca o ya na vakatulewa ena kuoramu ni Matabete i Eroni, e tukuni tiko ena *iVoladusidusi 2*

ni o “bisopi kei rau na nona daunivakasala e ratou solia na veiliutaki vakamatabete ki na isoqosoqo ni Goneyalewa. Era yadravi ka vakaqacacotaki ira na goneyalewa yadua, ka ra cakacaka vata vakavoleka kei ira na tubutubu kei ira na iliulu ni goneyalewa ena sasaga oqo.” E kaya talega ni “na bisopi kei rau na nona daunivakasala e dau vakaitavi ena veigauna eso ena soqoni, veiqaravi, kei na itaviqaravi ni Goneyalewa.”⁴ Eda vakavinavinakataki ira na bisopi era dau sikova na kalasi ni Goneyalewa ka solia na madigi vei ira na goneyalewa me ra vakaitavi vakalevu cake ka sega ni wanonova wale tu ga na cakacaka. Vinaka vakalevu na nomuni raica me ra vakaitavi yaga na goneyalewa ena sotavi ni nodra leqa na lewe ni tabanalevu! Na veimadigi ni veiqaravi oqo e vakaibalebale, ka ra kunea na kalougata levu cake mai na itaviqaravi era vakamarautaki kina.

Kivei kemuni, na goneyalewa ena Lotu, na nomuni gauna ni goneyalewa ena rawa me osooso ka veibolei. Keimami raica ni vuqa tale vei kemuni ko ni sasaga bula mo ni bula yaga, mai na lomaleqa, lomaocaoca vakalevu, kei na oca ni vakasama. Na vakanananu yani ki tautuba, ka sega ni via raica na nomu leqa, ena sega beka ni walia

na leqa kece oqo, ia na veiqaravi ena vakamamadataka na nomuni icolacola ka na sega ni dredre na nomuni ibolebole. Dua na sala vinaka duadua me toroya cake na yalo ni bula yaga o ya me vakaraitaki ena noda veikauwaitaki ka qaravi ira na tamata, ni da sa yaga vakalevu meda cau kina.⁵ Au vakauqeti kemuni mo ni laveliga ka bole mo ni cakacaka vakavolodia ka vakayagataka na ligamuni ena gauna o ni raica na veigagadre e tu wavoliti kemuni. Ni ko cakava na nomu ilesilesi ni veiylalayalati ka vakaitavi ena tarai cake ni matanitu ni Kalou, ena sovaraki mai na veivakalougatataki ki na nomuni bula ka kunea na reki titobu tawayalani vakatisaipeli.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, era sa totoka na noda goneyalewa. E tiko na nodra taledi, gugumatua tawayalani, kaukauwa, ka ra sa yalololoma ka veikauwaitaki. Era sa *vinakata* me ra veiqaravi. Me ra kila tiko ni ra sa vakamareqeti ka bibi sara ena cakacaka ni veivakabulai. Me vaka ga na Matabete i Eroni sa vakarautaki ki na veiqaravi cecere ni ra toso yani na cauravou ki na Matabete i Melikiseteki, sa ra vakavakarau tiko na goneyalewa me ra lewe ni isoqosoqo ni marama levu duadua e vuravura—na iSoqosoqo ni Veivukei. O ira na goneyalewa kei na cauravou totoka, kaukauwa, yalodina oqo era sa vakarau tiko me ra na yaco me yalewa ka tagane vakawati, tina ka tama era na susuga nodra matavuvale kilikili ki na matanitu vakasilesiteli ni Kalou.

Au vakadinadinataka ni cakacaka nei Tamada Vakalomalagi o ya me vakarautaka na tawamate rawa kei na bula tawamudu vei ira na Luvena.⁶ O ira na noda goneyalewa mareqeti sa nodra na ilesilesi bibi me ra vukea na kena caka na cakacaka cecere oqo. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Gérald Caussé, “Vakarautaka na Sala,” *Liaona*, Me 2017, 75–78.
2. Mosaia 18:9.
3. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), tabana e 22.
4. *iVoladusidusi 2*, 10.3.1.
5. Raica na Maciu 10:39.
6. Raica na Mosese 1:39.

Mai vei Elder Taniela B. Wakolo
Ena Vitusagavulu

Na Cakacaka Vakalotu ni Veivakabulai ena Kauta mai Vei Keda na Rarama Vakasakiti

Na vakaitavi ena cakacaka vakalotu kei na rokova na kena veiyalayalati ena kauta mai na rarama vakasakiti kei na veitaqomaki ena vuravura sa butobuto cake tikoga oqo.

Kemuni na taciq kei na ganequ, au reki vata kei kemuni ena kosipeli, se na ivunau i Karisito.

A tarogi Elder Neil L. Andersen, lewe ni Vitusagavulu ena gauna oya, e dua na itokani se vakaivei na ivakarau ni yalona ni vosa e matadra na 21,000 na tamata ena Vale ni Koniferedi. A sauma o Elder Andersen, “E sega ni o ira na 21,000 na tamata e vakavuna na rere; o iratou ga na 15 na Turaga iLiuliu eratou dabe tiko e dakumu.” Au vakasukadredre ena gauna oya, ia au vakila nikua. Sa dua na ka noqu lomani iratou ka tokoni iratou na 15 na turaga oqo ni ratou parofita, daurairai, ka dauvakatakila.

E tukuna na Turaga vei Eparaama, mai vei ira na nona kawa vakakina mai na matabete, ena vakalougatataki kina na veimatauvuale kece sara ni vuravura “ena veivakalougatataki ni Kosipeli, . . . io na bula tawamudu” (Eparaama 2:11; raica talega na tikina 2–10).

Na veivakalougatataki yalataki oqo ni kosipeli kei na matabete sa vakalesuimai ki vuravura, ia ena, 1842, a qarava kina na Parofita o Josefa Simici na edaumeni vei ira e dua na iwiliwili yalani ni turaga kei na marama. E dua

vei ira o Mercy Fielding Thompson. A kaya vua na Parofita, “Na [edaumeni] oqo ena kauti iko tani mai na butobuto ki na rarama vakasakiti.”¹

Nikua au na vakanamata ena cakacaka vakalotu ni veivakabulai, ka na kauta mai vei iko kei au na rarama vakasakiti.

Cakacakatabu Vakalotu kei na Veiyalayalati

Ena *Tudei ena Vakabauta* eda wilika kina: “Na cakacaka vakalotu e dua na cakacaka tabu vakatulewataki ka qaravi ena lewa ni matabete. [Na] cakacaka vakalotu [era] sa yaga bibi sara ki na noda bula vakacerecerei . . . ka ra vakatokai me ra cakacaka vakalotu ni veivakabulai. Era okati kina na papitaiso, veivakadeitaki, veitabaki ki na Matabete i Melikiseteki (vei ira na tagane), na edaumeni ni Valetabu, kei na vauci ni veiwatini.”²

E vakavuvulitaka o Elder David A. Bednar, “Na cakacaka vakalotu ni veivakabulai kei na bula vakacerecerei ka qaravi ena nona Lotu vakalesui mai na Turaga . . . e oka kina na sala vakadonui ena drodro mai kina ena noda dui bula na veivakalougatataki kei na mana vakalomalagi.”³

Me vaka na yasa ruarua ni ilavo kaukamea, na veicakacaka vakalotu kece ni veivakabulai era veitokani kei na veiyalayalati vata kei na Kalou. Sa yalataka vei keda na Kalou na veivakalougatataki kevaka eda rokova ena yalodina na veiyalayalati oqori.

E tukuna na parofita o Amuleki “me vakarautaki koya na tamata ena bula oqo me na lesu tale vua na Kalou” (Alama 34:32). Eda na vakarautaki keda vakacava? Ena noda ciqoma ena bula kilikili na cakacaka vakalotu. Sa dodonu talega vei keda, me vaka na vosa nei Peresitedi Russell M. Nelson, “Me da tikoga ena salatu ni veiyalayalati.” E tomana o Peresitedi Nelson, “Na nomuni dinata mo ni muria na iVakabula ena nomuni cakava na veiyalayalati kei Koya ka qai maroroya tiko na veiyalayalati oqori ena tadolava na katuba ki na veivakalougatataki vakayalo yadua kei na madigi me nodra na tagane, yalewa, kei ira na gone ena veivanua kecega.”⁴

O John kei Bonnie Newman, me vaka e vuqa vei kemuni, erau sa rawata na veivakalougatataki vakayalo e yalataka o Peresitedi Nelson. Ena dua na Sigatabu, ni suka mai na lotu kei iratou na luvena lalai e lewe tolu, a tukuna o Bonnie vei John, ka sega tiko ni se lewena na Lotu “Au sega ni rawa ni cakava duadua oqo. Mo na lewa mo lako mai ki na noqu lotu vata kei keitou se digitaka e dua na lotu e rawa ni datou lako vata kina, ia eratou gadreva na gone me ratou kila ni lomana talega na Kalou o tamadratou.” Ena Sigatabu ka tarava kei na Veisigatabu kece tale ni oti oya, a sega walega ni lako i lotu o John; a veiqravi talega, tabapiano ena vuqa na tabanalevu, tabana, kei na Lalai ena veiyabaki. A ka dokai vei au meu sotavi John ena Epereli 2015, ena sota oqori, keirau veitalanoataka kina ni sala vinaka duadua me vakavotukana nataka kina nona lomani Bonnie me kauti koya ki na valetabu, ia ena sega ni rawa oqori vakavo ni sa papitaiso.

Ni oti nona dau lakova na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ena loma ni 39 na yabaki, a papitaiso o John ena 2015. Ni oti e dua na yabaki, rau a vauci o John kei Bonnie ena Valetabu mai Memphis Tennessee, ni oti e 20 na yabaki nona ciqoma o Bonnie nona edaumeni. A kaya kina na luvedrau tagane yabaki 47, o Robert, me baleti tamana, “Sa qai seraka vakavina-ka mai o Ta, mai na gauna e ciqoma kina na matabete.” E vakuria o Bonnie, “E dau tamata mamarau ka yalovinaka

tu ga o John, ia ni sa ciqoma na cakacaka vakalotu ka rokova nona veiyalayalati sa vakavinakataka cake nona yalomalua.”

Veisorovaki i Karisito kei na Nona iVakaraitaki

Ena vuqa na yabaki sa oti, a vakasalataka kina o Peresitedi Boyd K. Packer, “Na itovo vinaka ka sega kina na cakacaka vakalotu ni kosipeli ena sega ni vueta se vakacerecerea na kawatamata.”⁵ Ia na ka dina, eda sega ni gadreva walega na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati me da lesu kina vei Tamada, ia eda gadreva talega na Luvena, o Jisu Karisito, kei na Nona Veisorovaki.

E vakavulica na Tui o Penijamini ena vuku duadua ga ni yaca i Karisito ena rawa kina na veivakabulai vei ira na luve ni tamata (raica na Mosaia 3:17; raica talega Yavu ni Vakabauta 1:3).

Ena Nona Veisorovaki, sa vueti keda kina o Jisu Karisito mai na revurevu ni Lutu i Atama ka rawa kina vei keda na veivutuni kei na bula vakacerecerei. Ena Nona bula, sa virikotora ko Koya na ivakaraitaki vei keda me da ciqoma na cakacaka vakalotu ni veivakabulai, sa “vakatakilai kina na kaukauwa ni bula vakalou” (V&V 84:20).

Ni ciqoma oti na iVakabula na cakacaka vakalotu ni papitaiso me “vakayacori kina na ivalavala dodonu kecega” (raica na 2 Nifai 31:5–6), a temaki Koya o Setani. E vakakina, noda temaki e sega ni oti ni da sa papitaiso se vauci, ia noda ciqoma na cakacaka vakalotu tabu ka rokova na veiyalayalati e salavata kaya ena vakasinaiti keda ena rarama

vakasakiti ka solia vei keda na kaukauwame da vorata ka vakamalumalumutaka na veitemaki.

iVakasala

E parofisaitaka o Aisea ni ena veisiga e muri, “sa vakadukadukalitaki talega ko vuravura . . . baleta ni ra sa . . . lako tani mai na cakacaka vakalotu” (Aisea 24:5; raica talega na V&V 1:15).

E dua na ivakasala veiwekani, a vakatakilai vua na Parofita o Josefa Simici, oya ni so era sa “toro voleka ga vua [na Turaga] ena tebenigusudra, . . . era vakatavulica me ivunau na ivakavuvuli ni tamata, era sa viafia vakalou ena nodra ivalavala, ia era sa cakitaka ga na nona kaukauwa” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:19).

A vakasalataka talega o Paula ni so era na viafia vakalou ena nodra ivalavala, ia era na [cakitaka] ga na nona kaukauwa: mo lako tani mai vei ira era sa vakaoqo” (2 Timoci 3:5). Au kaya tale, lako tani mai vei ira era sa vakaoqo.

Na veivagolei tani kei na veitemaki ni bula sa vaka na “wolifa daukata” (Maciu 7:15). Na ivakatawa dina sai koya ena vakarautaka, taqomaka, ka vakasalataka na sipi kei na qelenisipi ni ra basika mai na wolifa oqo (raica na Joni 10:12). Me vaka ni da ivakatawa veivuke ka segata me da vakatotomuria na bula uasivi sara ni iVakatawa Vinaka, eda sega beka ni ivakatawa ni dui yaloda vakakina o ira na tani? Ena nodra ivakasala na parofita, daurairai, ka dauvakatakila eda se qai tokoni ira walega, kei na mana kei na isolisoli ni Yalo Tabu, eda na raica na wolifa ni ra sa lako mai kevaka eda

yadra ka vakarau tu. Kena veibasai, ni da ivakatawa wele ni yaloda kei na yalodra na tani, ena rawa ni yaco na leqa. Na wele ena vakavuna na leqa. Au sureti keda yadua meda ivakatawa yalodina.

Veika Sotavi kei na iVakadinadina

Na sakaramede e dua na cakacaka vakalotu e na vukei keda me da tiko ga ena sala, kei na noda vakayagataka ena bula kilikili sa ivakadinadina ni da sa rokova tiko na veiyalayalati ni veikakacaka vakalotu kece tale. Ena vica na yabaki sa oti, ni keirau veiqaravi tiko kei na watiqo o Anita ena Tabana ni Kaulotu na Arkansas Little Rock, au a lako kei na rua na daukaulotu itabagone me keitou veivakavulici. Ena leseni, a kaya mai na turaga vinaka keitou vakavulica, “au sa lesu mai ena nomudou lotu; na cava dou dau kana madrai ka gunu wai kina ena vei-Sigatabu?

Ena neitou lotu, keitou cakava vakarua e veiyabaki, na Siganimate kei na Siganisucu, ka vakaiabalebale sara vakalevu.”

Keitou wasea vua ni da sa vakaroti me da dau “soqoni vata wasoma me da kana madrai ka gunu waini” (Moronai 6:6; raica talega na V&V 20:75). Keitou wilika vakadomoilevu na Maciu 26 kei na 3 Nifai 18. A sauma ni se bera ga ni raica rawa na kena yaga.

Keitou qai wasea na ivakatautauvata oqo: “Vakatayaloyalotaka mada ni o okati ena dua na vakacalaka bibi ena motoka. O mavoa ka sega saraga ni vakilai iko. A lako mai e dua, ni raica ni o sega ni vakilai iko tu, a qirita na naba ni leqa tubukoso, 911. O qaravi ka vakilai yalomu tale mai.”

Keitou taroga na turaga oqo, “Ni sa rawa ni o vakila mai na vanua o tu kina, na taro cava ena votu mai vei iko?

E kaya o kaya, “Au na vinakata meu kila seu yaco mai vakacava ki kea kei cei a kunei au. Au na vinakata meu vakavinavinakataki kaya e veisiga baleta ni vakabulai au.”

Keitou qai wasea vua na turaga vinaka oqo na sala e vakabulai keda kina na iVakabula kei na vuna me da vakavinavinakataki Koya kina e veisiga, veisiga, veisiga!

Oti keitou taroga, “Ni o sa kila ni a solia o Koya Nona bula me baleti iko kei keitou, o na vinakata beka me vakavica nomu kania na madrai ka gunuva na wai na ivakatakarakara ni Yagona kei na Nona dra?”

Qai kaya o kaya, “au sa taura rawa, au sa taura rawa. Ia edua tale na ka. Nomudou lotu e sega ni bulabula vaka na neimami.”

E keru keitou sauma yani, “Na cava o na cakava kevaka e curu mai katuba oya na iVakabula o Jisu Karisito?”

E kaya o kaya, “Ena gauna vata ga au na tekiduru sobu e duruqu.”

Keitou taroga, “E sega beka ni o kaya oqori na ka o vakila ni o curuma yani na valenilotu ni Yalododonu Edaidai—vakarokoroko vua na iVakabula?”

Qai kaya o kaya, “au sa taura rawa, au sa taura rawa, au sa taura rawa!”

A basika yani i valenilotu ena Sigatabu ni Siganimate oya ka qai lesu tikoga yani.

Au sureti keda yadua me da tarogi keda, “Na cakacaka vakalotu cava, oka kina na sakaramede, au gadreva meu ciqoma, kei na veiyalayalati cava au gadreva meu cakava, maroroya ka rokova?” Au yalataka ni vakaitavi ena cakacaka vakalotu kei na rokova na kena veiyalayalati ena kauta mai na rarama vakasakiti kei na veitaqomaki ena vuravura sa butobuto cake tikoga oqo. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici (2007), 414.
2. Tudei ena Vakabauta: E Dua na iDusidusi Vakosipeli (2004), 109; raica talega na iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu (2010), 2.1.2.
3. David A. Bednar, “Ka na Bokoci na Nomuni iValavala Ca,” *Liaona*, Me 2016, 60.
4. Russell M. Nelson, “Ni da Tooso Vata Yani ki Liu,” *Liaona*, Epe. 2018, 6.
5. Boyd K. Packer, “Na Lotu Dina Duadua Ga,” *Ensign*, Nove. 1985, 82.

Mai vei Devin G. Durrant

iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Wilivola ni Sigatabu

Na Veivakavulici e Vale— e dua na iTavi Tabu ka Rekitaki.

*Au kerea na veivuke mai lomalagi ni da saga me da dauveivakavulici
Vakarisiko ena noda veivale.*

Keirau a susuga kei na watiqu o Julie, e ono na gone taleitaki, ia ena gauna oqo sa lala neirau sova. Sa dua na ka na noqu calata sara vakalevu na nodra dau tiko e vale na gone ena gauna taucoko. Au nanuma lesu noqu dau vuli mai vei ira ka dau vakavulici ira.

Nikua au vagoleya noqu vosa vei ira kece na itubutubu kei ira era gadreva tu me ra itubutubu. E vuqa vei kemuni ni sa susu gone tiko ena gauna oqo. Vei ira tale eso, esa voleka ni yaco mai na gauna oya. Ia vei ira tale eso, na bula vakaitubutubu ena qai yaco malua beka mai. Au masuta me da vakadinadinataka taucoko na rekitaki kei na bibi ni itavi me da vakavulica e dua na gone.¹

Ni da sa itubutubu, eda vakaveikilai-taki ira na luveda vei Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisiko. Eda na vukei ira na luveda me ra cavuta na imatai ni nodra masu. Eda na tuberi ira ka tokoni ira ni ra butuka na salatu ni veiyalayalati² ena papitaiso. Eda vakavulici ira me ra talairawarawa ki

na ivakaro ni Kalou. Eda vakavulici ira me baleta na Nona ituvatuva vei ira na Luvena, ka da vukei ira me ra vakadinadinataka na vakasolokakana ni Yalo Tabu. Eda talanoataka vei ira na kedra italanoa na parofita ni gauna makawa ka vakayaloqagataki ira me ra muri ira na bula tiko oqo. Eda masuta na nodra qaqa ka mosi vata kei ira ena nodra

vakatovolei. Eda vakadinadinataka vei ira na luveda na veivakalougatataki ni valetabu, ka saga me da vakarautaki ira vakavinaka me ra veiqaravi vakadau-kaulotu tudei. Eda veivakasalataki ena loloma ni ra sa na itubutubu na luveda. Ia—ena gauna oqo—ena sega ni tarovi me da nodra itubutubu tikoga. Ena sega ni mudu ni da nodra qasenivuli. Eda na sega ni vagalalataki mai na veikacvi tawamudu oqo.

Nikua me da veitalanoataka mada e vica na madigi vakasakiti e noda me da vakavulici ira kina na luveda e vale.

Veivakavulici ena Lotu Vakamatavuvale

Me da tekivu ena lotu vakamatavuvale, oqo na ka e dau vakaliuci vakabibi sara ena vale ni vakabauta au a susugi kina. Au sega ni nanuma na veilesoni e dau vakavulici ena lotu vakamatavuvale, ia au nanuma ni sega ni dau cala ena dua na macawa.³ Au kila na cava e dau bibi vei rau noqu itubutubu.⁴

Au nanuma lesu e dua na noqu itaviqaravi taleitaki ni lotu vakamatavuvale. Ena sureta e dua na luvena o Ta me “Vakatovolei.” Ena solia vua na gone eso na idusidusi me vaka, “Lako mada i valekuro, dolava ka sogota na bola ni waililiwa. Qai cici ki na noqu rumu ni moce ka taura mai e dua na pea sitokini mai na noqu drowa. Oti qai lesu mai vei au, qai rika cake vakatolu, ka kaya, “Ta, au sa rawata!”

Au dau taleitaka ni sa yaco mai noqu gauna. Au vinakata me donu na

kena ikalawa yadua, kau vakamareqeta na gauna sa rawa kina niu tukuna, “Ta, au sa rawata!” Na itaviqaravi oya e vukea na tarai cake ni noqu yalodei ka rawarawa kina vua e dua na gonetagane waribariba me vakarorogo ni rau vakavulica o Ta kei Na e dua na ivakavuvuli ni kosipeli.

E vakasalataka o Peresitedi Gordon B. Hinckley: “Kevaka o vakatitigataka voli na ivalavala dodonu ni lotu vakamatavuvale, tovolea mada. Vakasoqoni ira mai vei iko na luvemu, vakatavulici ira, wasea vei ira na ivakadinadina, wilika vata na ivolanikalou ka marautakana nomudou gauna vata.”⁵

Ena tiko ga kina na veisaqasaqa ena gauna ni lotu vakamatavuvale.⁶ Se cava ga, au sureti kemuni mo ni vaqara na sala me ulabaleti kina na dredre ka vakaliuci na lotu vakamatavuvale ni bibi tikoga—ia me dua na tikina bibi na veivakamarautaki.

Vakavulici na Masu Vakamatavuvale

Na masu vakamatavuvale e dua tale na madigi cecere me vakavulici.

Au taleitaka na ivakarau e vakavulici Peresitedi N. Eldon Tanner kina o tamana. E kaya vaka oqo o Peresitedi Tanner:

“Au vakananuma ena dua na bogi ni keitou tekiduru vakamatavuvale ena masua kaya vua na Turaga o tamaqu, ‘A cakava nikua o Eldon e dua na ka e sega ni dodonu me cakava; sa kere veivosoti kina o koya, ia keveka o ni na vosoti koya, ena sega tale ni cakava vakadua.’

“Oqori a vakavuna noqu lewa meu kakua ni cakava tale vakadua—e kaukauwa cake mai na kanakuita.”⁷

Niu se gonetagane, au dau yaloca ena so na gauna ni vaka sa rui dau sivia tale na masu, au dau nanuma, “Keitou se qai masu ga ena vica na miniti sa oti?” Ena gauna oqo niu sa itubutubu, au kila ni sega ni rawa vakadua ni sivia na neitou masu vakamatavuvale.⁸

Dau tarai au nona vakaveikilaitaki Jisu Karisito na Tamada Vakalomalagi ni Luvena Daulomani.⁹ Au dau taleitaka na masulaki iratou na luvequ ena yacadrato yadua ni ratou vakarogoci au niu cavuta vei Tamada Vakalomalagi

na noqu dau lomani iratou. E vaka ni sega tale ni dua na gauna vinaka cake me da tukuna kina na loloma vei ira na luveda mai na noda masu vata kei ira se vakalougatataki ira. Ni soqoni vata na matavuvale ena masu ni yalomalumumu, sa vakavulici kina na lesoni mana ka tudei.

Veivakavulici ni Gadrevi

Na veivakavulici vakaitubutubu e vaka na vuniwai wawa me kacivi. Eda na gadreva me da tuvakarau me da vakavulici ira na luveda baleta ni da sega ni kila na gauna ena basika kina na madigi.

O keda eda vaka na iVakabula, ni levu na nona veivakavulici “a sega ni vakayacori ena dua na valenilotu ia ena veigauna sega ni vakarautaki, e veisiga—ni caka tiko na kana kei iratou Nona tisaipeli, taki tiko na wai mai na dua na tobu, se lako sivita e dua na vunilolo.”¹⁰

Ena vica na yabaki sa oti, a wasea kina o tinaqu ni rua nona gauna ni veiwasei vinaka duadua ni kosipeli vata kei tuakaqu, o Matt, e dua ena nona lobi isulusava tiko kei na kena ikarua nona kauti koya tiko vua na vuniwai ni bati. E dua vei ira na vuqa na ka au dau

qoroi tinaqu kina sai koya na nona dau tuvakarau me vakavulici ira na luvena.

E sega ni dau oti rawa nona veivakavulici vakaitubutubu. Niu veiqaravi voli vakabisopi, a tukuna vei au o tinaqu, sa yabaki 78 tiko kina, ni dodonu me koti na uluqu. E kila o koya ni dodonu meu ivakaraitaki vinaka, ka sega ni vakataratutu me tukuna vei au. Au lomani iko, Na!

Niu tamanigone, au sa dau vakauqeti meu vulica ka vakananuma titobu na ivolanikalou me rawa kina niu sotava na madigi ni veivakavulici era dau vakavurea na luvequ se na makubuqu ena gauna e gadrevi kina.¹¹ Eso na gauna uasivi ni veivakatavulici e tekivu ena taro se kauwai e yalona e dua na lewe ni [matavuvale].¹² Eda vakarorogo tiko li ena veigauna vakaoqori?¹³

Au taleitaka nona veisureti na iApositolu o Pita, “Mo dou vakarau tiko mo dou tukuna vua na tamata yadua sa tarogi kemudou, na vu ni nuinui sa tu ena lomamudou.”¹⁴

Niu se gone, keirau dau taleitaka kei tamaqu me keirau veisisivi se o cei e kaukauwa na ibobo ni ligana. Keirau na boboka vakaukauwa na ligai koya kadua ena sasaga me rawa ni osi ena mosi. Sa sega soti ni lasa ena gauna

oqo, ia a lasa vakalevu ena gauna oya. Ni oti e dua na veisisivi vakaoya, a raici au e mataqu o Ta ka kaya, “Sa kaukau-wa dina na ligamu, luvequ. Au nuitaka me na tiko e ligamu na igu me kakua ni tara vakaveitalia e dua na goneyalewa.” A qai sureti au meu vakasavasavataka tikoga noqu bula ka vukei ira tale eso me ra kitaka vakakina.

A wasea na veika oqo baleti tamana o Elder Douglas L. Callister: “Ni lesu tiko mai vale ena cakacaka ena dua na siga a kaya vaqo o Tamaqu, ‘Au sa sau-ma noqu ikatini nikua. Au vola “vinaka” ena jeke ni ikatini. Au sa vakavinavina-ka vakalevu vua na Turaga ena nona vakalougatataka nodatou matavuvale.’”

Qai tukuna vaqo o Elder Callister vei tamana-nona qasenivuli: “E vakavuvulitaka o koya na ivalavala kei na itovo ni talairawarawa.”¹⁵

Au vakabauta ni vinaka me da tarogi keda ena so na gauna, “Na cava meu vakavulica, se na cava au vakavulica tiko, vei ira na luvequ ena noqu ivalavala kei na itovo ni talairawarawa?”

iVakavuvuli ni Vuli iVolanikalou Vakamatavuvale

Na vuli ivolanikalou vakamatavuvale sa gauna vinaka sara me vakavulici kina na ivunau e vale.

E kaya o Peresitedi Russell M. Nelson, “Me kakua walega ni ra kubeta na vosa ni Turaga o ira na itubutubu, ia sa nodra itavilesi vakalou me ra vakavulica vei ira na luvedra.”¹⁶

Ni keirau susugi ira tiko na luvei keirau kei Julie, keirau tovolea me keirau tudei ka bulia eso na ka vovou. Ena dua na yabaki, keitou tovolea me keitou wilika na iVola i Momani vaka-Sipeni vakamatavuvale. Koya beka ya na vuna e kacivi iratou yadua kina na luvei keirau na Turaga ki na tabana ni kaulotu ena vosa vaka-Sipeni? *Es posible*.

A tarai au vakalevu sara nona wasea vei au o Brother Brian K. Ashton ni rau a wilika vata kei tamana na veidraunipepa yadua ni iVola i Momani ena nona veiyabaki e muri ni vuli torocake. E taleitaka o Baraca Ashton na ivolanikalou. Sa volai tu ena nona vakasama kei na yalona. A teivaka na sorenitei oya o tamana ni yabaki tini vakacaca o Baraca

Ashton, ia na sorenitei¹⁷ oya sa tubu me dua na vunika tudei na wakana ni dina. Sa kitaka vakakina o Baraca Ashton vei ira na luvena qase cake.¹⁸ A tarogi koya ena dua na gauna walega oqo na luvena tagane yabaki walu, “Ta, na gauna cava daru qai wilika vata kina na iVola i Momani?”

Veivakavulici ena iVakaraitaki

Kena iotioti, na ivakavuvuli vakaitubutubu mana duadua na noda ivakaraitaki. Eda sa vakasalataki me da “ia mo yaco mo nodra ivakarau era sa vakabauta, ena vosa ena ivalavala, ena loloma, ena lomadina, ena yalosavasava.”¹⁹

Ena dua na ilakolako walega oqo, keirau a lako i lotu kei Julie ka raica na cakacakataki ni tikina oqo. A vosa ena soqoni ni sakaramede e dua na cauravou, ka vakarau biubiu tiko ki na kaulotu.

E kaya o koya, “O ni nanuma beka ni tamata vinaka e valenilotu o tamaqu, ia . . .” a cegu vakalailai, au a

vakataroga se cava ena tukuna tarava. A tomana ka kaya, “E tamata vinaka cake sara mai vale.”

Au qai vakavinavinakataka e muri na cauravou oqo ena veivakacaucautaki vakauqeti a vakayacora vei tamana. Au qai kila e muri ni o tamana na bisopi ni tabanalevu. E dina ga ni qarava tiko nona tabacakacaka ena yalodina na bisopi oqo, e nanuma na luvena tagane ni nona cakacaka vinaka duadua e vakayacori tiko mai vale.²⁰

E veivakasalataki vaka oqo o Elder D. Todd Christofferson: “E levu na sala me da vakavulici ira kina na . . . itabatamata era tubu cake tiko mai, ka dodonu me da vagoleta noda vakasama vinaka duadua kei na igu me da vakayagataki ira vakavinaka sara. Kena ilutua, sa dodonu me da vakayaloqagataki ira ka vukei ira na itubutubu me ra qasenivuli vinaka cake ka tudei . . . vakauasivi ena ivakaraitaki.”²¹

Oqori na ivakarau ni nona veivakavulici na iVakabula.²²

Ena dua na neitou gade vata kei rau na luvei keirau gone duadua ena yabaki sa oti, a vakatura o Julie me keitou laki papitaiso vakaveisosomita—ki ena valetabu ruarua e St. George kei San Diego. Au vosakudrukudru—i yaloqu—ka vakasamataka, “Keitou a lako ki na valetabu mai vale, ka keitou se gade mada. Vakacava me keitou cakava e dua na ka ni gade madaga?” Ni oti na papitaiso, a vinakata o Julie me keitou veitaba e tautuba ni vale tabu. Au vosa kudrukudru galugalu—tale. O na rawa beka ni kila na ka e qai yaco tarava—keitou veitaba.

E vinakata o Julie me tu ena nodrau vakanananu na luvei keirau na neitou vukei ira na tubui keitou, e vakakina o au. Keitou sega ni gadreva e dua na lesoni vakarautaki ena bibi ni valetabu. Keitou a bulataka tiko—vinaka vakalevu vua e dua na tina e dau lomana na valetabu ka vinakata me ra wasea na luvena na loloma oya.

Ni ra veivakamareqeti na itubutubu ka ivakaraitaki ni bula dodonu, era na vakalougatataki tawamudu na gone.

iTinitini

Vei kemuni kece o ni saga tiko mo ni solia nomuni vinaka duadua ena nomuni veivakavulici ena nomuni vale, mo ni kunea na vakacegu kei na reki ena nomuni sasaga. Ia kevaka o ni vakila ni dodonu mo ni vinaka cake se o ni gadreva mo ni vakavakarau vakalevu cake, yalovinaka rogoca ena yalomalumumu na vei vakauqeti ni Yalo ka soli iko yani ena cakacaka.²³

E kaya o Elder L. Tom Perry, “Na bulabula ni dua na tikotiko, na nodra marau na kena tamata, nodra tubu, kei na nodra tiko vakacegu era vakayavutaki kecega mai na nodra vakavulici e vale na gone.”²⁴

Io, na noqu sova mai vale sa lala, ia au tuvakarau kevaka e gadrevi, au wawa tu meu kacivi, meu raica na madigi talei meu vakavulici ira na luvequ uabula, o ira na luvedra, vakakina ena dua na siga, au nuitaka, o ira na luvedra.

Au kerea na veivuke mai lomalagi ni da saga me da dauveivakavulici Vakarisito ena noda veivale. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 68:25; 93:40.

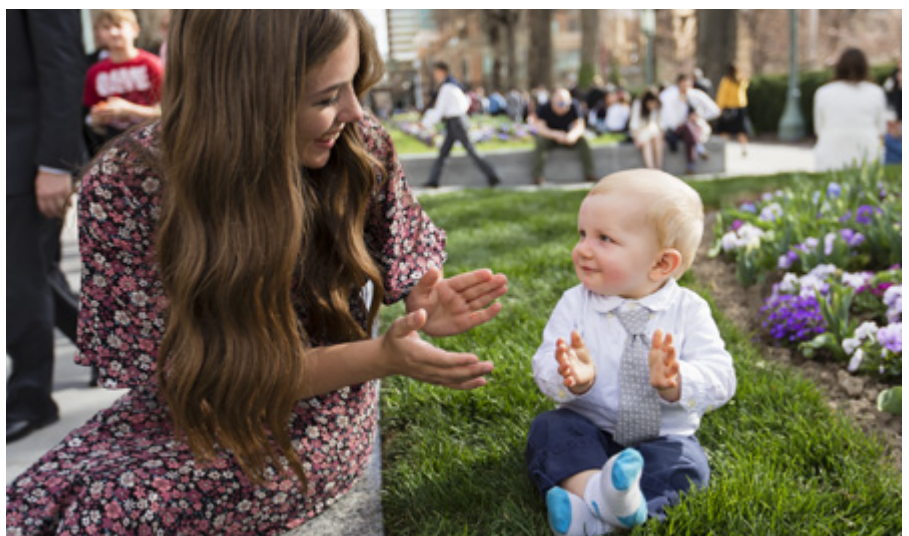
E vakavuvulitaka o Elder L. Tom Perry: “Sa rabailevu sara na veivakauqeti nei vu-ni-ca, ka sa valuti keda tiko, ka saga me vakamalumalumutaka ka vakarusa na yavu ni noda itikotiko, o ya na matavuvale. Sa dodonu me ra raica na itubutubu ni sa dua na itavi tabu ka bibi na veivakavulici mai vale” (“Nodra Vakavulici na Gone vei Nana mai Vale,” *Liaona*, Me 2010, 30).

Eratou vakavulica na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua: “Sa dua na nodra itavi vakalou na tagane kei na yalewa veiwatini me rau veilomani ka veikauwaitaki vakataki rau vakakina vei ira na luvedrau. ‘Raica na gone era sa Nona isolisoli na Turaga’ (Same 127:3). Sa nodrau itavi tabu na itubutubu me rau susugi ira cake na luvedrau ena loloma kei na bula dodonu, me rau vakarautaka na veika vakayago ka vakakina na veika vakayalo era gadreva, ka me rau vakavulici ira me ra dau veilomani ka veirairaici vakataki ira, muria na ivakaro ni Kalou ka me ra lewenivanua vinaka ena veivanua cava ga era tiko kina. Tagane kei na yalewa veiwatini—tina kei na tama—ko ni na tarogi kina vua na Kalou ena kena qaravi na icolacola oqo” (“Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Me 2017, 145).

2. Russell M. Nelson, “Ni Da Toso Vata Yani ki Liu,” *Liaona*, Epe. 2018, 7.
3. E kaya o Elder David A. Bednar: “Nikua kevaka e rawa ni o taroga na luveda tagane uabula na cava era nanuma me baleta na masu vakamatavuvale, vuli ivolanikalou, kei na lotu vakamatavuvale, au vakabauta au kila na kena isau era na tukuna. Era na sega beka ni nanuma e dua na masu se dua beka na gauna ni vuli ivolanikalou se dua na lesoni ni lotu vakamatavuvale vakaibalebale me gauna bibi ena nodra vakatorocaketaki vakayalo. Na ka era na tukuna ni ra nanuma sai koya ni ra a dau cakava vakamatavuvale e veigauna”

(“Gugumatua ka Kauwai e Vale,” *Liaona*, Nove. 2009, 19).

4. Vale Me Vaka mai Lagi *Sere ni Lotu*, naba 181.
5. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Gordon B. Hinckley* (2016), 171.
6. Raica na 2 Nifai 2:11.
7. N. Eldon Tanner, “Never Be Ashamed of the Gospel of Christ,” *Ensign*, Fepe. 1980, 4.
8. Raica na 3 Nifai 18:21.
9. Raica na Maciu 3:16–17; 3 Nifai 11:6–8; Vunau kei na Veiyalayalati 18:34–36; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:17.
10. “Take Advantage of Spontaneous Teaching Moments,” *Teaching in the Savior’s Way* (2016), 16. *Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula* e oka kina na vakasama kei na iyaya ni veivakavulici duidui e vale.
11. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 11:21; 84:85.
12. Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula, 16.
13. Raica na “Vakarorogo,” *Vunautaka na Noqu Kosipeli: Ai Dusidusi ki na Veigaravi ni Kaulotu* (2004), 185–86.
14. 1 Pita 3:15.
15. Douglas L. Callister, “Most Influential Teacher—Emeritus Seventy Pays Tribute to Father,” 29 ni Okosi. 2016, LDS.org/news.
16. Russell M. Nelson, “Set in Order Thy House,” *Liahona*, Jan. 2002, 81.
17. Raica na Alama 32:28–43.
18. Colata na itavi o Sister Melinda Ashton ni lako tu na watina o Brother Ashton.
19. 1 Timoci 4:12; raica talega Alama 17:11.
20. Veigaravi o Bisopi Jeffrey L. Stewart ena Tabanalevu na Southgate Second mai St. George, Utah. Sa veigaravi tiko ena gauna oqo o Samuel na luvena ena Tabana ni Kaulotu na Colombia Medellin.
21. D. Todd Christofferson, “Strengthening the Faith and Long-Term Conversion of the Rising Generation,” ena General Conference Leadership Meeting, 27 ni Sepi., 2017.
22. Raica na 3 Nifai 27:21, 27.
23. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 43:8–9.
24. L. Tom Perry, “Mothers Teaching Children in the Home,” 30.

Mai vei Elder Dale G. Renlund
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Cakacaka ni Valetabu kei na Tuva Kawa: Veivauci kei na Veivakabulai

Ni da vakasoqona na noda itukutuku ni tuva kawa ka lako ki valetabu ena vukudra na noda qase eliu, e vakavotukanataka na Kalou e vuqa na veivakalougatataki yalataki ena yasa ruarua ni lati.

Na veiwekani vakamatavuvale e dua na isema e veivakamarautaki ka veibolei talega kina, na veika eda sotava ka lako curuma. E vuqa vei keda eda sa sotava na ramusu ni isema se mavoa ena noda matavuvale. E dua talega na ramusu ni sema vakaoqori e yaco ena kedrau maliwa e rua na tamata qaqa e vakaitavi ena Veivakalesui mai ni Lotu i Jisu Karisito ena tabagauna oqo. Erau veitacini o Parley kei Orson Pratt, lewenilotu taumada, ka lesi me rau iApositolo. Erau sotava yadua na veivakatovolei ni vakabauta ia erau lako curuma mai ena ivakadinadina sega ni yavalati rawa. Erau solibula ka cau vakalevu ena inaki ni dina.

Ena gauna makawa mai Nauvoo, e sa tekivu me malumalumu mai na nodrau veiwekani vakaveitacini, ka mani yaco sara kina e dua na veivosaki katakata e matana levu ena 1846. Esa tekivume kamusu mai vakabalavu ka titobu na

veileti. E qai volavola o Parley vei Orson me tovolea me wali na veimaliwai ca oqo, ia a sega ni sauma mai nai vola oqo o Orson. Sa mai oti vei Parley na vakanuinui, ni vakila sa na mai cavuka

vakadua na nodrau veitaratara, vakavo ga ke na tekivu taka mai o Orson.¹

Ni oti e vica na yabaki, ena Maji ni 1853, e vulica rawa o Orson ni dua na itavi me tabaki kina e dua nai vola me baleti ira nodrau qase o William Pratt, na nodrau qase na veitacini ka tadu taumada mai ki Amerika. Sa tekivu me tagi o Orson “vaka na gonelilai” ena nona raica e dua nai solisoli ni yau vakamareqeti ni tukutuku makawa ni vuvale. E waicala na yalokaukauwa, ka sa gumatua sara kina o koya me vakavinakataka na veimaliwai ca me rau duavatakei tacina.

E volavola o Orson vei Parley, “Ena gauna oqo na taciqa lomani, e sega tale ni dua ena nodra kawa na nodaru qase, o Lieu[tenant] William Pratt, ka sa bau titobu na nona gagadre me vakasaqarai ira na nona kawa me vakataki kedaru.” O Orson e dua vei ira na imatai ni Yalododonu me kila na itavi meda vakasaqarai ira ka maroroya na itukutuku na noda qase eliu, me rawa nida vakayacora na cakacaka vakalotu me baleti ira na noda qase. E tomana na nona ivola: “Eda kila ni sa cakacaka eke na nodra Kalou na nodaru qase ena veika oqo. . . . Au kerea mo vosoti au niu sega ni volavola lesu yani vei iko. . . . Au niutaka ni o na vosoti au.”² E dina ga ni sega ni yavalati rawa na nodrau ivakadinadina, na nodrau lomani ira na nodrau qase eliu e vakatotolotaka na kena mavo na nodrau veimaliwai, vakamavotaka na mosi, ka vakasaqara ka solia na veivosoti.³

Ni sa dusimaki keda na Kalou meda cakava e dua na ka, e vuqa tu na kena inaki e vakasamataka tiko o koya. Na cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu e sega walega ni baleti ira na mate ia e vakalougatataki keda talega na bula tiko. Vei Orson kei Parley, e vukica na yalodrau me rau veivolekati Na cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu e vakarautaka na kaukauwa mana me vakamavotaka na veika e gadrevi me mavo.

Ni da lewenilotu, eda sa lesi vakalou meda vakasaqarai ira na noda qase eliu ka maroroya na itukutuku makawa ni vuvale. Oqo e levu cake mai na dua na ka taleitaki e vakauqeti, baleta na cakacaka tabu ni veivakabulai e gadrevi me ra vakabulai kece kina na Luvena na Kalou.⁴ E dodonu meda vakasaqarai ira na noda qase eliu era sa mate ka ra sega tu ni ciqoma na cakacaka vakalotu ni veivakabulai. Ena rawa ni da vakayacora na cakacaka vakalotu ni valetabu, ena qai rawa ni ra digidigi kina na noda qase eliu me ra ciqoma na cakacaka vakalotu.⁵ Eda sa vakauqeti talega meda vukei ira na lewenilotu ena noda tabanalevu kei na iteki ena yaca ni nodra matavuvale. E vakaitubu i cegu ka totoka dina, ni da rawa ni veivuke meda vakabulai ira na mate, ena cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu.

Ia, ni da vakaitavi ena cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu nikua, e rawa ni noda “na veivakabulai” ni veivakalougatataki yalataki ni parofita kei na iapositolo.⁶ Na veivakalougatatakika veivakakurabuitaki na totoka kei na talei baleta na kena raba balavu, matai lalai, kei na kena isau ena bula oqo. Nai tuvatuva balavu oqo e oka kina na veivakalougatataki eso oqo:

- E vakalevutaki cake na noda kila ka baleta na iVakabula kei na Nona veisorovaki;
- Na veivakayararataki ni Yalo Tabu⁷ me vakilai na kaukauwa kei na veidusimaki ena noda bula;
- E vakalevutaki na vakabauta, me rawa ni titobu ka yavutaki tikoga na nomuni saumaki mai vua na iVakabula;
- E vakalevutaki cake na noda rawata kei na igu meda vulica ka veivutuni⁸

baleta nida sa kila se ocei o keda, eda lako mai vei, kei na rai matata ni vanua eda lako tiko kina;

- E vakalevutaki cake na vakavinakataki, vakasavasavataki, kei na veisautaki ni veivakayararataki ni yaloda,
- E vakalevutaki cake na reki e vakilai ena noda rawa ni vakila na loloma ni Turaga,
- E vakalevutaka na veivakalougatataki ni vuvale, se cava ga nai tuvaki eda sotava tiko, ena gauna sa oti, se na veigauna se bera mai se na kena na sega beka ni taucoko sara na noda vunika ni vuvale,
- E vakalevutaki cake na noda loloma kei na vakavinavinaka baleti ira na noda qase eliu kei ira na wekada era bula tiko, ka na sega tale ni galili kina.
- E vakalevutaki cake na kaukauwa meda kila na veika e gadrevi me vakabulai se mavo, kei na veivuke ni Turaga, me qaravi ira na tani,
- E vakalevutaki cake na tataqomaki mai na veitemaki kei na kaukauwa ni veivakayararataki ni vunica, kei na,

- Vakalevutaki ni veivuke me vakavinakataka na ca, na isema e sa kamusu, se na yalonuiqawaqawa ka vakabula na mavoa.⁹

Kevaka o sa masulaka na veivakalougatataki oqo, vakaitavi ena cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu. Ni o vakayacora vakakina, ena saumi na nomu masu. Ni vakayacori na cakacaka vakalotu ena vukudra na mate, era vakabulai na luvena na Kalou e vuravura. Sa rauta me vakaraitaka, ena nona imatai ni tukutuku vaka Peresitedi ni Lotu, o Peresitedi Russell M. Nelson, “Na nomu sokalou e valetabu kei na kena veiqaravi baleti ira nomuni qase e liu ena vakalougatataki kemuni ena levu ni nomu ivakatakila kei na vakacegu ka na vaqacacotaka na nomu dinata tiko na salatu ni veiyalayalati.”¹⁰

E dua na parofita taumada e raicana veivakalougatataki ena vukudra na bula kei na mate.¹¹ E dua nai talai mai lomalagi e vakaraitaka e dua na ivakatakila vei Isikeli me baleta na valetabu kei na wai e drodro tu mai kina. A tukuni vei Isikeli:

“A wai oqo sa dave yani . . . a sa lako sobu kina vanua liwalala, ka yaco sara ki waitui [mate] . . . , [ka] sa yaco yani ki waitui, ena bula kina na kena wai.

“Ia ena yaco na ka kece sa bula, ka lako voli, ena tikina kece sa yaco kina na uciwai, ena bula: . . . ni na bula kina na wai; ia ena bula talega na ka kece sa yaco kina na wai.”¹²

E rua na ivakarau ni wai oqo e dodonu meda kila tiko. iMatai, ena dina ga ni sega tale ni dua na uciwai veisemati kei na mata ni wai lailai oqo, e tubu me yaco ni sa dua na uciwai levu, e tubu cake tikoga na kena raba kei na titobu ni drodro tikoga yani. E dua na ka vakaoqori e yaco ki na veivakalougatataki e drodro mai na valetabu ni ra vauci vatayadua ki na nodra matavuvale. E vakaibalebale vakalevu cake na tubu ni goleva lesu na veitabatamata sa liu ka drodrova talega yani na veitabatamata na cakacaka vakalotu ni veivauci ni dregata vata na matavuvale.

iKarua, e vakavouia na uciwai na veika kece e tara. Na veivakalougatataki

valetabu e tiko kina na kaukauwa me veivakabulai. Na veivakalougatataki ni valetabu ena rawa ni vakabula na yalo-da kei na bula kei na matavuvale.

Meu vakaraitaka mada. Ena 1999, e bale vakasauri e dua na tagane o Todd ni kacabote e dua na sala ni dra ena nona mona. E dina ni ratou lewe ni Lotu o Todd kei na nona vuvale, e sega soti sara ni ratou dau vakaitavi vakawasoma ena lotu, ka sega ni dua vei iratou esa bau vakila na veivakalougatataki ni valetabu. Ena iotioti ni bogi ni nona bula o Todd, o Betty, na tinana, e dabe toka ena yasa ni nona idavodavo ka vakamasiasa toka na ligana ka kaya, “Kevaka sa na yaco mo sa na lako dina, au yalataka vei iko ni’u na raica saraga me na vakayacori na nomu cakacaka ena valetabu.” Ena mataka ka tarava, sa vakaraitaki ni sa mate o Todd vu mai na nona mona. Era mani tokitaka yani na utoi Todd na dauveisele ki vua e dua noqu taivimate, dua na tamata vakasakiti na yacana o Rod.

Ni oti e vica na vula mai na veisele me veisautaki na uto, esa kila mai o Rod na matavuvale e solia na uto ka sa tekivu

na veitaratara kei iratou. Ni oti e rua na yabaki, o Betty, na tinai Todd, e sureti Rodd me tiko e valetabu ena matai ni gauna e lako kina ki valetabu. Erau sota vakatamata ena imatai ni gauna o Rod kei Betty ena rumu vakasilesitili mai na Valetabu na St. George e Utah.

Ni oti vakalailai na gauna oya, e mai mate na tamai Todd—na wati Betty. Ni oti e vica vata tale na yabaki, e sureti Rod tale o Betty me mai veisosomitaki me matataka na luvena esa mate ena nona ciqoma na cakacaka vakalotu ni valetabu. E vakayacora ena vakavina-vinaka o Rodd, ka mani yaco sara na cakacaka ni veisosomitaki ena rumu ni veivauci ena Valetabu na St. George e Utah. E vauci o Betty vei watina sa mate, ni tekiduru tu ena icabocabo ni soro kei makubuna, ka veisosomi taki tiko. Ni tuturu tu na wai ni matana, e deguvacu vei Rod me mai tiko vata kei rau ena icabocabo ni soro. E tekiduru e yasadrau o Rodd, ka veisosomitaki tiko vei luvena tagane, o Todd, o kaya na utona e tavatukituki tiko e loma-iserei Rodd. O kaya ka solia na utoi Rodd, o Todd, e qai vauci vei rau nona

itubutubu me tawamudu. E a vakayacora na yalayala e cakava vei luvena sa voleka ni mate ena vica na yabaki sa sivi, na tinai Todd.

E sega ni cava ekeri nai talanoa. Ni oti e tinikalima na yabaki mai na gauna e vakayacori kina na veisele me veisautaki kina na utona, esa veimusuki o Rod me sa vakamau ka kerei au me’u vakayacora na veivauci ena Valetabu mai Provo Utah. Ena siga ni vakamau, au sotavi Rod kei na watina rairai toto-ka, o Kim, ena dua na rumu ka veitara-vi kei na rumu ni veivauci, ka ra wawa toka kina o ira na nodrau vuvale kei nai tokani veivolekati. Ni oti na neirau talanoa lekaleka kei Rod kei Kim, au taroga ke tu beka nodrau vakatataro.

E kaya mai o Rod, “Io. Na noqu matavuvale ka solia na uto eratou tiko oqo ka na taleitaka sara kevakadou na sota kei iratou.”

Au kidroa ka’u taroga, “Eratou tiko saraga oqo? Ena gauna oqo?”

E sauma mai o Rod, “Io.”

Au lako yani vakatikitiki ka’u kacivi iratou na matavuvale eratou solia na uto mai na rumu ni veivauci. O Betty, na luvena yalewa, kei watina. E kidavaki Betty o Rod ena imoko, ka vakavina-vinakataki kaya ni a lako mai, ka sa qai vakamacalataki au vei kaya. E kaya o Rod, “Betty, oqo o Elder Renlund. Sai kaya na vuniwai e qarauna tu na utona na luvemu ena veiyabaki kece oqo.” E lako mai vei au ka mokoti au. Na vica na miniti qai tarava oya, keitou veimaraudaki ena veimokoti kei na wainimata ni reki.

Ni keitou sa cokonaki vinaka tale, keitou curu tale yani ena rumu ni veivauci, ena vanua rau a vauci kina o Rod kei Kim ena bula oqo kei na bula tawamudu. Keitou vakadinadinataka o Rod, Kim, Betty kei au ni a voleka sara o lomalagi ena gauna oya, ka ra a tiko talega eso tale ena siga oya era sa takosova na ilati ni bula oqo.

Na Kalou, ena Nona kaukauwa tawayalani, e vauca vata ka vakabula na tamata yadua kei na matavuvale se cava ga na veika dredre eda sotava, na takali ni noda daulomani se yali ni yau. Ena so na gauna eda vakatautauvata-taka na veika eda vakila e valetabu me

vaka e dua na tikilailai kei lomalagi.¹³ Ia, ena siga oya mai na Valetabu e Provo Utah, e vakaiabilebale saraga mai vei au na veika e kaya o C. S. Lewis: “Era kaya [na bula vakayago] me baleta na rarawa vakayago, ‘E sega ni dua tale na ka ena yaco ena veigauna ni mataka ena vakavinakataka,’ ni sega ni kilai tiko ni o Lomalagi, ena gauna esa rawati kina, ena rawa ni cakacaka lesu tale me vukica na yaluma oqori kina lagilagi. . . . Era na kaya o ira sa vakalougatataki, ‘Keimami se bera vakadua ni bula ena dua tale na vanua vakavo ga o Lomalagi.’”¹⁴

Ena vakaukauwataki keda, vukei keda ka tokoni keda na Kalou;¹⁵ ka na vakasavasavataka vei keda na noda rarawa titobu.¹⁶ Ni da vakasoqona na noda itukutuku ni tuva kawa ka lako ki valetabu ena vukudra na noda qase eliu, e vakavotukanataka na Kalou e vuqa na veivakalougatataki yalataki ena yasa ruarua ni lati. E via tautauvata talega, eda vakalougatataki ni da vukei ira ena noda tabanalevu kei na iteki ni da vakayacora vakakina. O ira na lewenilotu era tiko volekata na valetabu era ciqoma talega na veivakalougatataki vata oqo ni ra vakaitavi ena cakacaka ni tuva kawa, ni kumuni mai na yacadra na nodra qase eliu me vakayacori na cakacaka vakalotu ni valetabu.

Ia e veivakasalatiki kina o Peresitedi Nelson: “Eda na rawa ni vakauqeti

ena loma ni siga taucoko me baleta na valetabu kei na cakacaka ni tuvakawa, ka ra sa vakila o ira na tani. Ia meda cakava e dua naka meda vakila kina na marau oqo vakai keda.” E tomana o koya, “Au sureti kemuni mo ni vakasamataka ena masumasu na solibula cava—ena gadrevi beka na soli ni gauna—e rawa ni caka me levu cake kina na tuvakawa kei na cakacaka ni valetabu ena yabaki oqo.”¹⁷ Ni o sa ciqoma na veisureti nei Peresitedi Nelson, o na kunea, kumuna, ka sema na nomu matavuvale. Me kena ikuri, ena drodro yauiyai yani vei iko kei na nomu matavuvale me vaka na uciwai e tukuni tiko ena Isikeli. O na kunea na veivakabulai ena veika e gadreva na veivakabulai.

Erau tiko maliwai ira na vakila taumada saraga na veivakabulai kei na veivauci o Orson kei Parley ni revurevu ni cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu ena tabagauna oqo. Eratou vakila o Betty, nona matavuvale, kei Rod. E rawa ni o iko talega Ena Nona veisorovaki solibula, e solia tu o Jisu Karisito na veivakalougatataki oqo, vei ira na bula kei na mate. Ena vuku ni veivakalougatataki oqo, eda na kunea, ena kena vakatautauvatataki, “nida sega ni bula tale tu ena dua na vanua . . . vakavo ga mai Lomalagi.”¹⁸ Au sa vakadinadinataka oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Parley P. Pratt kivei Orson Pratt, 25 ni Me, 1853, Yaya maroroi ni Matavuvale nei Orson Pratt, Church History Library; ena Terryl L. Givens kei Matthew J. Grow, *Parley P. Pratt: The Apostle Paul of Mormonism* (2011), 319.
2. Orson Pratt kivei Parley P. Pratt, 10 ni Maji, 1853, Church History Library; ena Givens kei na Grow, *Parley P. Pratt*, 319.
3. E laurai eke, ni a sega walega ni veivuke ena kena tabaki nai vola ena nona kawa o William Pratt, o Orson Pratt, ia ena 1870 vakacaca, era vakayacora na matavuvale nei Orson Pratt e sivai ni 2,600 na papitaiso me baleta na mate me baleti ira na tiko na yacadra ena ivola na Endowment House in Salt Lake City (raica na Breck England, *The Life and Thought of Orson Pratt* [1985], 247).
4. Raica talega na Joseph Smith, ena *History of the Church*, 6:312–13.
5. Raica na “Names Submitted for Temple Ordinances,” iVola ni Mataveiliutaki Taumada, Fepe. 29, 2012. E dodonu me rau veiwekani o koya na yaca e soli mai me mai caka na kena cakacaka vakalotu vakaveisosomitaki ni valetabu kei koya e

solia mai. E sega talega ni dua na veisau, ni sega ni dodonu vei ira na lewe ni Lotu me ra solia na yaca e sega ni vakadonui me vakataki ira na tamata kilai levu kei ira na Jiu era a Labati mai vei ira na sotia ni Jamani.

6. Raica na Dallin H. Oaks, “In Wisdom and Order,” *Tambuli*, Dec. 1989, 18–23; D. Todd Christofferson, “The Redemption of the Dead and the Testimony of Jesus,” *Liahona*, Jan. 2001, 10–13; Boyd K. Packer, “Your Family History: Getting Started,” *Liahona*, Aug. 2003, 12–17; Thomas S. Monson, “Constant Truths for Changing Times,” *Liahona*, May 2005, 19–22; Henry B. Eyring, “Hearts Bound Together,” *Liahona*, May 2005, 77–80; M. Russell Ballard, “Faith, Family, Facts, and Fruits,” *Liahona*, Nov. 2007, 25–27; Russell M. Nelson, “Salvation and Exaltation,” *Liahona*, May 2008, 7–10; Russell M. Nelson, “Semati ena Loloma,” *Liaona*, Me 2010, 91–94; David A. Bednar, “Ena Vuki na Yalodra na Gone,” *Liaona*, Nove. 2011, 24–27; Richard G. Scott, “Na Rekitaki ni Vakabulai na Mate,” *Liahona*, Nov. 2012, 93–95; Quentin L. Cook, “Wakana kei na Tabana,” *Liaona*, Me 2014, 44–48; Thomas S. Monson, “Hastening the Work,” *Liahona*, June 2014, 4–5; Henry B. Eyring, “The Promise of Hearts Turning,” *Liahona*, July 2014, 4–5; David A. Bednar, “Missionary, Family History, and Temple Work,” *Liahona*, Oct. 2014, 14–19; Neil L. Andersen, “‘My Days’ of Temples and Technology,” *Liahona*, Feb. 2015, 26–33; Neil L. Andersen, “Sharing the Temple Challenge,” Family Discovery Day, Feb. 2015, LDS.org; Quentin L. Cook, “The Joy of Family History Work,” *Liahona*, Feb. 2016, 22–27; Gary E. Stevenson, “Evei na iDola kei na Lewa ni Matabete?” *Liaona*, Me 2016, 29–32; Dieter F. Uchtdorf, “Veivakacaucautaki Vei Ira Era Veivakabulai,” *Liahona*, May 2016, 77–80; Quentin L. Cook, “Raici Iko ena Valetabu,” *Liaona*, Me 2016, 97–101; Dale G. Renlund, Ruth L. Renlund, kei Ashley R. Renlund, “Family History and Temple Blessings,” *Liahona*, Feb. 2017, 34–39; Dallin H. Oaks and Kristen M. Oaks, “Connected to Eternal Families,” Family Discovery Day, Mar. 2018, LDS.org.
7. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 109:15.
8. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 109:21.
9. Raica na Boyd K. Packer, “Balm of Gilead,” *Ensign*, Nove. 1987, 16–18; Jeremia 8:22; 51:8.
10. Russell M. Nelson, “Ni da Toso Vata Yani ki Liu,” *Liaona*, Epe. 2018, 6.
11. Raica na Isikeli 40–47; Bible Dictionary, “Ezekiel.”
12. Isikeli 47:8–9.
13. Raica na Spencer W. Kimball, “Glimpses of Heaven,” *Ensign*, Dec. 1971, 36–37.
14. C. S. Lewis, *The Great Divorce: A Dream* (2001), 69.
15. Raica na Aisea 41:10.
16. Raica na “Na Yavu Tudei,” *Sere ni Lotu*, naba 43.
17. Russell M. Nelson kei Wendy W. Nelson, “Open the Heavens through Temple and Family History Work,” *Liahona*, Oct. 2017, 19.
18. Lewis, *The Great Divorce*, 69.

Mai vei Douglas D. Holmes

iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Cauravou

Me ra Kila na Matabete i Eroni Yadua

Na nomu tabaki ki na Matabete i Eroni sa itakele ni nodra vukei na luve ni Kalou me ra ciqoma na mana ni isoro nei Karisito.

Kemuni na veitacini, sa ka dokai me'u tiko vata kei kemuni ena koniferedi vakairogorogo oqo. Ena gauna au se qai peresitedi vou kina ni kaulotu, e ka ni marau na noqu ciqomi ira na imatai ni ilawalawa daukaulotu vou. E ratou vakarau tiko e vica na daukaulotu matua me ratou bose vakalekaleka kei ira. Au raica ni ratou tuva wavoki na idabedabe ni gone ena dua na wirini.

“Na cava me idabedabe lalai kina?” Au taroga yani.

Eratou kaya mai na daukaulotu, ena madua, “Baleti ira na daukaulotu vou.”

Au vakabauta na ivakarau eda raici ira kina na tamata ena tatara kina ivakarau ni nodra raica se o cei o ira kei na cava e rawa ni ra yaco me ra vakakina.¹ Era a dabe ena idabedabe ni qase ena siga oya na neitou daukaulotu vou.

Ena so na gauna, au leqataka eda solia tiko vei ira na Matabete i Eroni na idabedabe ni gone me ra dabe kina, ka sega ni vukei ira me ra raica ni sa dua na veivakabauti kei na dua na cakacaka bibi e laiva vei ira na Kalou me ra cakava.

E vakasalataki keda o Peresitedi Thomas S. Monson ni gadreva na

cauravou me ra kila “na ibalebale . . . me ra taura tu na matabete ni Kalou. E gadrevi me ra tuberi ki na kilaka vakayalo baleta na bibi ni veikacivi era sa tabaki kina.”²

Nikua, au masuta me tuberi keda na Yalo Tabu me da kila vakalevu cake na mana kei na bibi ni Matabete i Eroni ka uqeti keda me da vakana-mata matua ena noda itavi ni matabete. Na noqu itukutuku e baleti ira na Matabete i Eroni, oka kina o ira talega e tu vei ira na Matabete i Melikiseteki.

E vakavuvulitaka o Elder Dale G. Renlund ni inaki ni matabete, sai koya me ra vakarautaki vei ira na luve ni Kalou na sala me ra yacova yani kina na mana ni isoro nei Jisu Karisito.³ Me da ciqoma ki na noda bula na mana ni isoro nei Karisito, sa dodonu me da cakacakataka noda vakabauti Koya, veivutunitaka noda ivalavala ca, cakava ka rokova na veiyalayalati ena cakacaka vakalotu, kei na Yalo Tabu.⁴ Oqo e sega ni ivakavuvuli eda vakaitavi ga kina vakadua; ia, era cakacaka vata, veivaqacacotaki ka veitokoni ena iwalawale tudei ni tubucake me da “lako mai vei Karisito, ka mo dou vakataucokotaki vua.”⁵

Io, na cava na itavi ni Matabete i Eroni ena veika oqo? Ena vukei keda vakacava me da yacova yani na mana ni isoro i Karisito? Au vakabauta na kena isau e koto ga ena idola ni Matabete i Eroni—na idola ni nodra veiqaravi na agilosu kei na kosipeli ni vakavakarau.⁶

Nodra Veiqaravi na Agilosu

Me tekivu mada ena dua na tikina me baleta na veiqaravi ni agilosu. Ni se bera ni ra vakabauti Jisu Karisito na luve ni Kalou, era gadreva me ra kilai Koya mada ka vakavulici ena Nona kosipeli. Me vaka e tukuna na iApositolu o Paula:

“Era na qai masu vakacava vua era sa sega ni vakabauta? era na rogoca vakacava kevaka e sega e dua me tukuna?

“Ia era na tukuna vakacava kevaka era sa sega ni talai? . . .

“Eda sa kila ni sa rawa na vakabauta ena vakarorogo, kei na vakarorogo ena vosa i Karisito.”⁷

Mai na itekivu ni gauna, na Kalou sa “talai ira mai na agilosu me ra vakavulici ira na luve ni tamata ka vakatakila . . . vei ira me baleta nona lako mai na Karisito.”⁸ Na agilosu sai ira na ka bula vakalomalagi ka ra kauta voli na itukutuku ni Kalou.⁹ Ena vosa ruarua vaka-Iperiu kei Kirisi, na vu ni vosa na *agilosu* sai koya na “daunitukutuku.”¹⁰

Ena ivakarau vata era talai vakadonui kina na agilosu mai vua na Kalou me ra vunautaka Nona vosa ka tara cake na vakabauta, o keda eda taura tu na Matabete i Eroni eda sa tabaki me da “veivakavulici, ka sureti ira na tamata kecega me ra lako mai vei Karisito.”¹¹ Me vunautaki na kosipeli sa itavi ni matabete. Kei na mana e sala vata kei na itavi ogo e sega ni baleti ira walega na parofita se o ira wale ga na daukalotelu. E baleti kemuni!¹²

Ena rawa vakacava ni da taukena na kaukauwa ogo? E rawa vakacava vua

e dua na dikoni yabaki 12—se dua ga vei keda—e kauta mai na vakabauti Karisito ki yalodra na luve ni Kalou? Eda tekivu ena noda mareqeta nona vosa kei na Nona kaukauwa me tiko vata kei keda.¹³ Sa yalataka o Koya ni da sa kitaka vakakina, eda na rawata na “kaukauwa ni Kalou me vakabauta kina na tamata.”¹⁴ Ena dua beka na madigi ni veivakavulici ena soqoni ni kuoramu se nomu sikova nona vale e dua na lewenilotu. Ena dua beka na veitalanoa ga, me vaka na veivosaki kei na dua na itokani se lewe ga ni matavuvale. Ena dua vei ira na mataqali gauna vaoqori, kevaka eda sa vakarau, eda rawa ni vakavulica na kosipeli ena ivakarau era dau cakava na agilosu, ena kaukauwa ni Yalo Tabu.¹⁵

Au a rogoci Jekope e dua na Matabete i Eroni mai Papua New Guinea, ni vakadinadinataka na iVola i Momani kei na kena sa vukei koya me vorata na ca ka muria na Yalo. Na nona vosa e vakalevutaka noqu vakabauta kei na nodra vakabauta eso tale. Sa tubucake

talega noqu vakabauta niu rogoca nodra veivakavulici kei na ivakadinadina na Matabete i Eroni ena soqoni ni kuoramu.

Kemuni na cauravou, sai kemuni na daunitukutuku vakadonui. Mai na nomuni vosa kei na ivalavala, sa rawa mo ni kauta maiki yalodra na luve ni Kalou, na vakabauti Karisito.¹⁶ Me vaka e tukuna o Peresitedi Russell M. Nelson, “Ki vei ira ko na vaka na agilosu dauveiqaravi.”¹⁷

Na Kosipeli ni Vakavakarau

Ni tubu na vakabauti Karisito ena vakavuna na gagadre ni veisau se veivutuni.¹⁸ O koya e vakaibalebale kina ni rau veitokani mai na idola ni nodra veiqaravi na agilosu kei na idola ni kosipeli vakavakarau, “na kosipeli ni veivutuni kei na papitaiso, kei na vakabokoci ni ivalavala ca.”¹⁹

Ni o vulica nomu itavi ni matabete, o na raica e dua na ivakaro matata me da sureti ira tale eso me ra veivutuni ka vinaka cake.²⁰ E sega ni kena ibalebale oya me da tu ena dua na tutu ni sala ka

Na bete era a papitaisotaka na matavuvale Mbuelongo mai Sydney, Ositerelia, sa mai kila na ibalebale ni “lesi mai vei Jisu Karisito.”

kailavaka, “Dou veivutuni!” Ena levu na gauna, e kena ibalebale *meda* veivutuni, da veivosoti, ia ni da veiqaravi vei ira na tani, eda solia na inuinui kei na vakacegu ka na kauta mai na veivutuni—baleta ni da sa vakila sara mada ga o keda.

Au sa dau tiko vata kei ira na Matabete i Eroni ni ra sikovi ira na lewe ni nodra kuoramu. Au sa vakadinadinataka na yalodra sa vakamalumulumutaki ka vukei ira na tacidra me ra vakila na loloma ni Kalou. Au rogoca nona wasea e dua na cauravou nona ivakadinadina vei ira nona ilala baleta na kaukauwa ni veivutuni. Ena gauna e wasea tiko kina o koya, e vakamalumulutaki na yalo, caka na yalayala, ka vakilai na kaukauwa ni veivakabulai i Karisito.

E vakavuvulitaka o Peresitedi Gordon B. Hinckley: “E dua mada na ka, me da veivutuni. Ka dua tale na bokoci ni noda ivalavala ca se da vosoti. Na kaukauwa me yaco kina oqo e kunei ena Matabete i Eroni.”²¹ Na cakacaka vakalotu ni Matabete i Eroni ni papitaiso kei na sakaramede erau vakadinadinataka ka vakacavara noda veivutuni.²² E vakamacalataka vakaoqo o Peresitedi Dallin H. Oaks: “Eda sa vakaroti me da veivutunitaka noda ivalavala ca ka lako mai vua na Turaga ena yalo raramusumu ka bibivoro ka vakaivotavota ena sakaramede. . . . Ni da vakavouia noda

veiyalayalati ni papitaiso, ena vakavouia na Turaga na veivakasavasavataki ni noda papitaiso.”²³

Kemuni na taciqa, e dua na ka dokai bibi me da qarava na veicakacaka vakalotu ka na kauta mai na vakabokoci ni ivalavala ca ki na yalo sa veivutuni ena mana ni nona isoro na iVakabula.²⁴

A tukuni vei au ena dua na gauna ga oqo baleta e dua na bete, e kunekunea dredre me dau vakamacalataka na ka, kavakalougatataka na sakaramede ena matai ni gauna. Ena gauna e yaco tiko kina, a virikovuti koya kei ira na ivavakoso e dua na mana kaukauwa. E muri ena gauna ni soqoni, a wasea e dua na ivakadinadina rawarawa ka matata sara, baleta na mana ni Kalou a vakila ena cakacaka vakalotu oya.

Eratou a papitaisotaka na lewe ni matavuvale na Mbuelongo, e lewe va na kuoramu ni bete, mai Serene, Ositerelia. E talanoataka vei au na tinana e dua vei iratou na bete oqo na kena tatara vakaukauwa vei luvena tagane na veika a yaco oya. E yaco me ra kila na bete oqo na kena ibalebale me da “lesi mai vei Jisu Karisito.”²⁵

Me vaka o ni kila, e sa rawa ni ra vakaitavi ena gauna oqo ena papitaiso vakaveisosomitaki e valetabu na bete. A papitaisotaki au ena dua na gauna walega oqo na luvequ tagane yabaki 17 ena vukudra eso na tubui keitou.

Keirau a vakila ruarua na vakavina-vinaka titobu ena vuku ni Matabete i Eroni kei na galala dokai ni veiqaravi ena nodra vakabulai na luve ni Kalou.

Kemuni na cauravou, ni o ni vakaitavi ena gugumatua ena nomuni itavi ni matabete, o ni sa vakaitavi tiko kei na Kalou ena Nona cakacaka “me ra tuake tale mai na mate na tamata kecega ka rawata na bula tawamudu.”²⁶ Na veigauna vakaoqori ena vakalevutaka na nomu gagadre ka vakarautaki iko mo vakavulica na veivutuni ka papaitaisotaki ira na saumaki mai vakadaukaulotu. Era vakarautaki iko talega ki na veiqaravi ni bula taucoko ena Matabete i Melikiseteki.

Joni na Dauveipapitaiso, Noda iVakaraitaki

Kemuni na Matabete i Eroni, sa noda itavi dokai me da cakava me da itokani veiqaravi kei Joni na Dauveipapitaisotaki. A talai o Joni na daunitukutuku vakadonui me vakadinadinataka Karisito ka sureta na tamata kecega me ra veivutuni ka papitaiso—oya, ena nona vakayagataka na idola ni Matabete i Eroni eda sa veivosakitaka oti. Qai tukuna kina o Joni, “E dina kau sa papitaisotaki kemudou ena wai ni dou sa qai veivutuni: ia ko koya ena muri au mai sa levu cake vei keirau ko koya . . . : ena papitaisotaki kemudou ko koya ena Yalo Tabu, kei na bukawaqa.”²⁷

Sa vakaoqori na Matabete i Eroni, ena idola ni nodra veiqaravi na agilosiki kei na kosipeli ni vakavakarau, sa vakarautaka na sala vei ira na luve ni Kalou me ra ciqoma, mai na Matabete i Melikiseteki, na isolisoli ni Yalo Tabu, na isolisoli cecere duadua eda rawa ni ciqoma ena bula oqo.²⁸

Sa dua na itavi cecere sa solia na Kalou vei ira na Matabete i Eroni!

Na Veisureti kei na Yalayala

Kemuni na itubutubu kei na iliuliu ni matabete, e rawa ni o ni vakila na bibi ni ivakasala nei Peresitedi Monson me ra vukei na cauravou me ra kila “na kena ibalebale . . . me da taura tu na matabete ni Kalou?”²⁹ Ni ra kila ka vakalevulevuya na Matabete i Eroni ena vakarautaki ira me ra Matabete i Melikiseteki yalodina, daukaulotu sinai

ena mana, tagane vakawati ka tama buladodonu. Ena nodra veiqaravi, era na kila ka vakila na dina ni mana ni matabete, na kaukauwa me da cakaca-ka ena yaca i Karisito me baleta nodra vakabulai na luve ni Kalou

Kemuni na cauravou, e tu vua na Kalou e dua na cakacaka cecere mo ni vakayacora.³⁰ Na nomu tabaki ki na Matabete i Eroni sa itakele ni nodra vukei na Luvena me ra ciqoma na kaukauwa ni isoro nei Karisito. Au yalataka vei kemuni ni ko ni biuta me itakele ni nomuni bula na itavi bibi oqo, o na vakila na kaukauwa ni Kalou o se bera vakadua ni sotava. O na kila na kemu ivakatakilakila vakaluve ni Kalou, ka kacivi ena veikacivi tabu mo cakava Nona cakacaka. Ka, me vakataki Joni na Dauveipapitaiso, o na vakarautaka na sala me baleta Nona lesu mai na Luvena. Au sa vakadinadinataka na veidina oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Oqo na ka e yaco vei Mosese. Ni oti nodrau sota vakasakiti kei na Kalou, sa tekivu me duatani nona raici koya—me vaka e dua na luve ni Kalou. Na rai oqori a vukei koya me vorati Setani, ka a vakatokai koya me “luve ni tamata” (raica na Mosese 1:1–20). Raica talega na Thomas S. Monson, “Raici Ira na Tani ena Vanua era Rawa ni Yacova,” *Liaona*, Nove. 2012, 68–71; Dale G. Renlund, “Ena Mata ni Kalou,” *Liaona*, Nove. 2015, 93–94.
2. Thomas S. Monson, soqoni ni veliutaki ni koniferedi raraba, Maji. 2011.
3. Raica na Dale G. Renlund, “Na Matabete kei na Nona Mana ni iSoro na iVakabula,” *Liaona*, Nove. 2017, 64–67.
4. Raica na 2 Nifai 31–32; 3 Nifai 11:30–41; 27:13–21; Ica 4:18–19; Mosese 6:52–68; 8:24.
5. Moronai 10:32; raica talega *Vunautaka Noqu Kosipeli: Ai Dusidusi ni Veiqaravi Vakadaukaulotu* (2004), 6.
6. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 13:1; 84:26–27; 107:20.
7. Roma 10:14–15, 17. A vakavuvulitaka o Josefa Simici na dina vata oqo: “E yaco mai na vakabauta ena noda rogoca na vosa ni Kalou, mai na nodra ivakadinadina na italai ni Kalou; ni dau sala vata kei na ivakadinadina na Yalo ni parofisai kei na ivakatakila” (*Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* [2007], 385).
8. Moronai 7:22; raica talega Alama 12:28–30; 13:21–24; 32:22–23; 39:17–19; Ilamani 5:11; Moronai 7:21–25, 29–32; Vunau kei na Veiyalayalati 20:35; 29:41–42; Mosese 5:58; raica talega na Maciu 28:19; Roma 10:13–17.
9. Raica na George Q. Cannon, *Gospel Truth*, sel. Jerreld L. Newquist (1987), 54.

10. Raica na James Strong, *The New Strong's Exhaustive Concordance of the Bible* (1984), Hebrew and Chaldee dictionary section, 66, Greek dictionary section, 7.
 11. Vunau kei na Veiyalayalati 20:59.
 12. Raica na Henry B. Eyring, “Mo na Kaukauwa Talega Kina,” *Liaona*, Nove. 2016, 75–78; Alama 17:3; Ilamani 5:18; 6:4–5; Vunau kei na Veiyalayalati 28:3.
 13. Raica na 1 Joni 2:14; Alama 17:2; 26:13; 32:42. *Qarava Vinaka Noqu iTavi Vua na Kalou: Baleti Ira na Matabete i Eroni* e dua na iyaya ni cakacaka yaga sara me qaravi kina oqo.
 14. Vunau kei na Veiyalayalati 11:21; raica talega Vunau kei na Veiyalayalati 84:85.
 15. Raica na 2 Nifai 32:3; Vunau kei na Veiyalayalati 42:14; 50:17–22.
 16. Raica na Moronai 7:25.
 17. Russell M. Nelson, “Honoring the Priesthood,” *Ensign*, Me 1993, 40; raica talega Alama 27:4.
 18. Raica na Alama 34:17; Ilamani 14:13.
 19. Vunau kei na Veiyalayalati 84:27.
 20. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:46, 51–59, 73–79. *Qarava Vinaka Noqu iTavi Vua na Kalou: Baleti Ira na Matabete i Eroni* e dua na iyaya ni cakacaka yaga sara me vukea noda kila noda itavi.
 21. Gordon B. Hinckley, “The Aaronic Priesthood—a Gift from God,” *Ensign*, Me 1988, 46.
 22. E vakamacalataka o Elder D. Todd Christofferson: “Na papitaiso ena wai sa iotioti se isalavakatui ena iwalewale ni veivutuni. Na noda cata vakadua na ivalavala ca, kei na noda veiyalayalati ni talairawarawa sa vakataucokotaka noda veivutuni; e dina sara, se bera ni oti na veivutuni ni sega na veiyalayalati oya” (“Building Faith in Christ,” *Liaona*, Sepi. 2012). Raica talega na D. Todd Christofferson, “Na iSolisoli Vakalou ni Veivutuni,” *Liaona*, Nove. 2011, 38–41; iVakadewa nei Josefa Simici, Maciu 26:24 (ena Bible appendix).
- E vakavuvulitaka o Dallin H. Oaks na cakacaka vakalotu ni sakaramede e solia vei keda “e dua na madigi e veimacawa me da vakavouya na veiyalayalati bibi ka rawa kina vei keda me da vakaviotavota ena nona isoro soliwale ni iVakabula ka

tautauvata na kena veivakasavasavataki vakayalo kei na papitaiso kei na veivakadeitaki” (“Understanding Our Covenants with God,” *Liaona*, Julai 2012, 21). Raica talega na Dallin H. Oaks, “Always Have His Spirit,” *Ensign*, Nove. 1996, 59–61.

23. Dallin H. Oaks, “The Aaronic Priesthood and the Sacrament,” *Liaona*, Jan. 1999, 44.
 24. E vakamacalataka o Elder David A. Bednar: Na cakacaka vakalotu ni veivakabulai kei na bula vakacerecerei e qaravi ena Lotu vakalesui mai ni Turaga era uasivi cake mai na soqoni ni vakatakarakara se ivakatakilakila. Ia, era okati kina na sala vakadonui ena vakadrodroi mai kina na veivakalougatataki kei na mana ni lomalagi ki na noda dui bula” (“Always Retain a Remission of Your Sins,” *Liaona*, Me 2016, 60).
 25. Vunau kei na Veiyalayalati 20:73.
 26. Mosese 1:39.
 27. Maciu 3:11.
 28. E vuqa na iliuliu ni Lotu era sa dusia na Yalo Tabu ni isolisoli cecere duadua ni bula oqo.
- E kaya o Peresitedi Dallin H. Oaks, “Me da rawata na veitokani tomani tikoga ni Yalo Tabu sai koya na iyau talei duadua eda rawa ni taukena ena bula oqo” (“The Aaronic Priesthood and the Sacrament,” *Liaona*, Janu. 1999, 44).
- E vakavuvulitaka o Elder Bruce R. McConkie: “Ni da vosa tiko ena itovo ni rai tawamudu, na bula tawamudu sa isolisoli cecere duadua ni nona isolisoli kece na Kalou. Ia ni da vakaqiqotaka mai na itovo ni rai ki na bula ga oqo, na isolisoli ni Yalo Tabu sa isolisoli cecere duadua e rawa ni marautaka e dua ena bula oqo (“Na cava na iBalebale ni ‘Yalo Tabu?’” *Instructor*, Fepe. 1965, 57).
- E vakadinadinataka o Peresitedi Wilford Woodruff: “Kevaka e tiko vata kei iko na Yalo Tabu—ni dodonu me tiko ena tamata kece—au rawa ni tukuna vei iko ni sega tale ni dua na isolisoli cecere cake, e sega tale ni dua na veivakalougatataki cecere cake, e sega tale ni dua na ivakadinadina cecere cake e soli vua na tamata e vuravura. Ena tiko beka vei iko na nodra veiqaravi na agilosu; o sa raica beka e vuqa na cakacaka mana; o sa raica beka e vuqa na ka veivakurabuitaki e vuravura; ia au kaya na isolisoli ni Yalo Tabu na isolisoli cecere duadua e rawa ni soli vua na tamata” (*Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Wilford Woodruff* [2004], 49).
- E vakuria o Elder David A. Bednar: “Na ivakaro mai vua na Kalou eda talairawarawa kina kei na ivakasala veivakauqeti mai vei ira na iliuliu ni Lotu eda muria era sa vakanamata vakadua ena kena rawati na veitokani ni Yalotabu. Na kena vakasama, ni ivakavuvuli kece sara ni kosipeli kei na kena itaviqaravi sa kedra itakele na lako yani vei Karisito ena kena ciqomi na Yalo Tabu ena noda bula” (“Ciqoma na Yalo Tabu,” *Liaona*, Nove. 2010, 97).
29. Thomas S. Monson, soqoni ni veliutaki ni koniferedi raraba, Maji. 2010.
 30. Raica na Mosese 1:6.

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson

Vosa ni Vakamacala Taumada

Sa kacivaki yani e dua na veisau bibi ki na ituvatuva ni veikuoramu ni Matabete i Melikiseteki me qaravi kina vakavinaka cake na cakacaka ni Turaga.

Vinaka vakalevu, na nomuni itukutuku bibi, Baraca Holmes.

Kemuni na veitacini, eda sa nanumi rau vakalevu o Peresitedi Thomas S. Monson kei Elder Robert D. Hales. Ia “meda sa gu tikoga ena cakacaka” ni Turaga.¹

Au vakavinavinaka vakalevu ki na tagane yadua e taura tu na matabete tabu. Sai kemuni na inuini ni noda Dauveivuetai ka gadreva “me ra vunau ko ira ena yaca ni Turaga na Kalou, na nodra iVakabula na kai vuravura.”² E vinakati kemuni *kece* na Luvena tagane sa tabaki mo ni matataki Koya, mo ni vosa ena Vukuna, mo ni cakacaka ena Vukuna, ka vakalougatataka nodra bula na luvena na Kalou e vuravura taucoko “na vakabauta talega me na vakalevutaki e vuravura [taucoko].”³

Eso vei kemuni e veiqaravi ena vanua sa tauyavu tu kina na Lotu ena vica vata na tabatamata sa oti. Eso tale vei kemuni o ni veiqaravi ena vanua se vou kina na Lotu. Eso, era ka lelevu nomuni tabanalevu. Eso tale vei kemuni, era ka lalai nomuni tabana ka tu vakayawa sara. Se cava ga na kemuni ituvaki, o kemuni yadua o ni lewe ni dua na

kuoramu ni matabete ka kena ilesilesi vakalou mo ni vuli ka veivakavulici; mo ni loloma ka qaravi ira na tani.

Ena bogi nikua, sa kacivaki yani e dua na veisau bibi ki na ituvatuva ni veikuoramu ni Matabete i Melikiseteki me qaravi kina vakavinaka na cakacaka ni Turaga. *Ena veitabanalevu yadua, era sa na cokoti vata na bete levu kei na italatala qase ki na dua na kuoramu ni talatala qase.* Na veisau oqo ena vukea vakalevu na nodra rawata na tagane ena matabete era taura tu na matabete me ra qaravi ira na tani. Era

na ciqomi kina na vakavakarau ki na italatala qase ka tuberi ena veitokani ena kuoramu oya. Ena veiiteki yadua, eratou na vakatulewa tikoga na mataveiliutaki ni iteki ena kuoramu ni bete levu ni iteki. Ia o ira na lewe ni kuoramu oya ena yavutaki ena veikacivi ni matabete *era tu kina* o qo me vaka sa vakarau vakamacalataki yani.

Erau vakarau vakavulica vei keda o Elder D. Todd Christofferson kei Elder Ronald A. Rasband ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua eso tale na ka baleta na veisau bibi oqo.

Na veisau vou oqo sa vakadikevi tiko mai ena vica vata na vula. Keitou sa vakila na gagadre levu me vakavina-kataki na ivakarau eda kauwaitaki ira kina noda lewenilotu kei na kena ripo-tetaki na noda veitaratara tiko vata kei ira. Me vinaka cake noda qarava oqori, sa gadrevi me vaqacacotaki noda veikuoramu ni matabete me vakainaki vakalevu kina na veiqaravi ni loloma kei na veitokoni e nakita na Turaga e vukudra Nona Yalododonu.

Na veisau oqo e vakauqeta na Turaga. Ni da sa vakayacora oqo, esa na vinaka cake sara mai na veigauna sa oti.

Eda sa vakaitavi tiko ena cakacaka ni Kalou Qaqa. Sai Jisu na Karisito! Eda sa Nona italai yalomalumalumu. Me vakalougatataki kemuni na Kalou, kemuni na taciq, ni da vulica ka qarava noda itavi, oqo na noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Meda sa Gu Tiko,” *Sere ni Lotu*, naba 146.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 1:20.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 1:21.

Mai vei Elder D. Todd Christofferson
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Kuoramu ni iTalatala Qase

Ni tiko e dua na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki ena dua na tabanalevu ena vakaduavatataki ira sa lewena me vakayacori kece na cakacaka ni veivakabulai.

Ni se qai tauyavutaki oti toka ga na Lotu ena iotioti ni itabagauna oqo, a vakatakila mai kina na Turaga “Ia ena nomudou masu ni vakabauta dou na rawata kina na noqu lawa mo dou kila kina na sala mo dou cici-vaka kina na noqu lotu ka vakadodonutaka kina na ka kecega e mataqu.”¹ Na ivakavuvuli oqo sa muria tu mai na Lotu—kei na yalayala o ya e sa rokova tiko mai na Turaga—mai liu sara. Na ivakarau ni tuvai ni matabete kei na veiqaravi sa vakatakilai tiko mai ena veigauna, e tekivu mai vua na Parofita o Josefa Smici ena gauna a tauyavutaki taumada kina na itutu ni matabete kei na kuoramu, ena noda gauna. A vakatakilai mai na kena veivakavoui ka tauyavutaki ena nodratou veiliutaki o Peresitedi Brigham Young, John Taylor, kei Spencer W. Kimball, kei na so tale; me baleta na Kuoramu ni Le Tinikarua, Vitusagavulu, bete levu, kei na ilesilesi tale eso kei na kuoramu ena Matabete i Melikiseteki kei na Matabete i Eroni.² Ia oqo, ena itukutuku vakairogoro-goro walega oqo, a vakaraitaka kina o Peresitedi Russell M. Nelson e dua na veisau bibi sara.

Kerea meu na tokaruataka na nona itukutuku: “Ena bogi nikua sa mai vakaraitaki kina e dua na ituvatuva vou ni noda kuoramu ni Matabete i Melikiseteki me vakavotukanataki rawa kina na cakacaka ni Turaga. *Ena tabanalevu yadua, na bete levu kei na italatala qase sa na cokovata ki na dua ga na kuoramu ni italatala*

qase . . . [kei na] ituvatuva ni kuoramu ni [bete levu ena iteki] ena yavutaki tiko ena nodra itutu ni matabete ena gauna oqo.”

A tomana o Peresitedi Nelson:

“Na veisau oqo sa dikevi tiko mai ena vica vata na vula. Keimami sa nanuma ni sa gadrevi sara me torocake na sala meda qaravi ira kina na noda leweniloutu. . . . Me vinaka cake kina, e dodonu meda vaqacacotaka na noda kuoramu ni matabete me dusimaki vakavinaka kina na veiqaravi ena loloma kei na veitokoni sa lewa na Turaga vei ira na Nona Yalododonu.

“Na veisau oqo sa veivakauqeti kina na Turaga. Ni da sa cakava oqo, eda na gugumatua cake mai na kena eda a cakava e liu.”³

Ena veidusimaki ni Mataveiliutaki Taumada, keirau na kuria tiko kei Elder Ronald A. Rasband eso na ivakamacala keirau nuitaka ni na sauma na nomuni taro eso.

Kuoramu ni iTalatala qase kei na Bete Levu

iMatai, meu tokaruataka mada, na cava na veisau vei ira na kuoramu ni bete levu kei na italatala qase? Ena tabanalevu, na lewe ni kuoramu ni italatala qase kei na bete levu sa na cokovata ki na dua na kuoramu ni Matabete ni Melikiseteki ka dua na kena mataveiliutaki ni kuoramu. Na kuoramu oqo, ena tubu cake ena iwiliwili kei na

duavata, ka na vakatokai me “kuoramu ni italatala qase.” Sa sega tale ni caka na kuoramu ni bete levu. Na kuoramu ni italatala qase ena oka kina na italatala qase kece kei ira sa vakarau tu kei ira na bete levu *era sega* ni veiqaravi tiko ena matabisopi, ena mataveiliutaki ni iteki, ena matabose e cake ena iteki, se o peteriaki. Na kuoramu ni bete levu ena iteki era na wili kina na bete levu *era veiqaravi tiko* ena mataveiliutaki ni iteki, matabisopi, ena matabose e cake ena iteki, kei na peteriaki e cakacaka tiko.

Mataveiliutaki ni Kuoramu ni iTalatala Qase

Me na tuvanaki vakacava na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase? Na mataveiliutaki ni iteki ena vakacegui ira na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu kei na mataveiliutaki ni italatala qase ka kaciva vou e dua na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase kei rau na daunivakasala ena tabanalevu yadua. Era na okati ena mataveiliutaki vou ni kuoramu ni italatala qase oya na italatala

qase kei na bete levu, ka duidui nodra yabaki ni bula kei na kila, era veiqaravi vata ena dua na mataveiliutaki ni kuoramu. Ena rawa ni veiqaravi vakaperesitedi ni kuoramu e dua na italatala qase se bete levu se daunivakasala ena mataveiliutaki. Oqo e sega ni “vuaviritaki” na kuoramu ni italatala qase mai vei ira na bete levu. Keitou sa nuitaki tiko me ra na cakacaka vata na italatala qase kei na bete levu ena veicokonaki ena mataveiliutaki ni kuoramu kei na veiqaravi ni kuoramu. Na veisau ni kuoramu oqo me tauyavutaki ena kena gauna totolo duadua e rawa.

Vakailesilesi ni Matabete ena Kuoramu ni iTalatala Qase

Na veisau oqo ena ituvatuva ni kuoramu ena veisautaka beka na nodra ilesilesi na lewe ni kuoramu? E sega, na veisau oqo e sega ni yali kina e dua na ilesilesi ni matabete sa tabaki oti tu kina e dua na lewe ni kuoramu. Me vaka ko ni sa kila tiko, ni na tabaki e dua na tagane ki na veiilesilesi duidui

ni matabete ena gauna ni nona bula, ka na sega ni vakayalia se kau laivi e dua na veitabaki e liu ena gauna e tabaki vou tale kina. Ena so na gauna ena vica tiko na nona ilesilesi e dua na lewe ni matabete ena dua ga na gauna, me vaka e dua na bete levu ena veiqaravi me peteriaki se me bisopi, e levu na gauna ena sega ni cakacakataka na ilesilesi taucoko oqori ena dua ga na gauna. Me vakataki ira na bisopi kei na Vitusagavulu, era sega ni veiqaravi ena ilesilesi oqori ni ra sa vakacegui se me emeritesi. Ia, se ilesilesi cava tale ni matabete se itutu e taura tu e dua na tagane, ni sa lewena tiko na kuoramu ni italatala qase, sa veiqaravi tiko me italatala qase.

Ena vica na yabaki sa oti, a kaya o Peresitedi Boyd K. Packer ni “matabete sa cecere cake mai na kena ilesilesi kece. . . . Na matabete e sega ni wasei. Na italatala qase e tautauvata nona matabete kei na iApositolu. (Raica na V&V 20:38.) Ni dua na tagane [sa vakatikori vua na matabete], sa na ciqoma

sara vakataucoko. Ia, era tiko na ilesilesi ena loma ni matabete—na iwasewase ni lewa kei na itavi. . . . Eso na gauna e dau cavuti e dua na ilesilesi me ‘cecere cake’ se ‘lailai sobu’ mai na dua tale na ilesilesi. E sega ni ‘cecere’ se ‘lailai,’ mai na ilesilesi ena Matabete i Melikiseteki e matataka na duidui ni wasewase ni veiqaravi.”⁴ Kemuni na taciqa, au sa nuitaka vakaidina ni da na sega tale ni cavuta me “toso cake” ki na dua tale na ilesilesi ena Matabete i Melikiseteki.

Na italatala qase era na tabaki tikoga yani me ra bete levu ni ra sa kacivi ki na mataveiliutaki ni iteki, matabose e cake, se matabisopi—se so tale na gauna sa vakadeitaka o peresitedi ni iteki ena yalo masumasu kei na veivakauqeti. Ni sa cava na nodra gauna ni veiqaravi ena mataveiliutaki ni iteki, matabose e cake, se matabisopi, ena lesu tale o bete levu ki na kuoramu ni italatala qase ena nona tabanlevu.

Veidusimaki vei Peresitedi ni Kuoramu ni iTalatala Qase

O cei ena dusimaka na cakacaka nei peresitedi ni kuoramu ni italatala qase? Ena vakatulewa o peresitedi ni iteki kivei ira na Matabete i Melikiseteki ena nona iteki. Ia, o peresitedi ni kuoramu ni italatala qase ena vakarorogo vei peresitedi ni iteki, ni na vakarautaka na veituberi kei na veidusimaki mai na mataveiliutaki ni iteki mai na matabose e cake. Me vaka ni bete levu vakatulewa tiko o bisopi, ena tabanalevu, ena bose vakawasoma talega kei peresitedi ni kuoramu ni italatala qase. Ena veitalanoa o bisopi kei koya, ka dusimaka na sala vinaka duadua me ra qaravi ka vakalougatataki kina na lewenilotu, cakacaka lomavata kei ira na veimatai-soqosoqo kece ena tabanalevu.⁵

Na iNaki ni Veisau Oqo

Na cava na inaki ni veisau oqo ki na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki? Ni tiko na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki ena tabanalevu era na duavata kina na lewe ni matabete me ra cakava na gagagaca kece ni cakacaka ni veivakabulai, oka kina na valetabu kei na cakacaka ni tuva kawa era a veiliutaki kina e liu na ilawalawa ni bete levu.

Ena mana vei ira na lewe ni kuoramu qase se gone kei na kila na nodra nanuma kei na kila vakai ira kei ira sa duidui nodra itagede ni bula. Sa vakarautaka talega na ikuri ni madigi vei ira na lewe ni matabete matua mera tubera eso, oka kina na italatala qase namaki, lewenilotu vou, itabagone qase cake, kei ira sa lesu mai ki Lotu. Au sega ni tukuna rawa na noqu marau levu niu mai vakasamataka oqo na kena na tubu na bibi ni itavi ni kuoramu ni italatala qase ena veisiga ni mataka. Na vuku, kila, gugumatua, kei na kaukauwa ena kune ena kuoramu oqo sa na yaco kina e dua na siga vou kei na vakatagedegede vou ni veiqaravi ni matabete ena Lotu raraba.

Ruasagavulu na yabaki sa oti ena koniferedi raraba, au a talanoataka kina na ka a tukuna taumada o Elder Vaughn J. Feartherstone ena Vitusagavulu kau vakabauta mena tokaruataki eke.

Ena 1918 a dauteitei tu kina o George Goates ena nona teivaka na kumala lalai e Lehi, Utah. A yaco totolo mai na batabata ena yabaki o ya ka ra cevata kina e vuqa na nona kumala lalai era tei tu. A berabera ka dredre sara vei George kei nona cauravou lailai o Francis, na tatamusuki. Ena gauna o ya, sa takalevu tiko mai e dua na mate dewa. Na mate rerevaki oqo a qai leqa kina na luvei George o Charles kei na tolu na luvei Charles lalai—rua na yalewa kei na dua na tagane lailai. Ena loma ga ni ono na siga, ena yalololosi a gole kina vakatolu o George Goates ki Ogden, Utah, me laki kauta mai na yagodratou me mai bulu. Ni sa oti na veivakataotaki ca oqo, rau a vodoka yani o George kei Francis na nodrau qiqi ka lesu ki na iteitei ni kumala.

“[Ni rau sa lako tiko] rau a sivita yani vakaveitarataravi na qiqi eso ni kumala lalai sa usa yani ki na iqaqi era draivataki tiko na dauteitei e kea. Ni rau sa lako tiko, era yaloyalo yadua mai na draiva: ‘Bula, Momo George,’ ‘Isa ni vosota, George,’ ‘E dredre dina, George,’ ‘E levu nomu itokani, George.’

“Ena otioti ni qiqi a toka kina o . . . na mata tavatonotono o Jasper Rolfe.

A yaloyalo mamarau mai ka kaya: ‘Sai ira kece o ya, Momo George.’

“A vuki o [Brother Goates] vei Francis ka kaya: ‘Au diva me a nodaru kece.’

“Ni rau yaco yani ki na matamata ni iteitei, a rika o Francis mai na qiqi damudamu levu ni usa kumala lalai ka dolava na matamata ka draiva yani [o tamana] ki na iteitei. A kele o [George], tarova na timi, . . . ka vakadikeva na iteitei. . . . Sa sega tale ni dua na kumala lalai e tu ena iteitei. Sa qai nanuma rawa na ibalebale ni vosa nei Jasper Rolfe ni a kailavaka mai: ‘Sai ira kece o ya, Momo George.’

“A siro mai na qiqi o [George] tomika e dua na iqulu qele bulabula, damudamu e taleitaka vakalevu, kei na dua . . . na itei ni kumala lalai, ka wanonova matua na ivakatakilakila oqo ni nona cakacaka, ka vaka me sega ni vakabauta na ka sa raica.

“A dabe sobu [o koya] ena binibini ni itei ni kumala lalai—na turaga ka kauti iratou mai ki vale na nona daulomani me buluta ena loma ga ni ono na siga; cakava na kisinimate, kelia na ibulubulu, ka veivuke talega ena isulu ni veibulu—na turaga oqo a sega ni yalolailai, se vakadrukai, se vukitani ena gauna taucoko ni nona rarawa mosimosi—a dabe sobu ena so na itei ka tagi me vaka e dua na gonelailai.

“A qai tucake, qusia na matana, . . . rai cake i lomalagi, ka kaya: ‘Vinaka, Tamaqu, na nodra bula na italatala qase ni neitou tabanalevu.’”⁶

Io, meda vakavinavinaka vua na Kalou baleti ira na tagane ni matabete kei na veiqaravi era na qarava tiko ki na tamata yadua kei na matavuvale ni tauyavutaki o Saioni.

Na Mataveiliutaki Taumada, na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, kei na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu era sa raica tiko mai na veisau oqo ena dua na gauna balavu. Ena vuqa na masumasu, dikevi matua na yavu vakaivolaniakalou ni kuoramu ni matabete, kei na veivakadeitaki ni oqo na lewa ni Turaga, eda sa toso ki liu ena duabau ka sa kena dina ni oqo sa kalawa ki liu ni cereki na Vakalesuimai. Sa vakatakilai mai na veidusimaki ni Turaga, kau reki kina, niu sa mai vakadinadinataki Koya, Nona matabete, kei na nomuni tabaki ki na matabete o ya, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 41:3.
2. Raica me ivakaraitaki na, William G. Hartley, “The Priesthood Reorganization of 1877: Brigham Young’s Last Achievement,” in *My Fellow Servants: Essays on the History of the Priesthood* (2010), 227–64; “To the Seventies,” in James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* (1965), 352–54; Hartley, “The Seventies in the 1880s: Revelations and Reorganizing,” in *My Fellow Servants*, 265–300; Edward L. Kimball, *Lengthen Your Stride: The Presidency of Spencer W. Kimball* (2005), 254–58; Susan Easton Black, “Early Quorums of the Seventies,” in David J. Whittaker and Arnold K. Garr, eds., *A Firm Foundation: Church Organization and Administration* (2011), 139–60; Richard O. Cowan, “The Seventies’ Role in the Worldwide Church Administration,” in *A Firm Foundation*, 573–93.
3. Russell M. Nelson, “Vosa ni Vakamacala Taumada,” *Liaona*, Me 2018, 54.
4. Boyd K. Packer, “What Every Elder Should Know—and Every Sister as Well: A Primer on Principles of Priesthood Government,” *Tambuli*, Nov. 1994, 17, 19.
5. Raica na iVoladusidusi 2: *Veiqaravi ena Lotu* (2010), 7.3.1.
6. D. Todd Christofferson, “The Priesthood Quorum,” *Liahona*, Jan. 1999, 47; raica talega na Vaughn J. Featherstone, “Now Abideth Faith, Hope, and Charity,” *Ensign*, July 1973, 36–37.

Mai vei Elder Ronald A. Rasband
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Raica! Na Mataivalu Vakaturi

Sa na dua na reki levu vei ira na lewe taucoko ni Matabete i Melikiseteki me nodra na veivakalougatataki ni veivakavulici, vuli, ka veiqaravi ena duavata.

Kemuni na veitacini matabete lomani, au tu e matamuni ena yalomalumalumu levu ena soqoni vakairogorogo oqo, ena ilesilesi mai vua na noda parofita lomani o Peresitedi Russell M. Nelson. Sa dua na ka noqu lomana ka tokona na turaga cecere oqo ni Kalou kei na noda Mataveiliutaki Taumada vou. Au vakadinadinataka vata kei Elder D. Todd Christofferson, kei iratou na veitacini ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni veisau sa mai vakaraitaki ena yakavi nikua sa lewa ni Turaga.

Me vaka a kaya o Peresitedi Nelson, na ka oqo sa boseri mai ena masumasu ka sa vakasamataki tiko vakabalavu mai vei ira na Veitacini iliuliu ena Lotu. Na gagadre o ya me vakasaqarai na lewa ni Turaga ka vaqacacotaka na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki. A ciqomi na veivakauqeti, ka sa mai vakaraitaka ena yakavi nikua na noda parofita na lewa ni Turaga. “E dina ena sega ni vakayacora e dua na ka na Turaga ko Jiova, ena vakaraitaka mada ga na nona vosa vuni vei ira na nona italatala na parofita!”¹ Eda sa kalougata dina ni tiko e dua na noda parofita bula nikua!

Ena neirau bula taucoko, keirau sa lakova vata kei Sister Rasband na veiyasai vuravura ena ilesilesi vakalotu ka vakakina vakacacacaka. Au sa raica na veimataqali tabana sa tuvai tu ena Lotu; e dua na tabana lailai mai Rusia na iwiliwili e kea ni Matabete i Melikiseteki e rawa ni wiliki ga ena dua na liga; e dua na tabanalevu vou ka tubu tiko mai Aferika era soqoni vata tiko ga na bete levu kei na italatala

qase baleta ni ra lailai tiko na Matabete i Melikiseteki; kei ira na tabanalevu tu vinaka e sa gadrevi ki na nodra lewe ni italatala qase me wasei rua tale na nodra kuoramu!

Na veivanua keirau a gole kina, keirau sa vakadinadinataka ni liga ni Tura-ga sa liu e matadra na Nona italai, me vakarautaki na tamata kei na sala ki liu me ra vakalougatataki na Luvena tau-coko ena nodra gagadre yadua. A sega beka ni yalataka me na “liu e [matada]” ka “tiko e [yasada] imatau ka tiko talega e [yasada] imawi” kei na “[Yalona] ena tiko e lomamudou, era na vakavolivoli [keda] na [Nona] agilosi”?²

Niu vakasamataki kemuni kece, au nanuma kina na serenilotu “Raica! Na Mataivalu ni Tui.”

*Raica! Na mataivalu,
Sa ukucavu tu,
Sa toso ga ki liu
Ena bula oqo.
Sotia ni Kalou,
Sa lomavata tu.
Era sa muri Jisu
Ka sere tiko ga.*³

Sa mai sauma o Elder Christofferson na taro eso sa vakadeitaki ni ra na kacivaki mai o ya ni kuoramu ni bete

levu kei na italatala qase, ena tabanalevu, era sa cokovata me ra mataivalu duabau, qaga veitacini ni Matabete i Melikiseteki.

Na veisau oqo ena vukea na kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei me ra cakacaka vata. Ena rawarawa talega na cokonaki ni kuoramu vata kei na matabisopi kei na matabose ni tabanalevu. Sa rawa kina vei bisopi me lesia e levu na itavi vei peresitedi ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei me rawa vei bisopi kei rau na nona daunivaka-sala me ratou raica na nodratou itavi taumada—vakabibi na vakatulewa vei ira na goneyalewa, kei na cauravou era lewe tiko ni Matabete i Eroni.

Na veisau ena ituvatuva kei na cicivaki ni Lotu e sega ni ka vou. Ena 1883, a kaya na Turaga vei Peresitedi John Taylor: “[Me baleta] na lewai kei na tuvai ni noqu Lotu kei na Matabete . . . au na vakaraitaka vei iko, ena veigauna eso, ena ituvatuva au sa lesia, na veika kece sa dodonu me tarai cake kina ni mataka kei na vinaka cake ni noqu Lotu, me baleta na veisau kei na mataki ki liu na noqu matanitu.”⁴

Ena gauna oqo, au via vosa vei kemuni na veitacini ko ni bete levu—mo ni kila tiko ni keimami lomani

kemuni! E lomani kemuni tiko na Tamada Vakalomalagi! Ko ni sa tiki cecere ni mataivalu ni tui ni matabete, ka da sega ni tosoya rawa na cakacaka oqo ke sega na nomuni vinaka, veiqaravi, kila, kei na valavala dodonu. A vakavulica o Alama ni ra sa kacivi na tagane mera bete levu ni sa cecere nodra vakabauta kei na caka vinaka mera veivakavulici ka qaravi ira na tamata.⁵ Na kila o ya sa gadrevi vakalevu cake duadua ena gauna oqo.

Ena vuqa na tabanalevu, era tiko beka na bete levu sa na nodra na madigi me na vakatulewa vei ira e dua na italatala qase me nodra peresitedi ni kuoramu. Eso na noda italatala qase vou era sa vakatulewa tiko vei ira na bete levu: na italatala qase era sa veiqaravi tiko vaka-peresitedi ni tabana ena so na vanua e vuravura era sa bete levu ena tabana o ya, ka sa tiko na tabana eso sa tauyavu ga kina na kuoramu ni italatala qase kei na bete levu.

Era na marau vakalevu na lewe taucoko ni Matabete i Melikiseteki ni ra sa vakalougatataki mera veivakavulici, vuli, ka veiqaravi ena duavata kei ira na lewe taucoko ni tabanalevu. Se evei ga o tu kina se kemu ituvaki cava ni bula, ko ni sa sureti ena masumasu, yalodina, kei na reki mo ni ciqoma na

veimadigi vou ni veiliutaki se mo ni liutaki ka veiqaravi duavata ni isoqosoqo veitacini matabete.

Meu na vosa mada ena ikuri ni ulutaga, ka na gadrevi me vakadeitaki ni da toso yani me vakayacori na lewa ni Turaga me baleta na tuvai ni Nona kuoramu ni matabete tabu.

Na cava me veisautaki ena dua na kuoramu ni bete levu ena iteki? Na kuoramu ni bete levu ena iteki ena cakacaka tikoga vaka e liu. Na mataveiliutaki ni iteki ena veiqaravi tikoga vaka-mataveiliutaki ni kuoramu ni bete levu ena iteki. Ia, e kaya o Elder Christofferson, na lewe ni kuoramu ni bete levu ena iteki era sa na lewena mai na bete levu era veiqaravi tiko ena mataveiliutaki ni iteki ena *gauna ogo*, mera lewe ni matabisopi ni tabanalevu, lewe ni matabose e cake ni iteki, kei peteriaki sa lesi tiko. O ira na vuni-vola ni tabanalevu kei na iteki kei ira na sekeriteri liu era sega ni lewe ni kuoramu ni bete levu ni iteki. Ni dua e veiqaravi tiko vaka-bete levu, peteriaki, Vitusagavulu, se iApositolo e gole ki na dua na tabanalevu ka gadreva me tiko ena soqoni ni matabete, ena soqoni kei na kuoramu ni italatala qase.

Ni ra sa vagalalataki na veitacini sa kacivi ogo ena kena gauna, era na lesu i nodra tabanilotu mera lewe ni kuoramu ni italatala qase.

Na cava na *itavi* ni kuoramu ni bete levu ni iteki? Ena bose na mataveiliutaki ni iteki kei na kuoramu ni bete levu mera veivakasalataki, soli

ivakadinadina, ka veituberi vakavuli. Na soqoni ni iteki sa tuvai tu ena ivoladusidusi ena tomani tiko ka sa rua na veisau:

Dua, na tabanalevu kei na iteki sa na sega tale ni vakayacora na soqoni ni komiti e cake ni matabete. Ni sa tiko e dua na kauwai bibi ni tabanalevu, me vakataka na leqa bibi ni vuvale se bolebole ni veika raraba duatani, sa rawa me wali ena bose ni matabisopi. Na kauwai lalai tale eso me na veivosa-kitaki ga ena matabose ni tabanalevu. Na ka a vakatokai tu mai me soqoni ni komiti e cake ni matabete ni iteki sa na vakatokai ena gauna ogo me “soqoni ni matabose e cake.”

Rua, na nodra soqoni vakayabaki na bete levu kece sa tabaki ena iteki sa na sega tale ni caka. Ia, na mataveiliutaki ni iteki ena tomana tikoga na nona soqoni vakayabaki ni kuoramu ni bete levu ena iteki me vaka sa kaci-vaki nikua.

E rawa ni sivia na dua na kuoramu ni italatala qase ena tabanalevu? Na kena isau na io. Ena yalo ni Vunau kei na Veiyalayalati wase 107, tikina e 89, ni dua na tabanalevu sa levu na iwiliwili ni Matabete i Melikiseteki e tiko kina, mera na tauyavutaka na iliuliu e dua tale na kuoramu ni italatala qase. Ena kena vakaoqo, na kuoramu yadua me veiraurau ki na nodra yabaki ni bula, kila vakacacacaka, kei na ilesilesi kei na qaqaco ni matabete.

Au vakadinadinataka ni da toso yani ki liu vata kei naveisau kina ituvatuva

ni kuoramu ogo ena noda tabanalevu kei na iteki eda na raica na levu ni veivakalougatataki. Meu tukuna mada e vica na ivakaraitaki.

Ena veiliutaki nei bisopi, e vuqa na ivurevure ni matabete ena rawa me vukea na cakacaka ni veivakabulai. Ena oka kina nodra vakasokumuni na Isireli ena cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa, qaravi ira na vuvale kei na tamata yadua era tiko leqa, ka vukei ira na daukaulotu mera kauta mai na tamata vei Jisu Karisito.

Ni ra sa lesu na iliuliu vakatulewa taumada mera laki wasea na nodra kila ki na kuoramu ni italatala qase, ena yaco me qaqaco na lewena na kuoramu.

Ena levu cake na veimataqali isolisoli kei na gugumatua ena loma ni kuoramu.

Ena levu na vakasama raraba kei na galala me sotava na gagadre nikua ka vakatotototaki ena tabanalevu kei na kuoramu me vakayacori na noda ilesilesi ni veiqaravi.

Ena tubu na veituberi kei na loma-vata ni rau veivasei vata e dua na italatala qase vou kei dua na bete levu kila ka ena soqoni ni kuoramu kei na cakacaka.

Sa nuitaki tiko vei bisopi kei peresitedi ni tabana me rau galala mai me rau mai laveta cake na nodrau veikacivi me rau vakatawani ira nodra sipi ka qaravi ira sa tiko leqa.

Eda sa kila tu ni tabanalevu kei na iteki yadua era duidui. Ni da sa kila tiko na duidui ogo, eda na nuitaka ko ni na vakamura vakatotolo na veisau ogo ni oti ga na koniferedi raraba. Eda sa dusimaki tiko mai vua e dua na parofita ni Kalou? Sa qai dua dina na veivakalougatataki ka ilesilesi cece-re. Meda sa vakayacora ena valavala dodonu kei na gugumatua taucoko!

Meu tukuna tale ni lewa ni matabete ena yaco ena veivakatikori kei na veitabaki, ia na kaukauwa dina ni matabete, na kaukauwa mo cakacaka ena yaca ni Turaga o Jisu Karisito, e yaco duadua ga ena bula dodonu.

A vakaraitaka na Turaga vua na Parofita o Josefa Simici, na parofita ni Veivakalesuimai:

“Raica ka rogoca, au na taqomaka na nomudou qele ni sipi, ia au na kacivi ira na italatala qase ka tala yani vei ira.

“Raica, au na kitaka kusarawa na noqu cakacaka ena kena gauna.”⁶

E dina, oqo na gauna sa kusata tiko kina na Turaga na Nona cakacaka!

Meda sa qai taurivaka na madigi oqo me ivakaraitaki ka tarai cake noda bula me sala vata cake kei na Nona lewa me noda e vuqa na kalougata sa yalataka o Koya vei ira na dina kei na yalodina.

Kemuni na taciqu, vinaka vakalevu na nomuni sa cakava tiko mo ni tiki ni cakacaka totoka oqo. Meda sa qai toso ki liu ena sasaga dokai cecere oqo.

*Ni oti tu nai valu,
Ka oti tu na ca,
Ni da sa sogo vata
Ena vakacegu,
Ena nona iserau,
Eda lewe vuqa
Qai lave noda sere
Ka vakatu oqo:*

*Na qaqa, na qaqa,
Dauveivakabulai!
Na qaqa, na qaqa,
Jisu noda Tui Sau!
Na qaqa, na qaqa, na qaqa
Jisu noda Tui Sau!*⁷

Nikua eda sa ivakadinadina ni Turaga sa vakaraitaka mai na lomana vua na Nona parofita, o Peresitedi Russell M. Nelson. Au vakadinadinataka ni sai koya na parofita ni Kalou e vuravura nikua. Au sa vakadinadinataka na Turaga o Jisu Karisito, na noda Dauveivueta cecere ka iVakabula. Oqo na Nona cakacaka, oqo na Nona lewa, ka sa noqu ivakadinadina dokai ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Emosi 3:7.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 84:88.
3. Raica! Mataivalu ni Tui,” *Sere ni Lotu*, naba 151.
4. Ena James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, (1965), 2:354.
5. Raica na Alama 13.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 88:72–73.
7. “Raica! Mataivalu ni Tui,” *Sere ni Lotu*, naba 151.

Mai vei Peresited Henry B. Eyring

iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Veiqaravi Veivakauqeti

Eda ciqoma vakavinavinaka duadua na Yalo Tabu ena gauna eda vakanamata vakatabakidua ena qaravi ira na tani. Oqo na vuna e tiko kina na ilesilesi ni matabete meda qarava na iVakabula.

Kemuni na taciqu lomani, au vakavinavinakataka na madigi meu vosa vei kemuni ena koniferedi raraba vakairogorogo oqo. Eda sa mai tokoni Peresitedi Russell M. Nelson mei ka 17 ni Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Au mai kalougata meu cakacaka vata kei koya ena veisiga, au a vakila na veivakadeitaki ni Yalo ni o Peresitedi Nelson sa kacivi koya na Kalou me liutaka na Lotu dina ni Turaga.

Au sa mai vakadinadinataka talega ni Turaga sa mai kacivi Elder Gerrit W. Gong kei Elder Ulisses Soares me rau veiqaravi vaka-lewe ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua. Au lomani rau ka tokoni rau. Ena nodrau veiqaravi vakalotu, sa na kalougata kina na bula ni tamata e vuravura.

E vakairogorogo na koniferedi oqo ena dua tale na kena inaki. Sa mai vakaraitaka o Peresitedi Nelson na ikalawa ki liu e veivakauqeti ena ituvatuva

ni Turaga ena Nona Lotu. E oka ena ituvatuva e dua na ivakarau vou ena kuoramu ni matabete ena tabanalevu kei na iteki me rawa ni da vakayacora vakavinaka cake na noda ilesilesi ni matabete. Na ilesilesi oqori sa baleta taucoko tiko na noda veiqaravi vakamatabete vei ira na luvei Tamada.

Na ituvatuva ni Turaga vei ira na Nona Yalododonu mera loloma yani sa mai taura e vuqa vata na kena ituvaki ena veiyabaki. Ni se qai tauyavutaki tiko o Nauvoo, a gadreva na Parofita Josefa Simici e dua na ituvatuva matau ni nodra qaravi e vuqa sara na saumaki mai dravudravua era gole mai ki na siti. A maliwai ira talega e va vei ira na tubuqu vakarua—na Eyring, Bennions, Romneys, kei na Smiths. A tauyavutaka na parofita na nodra qaravi na Yalododonu oqo ena nodra dui itikotiko. Mai Illinois a vakatokai na wasewase ni siti oqori me “tabanalevu.”

Ni ra sa mua yani na Yalododonu ki na buca, a tuvanaki na nodra veiqaravi vakai ira ena “veilawalawa.” Dua vei iratou na tukaqu vakarua (yasana vei tamaqu) a lesu tiko mai ena kaulotu ka sa kilai tu nikua me o Oklahoma a mani sotava kina e dua na ilawalawa e gaunisala. A malumalumu sara ena tauvimate ka rau a davo toka kei nona itokani ena dua na qiqi lailai.

A mani tala yani o iliuliu ni ilawalawa o ya e rua na goneyalewa me vukea o cei ga e tiko ena loma ni qiqi o ya. Dua vei rau, e goneyalewa ka a saumaki mai Switzerland, a raica yani e dua vei rau na daukaulotu ka sa lomana sara. A vakabulai mai na ilawalawa ni Yalododonu o ya. A bulabula cake mai ka taubale yani ena vo ni ilakolako ki na Salt Lake Valley ka toka e yasana o nona dauveivueta goneyalewa. Rau a mani veidomoni ka vakamau sara. A yaco o kaya me tukaqu vakarua o Henry Eyring, kei goneyalewa me buqu vakarua o Maria Bommeli Eyring.

Vica na yabaki tarava, era dau tuku na na tamata na dredre levu ni kena takosovi na vanua, a qai kaya, “Oi e sega, a sega ni dredre. Keirau a taubale, ka veitalanoa ena gauna taucoko ni sa dua dina na cakamana na neirau sa mai kunea na kosipeli dina i Jisu Karisito. Sa dua na gauna marautaki au se nanu tu ga.”

Mai na gauna o ya, sa vakayagataka na Turaga e vica na mataqali sala eso mera vukei na Yalododonu mera veilomani vakai ira. Ia sa mai vakalougatataki keda ka vakakaukauwa taki keda o Koya ena kuoramu duavata ena tabanalevu kei na iteki—na kuoramu era cakacaka veicokonaki kei na matai-soqosoqo taucoko ena tabanalevu.

O ira na tabanalevu ena vanua, ilawalawa, kei na kuoramu qaqaco era sa gadreva kece e rua na ka mera rawata kina na inaki ni Turaga mera na dauveilomani na Nona Yalododonu ena ivakarau e daulomani ira kina. Era gugumatua ni ra vakila na Yalododonu na loloma i Karisito e na nodra vei maliwai ka sega e nanumi ira ga vakatiki ira. E vakatoka na ivolanikalou na “loloma uasivi . . . na loloma taucoko i Karisito” (Moronai 7:47). Era na qaqa, ni veidusimaki na Yalo Tabu vei kaya sa dauloloma me kila ni ka e kila na Turaga sa vinaka duadua vua na tamata e saga tiko me na vukea.

A vakavuqa ena veimacawa sa oti, era cakacaka na lewe ni Lotu niu tu e kea me vaka ni ra sa marautaka na ka ena vakarau cakava na Turaga, me vaka sa kacivaki eke nikua. Meu vakaraitaka mada e rua ga na ivakaraitaki. Dua, o ya na vosa ena soqoni ni sakaramede maivei ivakavuvuli yabaki 14 ena Matabete i Eroni e kila vinaka tu na veika era rawa ni rawata na lewe ni matabete ena veiqaravi vua na Turaga. iKarua, a vakauqeti e dua na lewe ni Matabete i Melikiseteki, me qarava e dua na matauvuale ena vuku ni loloma i Karisito.

iMatai, meu tukuna mada vei kemu ni na vosa nei cauravou ena soqo ni sakaramede ni tabanalevu. Au a tiko ekea. Tovolea mo vakasamataka mada na gauna o a se yabaki 14 kina ko a rogoci kaya ni a kaya vakalevu cake ni vakatauvatani ki na dua na cauravou e rawa me kila sara.

“Au taleitaka dina niu mai lewena na kuoramu ni ivakavuvuli ena neitou tabanalevu vakatekivu noqu sa yabaki 14 ena yabaki sa oti. E tu ga vua e dua na ivakavuvuli na ilesilesi taucoko ni dua na dikoni vata kei na kena ka vou.

“Me vaka ni so vei keimami e ivakavuvuli, eso era na vakakina mai muri, ka ra na kalougata na tamata yadua ena Lotu ena matabete, ka sa bibi vei keda kece meda kila vakalevu na ilesilesi ni ivakavuvuli.

“iMatai, e kaya na Vunau kei na Veiyalayalati 20:53, ‘Sa itavi ni ivakavuvuli me dau vakatawai ira na lewe ni lotu ena veigauna kece sara, dauvukei ira ka vakakauwataki ira.’

“Tarava, e kaya na Vunau kei na Veiyalayalati 20:54–55:

“Ka raica me kakua na caka ca ena lotu, me kua na veicudruvi vakataki ira, kua na lasu, veikaseti vuni, se vosa vakacacataki ira na tani;

Ka raica me ra dausoqoni wasoma na lewe ni lotu, ka raica tale ga me ra vakayacora vakavinaka na nodra itavi na lewenilotu.”

A tomana tale o cauravou:

“Na Turaga sa tukuna tiko ni sega ni noda ilesilesi walega meda lomana na Lotu ia mera lomani talega na tamata ena loma ni Lotu me vaka e cakava na Karisito baleta oqo e Nona Lotu. Kevaka eda saga meda maroroya na ivakaro, meda veilomani vakai keda, meda tamata dina, itokani vinaka, ka veimaraautaki tiko, sa na qai tiko kei keda na Yalo ka kila na veika e vinakata na Tamada Vakalomalagi meda cakava. Ke sega, eda na sega ni cakava rawa na noda veikacivi.”

A tomana ka kaya:

“Ni sa digitaka e dua na ivakavuvuli me ivakaraitaki vinaka ni sa dauveituberi vinaka ni vuvale, kidavaki ira na lewenilotu e valenilotu, vakaraautaka na sakaramede, veivuke e vale, ka dauveisaututaki, sa digitaka tiko me rokova na nona matabete ka vakayacora na nona veikacivi.

“Ni ko ivakavuvuli vinaka e sega ni kena ibalebale mo veiqaravi walega ena gauna ni lotu se ena itaviqaravi ni Lotu. E vakavulica o iApositolu Paula, mo yaco mo nodra ivakarau era sa vakabauta, ena vosa, ena ivalavala, ena loloma, ena lomadina, ena yalosavasa-va’ (1 Timoci 4:12).”

A qai kaya o cauravou:

“Se evei na vanua eda tiko kina se cava na ka eda cakava tiko, sa rawa tikoga meda ivakaraitaki vinaka ni ivalavala dodonu ena veigauna kei na veivanua kecega.

“Oi au kei tamaqu keirau dauveituberi ni vuvale vei iratou na Brown.¹ Ena veigauna keirau dau gole e kea, sa dua na gauna talei vei au ni veisiko kei na kilai iratou. Dua na ka au taleitaka vei iratou na Brown o ya ni keirau yaco yani, eratou dau vakarorogo taucoko ka dau tu nai talanoa vinaka ratou dau wasea.

“Ni da sa kilai ira vinaka ena tabanalevu ena vuku ni veituberi ena vuvale, ena vakarawarawataka na itavi e tarava nei ivakavuvuli, o ya na nodra kidavaki na lewenilotu e valenilotu. Ni ra vakila na tamata ni ra taleitaki ka okati ena lotu era na vakila na lewenilotu kece ena tabanalevu ni ra lomani ka vakara-utaki mera taura na sakaramede.

“Ni ra sa kidavaki oti na lewenilotu ena lotu, era na veivuke na ivakavuvuli ena Siga Tabu yadua ena vakaraautaki na sakaramede. Au dau taleitaka dina na vota ka vakaraautaka na sakaramede ena tabanalevu oqo baleta ni ra dau vakarokoroko. Au dau vakila na Yalo niu dau vakaraautaka ka vota na sakaramede. Au kalougata dina niu rawa ni cakava oqo ena vei Siga Tabu.

“Eso na veiqaravi me vakataka na votai ni sakaramede era raica na tamata ka ra vakavinavinaka ni keimami cakava, ia na veiqaravi ni vakaraautaki ni sakaramede e dau caka ka sega ni dau laurai. E sega ni bibi ke ra *raica* na neimami veiqaravi; na ka e bibi o ya ni kila na Turaga ni da qaravi Koya tiko.

“Ni da sa ivakavuvuli, meda saga na vaqacacotaki ni Lotu, noda itokani, kei na noda matavuvale ni da cakava na noda ilesilesi ni vakamatabete. E sega ni dau rawarawa, ia na Turaga e sega ni soli ivakaro vei keda ‘vakavo kevaka e sa vakaraautaka rawa mada na sala [meda] rawata kina na ka sa vakarota vei ira ko koya’ (1 Nifai 3:7).”

Ni sa tinia o cauravou oqo, au a kurabuitaka tikoga na nona yalomatua kei na vuku. A tinia ena nona kaya, “Au kila ni da na vinaka cake keda digitaka meda muri [Jisu Karisito].”

Dua tale na italanoa ni veiqaravi ni matabete a tukuni ena vula sa oti ena dua na soqoni ni sakaramede. Au a tiko tale ekea. Ena veika oqo, a sega ni kila na turaga e taura tu na Matabete i Melikiseteki, ni sa tukuna tiko na ka sara ga e gadreva na Turaga me yaco ena kena vaqacacotaki na kuoramu ni matabete. Oqo na nona itukutuku ni ka a yaco:

Rau a lesi kei nona itokani dauveituberi ni vuvale me rau qarava e vitu na vuvale. Voleka ni ra *sega* taucoko ni vinakata mera sikovi. Ni ra gole yani

na dauveituberi ni vuvale ki na nodra itikotiko, era sega ni dolava na katuba. Ni rau qiri ira ena talevoni, e sega ni dua e sauma mai. Ni ra biuta e dua na itukutuku, a sega ni saumi lesu mai. Sa qai cakava o itokani iliuliu me sa dua na veiqaravi ni veivolavolai. A tekivu vakayagataka na waqanivola dromodromo serau ka nuitaka mena saumi lesu mai.

Dua vei ira na vitu na vuvale oqo e dua na sisita luluqa vakalotu sega ni vakamau a tadu mai Iurope. A rua tiko na luvena lailai.

Ni oti e vica vata na sasaga me rau veitaratara, a ciqoma o itokani e dua na itukutuku ka vakau mai ena talevoni. A tukuna doudou vua ni osooso sara me sotavi ira na dauveituberi ni vuvale. A rua tiko na nona cakacaka ka tiko talega ena mataivalu. E nona cakacaka taumada na ovisa, ka sa lalawataka tiko me dua na ovisa vakalecaleca ka lesu ki na nona vanua ka tomana nona cakacaka e kea.

A sega ni rawa kina vei dauveituberi ni vuvale me sikovi koya e nona vale. Sa qai dau teks tiko vua o koya. Ena veivula sa dau volavola tiko vua, tokoni ena kadi ni olodei vei rau yadua na gone.

A sega ni saumi mai vua. Ia sa kila tu o koya o cei e nona dauveituberi ni vuvale, me tarai rau vakacava, ka rau na guta tikoga na veiqaravi oqo ni matabete.

Dua na siga a taura o dauveituberi na nona teks mai vua. Sa gadreva dina me na vukei. A sega tu ni kila o cei e bisopi ia e kilai rau na nona dauveituberi ni vuvale.

Ena vica na siga mai oqo, ena biuta tiko na vanua me laki vuli vuladua vakamataivalu. Sa na sega ni rawa me kauti rau na luvena lalai. Na tinana, a dodonu me laki qaravi rau na luvena, sa vuka ena waqavuka ki Iurope me laki qaravi watina, a tauvimate bibi e valenibula.

Na sisita luluqa vakalotu oqo e so toka na nona ilavo me sauma e dua na tikite ni waqavuka ki Iurope nei luvena lailai ia e sega ni rawa vei luvena tagane yabaki 12 o Eric.² A kerei nona dauveituberi ni vuvale ke rawa me raica e dua na matavuvale YDE vinaka me tiko kina o Eric me 30 na siga!

A teks lesu o dauveituberi ni vuvale ni na saga na nona igu taucoko. A qai veitaratara vei iratou na nona iliuliu ni matabete. E solia vua na veivakadonui, o bisopi, o koya ka vakatulewa ena bete levu, me veivosaki kei ira na lewe ni matabose ni tabanalevu, oka kina o Peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei.

Araica totolo o Peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei e va na matavuvale vinaka ni YDE, era vakagone ena yabaki nei Eric, mera kauti koya i nodra vale ka mera yadua na macawa. Ena vula e

tarava, era a vakani Eric na vuvale oqo, solia e dua na rumu vua ena nodra itikotiko se vale lalai osooso, okati koya ena nodra ituvatuva taumada ni itaviqaravi ni vulaikatakata, kauti koya mai ki lotu, okati koya ena lotu vakamatavuvale, kei na kena kece vaka o ya.

Na matavuvale era vakacauravou lailai vakataki Eric, era a okati koya ena nodra soqoni ni kuoramu ni dikoni kei na itaviqaravi. Ena loma ni 30 na siga oqo, a tiko ena lotu o Eric ena vei Siga Tabu, ka qai matai ni gauna me vakakina ena nona bula.

Ni sa suka mai o tinana mai na nona vuli, sa laki lotu tikoga o Eric, vata kei na dua na matavuvale volodia oqo ni YDE kei na so tale era sa mai nona itokani, oka kina oi rau na qasenivuli dauveisiko nei tinana. Toso na gauna, sa tabaki o koya me dikoni ka sa tekivu vota na sakaramede.

Ia, meda raica mada na veimataka nei Eric. Eda na sega ni kurabui ni na yaco me iliuliu ni Lotu ena vanua nei tinana ni ratou sa lesu tale e kea na nona matavuvale—ena vukudra ga na Yalododonu era a cakacaka duavata me ra veiqaravi ena veidusimaki ni Yalo Tabu kei na loloma sa tu e lomadra.

Eda kila ni loloma sa ka bibi vei keda me da na vakabulai rawa ki na matanitu ni Kalou. A vola o Moronai, “Ia kevaka sa sega vei kemudou na loloma

uasivi, dou na sega ni rawa ni vakabulai ena matanitu ni Kalou” (Moronai 10:21; raica talega na Ica 12:34).

Eda sa kila talega ni loloma sa isolisoli e vakatikori vei keda ni oti na veika eda cakava rawa. E dodonu meda “masuta na Tamada e yalo[da] taucoko me vakasinaiti ke[da] ena loloma oqo; io na loloma sa solia vei ira era sa muria na Luvena ko Jisu Karisito ena yalodina.” (Moronai 7:48).

E vaka vei au ni gauna vinaka dua-dua ni noda ciqoma na Yalo Tabu ni da qaravi ira vagumatua na tamata. Oqo na vuna e tiko kina na illesilesi ni matabete meda qarava na iVakabula. Ni da sa qaravi ira na tamata, eda na sega soti ni vakasamataki keda tiko, ka rawarawa vua na Yalo Tabu me lako mai ka vukei keda ena sasaga ni bula taucoko me vakatikori vei keda na isolisoli ni dauloloma.

Sa noqu ivakadinadina ni sa teki-vutaka oti na Turaga e dua na ikalawa cecere ki liu ni Nona ituvatuva baleti keda meda vakauqeti vakalevu cake ka dauloloma ena noda veiqaravi ni matabete. Au sa vakavinavinakataka na Nona loloma, sa solia vei keda ena loloma. Au vakadinadinataka, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Sa veisautaki na yaca.
2. Sa veisautaki na yaca.

Mai vei Peresitedi Dallin H. Oaks

iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Na Kaukauwa ni Matabete

Na kena vakalevutaki na matabete tabu e tiko oqori vei iko, e bibi sara ki na cakacaka ni Turaga ena nomu matavuvale kei na nomu ilesilesi ena Lotu.

Kemuni na taciqu lomani, eda sa rogoca mai vei Peresitedi Russell M. Nelson e dua nai tuku-tuku vakatakilai mai. Eda sa rogoca eso nai vakamacala matata sara mai vei iratou o Elder Christofferson, Rasband, kei Peresitedi Eyring. Na veika ena tukuni eke, oka kina nai tukutuku nei Peresitedi Nelson, ena vakamatatataka sara na veika, o gadreva, o iko, nai liuliu mai vua na Turaga ka matabete, mo na cakava ena nomu itavi. Me'u veivuke mada ena tikina oqori, au na taleva tale eso na ivakavuvuli bibi e kovuta tu na matabete e tiko oqori vei iko.

I. Na Matabete

Na Matabete i Melikiseteki e lewa vakalou e salesia na Kalou me rawa kina na Nona cakacaka “me ra tucake tale mai na mate na tamata kecega, ka rawata na bula tawamudu” (Mosese 1:39). Ena 1829, a vakatikori na matabete vei Josefa Simici kei Oliver Cowdery mai vei iratou na iApositolu ni Vakabula o Pita, Jemesa, kei Joni (raica na V&V 27:12). E kaukauwa tabu ka mana sara ka sega ni tiko vei keda na kaukauwa meda vakamacalataka.

Na idola ni matabete sai koya na kaukauwa me dusimaka na vakayagataki ni lewa vakamatabete. Sai koya oqori, ni ratou a vakatikori na Matabete i Melikiseteki na Apositolu vei Josefa kei Oliva, eratou solia talega vei rau na idola me dusimaki na kena vakayagataki (raica na V&V 27:12–13). Ia, a sega ni vakatikori kece na idola vakamatabete ena gauna oya. Na idola

kei na kila kece e gadrevi me baleta na “itabagauna ni taucoko ni gauna” (V&V 128:18) ka soli mai “laini ki na laini” (tikina e 21). Na ikuri ni idola e qai soli ena Valetabu mai Kirtland ni oti e vitu na yabaki mai na gauna oya (raica na V&V 110:11–16). Nai dola oqori era soli me dusimaka na lewa vakamatabete ena ikuri ni lesilesi era soli ena gauna oya, me vaka na papitaisotaki ni mate.

Na Matabete i Melikiseteki e sega ni itutu se dua ga na yaca mo kilai kina. E kaukauwa vakalou ka soli ena vakanui-nui ni na vakayagataki me vinaka kina na Nona cakacaka na Kalou baleti ira na Luvena. Meda dau nanuma tikoga ni o ira na turaga e tiko vei ira na matabete era sega “ni matabete.” E sega ni dodonu meda tukuna na “matabete kei na marama.” Meda tukuna na vakaoqo “o ira era *taura tu* na matabete kei na marama.”

II. E Dua nai Lesilesi ni Veiqaravi

Meda vakasamataka mada na veika e namaka vei keda na Turaga Jisu Karisito o keda e tiko vei keda na Nona matabete—ena rawa vakacava meda kauta mai na Yalo vei Koya.

E vakatavulica o Peresitedi Josefa F. Simici: “E dina ni dau tukuni tu na kena dau cicivaki vinaka na veika me baleta na Lotu. E dua ga na leqa ni o ira kece na veisoqosoqo oqo era se sega sara ni se toso vinaka se cici vinaka ena inakise itavi e gadrevi kina. Ena gauna

era sa na taura vinaka kina na veika e vinakati me ra rawata, era na vakayacora kina vakavinaka kei na yalodina na nodra itavi, ena kaukauwa kina na cakacaka ni Turaga ka kilai talega e vuravura.”¹

E veivakasalataki o Peresitedi Simici: “Na itutu dokai e solia na Kalou . . . ka vauci tiko kina e vica tale na itutu vaka Matabete Tabu, me kua ni vakayagataki se nanumi ni a vu mai vei ira na tamata; erasega ni nakiti me isaluwaki se me ivakaraitaki ni dua na ka e caka sara vakamaqosa, io na kena inaki ga me ilesilesi ki na veiqaravi ena yalomatua ki na cakacaka ni iVakavuvuli eda vinakata meda qarava. . . .

“ . . . Eda sa cakacaka tiko me baleta na vakabulai ni Yalo, ka da vakila ni oqo e dua na cakacaka levu e soli mai vei keda. Io e dodonu meda vakila ka soli bula ena veika kece, ke gadrevi me baleta na loloma ni Kalou, na vakabulai ni tamata, kei na qaqa ni matanitu ni Kalou e vuravura.”²

III. Na iTutu eso ni Matabete

Ena Lotu ni Turaga, na itutu eso ni Matabete i Melikiseteki e duidui na kedra itavi. E tukuni ena Vunau kei na Veiyalayalati ni bete levu me “lesi me peresitedi tudei se vakaillesilesi tale eso ena vei iteki sa dui tu ena veivanua” (V&V 124:134). E vakatokai ira na talatala qase me “italatala tudei ena noqu

lotu” (V&V 124:137). Oqo eso tale nai vakavuvuli me baleta na veitavi oqo.

Na bete levu e vakaillesilesi ka vakatulewa ena veika vakayalo (raica na V&V 107:10, 12). Me vakatalega e vakatavulica o Peresitedi Josefa F. Simici, “Me vaka ni sa lesi me bete levu, me vakila [o koya] ni sa dodonu me . . . ivakaraitaki vinaka vei ira na qase kei na gone ka sa kilikili me ra muria, ka me tiko ena dua nai tutu me qasenivuli ni yalododonu, me kua ga ni vakaivunau, ia me vakalevu cake ena nona ivakaraitaki—ka solia vei ira era gone na kila ni veika e sotavi ena veiyabaki ni bula ni sa matua, ka vakavuna sara me kaukauwa vakataki koya ena nona itikotiko.”³

Ena itavi vaka italatala qase, e vakatavulica o Elder Bruce R. McConkie ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua: “Nai Talatala qase e lesi mai vua na Turaga o Jisu Karisito. . . . Esa lesi o koya me tu ena vukuna na nona iVakavuvuli . . . ka veiqaravi vei ira na wekana. Esa nona tamata na Turaga.”⁴

E vakalewa na vakasama oqo o Elder McConkie ni “sa rawa ni talatala qase ga” e dua. “Nai talatala qase kece ena Lotu e tiko vei ira na matabete me vaka saraga e tiko vua na Peresitedi ni Lotu . . .,” e kaya o koya. “Na cava na italatala qase? Okoya eivakatawa ni sipi, e dua nai vakatawa ni sipi e veiqaravi tiko ena qele ni sipi ni Vakatawa Vinaka.”⁵

Ena itavi bibi oqo na veiqaravi ena qele ni sipi ni Vakatawa Vinaka, e sega ni dua na veivakaduiduitaki ena ilesilesi ni bete levu kei na talatala qase ena Matabete i Melikiseteki. Ena wase cecere na wase 107 ena Vunau kei na Veiyalayalati, e vakaraitaka na Turaga, “Ko ira na bete levu, ena ivakarau ni Matabete i Melikiseteki sa tu vei ira na dodonu me ra veiqaravi ga ena nodra ilesilesi, ena ruku ni vakatulewa ni mataveiliutaki, ena qaravi ni veika vakayalo, ka vakatalega kina ena itutu vakaitalatala qase, [se ena itutu cava ga ni Matabete i Eroni],” (V&V 107:10; raica talega na tikina 12).

Nai vakavuvuli bibi vei ira na tiko vei ira na matabete sai koya na kena e vakatavulica na parofita ni Vola i Momani o Jekope. Ni rau na vakatikori me rau sa bete ka ivakavuvuli o koya kei na tacina o Josefa vei ira na tamata, e cauraka o koya: “Ka keirau sa vakalevulevuya na neirau itavi vua na Turaga, ni keirau sa ciqoma me neirau na itavi me na saumi e ului keirau na nodra ivalavala ca na tamata kevaka keirau sega ni vakatavuvulitaka vagumatua vei ira na vosa ni Kalou” (Jekope 1:19).

Kemuni na taciqa, na noda itavi vakamatabete e sa ka bibi sara. Na noda veitabana ena rawa ni vakayacora ena ivakatagedegede ni vuravura na kena wasei na itukutuku kei na vakayacori ni veitavi tale eso. Ia o keda eda taura tiko na matabete ni Kalou e tiko vei keda na kaukauwa vakalou e virikotori tu ena lewa ni kena rawa ni curumi na matanitu vakaselesitieti ni Kalou. E noda na inaki kei na itavi me vaka e vakamacalataka na Turaga ena ivakamacala taumada ni Vunau kei na Veiyalayalati. Eda sa vakaroti meda vunautaka yani na kosipeli ki vuravura taucoko:

“Ia ko ira kece na tamata me ra vosa ena yaca ni Kalou na Turaga, ia na iVakabula kei vuravura;

“Na vakabauta talega me na vakalevutaki e vuravura;

“Io na noqu veiyalayalati tawavakaiyalayala me na vakataudeitaki;

“Io na taucoko ni noqu kosipeli me ra na vunautaka yani ko ira na malumalumu kei na tamata wale ki na iyalayala kei vuravura” (V&V 1:20–23).

Meda vakayacora nai tavi vakalou oqo, e dodonu meda na “vakalevulevuya” na noda itavi kei na veikacivi vakamatabete (raica na V&V 84:33). E vakamacalataka o Peresitedi Harold B. Lee, na kena ibalebale ni noda vakalevulevuya na matabete: “Ni sa taura e dua na matabete, sa yaco me mata ni Turaga. Sa dodonu me raica na nona ilesilesi me vaka ni talai koya tiko na Turaga. Oqori e kena ibalebale me vakalevulevuya na matabete.”⁶

Ia, oi kemuni na veitacini, kevaka e kerei iko saraga na Turaga vakataki Koya mo vukea e dua na Luvena yalewa se tagane—me vaka sa vakayacora tiko o Koya mai vei ira na Nona italai—o na vakayacora beka oqo? Kevaka o na vakayacora, o na vinakata beka mo Nona tamata cakacaka, “ena ilesilesi ni Turaga,” ka vakararavi tu ena Nona veivuke yalataki?

E dua tale nai vakavuvuli e vakavuvulitaka o Elder Lee me baleta na vakalevulevui ni matabete: “Ni o taura e dua na iloilo ni vakalevutaki na kena tirovi na veika e biu e rukuna ka levucake sara mai na nomu raica ga e matamu; oqori e na iloilo ni vakalevutaki. Kevaka e dua sa vakalevulevuya na nona matabete—sai koya me, vakalevutaka mai na kena era na nanuma ena imatai ni gauna ka vakabibitaka cake sara mai na veika e rawa ni nanuma e dua—sai koya oqori na

sala o rawa ni vakalevulevuya kina na nomu matabete.”⁷

Oqo edua na ivakaraitaki ni nona vakalevulevuya nona matabete e dua na turaga. Au rogoca oqo mai vei Elder Jeffrey D. Erekson, na noqu itokani ena dua na koniferedi ni iteki mai Idaho. Ni se qai vakamau ka talatala qase gone, ka ovigi tu ena dravudravua ka vakila ni sega ni rawa ni vakaotia na iotioti ni yabaki ni vuli ena vuli torocake, ka sa nanuma o Jeffrey me sa na biuta na vuli ka ciqoma e dua na cakacaka ka sau vinaka sara. Ena vica na siga e tarava e lako mai ki nona vale na nona peresitedi ni kuoramu ni talatala qase. “O kila tiko beka na bibi ni idola vakamatabete e tiko vei au?” Ena gauna e tukuna kina o Jeffrey ni kila, e tukuna vua o peresitedi me tekivu mai na gauna e rogoca kina o koya me baleta na gagadre nei Jeffrey me sa biuta na vuli, esa vakararawataki koya na Turaga ena veibogi ka sega ni moce rawa tiko kina me solia vei Jeffrey e dua nai tukutuku: “Me vaka ni’u peresitedi ni nomu kuoramu ni talatala qase, au sa vakasalataki iko mo kakua ni biu vuli. Oqori nai tukutuku ni Turaga vei iko.” Sa mani vuli tikoga o Jeffrey. Ni oti e vica tale na yabaki au sotavi koya ni sa dua tu na daunibisinisi rawaka ka’u qai rogoci koya ni tukuna tiko ki na dua na ivavakoso ni matabete, “Na [veivakasalataki] oya e veisautaka sara vakalevu na noqu bula.”

E vakalevulevuya na nona matabete kei na veikacivi e dua na iliuliu, ka qai vakayacora na veisau levu kina nona bula e dua na luve ni Kalou.

IV. Na Matabete ena Matavuvale

Me yacova mai oqo, au tukuna tiko na nodra itavi na taura tiko na matabete ena Lotu. Oqo au sa vosa ena vuku ni matabete ena loma ni vuvale. Meu tekivu mada ena kena idola eso. Na ivakavuvuli ni na rawa ga ni vakayagataki na lewa ni matabete ena veidusimaki nei koya e taura tiko na idola me baleta na itavi oya e bibi sara ena Lotu ia e sega ni vakakina ki na vakayagataki ni matabete kei na kena lewa ena matavuvale.⁸ E dua na tama e taura tiko na matabete e vakatulewa ena nona vuvale ena lewa ni matabete e taura tiko o koya. E sega ni gadreva o koya na veivakadonui se veidusimaki ni idola vakamatabete me rawa ni veivakasalataki ena nona vuvale, vakayacora na bose vakamatavuvale, solia na veivakalougatataki vei ira na luvena kei na watina, se solia na veivakalougatataki ni veivakabulai kina nona vuvale se vei ira na tani.

Kevaka era na vakalevulevuya na nodra matabete na tama ena nodra dui vuvale, ena rawa ni tosoya sara na ilesilesi ni Lotu mai na veika kece era na rawa ni cakava. O ira na tama era taura tu na Matabete i Melikiseteki e dodonu me ra muria na ivunau me rawa ni tiko vei ira na kaukauwa ni matabete me rawa ni ra solia na veivakalougatataki ki na nodra lewe ni vuvale. E dodonu me ra bucina na loloma ena nodra vuvale me rawa ni ra vinakata na lewe ni vuvale me ra kerea na veivakalougatataki vei ira na tamadra. Ka dodonu me ra vakauqeta talega nai tubutubu me levucake na veivakalougatataki ni matabete ena vuvale.

Era tiko na tama, ka “tautauvata sara” kei na watina, me vaka e vakavulica na ivakaro ni matavuvale.⁹ Kivei kemuni na tama ena gauna e soli kina vei iko na madigi mo vakayagataka kina na kaukauwa kei na veivakayararataki ni lewa vakamatabete, mo vakayacora ena “veivakauqeti, na vosota vakadede, na yalomalua, na yalomalumalumu, kei

na loloma e sega ni veivakaisini” (V&V 121:41). Na ivakatagedegede cecere oqori ni kena vakayagataki na lewa ni matabete e bibi sara ena vuvale. E solia nai yalayala oqo o Peresitedi Harold B Lee ena gauna se qai Peresitedi kina ni Lotu: “Ena totoka sara vakalevu na kaukauwa ni matabete o taura tu, me vaka na gauna e yaco kina e dua na veisei ena nomu vuvale, tauvimate bibi, se me vakayacori eso na vakatulewa lelevu. . . . Ni sa tu ena kaukauwa ni matabete, ka sa kaukauwa ni Kalou Cecere, sai koya na kaukauwa me vakayacori kina na cakacaka mana kevaka sa tukuna na Turaga me vakakina, ia kevaka esa kena ivakarau vei keda meda vakayacora kina na matabete oqori, e dodonu meda vakayacora ena bula kilikili. Na kena segani rawa me kilai nai vakavuvuli sa ikoya na kena sega nirawati na kalougata ni kena tauri na matabete.”¹⁰

Kemuni na taciq loman, na kena vakalevutaki na matabete tabu e tiko oqori vei iko, e bibi sara ki na cakacaka ni Turaga ena nomu matavuvale kei na nomu ilesilesi ena Lotu.

Au vakadinadinataki Koya ka Nona na matabete oqo. Ena Nona veisorovaki kei na tucake tale, na turaga kei na marama kece e sa vakadeitaki vei keda na tawamate rawa kei na madigi ni bula tawamudu. E dodonu meda yalodina ka gugumatua o keda yadua ena noda itavi ena cakacaka cecere ni Kalou na Tamada Tawamudu, ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith* (1998), 223.
2. *Teachings: Joseph F. Smith*, 340, 343.
3. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 182.
4. Bruce R. McConkie, “Only an Elder,” *Ensign*, June 1975, 66.
5. Bruce R. McConkie, “Only an Elder,” *Ensign*, June 1975, 66.
6. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Harold B. Lee* (2000), 93.
7. *The Teachings of Harold B. Lee*, ed. Clyde J. Williams (1997), 144.
8. Raica na Dallin H. Oaks, “Priesthood Authority in the Family and the Church,” *Liahona*, Nov. 2005, 24–27.
9. Raica “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Me 2017, 145.
10. *iVakavuvuli: Harold B. Lee*, 97.

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson

Veiqaravi ena Kaukauwa kei na Lewa ni Kalou

Eda na veiqaravi ena Yacana, ena Nona kaukauwa kei na lewa, kei na Nona loloma yalovinaka.

Kemuni na taciq, vinaka vakalevu na nomuni yalodina vua na Turaga kei na Nona cakacaka tabu oqo. E marautaki dina na tiko kei kemuni. Me vaka ni keitou dua na Mataveiliutaki Taumada vou, keitou sa vakavinavinakataki kemuni ena nomuni veitokoni kei na masu. Keitou vakavinavinakataka na nomuni bula kei na nomuni veiqaravi vua na Turaga. Na nomuni yalodina ki nai tavi kei na veiqaravi sega ni nanumi koya, e tiki bibi ni nomuni veikacivi me vaka na kena bibi ki na neitou veikacivi. Mai na bula ni veiqaravi ena Lotu oqo, au sa vulica ni sega saraga ni bibi na vanua eda veiqaravi kina. E kauwaitaka na Turaga nai vakarau ni veiqaravi eda solia.

Au vakavinavinakataki Peresitedi Thomas S. Monson, kei na nona ivakairaitaki vei au ni sivia e 50 na yabaki. Keirau na nona daunivakasala, o Peresitedi Henry B. Eyring kei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, sa dua na ka na noqu dokai rau. Au vakacaucautaki iratou na nodratou veiqaravi vua na Turaga kei na Nona parofita. Erau sa ciqoma ruarua na italai yalodina oqo na ilesilesi vou. Erau tomata tiko ena bula vinaka kei na yalodina na nodrau

veiqaravi. Au dokai rau ka lomani rau sara.

Esa veivakalougatataki vakasakiti dina na veiqaravi ena Lotu bula ka dina ni Turaga kei na Nona lewa kei na kaukauwa. Na vakalesuimai ni kaukauwa ni Kalou, oka kina na idola vakamatabete, e dolava kina Yalododonu Edaidai na bula kilikili ni veivakalougatatakivakayalo uasivi duadua. Eda raica na veivakalougataki ni drodrovi ira tiko mai na marama, turaga, kei na gone e vuravura taucoko.

Eda raici ira na marama era kila vinaka tu na kaukauwa mana e yaco mai ena nodra veikacivi vakakina ena edaumeni kei na cakacaka vakalotu ni valetabu. Era kila na marama oqo me ra kaciva na kaukauwa vakalomalagi me maroroya ka vakaukauwataki ira na watidra, luvedra, kei ira era lomana. Era sa marama kaukauwa vakayalo dina ena veiliutaki, veivakavulici, ka veiqaravi ena veikacivi ena doudou kei na qaqa ena kaukauwa kei na dodonu ni lewa ni Kalou!¹ Sa ka levu na noqu vakavinavinaka me baleti ira!

Sa vakakina, o ira na turaga yalodina eda raica ni ra bula donuya na madi-gi kei na ilesilesi ni matabete e tiko

vei ira. Era veiliutaki ka veiqaravi ena solibula ena sala ni Turaga ena loloma, yalovinaka, kei na vosota vakadede. Era vakalougatataki, dusimaki, taqomaki, ka vaqacotaki ira na tani ena kaukauwa mana ni matabete e tiko vei ira. Era kauta mai na cakamana kivei ira era qarava ka vaqacotaka ka taqomaka tale tikoga na nodra vakamau kei matavuvale ena gauna vata oqori. Era vakanadakuya na vunika kara italatala qase qaqa ni Isireli.² Sa ka levu na noqu vakavinavinaka me baleti ira!

E rawa beka ni'u tukuna mada e dua na ka e leqataki tiko? Sai koya oqo: E vuqa vei ira na tacida kei na ganeda era sega ni kila vakavinaka nai naki ni kaukauwa ni matabete kei na kena lewa. Na nodra ivukivuki e vakaga era via vakaceguya na gagadre kocokoco ni lomadra kei na yagodra ka sega ni via vakayagataka na kaukauwa ni Kalou me vakalougatataki ira na Luvena.

Au leqataka ni vuqa vei ira na tacida kei na ganeda era sega ni taura vinaka tiko na veimadigi e nodra.³ Eso vei ira na tacida, me kena ivakaraitaki, na nodra ivakarau e vakaraitaka ni ra sega ni kila vinaka tu se cava na matabete kei na veika e rawa ni vakayacora me baleti ira. Me'u solia mada vei kemuni e vica na ivakaraitaki matata.

Ena dua na gauna lekaleka sa oti, au tiko ena dua na soqoni ni sakaramede

ka me vakatoka yacataki e dua na gone vou ka soli vua e dua na veivakalougataki ni tama. E roqota tu e ligana o tama ni gone na luvena vakamareqeti, solia vua e dua na yaca, ka qai cavuta e dua na *masu* totoka. Ia, a *sega* ni solia o koya e dua na veivakalougatataki vei luvena. E ciqoma na gone yalewa lailai totoka oya e dua na yaca ka sega ni dua na veivakalougatataki! Na talatala qase lomani oya e sega ni kila na duidui ni masu kei na veivakalougatataki ni matabete. Ena nona lewa kei na kaukauwa vakamatabete, e rawa ni vakalougatataka kina na luvena lailai, ia a sega ni vakakina. Au vakasamataka "Sa calata sara o koya na madigi oya!"

Me'u tukuna mada eso tale na ivakaraitaki. Keimami kila eso na veitacini tura ga era tabaki ira na marama me ra iliuliu se qasenivuli ena Soqosoqo ni Lalai, Goneyalewa, se Soqosoqo ni Veivukei ia era sega ni vakalougatataki ira ena kaukauwa me ra vakayacora na nodra veikacivi. Era solia ga na veivakaroti kei na veidusimaki. Keimami raica talega na tama e kilikili kaya tu ka sega ni solia vei watina kei ira na luvena na veivakalougatataki ni matabete ni sai koya oqori na veika era gadreva. Na kaukauwa vakamatabete esa vakalesui mai ki vura vura, ka sa vuqa tikoga na tacida kei na ganeda era lako curuma eso na veivakatoilei dredre sara ena nodra bula ka

sega sara tu ga ni ra ciqoma vakadua e dua na veivakalougatataki vakamatabete dina. Sa dua na ka vakaloloma sara oqori! Oqori e dua na vakaloloma ena rawa ni da kauta laivi vakadua.

Kemuni na taciqa, eda taura tiko na matabete tabu ni Kalou! E tiko vei keda na Nona lewa meda vakalougatataki ira na Nona tamata. Vakasamataka mada na veivakadeitaki vakasakiti a solia vei keda na Turaga ena Nona kaya, "Ko koya yadua ko sa vakalougatataka, au na vakalougatataka."⁴ Esa noda itavi meda cakacaka ena yaca i Jisu Karisito me vakalougatataki ira na luvena na Kalou me vaka na Nona lewa baleti ira. Kivei kemuni na peresitedi ni iteki kei na bisopi, yalovinaka mo ni raica me ra kila vakavinaka na lewe ni kuoramu kece era tiko ena nomuni veiliutaki na ivakarau ni soli e dua na veivakalougatataki—oka kina na bula kilikili yadua kei na vakavakarau vakayalo e gadrevi me kaciva vakataucoko mai na kaukauwa ni Kalou.⁵

Kivei kemuni kece na taciqa o ni taura tiko na matabete, au sureti kemuni mo ni vakauqeti ira na lewenilotu me ra maroroya na nodra veiyalayalati, masumasu ka lolo, vulica nai volanikalou, sokalou e valetabu, ka veiqaravi ena vakabauta vakatamata ni Kalou. Ena rawa ni vukei ira kece me ra raica ena mata ni vakabauta ni talairawarawa

kei na yalododonu ena vakavolekati keda vei Jisu Karisito, vakatara me ra marautaka na veitokani ni Yalo Tabu, ka sotava na reki ena bula!

Duana ivakaraitaki niNona lotu dina na Turaga sa okoya na kena tuvalaki vakamatau na nodra qaraviyadudua na luvena na Kalou kei ira nodra matavuvale.⁶ Me vaka ni nona na Nona Lotu, o keda na Nona italai eda na veiqaravi veiira yadua, me vaka ga e vakayacora o Koya.⁷ Eda na veiqaravi ena Yacana, ena Nona kaukauwa kei na lewa, kei na Nona loloma yalovinaka.

E dua na ka au sotava ni rauta e 60 na yabaki mai Boston, e vakavulici au me baleta na kaukauwa e tiko ena veiqaravi ki vua na dua. Au a dauniveisele mai na Valenibula na Massachusetts General—ena cakacaka tiko ena veisiga, kei na veibogi tale eso, kei na veimuanimacawa kece tale eso. E vakaiyalayala gauna au tiko kina kei na watiq, kei iratou na va na luvequ, vakakina ena itaviqaravi ni Lotu. Ia, a lesi au na neitovu peresitedi ni tabana me'u dauniveisiko vei Wilbur kei Leonora Cox kei na vakanuini ni na lesu tale mai me vakaitavi ena Lotu o Brother Cox. A qai vauci kei Leonora ena valetabu.⁸ Ia, a sega tu ni vakaitavi o Wilbur ena vuqa na yabaki.

Keirau mani lako kei noqu itokani ki na nodratou vale. Ni keitou curu yani, e kidavaki keitou o Sister Cox,⁹ ia a curu yani ki na dua tale na rumu o Brother Cox ka sogota mai na katuba.

Au a gole ki katuba ka sogota mai oya ka'u tukituki. Oti vakalailai e dua na

gauna au rogoca, ena domo lailai sega ni matata "Curu mai." Au dolava yani na katuba ka raici Brother Cox ni dabe volekata toka eso na yaya vakalivaliva ni ratio. Ena loma ni rumu lailai oya, e waqaca o koya na sika. E matata sara vei au ni sega ni ciqomi na noqu veisiko yani oya.

Au veiraiyaki ena loma ni rumu ena qoroqoro ka'u qai kaya yani, "I Bro Cox, au dau vinakata tu me'u vulica na veika me baleta na cakacaka vakalivaliva ni retio. E rawa beka ni o vakavulica vei au? Vosoti au, au na sega ni tiko rawa na bogi oqo, ia ena rawa beka ni'u lesu tale mai ena dua na gauna?"

E galu tu ena dua na gauna, ka qai vakaio mai. Sa itekitekivu ni dua na veitokani totoka. Au lesu tale yani ka qai vakavulici au o koya. Sa teki-vu me'u lomani koya ka rokovi koya talega. Ena veisiko veitaravi, sa tekivu basika mai na cecere ni tamata oqo. Sa yaco me keirau veitau vinaka sara, ka vakakina na dui wati keirau. Ka qai yaco mai na gauna, ni sa toki yani na noqu matavuvale. Era tomata tiko na veiliutaki ena vanua oya na veituberi kina matavuvale na Cox.¹⁰

Ni oti e walu na yabaki mai nai matai ni veisiko oya, e tauyavutaki na iTeki mai Boston.¹¹ E rawa beka ni o vakalailai mai ocei a kena imatai ni peresitedi ni iteki? Io! O Brother Cox! Ena veiyabaki ka qai sivi a veiqaravi vakaperesitedi ni kaulotu kei na valetabu talega.

Ni sivi tale e vica na yabaki, ni'u sa lewe ni Kuoramu ni iApositolu Le

Tinikarua, au a lesi meu tauyavutaka e dua na iteki vou e Sanpete County, Utah. Ni vakayacori tiko na veivakatarogi, au kidacala tale ena marau me'u sotava na noqu itokani lomani o Brother Cox! Au a vakauqeti meu kacivi koya me peteriaki vou ni iteki. Ni'u sa tabaki koya oti, keirau sa veimoko ka tagi. Era vakilakila o ira na tu ena loma ni rumu oya na cava keirau sa tagica tu e rua na turaga lelevu. Ia keirau sa kila. Ka sa kila talega o Sister Cox. Na wainimatai keirau e wainimata ni reki! Keirau mai vakananuma tu nai lakolako ni loloma kei na veivutuni e tekivutaki ena nodratou vale ena dua na bogi, ni rauta e 30 vakacaca na yabaki sa oti.

E sega ni cava e keri na itukutuku oqori. E tubu na vuvala nei Brother kei Sister Cox ena 3 na luvedrau, 20 na makubudrau, kei na 54 na makubudrau vakarua. Qai kuria oqori na nodra veivakayararataki kina drau vakadrau na daukaulotu, e udolu vakaudolu ena valetabu, kei na drau vakadrau tale era na ciqoma na veivakalougatataki vakapeteriaki e soli mai ena ligai Wilbur Cox. Na nodrau veivakayararataki o koya kei Leonora ena dewa tiko ga ena vuqa na veitabatamata e veiyasai vuravura.

Na veika oqo erau sotava o Wilbur kei Leonora Cox e yaco tiko, au nuitaka—ena veimacawa, veisiga—ena loma ni Lotu oqo. Na italai yalodina ni Turaga o Jisu Karisito era vakayacora tiko na Nona cakacaka, ena Nona kaukauwa kei na lewa.

Kemuni na taciqa, era tu na katuba eda rawa ni dolava, na veivakalougataki vakamatabete eda rawa ni solia, na yalo eda rawa ni vakabula, nai colacola eda rawa ni laveta, ivakadinadina eda rawa ni vakaukauwataka, na bula eda rawa ni vakabula, kei na reki eda rawa ni kauta mai ki na nodra vale na Yalododonu Edaidai—e rawa kece oqori baleta ni da taura tiko na matabete ni Kalou. Sai keda oqo na turaga "era sa kacivi ka vakarautaki mai na tauyavutaki ni vuravura me vaka na nona kilaka taumada na Kalou, ena vuku ni nod[a] vakabauta," meda cakava na cakacaka.¹²

Na bogi nikua au sa kerei kemuni mo ni tucake sara mada vata kei au ena

Vakaaitutu Raraba kei na Vakalesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

NA MATAVEILIUTAKI TAUMADA

Dallin H. Oaks
iMatai ni Daunivakasala

Russell M. Nelson
Peresitedi

Henry B. Eyring
iKarua ni Daunivakasala

NA KUORAMU NI IAPOSITOLO LE TINIKARUA

M. Russell Ballard

Jeffrey R. Holland

Dieter F. Uchtdorf

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

Gerrit W. Gong

Ulisses Soares

NA MATAVEILIUTAKI NI VITUSAGAVULU

L. Whitney Clayton

Craig C. Christensen

Lynn G. Robbins

Juan A. Uceda

Patrick Kearon

Carl B. Cook

Robert C. Gay

VITUSAGAVULU VAKAITUTU RARABA

(veitataravi vakamatanivola)

Marcos A. Adukatilis

Jose L. Alonso

Wilford W. Andersen

Ian S. Aderin

Mervyn B. Arnold

Steven R. Bangter

W. Mark Bassett

David S. Baxter

Randall K. Bennett

Shayne M. Bowen

Mark A. Bragg

Craig A. Cardon

Matthew L. Carpenter

Yoon Hwan Choi

Kim B. Clark

Weatherford T. Clayton

Lawrence E. Colbridge

Valeri V. Cordon

J. Dean Comish

Claudio R. M. Costa

Joaquin E. Costa

LeGrand R. Curtis Jr.

Massimo De Feo

Benjamin De Hoyos

Edward Dube

Kevin R. Duncan

Larry J. Echo Hawk

David F. Evans

Enrique R. Fabeella

Bradley D. Foster

Randy D. Funk

Eduardo Gavaret

Jack N. Gerard

Carlos A. Godoy

Taylor G. Godoy

Christoffa Golden

Walter F. Gonzalez

C. Scott Grow

O. Vincent Harek

Donald L. Hellstrom

Kevin S. Hamilton

Allen D. Haynie

Mathias Held

David P. Homer

Paul V. Johnson

Larry S. Kacher

Jrg Kiebigat

Jon L. Koch

Erich W. Kopschke

Hugo E. Martinez

James B. Martino

Richard J. Maynes

Kyle S. McKay

Peter F. Meus

Hugo Montoya

Marcus B. Nash

K. Brett Natress

S. Gifford Nielsen

Brent H. Nielson

Adrian Ochao

Allan F. Pecker

S. Mark Palmer

Addison de Paula Parella

Kevin W. Pearson

Anthony D. Perkins

Paul B. Peper

John C. Pingree Jr.

Rafael E. Prio

Michael T. Ringwood

Gary B. Sabin

Evan A. Schmultz

Gregory A. Schwitter

Joseph W. Shari

Steven E. Snow

Vern P. Stanfill

Brian K. Taylor

Michael John U. Teh

Jose A. Teixeira

Amulio Valenzuela

Juan Pablo Villar

Terence M. Vinson

Takashi Wada

Taniel B. Wakolo

Scott D. Whiting

Larry Y. Wilson

Chi Hong (Sam) Wong

Kazuhiko Yamashita

Jorge F. Zaballos

Claudio D. Zivic

NA MATABISOPI VAKATULEWA

Dean M. Davis
iMatani ni Daunivakasala

Gerald Causé
iBisipi Vakatuilewa

W. Christopher Waddell
iKanua ni Daunivakasala

VAKALESILESI RARABA

MATAWILIVOLA NI SIGATABU

Devin G. Durant
iMatani ni Daunivakasala

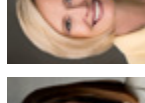
Tad R. Calliger
iPeresitadi

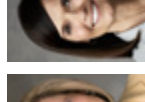
Brian K. Ashton
iKanua ni Daunivakasala

Michelle D. Craig
iMatani ni Daunivakasala

Bonnie H. Cardon
iPeresitadi

Becky Craven
iKanua ni Daunivakasala

Sharon Eubank
iMatani ni Daunivakasala

Jean B. Bingham
iPeresitadi

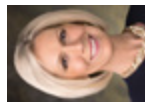
Reyna L. Aburto
iKanua ni Daunivakasala

Lisa L. Harkness
iMatani ni Daunivakasala

Joy D. Jones
iPeresitadi

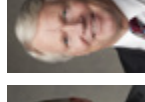
Cristina B. Franco
iKanua ni Daunivakasala

Douglas D. Holmes
iMatani ni Daunivakasala

Stephen W. Owen
iPeresitadi

M. Joseph Brough
iKanua ni Daunivakasala

LALAI

CAURAVOU

mataveitacini cecere tawamudu oqo. Ena gauna au cavuta kina na nomu ilesilesi vakamatabete, yalovinaka mo ni tucake ka tucake tikoga. Dikoni, yalovinaka tucake mai! Vakavuvuli, tucake mai! Bete! Bisopi! iTalatala qase! Bete levu! Peteriaki! Vitusagavulu! iApositolo!

Ena gauna oqo, kemuni na taciqa yalovinaka, mo ni tucake tiko ka lagata vata na tolu na qaqani sere na “Rise Up, O Men of God”?¹³ Ena gauna o lagasere tiko kina, vakasamataka na nomu itavi ena mataivalu ni Kalou me vakarautaki na vuravura me baleta na iKarua ni Lako Mai ni iVakabula. Sa ikoya oqo na noda itavi. Sa ikoya oqo na noda dodonu. Au sa vakadinadinataka oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Russell M. Nelson, “Dua na Kerekere Vei Ira na Ganequ Yalewa,” *Liaona*, Nove. 2015, 96.
2. Raica na Russell M. Nelson, “Na Vua ni Kaukauwa Vakamatabete,” *Liaona*, Me 2016, 66–69; raica talega na Alama 13:7–8; Vunau kei na Veiyalayalati 84:17–20, 35–38.
3. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:19–22; 107:18–19; kei na iVakadewa i Josefa Simici, Ai Vakatekivu 14:30–31 (ena Bible appendix).
4. Vunau kei na Veiyalayalati 132:47.
5. Na isema e tiko ena kaukauwa ni matabete kei na yalododonu yadua e tauyavutaki vakataucoko ena Russell M. Nelson, “Na Vua ni Kaukauwa Vakamatabete,” 66–69; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 121:34–37, 41–44.
6. Na itavi bibi ni dua na sasaga vakavakarau, ka dusimaki me qarava na tamata yadua kei na matavuvale e laurai ena veivanua cava ga kei na gauna cava ga e tauyavutaki tu kina na Lotu i Jisu Karisito. Raica, me ivakaraitaki, na Luke 10:1–20; Cakacaka 6:1–6; Efeso 4:11–14; Mosaia 18:9, 18–19, 27–29; Vunau kei na Veiyalayalati 20:42, 51, 57.
7. Raica na 3 Nifai 17:9–12, 21.
8. Valetabu e Manti Utah, 15 ni June, 1937.
9. Na masumasu kei na lolo nei Leonora ena vei Moniti e veivakayararataki mana ni veika vinaka.
10. Ena 1954, o Ira Terry na peresitidi ni tabana e kacivi Wilbur me vakaililesilesi ni Matawilivola ni Sigatabu ni tabana. E ciqoma na veikacivi o Wilbur ka qai biuta vakadua na itovo matau ka sega ni sala vata kei na Vosa ni Vuku. Ea vakayagataka o koya na vo ni nona bula me veiqaravi ena cakacaka ni iVakabula.
11. Ena 1962.
12. Alama 13:3.
13. “Meda sa Yadra Mai,” *Sere ni Lotu*, naba 196.

Soqoni ena Mataka ni Sigatabu | 1 ni Epereli, 2018

Mai vei Elder Larry Y. Wilson

Ena Vitusagavulu

Taura na Yalo Tabu me Nomu iDusidusi

Sa qai dua na isolisoli tawavakatauvatani rawa sa yaco vei ira sa vakabauti Jisu Karisito. Na isolisoli oya, na Yalo Tabu.

Ena Siga Tabu ni Siga ni Mate oqo, e vakanamata yani na noda vakanananu ki na Tucaketale ni Turaga o Jisu Karisito, na ibulubulu lala sa solia vei ira yadua sa vakabauta me nuitaki Karisito ni sa qaga ka sa sega ni yaco na druka. Au vakabauta, vata kei na iApositolo o Paula, ni Kalou sa “vakaturu Karisito tale mai na mate [io] ena vakabula tale [o Koya] na [yagoda] ena Yalona sa tiko vakadua e na [lomada].”¹

Na ibalebale ni *vakabula tale* o ya me vakabulai mai na mate. Me vaka ni a vakalesuya na Turaga na yagoda me bula tale ni oti na mate vakayago ena kaukauwa ni Nona Veisorovaki, sa rawa vakakina me vakabulai keda talega mai na mate vakayalo.² Ena ivola i Mosese, eda wilika na kena yaco vei Atama na mataqali vakabulai oqo: “A sa papitaiso vakaoqo ko [Atama], ka sa curumi koya na Yalo ni Kalou, a sa vakaoqo na sucu vou ena Yalo, ka sa vakabulabulataki na tamata e lomana.”³

Sa qai dua na isolisoli tawavakatauvatani rawa sa yaco vei ira sa vakabauti Jisu Karisito. Na isolisoli oqo sa solia vei keda na Yalo Tabu ka vakatokai tiko ena Veiyalayalati Vou me “bula vei

Karisito.”⁴ Ia eda dau vakawalena tu beka ga na isolisoli vakaoqo?

Kemuni na taciqa kei na ganequ, sa madigi duatani sara meda “taura . . . na Yalo Tabu me [noda] idusidusi”⁵ me vaka e tukuni tiko ena italanoa oqo.

Ena gauna ni iValu kei Korea, a veiqaravi tiko o Ensign Frank Blair ena dua na waqa ni usa mataivalu mai Japani.⁶ A sega soti ni waqa levu me dua na kena italatala, sa qai kerei Brother Blair kina o kavetani me sa italatala ena waqa oqo, ni raica ni cauravou dauvakabauta ka vakaitovo, ka ra dau rokovi koya na kaimua taucoko.

A vola kina o Ensign Blair: “A sotava na neitou waqa e dua na cagilaba levu. Na uwa a 45 na fute [14 mita] na kena cere. Au a yadra tiko kina . . . ena gauna sa tukuni mai kina ni sa tao e dua na neitou idini ka kaca na lomadonu ni waqa. Sa qai vo e rua na neitou idini, e dua vei rau sa cakacaka tiko ena veimama na kena kaukauwa. Sa ka levu dina na leqa keimami sotava.”

Sa mai cava na gauna ni nona yadra o Ensign Blair, ka sa vakavakarau me sa moce, sa tukituki mai e nona katuba o kavetani. A kerea vua, “Yalovinaka mo masulaka mada na waqa oqo.” Io,

sa vakadonuya sara o Ensign Blair me cakava.

Ena gauna o ya, a rawa sara ga vei Ensign Blair me masu, “Tamaqu Vakalomalagi, yalovinaka ni vakalou-gatataka na neimami waqa ka taqomaki keimami,” ka moce sara yani. Ia, a masu me kila o koya na cava me na cakava *ena gauna o ya* me vukea me vakadeitaki na taqomaki ni waqa. Me isau ni masu nei Brother Blair, a vakauqeti koya na Yalo Tabu me gole ki na rumu e liutaki tiko mai kina na waqa, ka vosa vei kavetani, me rawa ni kila vakalevu cake. A raica ni sa saga tiko o kavetani me kila rawa na totolo cava me cici kina na idini e sa vo tiko. A lesu ki na nona rumu o Ensign Blair me masu tale.

E vakaoqo na qaqani nona masu, “*Na cava au rawa ni cakava* me wali kina na leqa tiko ni idini?”

A saumi mai, ena vosa malua na Yalo Tabu ni gadrevi me lako wavoki ena waqa me raica na veika tale eso me kilai. A lesu tale vei kavetani ka kerea na veivakadonui me lako wavoki ena dela ni waqa. Sa qai vesu e tolona e dua na dali veitaqomaki, ka tadrava yani na cagilaba.

Ni sa tu ena mua e muri ni waqa, a raica sara na kena ivocevoce lelevu ni vude cake mai ni saba na waqa e dua na uwa levu. E dua ga a cakacaka tiko, ka cowiri sara tiko vakatotolo. Ni sa oti

nona vakadidike, sa masu tale o Ensign Blair. Na kena isau matata a ciqoma o ya nai idini koya e vinaka tiko sa voraki sara ka gadrevi me na vakamaluataki. Sa mani lesu tale vei kavetani ka vakatututaka na ka o ya. A kurabui kina o kavetani, ka kaya vua ni veibasai ki na vakatutu nei idinia ni waqa—o ya me tosoi cake na totolo ni idini vinaka me rawa ni vorata rawa na cagilaba. Ia, a mani muria o kavetani na vakatutu nei Ensign Blair ka vakamaluataki na idini o ya. Ni sa mataka, sa soko bula tu na waqa ena wasa maravu.

Ni qai oti e rua na auwa, sa sega ni cakacaka rawa na idini a vinaka tiko. Ena veimama ni kaukauwa ni idini kadua, a yaco vakamalua yani ki na wavu na waqa.

A kaya o kavetani kivei Ensign Blair, “Kevaka a sega ni vakamaluataki na idini ena gauna o ya, keda a rawa ni yali yani ena loma ni cagilaba.”

Ke sega na idini o ya, a sega na sala meda na muataka rawa kina na waqa. E a rawa saraga me tavuki na waqa ka luvu. A vakavinavinaka o kavetani vei cauravou vakaillesilesi ni Lotu ka vakabauta ni nona muria na veivakauqeti vakayalo nei Ensign Blair a vakabulai kina na waqa kei na kaimua.

Oqo e dua na italanoa veivakura-buitaki. Eda na sega beka ni sotava na ituvaki dredre vakaoqo, ia na italanoa oqo sa tu kina na idusidusi bibi ni sala

eda *rawa* ni ciqoma vakalevu cake kina na veidusimaki ni Yalo.

Nai Matai, ni yaco mai na ivakata-kila, e dodonu meda moica donu na noda irogorogo ki na siteseni vakalomalagi. A bula voli o Ensign Blair ena savasava kei na yalodina. Kevaka a sega beka ni talairawarawa, a *sega* ni rawa me nuidei vakayalo vaka o ya me masulaka me taqomaki na nona waqa ka ciqoma na veidusimaki matata vaka o ya. Oi keda yadua meda saga meda vakataudonutaka na noda bula ki na ivakaro ni Kalou me rawa ni da dusimaki mai Vua.

Eso na gauna eda sega ni rogoca rawa na sikinala mai lomalagi baleta ni da tawakilikili. Na veivutuni kei na talairawarawa sa sala me rawati tale kina na veitaratara e matata sara kei lomalagi. Na vosa *veivutuni* ena Veiyalatalati Makawa e kena ibalebale “mo vuki” se “saumaki mai.”⁷ Ni ko vakila ko sa yawa mai vua na Kalou, ena gadrevi ga mo vakatulewa mo vuki tani mai na ivalavala ca, ka raica na iVakabula, ko na qai kunei Koya ni waraki iko tiko, ka sa dodoliga tu mai. Sa guta o Koya me dusimaki iko, ka mo na masu ga ka ciqoma tale na veidusimaki o ya.⁸

Na iKarua, a sega ni kerea o Ensign Blair vua na Turaga me *walia* na nona leqa. A taroga *na ka me cakava* me tiki ni kena iwali. Eda na taroga talega vakakina, “Turaga, na cava meu na cakava *meu tiki ni kena iwali*?” Me kua ni da biuta kece noda leqa ena masu ka kerea na Turaga me *walia*, ni dodonu meda vakasaqara na sala e dodonu me ciqomi na veivuke ni Turaga ka cakacakataka yani me vaka na veidusimaki ni Yalotabu.

E tiko na ikatolu ni lesoni bibi ena italanoa nei Ensign Blair. A rawa beka vua me masu ena vakacegu veivakadeitaki ke a sega beka ni ciqoma na veidusimaki ni Yalotabu ena gauna e liu? Na yaco mai ni cagilaba e sega ni gauna me tavraki vakatikitiki na isolisoli ni Yalo Tabu ka qai vakasamataka na sala me vakayagataki kina. A vakamuria tiko na cauravou oqo na ivakarau a vakayagataka vakavuqa tiko mai, oka kina ena nona kaulotu. Eda gadreva na Yalo Tabu me noda idusidusi ena wasa

maravu me da kakua ni lecava kina na Domona ena cagilaba rerevaki.

Eso era na nanuma ni sega ni dodonu meda dusimaki tiko ena veisiga mai vua na Yalo baleta “sa sega ni kilikili me veivakaroti tiko [na Kalou] ena ka kecega,” de yaco meda italai vucesa.⁹ Na ivolanikalou oqo, a soli ki na so na daukaulotu e liu era a kerei Josefa Simici me taura mai na ivakatakila a dodonu me ra ciqoma vakai ira. Ena tikina ka toka e liu, a kaya vei ira na Turaga me ra gole mai ki na vanua ni kaulotu “*me ra veivosakitaka vakataki ira ka vakakina vata kei au.*”¹⁰

Era a vinakata na daukaulotu oqo na ivakatakila e matata baleta na nodra ilakolako. Era se bera ni vulica me ra vakasaqara me ra dusimaki ira ga vakai ira. Ka sa vakatoka kina na Turaga na itovo oqo me: ka vucesa. Era a mamarau beka na lewe taumada ni Lotu me dua na nodra parofita dina ni sa sirikotaki ni ra na sega ni kila na sala me ra ciqoma kina na nodra ivakatakila. Na bularawati koya vakayalo o ya na kena rawati me rogoci na domo ni Turaga mai na Yalona ena nona bula e dua.

A vakasalataki luvena o Alama me “vakarogotaka vua na Turaga *na ka kecega ko kitaka.*”¹¹ Ni da bula ena ivakarau oqo—na ka eda dau vakatoka “bula ena Yalo Tabu”—sa madigi cecere. E kauta mai e dua na vakanananu maravu ka dina vakakina na vua ni Yalo Tabu, me vakataka na loloma, reki, kei na vakacegu.¹²

Na nona rawata o Ensign Blair me ciqoma na ivakatakila a vakabulai koya kei ira na nona kaimua mai na cagilaba rerevaki. Eso tale na mataqali cagilaba era sa ravuravu tiko nikua. Na vosa vakatautauvata ni vunika ni bula ena iVola i Momani¹³ e vakarautaka e dua na irairai kaukauwa ni kena rawati na veitaqomaki vakayalo ena vuravura vakaoqo. Na tadra oqo e tukuna na vakasauri mai ni kabu butobuto me ia na nodra vakarusai vakayalo na lewe ni Lotu era lako tu ena sala lesu vua na Kalou.¹⁴

Ni raitayalotaki na ka oqo, au vakanananutaka rawa na lewevuqa era lako tiko ena salatu oqo, eso era qumia vakaukauwa tiko na itautauri kaukamea, ia e vuqa era muria wale

tu ga na yavadra era tiko e liu vei ira. Na ilakolako e tukuni toka oqo e sega soti ni vakasamataki se cakacakataki. O na cakava se vakasamataka ga na ka era cakava ka vakasamataka tiko na tamata. E cakাকা vinaka oqo ena cila ni siga. Ia na cava ni veivakacacani kei na kabukabu ni veilasutaki era lasika mai vakasauri. Ena gauna vakaoqo, na nomu kila tiko na domo ni Yalo Tabu sa ka ni bula kei na mate vakayalo.

Na yalayala kaukauwa nei Nifai o ya ni “ko ira yadua sa rogoca na vosa ni Kalou, ka . . . *tautauri matua sara kina*, ena sega ni rusa; ena sega talega ni rawai ira na veitemaki kei na gasau vidi waqa waqa ni meca me vakamatatokaki ira, ka kauti ira yani ki na veivakarusai.”¹⁵

Na muria tiko na yavadra na tamata era tiko e liu vei iko ena salatu e sega ni rauta. E sega ni rawa meda na cakava se vakasamataka wale tu ga na ka era cakava se vakasamataka eso; e dodonu meda bula dusimaki tiko. E dodonu meda dui ququmi tiko ena itautauri

kaukamea. Meda sa qai gole vua na Turaga ena yalonuidei malua, ka da kila ni na “tuberi [keda] ena liga[na], ka sauma vei [keda] na [noda] masu.”¹⁶ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Roma 8:11; raica talega na Joni 14:16.
2. Raica na 2 Nifai 2:21; Alama 42:9.
3. Mosese 6:65.
4. Roma 8:2; raica talega na 2 Nifai 25:25.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 45:57.
6. iTalanoa a wasei ena veivakadonui nei Frank Blair. E a tiko o Brother Blair, ka sa yabaki 89 ena gauna oqo, e a tiko talega ena Vale ni Koniferedi ena gauna ni vosa oqo.
7. Na vosa vaka-Iperiu a vakadewataka na “veivutuni” ena, Isikeli 14:6 sai koya na *shoob* (vakadewataki). Sa kena ibalebale na “saumaki mai,” se “Iesu.” (Raica na James Strong, *The Exhaustive Concordance of the Bible* [1890], no. 7725).
8. Raica na Jekope 6:5; Mosaia 16:12; Alama 5:33; 19:36; 29:10; 3 Nifai 9:14.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 58:26.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 58:25; vakamatatataki.
11. Alama 37:37; vakamatatataki.
12. Raica na Kalatia 5:22.
13. Raica na 1 Nifai 8; 12; 15.
14. Raica na 1 Nifai 8:23–24; 12:17.
15. 1 Nifai 15:24; vakamatatataki.
16. Vunau kei na Veiyalayalati 112:10.

Mai vei Reyna I. Aburto

iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

Ena Lewa Vata

*Me rawa ni da yacova na noda icavacava cecere duadua,
e gadrevi me da duavata, ka veivukei vakataki keda.*

E dua na manumanu totoka vakatoti na bebe ni monaki. Ena dua na neitou gade ena Kirisimasi vata kei na watiq kei iratou na noqu matavuvale e Mexico keitou a sikova e dua na valenimaroroi bebe ka milioni na bebe ni monaki era dau mai cegu ekea ena draki batabata. E talei niu raica na kena vakasakiti, ka rawa vei keda me da vakasamataka vakatitobu

na ivakaraitaki ni duavata kei na talai-rawarawa ki na lawa va-Kalou ni nona ibulibuli ka vakaraitaka.¹

Na bebe ni monaki era kena dau ni tuvai na ilakolako. Era na vakayagataka na itutu ni matanisiga me ra kunea kina na idusidusi ni vanua me ra lako kina. Ena vulaitubutubu, era dau lakova na udolu na maile mai Mexico ki Kenada, ena vula imago, era dau lesu tale ena

veikau vata ga e Mexico.² Era dau cakava tu oqo ena veiyabaki, ena dua na ilobi ni tabana lailai, yadudua ena dua na gauna. Ena gauna ni nodrau ilakolako, era kabikabi vata ena bogi ena veivunikau me ra taqomaki ira mai na batabata kei na manumanu kila.³

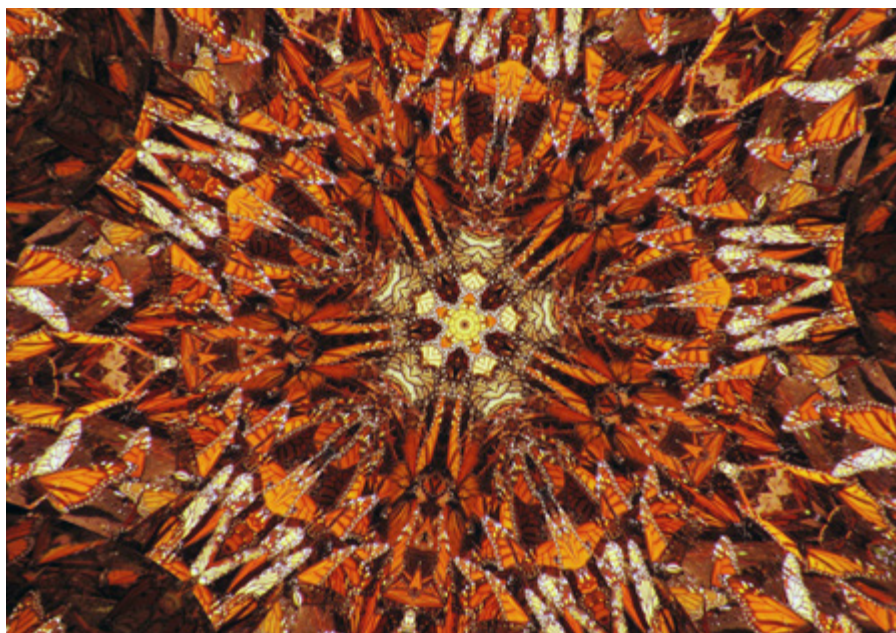
Dua na ilawalawa bebe e sa vaka e dua na drodrolagi.⁴ E sega beka ni dua na iyaloyalo rairai totoka? Na vei bebe ena dua na drodrolagi e duatani ka matalia tu, ia na manumanu vakasakiti oqo e buli vakasakiti mai vua na Dauniveibuli dauloloma ka solia vei ira me ra bula, veilakoyaki, veiwaseyaka na bula ena nodra veivukayaki ena dua na loga ni senikau ki na kena ikarua, ena kena vakatetei na pauta ni senikau ka vakavuna na vakatuburi na sorenikau. E dina ni ra duidui na bebe, era cakacaka vata me ra bulia e dua na vuravura totoka ka vaka vuana.

Me vaka na bebe ni monaki, eda sa lakova tiko e dua na ilakolako lesu ena noda itikotiko vakalomalagi na vanua eda na sota tale kina kei na noda iTubutubu Vakalomalagi.⁵ Me vaka na bebe, e soli tu vei keda nai solisoli vakalomalagi me da tuva kina na noda ilakolako ena noda bula me rawa ni da “[tawana] na vakarau ni [noda] veibuli.”⁶ Me vakataki ira, kevaka e cula vata tu na yaloda,⁷ na Turaga ena maroroi keda “vaka na toa yalewa sa vakasoqoni ira na luvena ena ruku ni tabana”⁸ ka na qai buli keda meda drodrolagi totoka.

Kemuni na yalewa kei na tagane, goneyalewa kei na cauravou, taciq kei na ganequ eda toso vata tiko ena ilakolako oqo. Me rawa ni da yacova na noda icavacava cecere duadua, eda gadreva na wekada ka ra gadrevi keda talega, ia eda gadreva me da duavata tiko ga. Sa vakarota na Turaga, “mo dou duavata sara; ia kevaka dou sa sega ni duavata, dou sa sega ni noqu.”⁹

Sai Jisu Karisito na ivakaraitaki cecere duadua ni duavata kei na Tamana. Erau sa dua bau ga ena inaki, ena loloma, kei na kena ivalavala, “ka ni sa duavata ga na lomai Tamana kei na Luvena.”¹⁰

Ena rawa vakacava meda muria na ivakaraitaki vinaka ni Turaga ni duavata kei na Tamana kei na duavata vakataki keda?

Me vakataki ira na bebe vakatui era sa lesu tiko ki na nodra itikotiko e Mexico, eda sa lesu vakakina ki na noda itikotiko mai lomalagi.

E dua na ivakarau veivakauqeti e kune ena Cakacaka 1:14. Eda wilika, “Era sa gumatua [na tagane] kecega ko ira oqo, a ra sa *lomavata* e na kere-kere kei na daumasu kei iratou talega na yalewa.”¹¹

Au nanuma kina ni sa ka bibi na malanivoso “sa lomavata” ni laurai vakavica ena ivola ni Cakacaka, ka da wilika kina na veika era vakayacora na ilawalawa nei Jisu Karisito era dau muri koya ni oti na nona sa lako cake ilomalagi ena nona tucake tale, ka vakakina na veivakalougatataki era ciqoma ena vuku ni nodra sasaga. E ka bibi talega ni da raica e dua na ivakarau vei ira na yalodina e Amerika ena gauna a sikovi ira kina na Turaga ka qai veiqaravi vei ira. “Ena lomavata” e kena ibalebale na duavata kei na yalovata ena veivakadonui.

Eso na ka era cakava na Yalododonu ena vanua ruarua era vakadinadina-taki Jisu Karisito, ka vulica na vosa ni Kalou era qai veiqaravi ena loloma.¹²

Era duavata na nodra inaki na nona ilawalawa na Turaga, ena loloma kei na cakacaka. Era kilai ira vakataki ira, era kila na veika me ra cakava, ka ra cakava baleta ni ra lomana na Kalou ka ra veilomani talega vakataki ira. Era tiki ni dua na drodrolagi era toso tiko ki liu ena loma vata.

Eso na veivakalougatataki era ciqoma sa ikoya nodra vakasinaiti ena Yalo Tabu, e yaco na cakacaka mana ena kedra maliwa, ka tubu na Lotu, a sega na veileti ena kedra maliwa na tamata, ka vakalougatataki ira na Turaga ena veika kecega.¹³

E rawa ni vakila na inaki era duavata tiko kina e baleta ni ra kilai koya na Turaga. Era a dau volekati Koya, era vakadinadinataka na Nona ilesilesi vakalou, na cakamana a vakayacora o Koya, kei na Nona Tucaketale mai na mate. Era raica ka tara na mawe e ligana kei na yavana. Era kila vakaidina ni sa iKoya na Mesaia yalataki, kei na Dauveivueti ni vuravura. Era kila ni o “Koya na vuni veivakabulai, vakacegu kei na bula tawamudu.”¹⁴

E dina madaga ni da se bera ni raica na noda iVakabula e matada votu ia eda kila ni o Koya e bula tiko. Ni da toso

voleka Vua, ena noda vaqara ka ciqoma na ivakadinadina yadua ena Yalo Tabu na Nona ilesilesi vakalou, eda na qai kila vakavinaka na inaki, na loloma ni Kalou e tiko e lomada;¹⁵ ena uqeti keda meda drodrolagi vei ira na noda matavuvale, tabana levu kei na nomu itikotiko raraba o ni na veiqaravi vakai kemuni “ena sala vou ka vinaka.”¹⁶

E dau yaco na veivakakurabuitaki ni ra duavata na luveni Kalou era dusi mai na Yalo Tabu mera dodo liga vei ira na tani era gadreva tu.

Eda rogoca e levu na italanoa ni vakaraitaki loloma ena veitikotiko veivolekati vei ira na tamata ena gauna e sotavi kina na leqa tubukoso. Me kenai vakaraitaki na tauni levo o Huston ena gauna e sotava kina e dua na waluvu levu ena yabaki sa oti, era guilecava na tamata na kedra kei na nodra gagadre me ra gole yani ka veivueti. A qirita na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase na veivuke ki na nona itikotiko, ka vakarautaki mai e 77 na waqa. Era lako wavoki ena lomani tikotiko na dauveivueti me ra vukei ira na matavuvale me ra kau mai kina valenisoqoni me ra mai cegu kina ka ra vukei kina. O ira na lewenilotu kei ira na sega ni lewenilotu era mai cakacaka vata ena dua na inaki.

E a gadreva e dua na peresitedi ni Soqosoqo ni Veivukei mai Santiago Chile, me vukei ira na lewenivanua era toki mai Haiti era vakaitikotiko volekati koya. Ni veitalanoa vata kei ira na nona iliuliu ni matabete, e votu mai kina na vakasama me ra sa na vakavulici ira na toki mai na vuli vosa vaka Sipeni, me rawa ni vukei ira ena nodra veimaliwai vinaka cake ena nodra itikotiko. Ena vei mataka kece ni siga Vakarauwai era soqoni vata kei ira na nodra gonevuli o ira na daukau-lotu. Na yalo ni duavata mai vei ira na veivalevale sai koya na ivakaraitaki e veivakauqeti vei ira na tamata mai na veimataqali ituvaki ni bula ena nodra qaravi vakatautauvata.

E Mexico, e drau vakadrau na lewenilotu era gole mai vakayawa me ra vukei ira na bula mai na rua na uneune lelevu ka tarai ira. Era lako mai vata kei na yaya ni cakacaka, misini kei na loloma vei ira na kai nodra. Ni ra mai wawa vata kece tu ena dua na neitou valenisoqoni o ira na tamata cakacaka sega ni saumi mera mai wawa vakatulewa mai vua na turaga ni koro levu ena siti o Ixhuatán e lutu sobu ena tagi ni raica na ivakaraitaki “ni loloma savasava i Karisito.”¹⁷

Na Turaga sa solia vei keda na madi-gi meda veivakasalataki ena veivula ena noda kuoramu ni matabete kei na Soqosoqo ni Veivukei, me rawa ni tou na qai vakaitavi vakalevu cake ena noda tabanalevu se tabana se na duidui drodrolagi eda lewena—e dua na vanua eda duavata kina ka vanua eda gadrevi taucoko kina.

E duidui kece na noda sala ia eda taubaletaka vata. Na noda sala e sega ni baleta na ka eda sa cakava se baleta na ka eda sa lakova oti mai, e baleta ga na vanua eda lako tiko kina kei na veika eda sa yacova ni da duavata tiko. Ni da veitalanoa vata ka dusimaki mai na Yalo Tabu, eda na rawa ni raica na vanua eda tiko kina kei na vanua e gadrevi meda tiko kina. Na Yalo Tabu e solia vei keda e dua na rai ka sega ni raica rawa na matada vakatamata, baleta na “vakatakila e ka tabu ka tu wavoliti keda,”¹⁸ na gauna eda biuta vata kina na ivakatakila oqo eda na rawa ni rai kina vakalevu.

Ni da cakacaka ena duavata, na noda inaki meda vakasaqara ka muria na Turaga kei na nona lewa; e dodonu meda veivakauqeti ena loloma eda vakila vua na Kalou kei ira na wekada;¹⁹ ka sa noda gagadre cecere duadua e dodonu meda “cakacaka vagumata,”²⁰ ka meda vakarautaka na sala ni nona lesu tale mai ni iVakabula. Na sala ga eda na rawata kina oqo sai koya na “lomavata.”

Me vaka na bebe ni monaki, meda toso vata tiko ena inaki, o keda yadua eda dui tu na noda ivakarau ni bula kei na ka eda rawa ni soli vakasama kina, cakacaka meda bulia e dua na vuravura totoka ka vaka vuana—dua na ikalawa lailai ena dua na gauna ka uasivi sara meda sala vata kei na noda iVakabula.

Na noda Turaga o Jisu Karisito e yalataka vei keda ni gauna eda tiko vata kina ena yacana o Koya ena tiko ena keda maliwa.²¹ Au vakadinadinatani bula tiko o Koya ka tucake tale o Koya ena dua na mataka totoka ni vulaitubutubu me vaka nikua. O Koya e nodra Daunilewa na lewa, “na nodra Tui na Tui, kei na nodra Turaga na Turaga.”²²

Meda duavata kei na Tamana kei na Luvena duabau ga, ena noda dusimaki mai vua na Yalo Tabu, oqo na noqu masu ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDSUDUSI

1. Raica na Eparama 3:26; 4:7, 9–12, 15, 18, 21, 24–25.
2. E dua na itukutuku me baleta na bebe ni monaki ni taura e 3 na tabatamata me rawa ni lakova na ilakolako na Vualiku kei Kenada. Ia na “tabatamata” era bulia na ilakolako ki na ceva kei Mexico era na vakaruru mai kea ena gauna ni batabata qai taura mai na matai ni lakolako ki na vualiku. (Raica na “Flight of the Butterflies” [video, 2012]; “Flight: A Few Million Little Creatures That Could,” WBUR News, Sept. 28, 2012, wbur.org.).
3. Raica na “Why Do Monarchs Form Overnight Roosts during Fall Migration?” learner.org/jnorth/tm/monarch/sl/17/text.html.
4. Raica na “What Is a Group of Butterflies Called?” amazingbutterflies.com/frequentlyaskedquestions.htm; raica talega na “kaleidoscope,” merriam-webster.com. *Kaleidoscope* e lako mai na vosa vaka Kirisi *kalos* (“totoka”) and *eidos* (“bulia”).
5. Raica na “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Me 2017, 145.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 88:19; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 88:25.
7. Raica na Mosaia 18:21.
8. 3 Nifai 10:4.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 38:27.
10. Mosaia 15:7.
11. Cakacaka 1:14; vakaikuritaki.
12. Eso na ka era cakava na Yalododonu mai Jerusalemi era digitaka e dua na iApositolou kei na vitu na turaga ka dina na nodratou cakacaka, ka tokoni ira, (raica na Cakacaka 1:26; 6:3–5); era tikovata kece ena siga ni Penitiko (raica na Cakacaka 2:1); vakadinadinatani Jisu Karisito (raica na Cakacaka 2:22–36; 3:13–26; 4:10, 33; 5:42); kacivi ira na tamata mera veivutuni ka papitaisotaki ira (raica na Cakacaka 2:38–41); tomana tikoga ena veitokani kei na veidovi ni madrai, kei na masu (raica na Cakacaka 2:42); keimami tikovata ka tautauvata kece na neimami rai (raica na Cakacaka 2:44–46; 4:34–35); gole ki na valetabu (raica na Cakacaka 2:46); kana leweni manumanu ena marau kei na lomana taucoko (raica na Cakacaka 2:46); vakalagilagi tiko na Kalou ka kune duavata vata kei ira kece na tamata (raica na Cakacaka 2:47); keimami talairawarawa ki na vakabauta (raica na Cakacaka 6:7); soli tikoga nodra masu kei na cakacaka vakalotu ni vosa (raica na Cakacaka 6:4). Eso na ka era cakava na Yalododonu mai Amerika era vunauca na kosipeli nei Karisito (raica na 3 Nifai 28:23); duri na lotu nei Karisito (raica na 4 Nifai 1:1); papitaoistaki tamata (raica na 4 Nifai 1:1); ka vakatauca na lewa vakatautauvata na tamata kece (raica na 4 Nifai 1:2); e tautauvata tu na nodra rai ena kedra maliwa (raica na 4 Nifai 1:3); tarai cake

tale na veikorokoro lelevu (raica na 4 Nifai 1:7–9); era a vakamau (raica na 4 Nifai 1:11); taubale ni oti na kena ciqomi na ivakaro mai vua na Turaga (raica na 4 Nifai 1:12); tomani na lolo kei na masu (raica na 4 Nifai 1:12); era sota vata ena vuqa na gauna mera masu ka ra rogoca na vosa ni Turaga (raica na 4 Nifai 1:12).

13. Eso na ka era cakava na Yalododonu mai Jerusalemi: era curumi tu ena Yalo Tabu (raica na Cakacaka 2:4; 4:31); era ciqoma na isolisoli ni duivosavosa kei na parofisai era vosataka na veicakacaka talei ni Kalou (raica na Cakacaka 2:4–18); e vuqa na veika veivakurabuitaki e so kei na ivakatakilakila era cakava na Apositolou (raica na Cakacaka 2:43); e yaco na cakamana veivakakurabutaki (raica na Cakacaka 3:1–10; 5:18–19; 6:8, 15); e levu era lewena na Lotu (raica na Cakacaka 2:47; 5:14). Eso na ka era cakava na Yalododonu mai Amerika: era saumaki na tamata vua na Turaga (raica na 3 Nifai 28:23; 4 Nifai 1:2); e vakakalougatataki e dua na tabatamata (raica na 3 Nifai 28:23); sa sega na veicacati kei na veileti ena kedra maliwa (raica na 4 Nifai 1:2, 13, 15, 18); era sega na vutuniau kei na dravudravua (raica na 4 Nifai 1:3); “era a sereki kece ka vakaivotavota ena isolisoli vakalomalagi” (raica na 4 Nifai 1:3); e tu na vakacegu ena vanua (raica na 4 Nifai 1:4); e yaco na veika vakurabuitaki kaukauwa (raica na 4 Nifai 1:5, 13); na Turaga sa vakalougatataki ira vakalevu sara (raica na 4 Nifai 1:7, 18); era sa kaukauwa, tubu vakatotolo, ka yaco kina me totoka ka taleitaki (raica na 4 Nifai 1:10); era vakalougatataki me vaka na levu ni yalayala a caka vei ira mai vua na Turaga (raica na 4 Nifai 1:11); sa sega na veileti ena vanua, ni sa tiko e lomadra na tamata” (4 Nifai 1:15); sa sega na vuvu, se na veiqati, se na tiko yavavala, se na veibutakoci, se na lasu, se na laba, se na gagano ca; sa dina sara ni sa sega beka ni dua na matatamata mamarau cake ena kedra maliwa na tamata kecega sa bulia na liga ni Kalou; sa sega na vuvu, se na veiqati, se na tiko yavavala, se na veibutakoci, se na lasu, se na laba, se na gagano ca; sa dina sara ni sa sega beka ni dua na matatamata mamarau cake ena kedra maliwa na tamata kecega sa bulia na liga ni Kalou” (4 Nifai 1:16); sa sega na daubutako, se na daulaba, ka sega na Leimanaiti se dua na mataqali-aiti; ia era sa duavata ga, era sa luvei Karisito ka sa nodra na matanitu ni Kalou” (4 Nifai 1:17); a vakakalougatataki ira na Turaga ena veika era cakava (raica na 4 Nifai 1:18).
14. Jean B. Bingham, “Me Sinai Na Nomudou Marau,” *Liaona*, Nove. 2017, 85.
15. Raica na 4 Nifai 1:15.
16. Jeffrey R. Holland, “Mata ki na Lotu,” *Liaona*, Nove. 2016, 62.
17. Moronai 7:47.
18. Neil L. Andersen, ena “Auxiliary Panels Use New Training Library,” *Liaona*, Epe. 2011, 76.
19. Raica na Maciu 22:37–40.
20. Jekope 5:61.
21. Raica na Maciu 18:20.
22. 1 Timoci 6:15.

Mai vei Elder Massimo de Feo
Ena Vitusagavulu

Na Loloma Savasava: Sa Kedra iVakatakilakila Dina na Tisaipeli Dina i Jisu Karisito.

Na kosipeli i Jisu Karisito e kena itakele na nodrau loloma na Tamana kei na iVakabula kei na noda loloma vei Rau vakakina vei keda vakataki keda.

Eda lomani Peresitedi Monson ka nanumi koya, ka lomani Peresitedi Russell M. Nelson ka tokoni koya. E dua na tikina digitaki nei Peresitedi Nelson e yaloqu.

Niu se qai dua na tama ni gone lailai, a lesu mai vale ena vuli na luvei keirau tagane lailai, se qai yabaki lima, ka tarogi tinana, “Na mataqali cakacaka vakacava dau cakava o Ta?” Qai vakamacalataka ni ra sa tekivu veitalanoataka nona lewe ni kalasi na nodra cakacaka na tamadra. E dua e kaya ni o tamana na iliuliu ni ovisa ena tauni levu oya, ka dua e tukuna mai ena marau ni o tamana na iliuliu ni dua na kabani levu.

Ni tarogi baleti tamana, a kaya ga o luvequ, “O tamaqu e cakacaka ena dua na valenivolavola ena dua na kompiuta.” Oti, ni raica ni sega ni uqeti ira vakalevu nona itokani lalai vovou nona isaunitaro, a vakuria, “O dua tale na ka, na tamaqu na iliuliu ni vuravura kei lomalagi.”

Au nanuma oya na itinitini ni veitalanoa oya.

Au tukuna vei watiq, “Sa kena gauna me vakavulici vua eso tale na

ka matailalai ni ituvatuva ni veivakabulai kei ocei dina e nona na lewa.”

Ia ni keirau vakavulica vei ira na luvei keirau na ituvatuva ni veivakabulai, e tubu nodra lomana na Tamada Vakalomalagi kei na iVakabula ni ra vulica ni sa ituvatuva ni loloma. Na kosipeli i Jisu Karisito e kena itakele na nodrau loloma na Tamana kei na iVakabula kei na noda loloma vei Rau vakakina vei keda vakataki keda.

E kaya o Jeffrey R. Holland: “Na imatai ni *vunaulevu* duadua ni veigauna tawamudu o ya meda lomana na Kalou ena yaloda, igu, nanuma, kei na kaukauwa kecega—oqori na imatai ni vunau levu duadua. Ia na imatai ni *dina* cecere ni veigauna tawamudu o ya ni Kalou e lomani *keda* ena Lomana, igu, vakasama, kei na kaukauwa taucoko. Na loloma oya sai yavuvatu ni veigauna tawamudu, ka dodonu me yavuvatu ni noda bula ena veisiga.”¹

Ni yavuvatu ni noda bula e veisiga, na loloma savasava e gadrevi vei ira kece na tisaipeli dina i Jisu Karisito.

E vakavuvulitaka na parofita o Momani, “Oi kemudou na wekaqu lomani, mo dou masuta na Tamada ena yalomudou taucoko me vakasinaiti kemudou ena loloma oqo ia na loloma sa solia vei ira era sa muria na Luvena o Jisu Karisito.”²

Na loloma sa kedra ivakatakilakila dina na tisaipeli dina i Jisu Karisito.

O ira na tisaipeli dina era dau taleitaka na vei qaravi. Era kila ni vei qaravi e dua na ivakaraitaki ni loloma dina ka dua na veiyalayalati era a cakava ena papitaiso.³ Se cava ga nodra veikacivi ena Lotu se nodra itavi ena itikitiko, era vakila na gagadre levu me ra lomana ka qarava na Turaga vakakina vei ira vakataki ira.

O ira na tisaipeli dina era dau taleitaka me ra veivosoti. Era kila ni nona Veisorovaki na iVakabula e ubia na noda dui ivalavala ca kei na cala yadua. Era kila ni kena isau a sauma o Koya e “sa baleta na ka taucoko.” Sa ubia taucoko na ivakacavacava vakayalo, na icurucuru, na isau ni cakacaka, kei na isau ni vei qaravi ka semati ki na ivalavala ca, na cala, kei na caka cala. Na tisaipeli dina e totolo ni veivosoti ka totolo ni kerea na veivosoti.

Kemuni na taci qu kei na ganequ, kevaka e dredre tiko nomu kunea na kaukauwa mo veivosoti, kakua ni vakasamataka na veika era cakava vei iko na tani, ia vakasamataka ga na ka sa cakava vei iko na Turaga, o na kunea na vakacegu ena veivakalougatataki veivueti ni Nona Veisorovaki.

Na tisaipeli dina e dau taleitaka me soli ira vua na Turaga ni tu e lomadra na vakacegu. Era yalomalumulumu ka talairawarawa baleta ni ra lomani Koya. E tu vei ira na vakabauta me ra ciqoma taucoko na Lomana, sega walega ena ka e cakava o Koya ia vakakina ena

kena icakacaka kei na kena gauna. Era kila na tisaipeli dina ni veivakalougatataki dina e sega ni dau ka era vinakata, ia na ka e vinakata na Turaga ena vukudra.

O ira na tisaipeli dina era lomana vakalevu cake na Turaga mai na vuravura, era tudei tu ka sega ni yavalati rawa ena nodra vakabauta. Era kaukauwa tu ka dei ena vuravura veiveisau ka veilecayaki. O ira na tisaipeli dina era taleitaka me ra rogoca na domo ni Yalo kei ira na parofita ka sega ni veilecayaki ena domo vakavuravura. O ira na tisaipeli dina era taleitaka me ra “tu ena veiyasana tabu”⁴ ka taleitaka me tabu na vanua era tu kina. Ena veivanua kece ga era lako kina, era kauta mai na loloma ni Turaga kei na vakacegu ki yalodra eso tale. O ira na tisaipeli dina era taleitaka me ra muria na ivakaro ni Turaga, ka ra muria baleta ni ra lomana na Turaga. Ni ra lomana ka rokova nodra veiyalayalati, sa vakavoui na yalodra ka veisau sara ga na nodra bula.

Na loloma savasava sa kedra ivakatakilakila dina na tisaipeli dina i Jisu Karisito.

Au vulica na loloma savasava mai vei tinaqu. E sega ni lewe ni Lotu o koya.

Ena dua na siga ena vuqa na yabaki sa oti, au a sikovi tinaqu, ka tauvi kenisa tiko. Au kila ni na mate ga, ia au leqataka ni kune rarawa tiko. Au sega ni tukuna e dua na ka, ia ni kilai au vinaka tu o koya, e kaya mai, “au raica ni o lomaleqa tiko.”

Au kurabui, ni kerei au mai ena domo malumalumu, “E rawa beka ni o vakavulici au ena ivakarau ni masu? Au vinakata meu masulaki iko. Au kila ni dau tekivu ena noda cavuta ‘Tamai keimami mai Lomalagi,’ ia ni oti oya na cava tale e dodonu meu kaya?”

Niu tekiduru e yasa ni nona idavodavo ka masulaki au okoya, au vakila e dua na loloma se bera vakadua ni bau vakilai. Na loloma rawarawa, dina, ka savasava. E dina ni sega ni kila na ituvatuva ni veivakabulai, e tu e yalona nona ituvatuva ni loloma, na ituvatuva ni loloma ni dua na tina baleta na luvena tagane. A mosi tu, ka dredre mada ga ni kunea na kaukauwa me masu. E voleka niu sega ni rogoca nona masu, ia au vakila vakaidina na nona loloma.

Au nanuma niu a vakasamataka, “E rawa vakacava vua e dua e sotava tu na mosi levu vakaoya me masulaka e dua tale? Sai koya e vakaleqai tu.”

Qai yaco mai vakamatata ki na noqu vakasama na kena isau: loloma savasava. Na levu ni nona lomani au sa guilecavi koya kina. Ena loma ni nona gauna dredre duadua, a lomani au vakalevu cake mai vei koya.

Ia oqo, kemuni na taci qu kei na ganequ, sega beka ni o koya oqo na ka a cakava na Turaga? Io, ena itovo ni rai tawamudu ka rabailevu. Ia, ena loma ni Nona mosi levu duadua, ena were ena bogi oya, sai Koya a gadreva na veivuke, ni vakararawataki tu ena dua na ivakarau eda na sega ni vakasamataka se kila. Ia na kena itinitini, a guilecavi Koya ka masulaki keda me yacova ni sa sauma na kena isau taucoko. A rawata beka vakacava o Koya? Baleta na Nona loloma savasava vei Tamana, ka a talai Koya mai, vakakina vei keda. E lomana na Tamana kei keda vakalevu cake mai vei Koya.

A sauma o Koya na isau ni dua na ka a sega ni cakava. A sauma o Koya na ivalavala ca a sega ni cakava. Na cava na vuna? Loloma savasava. Ni sa colata na kena isau taucoko, sa tuvakarau o Koya me solia vei keda na veivakalougatataki ni veika sa sauma, kevaka eda na veivutuni. Na cava na vuna e solia kina o Koya na ka oqo? Ena veigauna kece, loloma savasava.

Na loloma savasava sa kedra iva-katakilakila dina na tisaipeli dina i Jisu Karisito.

E kaya o Peresitedi Thomas S. Monson: “Me da tekivu oqo, nikua sara ga, me da dau vakaraitaka na loloma vei ira kece na luve ni Kalou, se ra lewe ni noda matavuvale, noda itokani, noda veikilai, se o ira eda sega sara ga ni veikilai. Ni da duri cake ena veimataka yadua, me da lewa me da sotava ena loloma kei na yalovinaka na veika kecega ena yaco mai vei keda.”⁵

Kemuni na taciqu kei na ganequ, na kosipeli i Jisu Karisito e kosipeli ni loloma. Na ivunau cecere duadua e baleta na loloma. Vei au, e baleta kece na loloma. Na loloma nei Tamana, ka sorovaka na Luvena ena vukuda. Na loloma ni iVakabula, ka sorovaka na ka taucoko ena vukuda. Na loloma ni dua na tina se dua na tama ka na solia na ka kecega ena vukudra na luvena. Na nodra loloma o ira era veiqaravi galugalu ka ra sega ni kilai vua e vuqa vei keda ia e kilai ira vinaka na Tura-ga. Na nodra loloma o ira era vosota na ka kecega ena gauna kecega. Na nodra loloma o ira era solia e levu cake mai na ka era ciqoma.

Au lomana na Tamada Vakaloma-lagi. Au lomana na noqu iVakabula. Au lomana na kosipeli. Au lomana na Lotu. Au lomana na noqu matavuvale. Au lomana na bula vakasakiti oqo. Vei au, e baleta kece na loloma.

Me siga ni vakavou vakayalo vei keda kece na siga ivakananumi oqo ni nona Tucaketale na iVakabula. Me itekivu ni dua na bula vakasinaiti ena loloma na siga oqo, “na yavuvatu ni noda bula e veisiga.”

Me vakasinaiti na yaloda ena loloma savasava i Karisito, na ivakata-kilakila dina ni tisaipeli dina kece sara i Jisu Karisito. Oqo na noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Jeffrey R. Holland, “Ena Cakacaka Mana na Turaga Vei Kemuni ena Mataka,” *Liaona*, Me 2016, 127.
2. Moronai 7:48.
3. Raica na Mosaia 18:10.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 45:32.
5. Thomas S. Monson, “Loloma—na uto ni Kosipeli,” *Liaona*, Me 2014, 94.

Mai vei Elder Claudio D. Zivic
Ena Vitusagavulu

Ko Koya sa Vosota me yacova na iVakataotioti, Ena Vakabulai.

Me da yalodina ki na ka eda sa vakabauta ka kila.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, au vakavinavinakataka vakalevu na madigi me’u cavuta vei kemuni eso na ka au vakila.

Ena vica na yabaki sa oti, keirau a tiko kei na watiqu ena soqo ni kena tekivutaki na vakaraitaki iyaya veicuru-maki nodra na gone ena Valeniyayama-kawa ni iTukutuku Makawa ni Lotu e Salt Lake City. Ni mai cava na soqoni, ea lako

mai vei keirau o Peresitedi Thomas S. Monson, ka ni keitou lululu ga, a kaya o koya, “mo vosota tiko, ka o na qai qaq” —edua na ivakavuvuli bibi ka dua na dina, eda rawa ni vakadonuya kece.

O Jisu Karisito ea yalataka vei keda ni “ko koya ena vosota me yacova na ivakataotioti, ena vakabulai ko koya.”¹

Meda vosota e kena ibalebale “meda tudei tikoga ena veidinadinati

meda dina ki na vei ivakaro ni Kalou veitalia na veitemaki, veisaqasaqa, se veivakacacani.”²

O ira sara mada ga era sa sotava oti na veivakaukauwataki vakayalo ka veiqaravi ena yalodina e rawa ni lako sese se lutu tani mai na lotu ena dua na siga kevaka era sega ni vosota me yacova na ivakataotioti. Meda dau maroroya ka cavuta vakabibi e veigauna ki lomada kei na yaloda na malanivosa “Na ka oqo ena sega ni yaco vei au.”

Ni a veivakatavulici o Jisu Karisito e Kapenaumi, “era sa suka tani kina e le vuqa vei ira na nona tisaipeli, a ra sa sega tale ni lako vata kaya.

“Sa qai kaya ko Jisu vei ira na lewe tinikarua, Dou sa via lako tani talega koi kemudou?”³

Au vakabauta edaidai, o Jisu Karisito e tarogi keda kece eda sa caka veiyalayalati tabu kei Koya, “Dou sa via lako tani talega koi kemudou?”

Sa noqu masu ni o keda kece, eda vakasama vakatitobu baleta na veika e vakarautaka vei keda na vuravura tawamudu, eda na rawa ni sauma me vakatiki Saimoni Pita: “Kemuni na Turaga, keitou na lako vei cei? sa tu ga vei kemuni na vosa ni bula tawamudu.”⁴

Me da yalodina ki na ka eda sa vakabauta ka kila. Kevaka eda sega tiko ni bula me vaka na noda kila, ia meda veisau. O ira na daucakacala ka ra cakava tikoga na nodra ivalavala ca, ka sega ni veivutuni, era na dromu vakatitobu ka titobu cake e loma ni dukadukali, yacova ni tauri ira o Setani me nona, ka vakaleqa vakalevu sara nodra madi-gi me veivutuni, me ra vosoti, ka me ra vakalougatataki ena veivakalougatataki kece ni vuravura tawamudu.

Au sa rogoca e vuqa na nodra vakatautaukeni ira o ira era sa sega ni vakaitavi vagumatua ena Lotu ka ra sa lecava na raivotu dodonu ni inaki ni noda ilakolako ena vuravura oqo. Au vakamasuti ira mera digova tale ka lesu mai, baleta au vakabauta ni sega ni dua ena rawa ni vakaiulubale ena mata ni noda Turaga, o Jisu Karisito.

Ena noda a papitaiso, eda a veiyalayalati—sega kei na dua ga na tamata ia kei na iVakabula, ka da vakadonuya “me [da] taura na yacai

Jisu Karisito, ka sa tiko na inaki dei ni ra na qaravi koya me yacova na ivakataotioti.”⁵

Na noda dau tiko ena veisoqoni ni sakaramede e dua na sala bibi eda rawa ni dikeva kina na noda inaki dei meda qaravi Koya, noda vaqacacotaki vakayalo, kei na tubu cake ni noda vakabauti Jisu Karisito.

Sa usutu ni kena rokovi na Siga ni Vakacecegu oya na kena votai na sakaramede. Na Turaga ea vakamacalataka na cakacaka vakalotu oqo vei iratou Nona iApositolo ni se bera ni mateo Koya. Ea vakayacora talega o Koya vakakina ena vanua levu o Amerika. E tukuna o Koya vei keda ni kevaka eda vakaitavi ena cakacaka vakalotu oqo, e sa ivakadinadina ki vei Tamada ni da na dau nanumi Koya e veigauna, ka yalataka o Koya, vakakina, ni na tiko kei keda na Yalona.⁶

Ena ivakavuvuli i Alama Lilai vua na luvena o Sipiloni, eda kunea kina na vei ivakasala kei na ivakaro momona ka na vukei keda me yalodina tikoga ki na noda veiyalayalati:

“Mo qarauna mo kakua ni vakalevulevui iko mo viavialevu kina; io, mo raica mo kakua ni boletaka na nomu yalomatua se sakitaka na nomu igu.

“Mo yalodoudou; ia mo kakua ni veivakararawataki; mo tarova tale ga na nomu gagano kecega, ia mo sinai sara ena loloma; ia mo qarauna mo kakua ni dau vakawelewele.”⁷

Ena vica na yabaki sa oti, ni’u a gade voli, au a via vakatasosoko ena bavelo me qai imatai ni gauna. Au redetaka edua na bavelo, ka ena levu ni mamakutu, au tavoca yani ki waitui.

Ni oti e vica na miniti, ea vakatobuicuta na bavelo edua na ua. Ena dua na tamani sasaga levu, ni’u taura tiko na ivoce ena dua na ligaqu kei na bavelo ena dua tale, sa qai rawa ni’u tu vinaka tale.

Au tovolea tale me vocetaka na noqu bavelo, ia ni oti ga e vica na miniti, ea tavuki tale na bavelo. Au a tovolea tikoga ia, sa tawayaga ga, yacova ni qai tukuna vei au edua na kenadau ena vocetaki bavelo ni rairai cicila tiko beka na dagona ka sa sinai kina na bavelo ena wai, ka vakavuna me veisuayaki ka dredre na vakatulewataka Au a yarataka na bavelo ki na matasawa ka luvata na kena isogo, ka mani dina sara, e levu sara na wai ea lako mai tuba.

Au nanuma ni so na gauna eda lako curuma na bula kei na ivalavala ca ka, vaka na cicila ena noqu bavelo, e vakataotaka na noda toso ki liu vakayalo.

Kevaka eda ivalavala ca tikoga, eda guilecava na veiyalayalati eda a vakayacora kei na Turaga, dina ga ni da tatavukivuki tikoga baleta na suaigelegele e vakavuna na ivalavala ca oqori ena noda bula.

Me vaka na cicila ena noqu bavelo, na cicila eso ena noda bula e gadrevi me vakavinakataki. Eso na ivalavala

ca ena vinakati vakalevu cake kina na sasaga mai na so tale me veivutunitaki.

Okoya gona e dodonu meda tarogi keda vakatakikeda: Eda sa tu evei ena-noda ivakarau ni bulani da rai tiko Vua na iVakabula kei na Nona cakacaka? Eda tu beka ena ituvaki i Pita ena nona a cakitaki Jisu Karisito? Se da sa toso yani ki na vanua ka sa lai tu kina vei keda na itovo ni rai kei na inaki dei ka a tu vua ni oti na “ilesilesi cecere” ka a ciqoma okoya mai Vua na iVakabula?⁸

Meda sasaga ka vakamura na ivakaro kece ka malele vakavoleka ki na kena e dredre duadua vei keda meda maroroya. Na Turaga ena tu e yasada, ka vukeyi keda ena veigauna ni gagadre kei na malumalumu, ka kevaka eda vakaraitaka na gagadre vakaidina ka cakacakataka, ena cakava o Koya “me vu ni nodra kaukauwa na veika malumalumu.”⁹

Na talairawarawa ena solia vei keda na kaukauwa meda vorata na ivalavala ca. E dodonu meda kila talega ni vakatovelei ni noda vakabauta e vinakati kina meda talairawarawa, ka vakavuqa ena noda lecava na kena icavacava.

Au vakatura edua na iwalewale ka na vukeyi keda me da vosota ki na ivakataotioti:

1. E veisiga, masu ka wilika na ivolanikalou.
2. E veimacawa, vakayagataka na sakaramede ena yalo sa raramusumsu kei na yalobibivoro.
3. Sauma na noda ikatini kei na noda isolisoli ni lolo ni veivula.
4. Ena vei yarua na yabaki—e veiyabaki vei ira na itabagone—vakavouiya noda ivolatara ni valetabu.
5. Ena noda bula taucoko, veiqaravi ena cakacaka ni Turaga.

Me vakadeitaka na lomada na vei dina cecere ni kosipeli, ka meda maroroya noda bula me galala mai na veicicila ka rawa ni itatao ni noda ilakolako taqomaki ena loma ni waitui ni bula oqo.

Na rawaka ena sala ni Turaga edua na kena isau, ka sala duadua ga e rawati kina oya me saumi na isau oya.

Au vakavinavinaka ni noda iVakabula ea vosota ki na ivakataotioti, ka vakacavara Nona veisorovaki cecere.

Ea vakararawataki o Koya ena vuku ni noda ivalavala ca, mosi, yalorarawa, yaluma, malumalumu, kei na rere, ka sa kila kina o Koya me vukeyi keda

vakacava, me uqeti keda vakacava, me vakacegui keda vakacava, ka me vakaukauwataki keda vakacava me rawa ni da vosota ka rawata na isala ka sa vakarautaki vei ira era sega ni vakadrukai.

Na bula e duidui vei keda yadudua. E tu kece na noda gauna ni vakatovelei, na gauna ni mamarau, na gauna ni vakatulewa, na gauna ni lako curumi na vei itatao, kei na gauna ni vakayagataki vinaka ni vei madigi.

Se vakacava na noda ituvaki yadua, au vakadinata ni Tamada Vakalomalagi e kaya tikoga, “Au lomani iko. Au tokoni iko. Au sa tiko vaka kei iko. Kakua ni guce. Veivutuni ka vosota ena sala ka’u sa vakaraitaka vei iko. Ka’u yalataka vei iko ni da na veiraici tale ena noda vale vakasilesitili.” Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 24:13.
2. iDusidusi ki na iVolanikalou, “Endure,” scriptures.lds.org.
3. Joni 6:66–67.
4. Joni 6:68.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 20:37.
6. Raica na 3 Nifai 18:7.
7. Alama 38:11–12.
8. Raica na Marika 16:15.
9. Ica 12:27.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring

iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Me Tiko kei Kemuni na Yalona

Au masulaka ena lomaqu taucoko ni ko ni na rogoca na domo ni Yalotabu, ka sa talai yani vei kemuni ena yalo ni loloma.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au vakavinavinakataka na madigi meu vosa vei kemuni nikua ena Siga ni Vakacegegu ni Turaga, ena koniferedi raraba ni Nona Lotu, ena draki ni Siganimate oqo. Au vakavinavinakataka na Tamada Vakalomalagi ena vuku ni isolisoli ni Luvena, ka a lako mai ena yalorawarawa ki vuravura me mai noda Dauniveivueti. Auvakavinavinaka niu kila ni mai sorovaka o Koya noda ivalavala ca ka duri mai ena Tucaketale. Ena veisiga kece au kalougata

niu kila, ni baleta Nona Veisorovaki, au na rawa ni tucaketale ena dua na siga ka bula tawamudu kei na dua na matavuvale lomani.

Au kila oya mai na *sala duadua* e rawa kina vua e dua vei keda me kila. Na Yalo Tabu e sa tukuna mai ki na noqu vakanananu kei na lomaqu ni ra dina—e sega ni vakadua ga ia e vakawasoma. Au sa dau gadreva na drodro ni veivakacegui oya. Eda lako curuma taucoko na rarawa ka gadreva kina na veivakadeitaki ni Yalo. Au vakila oqo niu duri tu kei tamaqu ena dua na siga e valenibula. Keirau wadrava ni ceruma e vica na icegu leleka ko tinaqu—ka mai oti yani. Ni keirau raica tiko na matana, e dredre tiko ni sa biuti koya na mosi. Ni oti e vica na miniti ni gauna vagagalu, e a qai vosa taumada mai ko tamaqu. E a kaya o koya, “Sa lesu i vale e dua na goneyalewa lailai.”

A kaya vakamalua. E vaka e vakacegu tu ga o koya. E tukuna tiko o koya e dua na ka e kila tu ni dina. E qai tekivu kumuna galugalu o koya na iyaya maroi nei Tinaqu. E lako yani ko koya ki na loma ni valenibula ka vakavinavinakataki ira yadudua na nasi kei na vuniwai ka ra veiqravi vua ena vica na siga.

A tu vei tamaqu na veitokani ni Yalo Tabu ena gauna oya me vakila, me kila, ka cakava na ka e a cakava ena siga oya. Sa ciqoma o koya kei ira tale e so na yalayala oqo: “ka me tiko ga kei ira na nona Yalo Tabu” (D&C 20:79).

Sa noqu vakanuinui nikua meu vakalevutaka na nomuni gagadre kei na igu mo ni taura na Yalo Tabu. Nanuma, ni sai Koya na ikatolu ni Lewetolu Vakalou. Na Tamana kei na Luvena e rau taukena na yago sa vakaturi oti mai na mate. Na Yalo Tabu e tu ena ituvaki ni yalo. (Raica na V&V 130:22.) Sa nomu digi-digi se mo na ciqomi Koya ka kidavaka ki lomamu kei na nomu vakasama.

Na ituvaki sa rawa kina meda ciqoma na veivakalougatataki cecere oya sa vakamatatataki ena vosa ka dau cavuti vakamacawa ka sega beka ni dau sobu sara ki lomada kei na noda vakasama. Me na talai mai na Yalo ki vei keda e dodonu meda “dau nanuma” na iVakabula ka “ka muria na nona ivakaro” (V&V 20:77).

Ena gauna oqo ni yabaki e vukei keda meda nanuma kina na isoro ni iVakabula kei na Nona cabe mai na ibulubulu ena yago ni tucaketale. E levu vei keda e raica rawa e nodra vakananunu na ialoyalo oya. Au a duri ena dua na gauna kei na watiqo ena taudaku ni dua na ibulubulu mai Jerusalemi. E levu era vakabauta ni ibulubulu oya e a cabe mai kina na iVakabula ka a lauvako me tucaketale ka Kalou bula.

Na dauveivakasasarataki vakarokoroko e a dusi e ligana ena siga oya ka kaya mai vei keimami, “Lako mai ka raica na ibulubulu sa lala tu.”

Keimami cuva ka curu yani Keimami raica e dua na idabedabe vatu e lalaga. Ia ena noqu vakanananu e lako mai kina e dua na ialoyalo, e dina sara ga me vaka kau raica ena siga oya. Oya na ialoyalo kei Meri, ka ra biuta tu mai na iApositolu ena ibulubulu. Sa ikoya oyana ka e laiva vei au na Yalotabu meu raica ka rogoca tale mada ga ena noqu vakasama, ka matata me vaka niu tiko e kea:

“Ia sa tu ko Meri mai na ibulubulu e tautuba, ka tagi, ia ni sa tagi tiko, sa cuva sobu, ka rai ki loma ni bulubulu,

“A sa raica e le rua na agilosu ena isulu vulavula, a rau sa tiko, e dua ki

uluna, ka dua ki yavana, ena tikina ka koto kina na yagoi Jisu.

“A rau sa kaya vua, Yalewa, ko sa tagi ena vuku ni cava? Sa kaya vei rau ko koya, Ena vuku ni ra sa kauta tani na noqu Turaga, ia ka’u sa sega ni kila na tikina era sa vakotori koya kina.

“Ni sa qai vosa vakaoqo sa vuki vakadaku, ka raici Jisu ni sa tu, ia sa sega ni kila ni sai Jisu.

“Sa kaya vua ko Jisu, Yalewa, ko sa tagi ena vuku ni cava? ko cei ko sa vakasaqara? Sa nanuma ko koya ni sai vakatawa ni were, a sa kaya vua, Kevaka ko sa kauti koya tani, tukuna saka vei au na tikina ko sa vakotori koya kina, kau na qai laki kauti koya tani.

“Sa kaya vua ko Jisu, I Meri. Sa vuki ko koya, ka kaya vua, Raponai; a kena ibalebale, iVakavuvuli.

“Sa kaya vua ko Jisu, Kakua ni tarai au; niu sa bera ni lako cake vei Tamaqu: ia mo lako vei ira na wekaqu, ka kaya vei ira, Au sa lako cake vei koya sa Tamaqu, ka Tamamudou; vei koya sa noqu Kalou, ka nomudou Kalou” (Joni 20:11–17).

Au sa masu me vakatarai vei au meu vakila eso na ka e a vakila ko Meri mai

na ibulubulu kei na ka erau vakila na tisaipeli ena sala ki Emeo ni rau lako kaya tiko na iVakabula tucaketale, ka nanuma ni dua na vulagi ki Jerusalemi:

“A rau sa cikeva matua, ka kaya, Ni tikoga vei keirau, ni sa qai yakavi, a sa kala na siga. A sa curu ko koya me tiko vata kei rau.

“Ia ni ratou sa tiko sobu me ratou kana, sa taura na madrai ko koya, ka lotutaka, ka dovia, ka solia vei rau.

A sa qai lau na matadrau, a rau sa kilai koya; a sa takali ko koya mai na matadrau.

“A rau sa veikayaka vakai rau, Sa sega li ni katakata sara na yalodaru, ni datou sa veivosaki kaya e na gaunisala, ni sa vakamacalataka talega vei kedaru na iVola Tabu ko koya?” (Luke 24:29–32).

Eso na vosa oya e tokaruataki ena dua na soqoni ni sakaramede au a tiko kina ena sivia na 70 na yabaki sa oti. Ena veisiga oya, edau vakayacori na soqoni ni sakaramede ena yakavi. A sa butobuto tu e tautuba. Era lagata na ivavakoso na veivosaki kilai oya. Au sa dau rogoca oti enavuqa na gauna. Ia na noqu vakananau deivaki e baleta e dua na vakila edua na bogi

vakatabakidua. E dreti au voleka ki na iVakabula. E rairai keu cavuqaqataka na veivosaki ena rawa ni lesu tale mai vei keda:

*Mo ni mai; tikoga kei au
Ni sa karobo mai
Na siga sivi yani tu
Ka sa qai bogi mai
Mo ni taukena ka lewa
Na bula sa rawai*

*Mo ni mai; tikoga kei au
Tuberi au tu ga
Yaloqu vuabale mai
Niu sa rogoca ga
Domomuni au sa kila
Gole vei kemuni.*

*Turaga mo ni tauri au;
Meu nomuni oqo.
Turaga mo ni tauri au;
Meu nomuni oqo.¹*

E ka talei cake mai na vakananumi ni ka e yaco oya na vakananumi ni tarai ni lomada mai na Yalo Tabu kei na Nona vakadeitaka tikoga na dina. E talei cake mai na raica mai matada,

se nanumi ni vosa e cavuti ka wiliki, na nanumi lesu ni vakila ka tomana na domo malumu ni Yalotabu. E vakavu-dua, na noqu dau vakila me vakai rau na lako tu ena gaunisala ki Emeo—me vaka na katakata malumu e loma. E vakalevu, e dau vakila ni veivakadeitaki mamada ka vadigagalu.

E tu vei keda na yalayala uasivi ni veitokani ni Yalo Tabu ka tu talega na idusidusi dina ni kena rawati na isoli-soli oya. Na veivosa ogo ena cavuta na italai vakadonui ni Turaga ni tabaka na ligana ki uluda: “Ciqoma na Yalo Tabu.” Ena tiki ni gauna koya, sa vakadeitaki kina vei iko kei au ni na talai mai Ko Koya. Ia sa noda itavi me digitaka me dolava na lomada ka ciqoma na veiqaravi ni Yalotabu, ena bula taucoko.

E veidusimaki na ka e sotava na Parofita ko Josefa Simici. E a tekivu ka tomana nona veiqaravi ena vakatulewa ni nona vuku vakai koya e takiveiyaga me kila kina na ka me cakava E a digia me yalomalumalumu e mata ni Kalou.

E tarava, e vakatulewa o Josefa me taroga na Kalou. E masu ena vakabauta o koya me sauma mai na Kalou. Na kena isau e yaco mai ni se cauravou gone sara. Na vei itukutuku oya e yaco mai ni gadreva me kila o koya na cava e vinakata na Kalou ena kena tauyavu na Nona Lotu. Na Yalo Tabu e veivakacegui ka tuberi koya e nona bula taucoko.

A talairawarawa ki na veivakauqeti dina ga ni dredre. Me ivakaraitaki, e ciqoma na ivakaro me talai iratou na Le Tinikarua ki Igiladi ena gauna e gadrevi iratou vakalevu duadua kina. E a talai iratou yani.

E a ciqoma na veivakadodonutaki kei na veivakacegui mai na Yalotabu ena gauna e a vesu kina ka ra vakatogani vakaca na Yalododonu. Ia e a talairawarawa ena nona gole sobu ena sala ki Carthage dina ga ni kila ni rawa ni vakaleqai.

Na Parofita o Josefa Simici e ivakaraitaki vei keda ena kena ciqoma tikoga na idusidusi kei na vakacegu mai na Yalo Tabu.

Na imatai ni digidigi e cakava me yalomalumalumu e mata ni Kalou.

Na ikarua sa ikoya me masu ena vakabauta vua na Turaga o Jisu Karisito.

Na ikatolu me talairawarawa ena ka kece. Na talairawarawa e rawa ni kena ibalebale na toso totolo. E rawa ni vakavakarau. Se e rawa ni vakaibalebale ki na wawa ena vosota me so tale na veivakauqeti.

Ka kena ikava me masu me kila na nodra gagadre kei na lomadra na tani ka mera vukei vakacava vua na Turaga. E a masu o Josefa ena vukudra na Yalododonu kune rarawa ni a tiko e valeniveivesu. Sa mai noqu na madigi meu saravi ira na parofita ni Kalou ni ra masu, kere veivakauqeti, ciqo idusidusi, ka cakacaka kina.

Au sa dau raica vakawasoma ni nodra masu e dau baleti ira na tamata ka ra lomana ka qarava. Na nodra kauwai baleti ira na tani e rairai dau dolava na lomadra mera ciqoma na veivakauqeti. E rawa ni dina oya vei kemuni.

Na veivakauqeti ena vukei keda meda qaravi ira na tani ena vuku ni Turaga. Ko ni sa raica oya ena ka ko ni sotava, me vakai au. Na noqu bisopi e a tukuna vei au ena dua na gauna—ni a sotava na watiq e dua na dredre levu ni nona bula—“Ena veigauna au rogoca kina ni dua e gadreva na veivuke ena tabanalevu, niu dau yaco yani me veivuke, au kunea ni sa liu ki kea na watimu. E dau cakava vakacava oya?”

E vakataki ira o koya na dauveiqaravi lelevu ni matanitu ni Turaga. E vaka ni rua na ka era dau cakava. O ira na dauveiqaravi lelevu era rawata na Yalo Tabu me itokani voleka ni gauna tauco-ko. Ka ra sa rawata na isolisoli ni loloma cecere, sai koya na loloma savasava i

Karisito. E sa tubu e lomadra na isoli-soli oya ni ra vakayagataka ni veiqaravi tiko ena vuku ni Turaga.

Na sala era cakacaka vata kina na masu, na veivakauqeti, kei na lomana na Turaga ena noda veiqaravi e tukuni vinaka ena veivosa ogo:

“A ka kecega dou na kerea ena yacagu, au na kitaka.

“Kevaka dou sa lomani au, dou talairawarawa ki na noqu ivunau.

“Ia kau na masuti Tamaqu, ena qai solia vei kemudou e dua tale na Dau-veivakacegui, me tiko ga kei kemudou ka sega ni mudu;

“A Yalo Tabu sa vu ni ka dina; ko koya era sa sega ni vakabauta rawa na kai vuravura, ni ra sa sega ni raici koya se kilai koya: ia sai kemudou ga sa kilai koya: ni sa tiko vata kei kemudou ko koya ka na curumi kemudou.

“Au na sega ni laivi kemudou mo dou luveniyali: au na lako mai vei kemudou.

“Malua mada vakalailai, era na qai sega ni raici au tale na kai vuravura; ia dou sa raici au: niu sa bula, dou na bula talega.

“Ena siga koya dou na kila niu sa dua vata kei Tamaqu, ka dou sa dua vata kei au, kau sa dua vata kei kemudou.

“Ko koya sa nanuma na noqu vunau ka talairawarawa kina, sai koya ogo sa lomani au; ia ko koya sa lomani au ena lomani koya ko Tamaqu, ia kau na lomani koya, ka vakatakilai au vua” (Joni 14:14–21).

Au solia noqu ivakadinadina maroroi ni na Tamada ena tiki ni gauna ogo e kilai iko, nomu vakila, kei na nodra

gagadre vakayalo ka vakayago o ira ka tu wavokiti iko. Au soli ivakadinadina ni ko Tamada kei na Luvena erau sa tala tiko mai na Yalo Tabu vei ira kece ka tu vei ira na isolisoli oya, kerea na veivakalougatataki oya, ka qara mo kilikili kaya. E sega na Tamada, ka sega na Luvena, ka sega na Yalo Tabu me usuraki Ratou mai ki na noda bula. Eda galala me da digia. E kaya na Turaga vei keda kece:

“Raica, kau sa tu e mata ni katu-ba, ka tukituki: kevaka sa rogoca na domoqu e dua na tamata, ka dolava na katuba, au na curu vua, ka vakayakavi vata kaya ka vakayakavi vata talega kei au ko koya.

“Au na solia vua sa gumatua sara me tiko vata kei au ena noqu itikotiko vakaturaga, me vaka kau sa gumatua, ka tiko sobu ena itikotiko vakaturaga nei Tamaqu.

“O koya sa vakadaligana, me mani rogoca sara na ka sa tukuna na Yalo Tabu” (Ai Vakatakila 3:20–22).

Au masulaka ena lomaqu taucoko ni ko ni na rogoca na domo ni Yalotabu, ka sa talai ka savu yani vei kemuni. Kau sa masu moni na dolava na loma-muni mo ni ciqomi Koya. Kevaka ko ni kerea ena lomadina kei na vakabauti Jisu Karisito baleta na veivakauqeti, ko na ciqoma ena nona sala ga na Turaga kei na Nona gauna. Na Kalou e a vakayacora vua na cauravou gone o Josefa Simici. E cakava nikua vua noda parofita bula, o Peresitedi Russell M. Nelson. E sa vakatikori iko O Koya ena nodra sala na luvenamo qaravi ira ena Vukuna. Au kila oya e sega walega mai na ka au raica e mataqu ia e kaukauwa cake mai na ka e vakasolokakanataka na Yalotabu ki lomaqu.

Au sa vakila na loloma nei Tamada kei na Nona Gone ni Toko vei ira kece na luvena na Kalou e vuravura kei ira na luvena ena vuravura ni yalo. Au sa dau vakila na vakacegu kei na veidusimaki ni Yalo Tabu. Au masu me rawa vei kemuni na reki ni tiko na Yalotabu me nomu itokani tikoga. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Mo ni Mai Tiko Ga kei Au; ‘Ni sa Karobo Mai,” *Sere ni Lotu*, naba 93.

Mai vei Peresitedi Dallin H. Oaks

iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Na Veika Lalai ka Rawarawa

E gadrevi meda nanuma tiko ni isoqoni ni veika e rairai lailai, ena dua na loma ni gauna matalia ena kauta mai na veika lelevu.

I.

Kemuni na taci qu kei na ganequ, me vakataki kemuni, au sa mai laveti cake ka tarai na yaloqu ena itukutuku vakauqeti kei na iserevakatagi ni noda gauna vata eke. Au kila niu na vosa tale tikoga ena vukumuni niu vakaraitaka na vakavinavinaka vei ira na tacida kei na ganeda, era sa iyaragi ena liga ni Turaga, ka ra sa mai vakaqacotaki keda ena noda gauna vata eke.

Au vakavinavinaka niu vosa vei kemuni na vakarorogo ogo ena Sigatabu ni Siga ni mate. Edai eda tomani ira na lotu Vakarisito tale eso ena marautaki ni Tucaketale ni Turaga o Jisu Karisito. Vei keda na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, na Tucaketale i Jisu Karisito edua na duruvesi ni noda vakabauta.

Baleta eda vakabauta na itukutuku ruarua ena iVolatabu kei na iVola i Momani me baleta na Tucaketale i Jisu Karisito, eda vakabauta talega na ivakavuvuli vakaivolanikalou e vuqa ni na dua na tucakatale ka tautauvata ena yaco mai vei keda kece na tamata vakayago ka da sa bulaoti e vuravura ogo. Na tucaketale oya e solia vei keda

na ka e a vakatoka na iApositolo o Pita “nai nuinui bula” (1 Pita 1:3). Na inuini bula oya esa noda kiladeivaki ni mate e sega ni itinitini ni noda kilai ia edua walega na ikalawa bibi ena ituvatuva loloma i Tamada Vakalomalagi ena nodra vakabulai na Luvena. Na ituvatuva oya e vinakati kina me dua na toso veisau mai na bula vakayago ki na bula tawa mate rawa. Ena lomadonu ni toso veisau oya e tu kina na dromunisiga ni mate kei na mataka lagilagi ka rawati mai na Tucakatale ni noda Turaga ka iVakabula ka da marautaka ena Sigatabu ni Siga ni mate ogo.

II.

Ena dua na sere cecere ka a vola na qaqana o Eliza R. Snow, eda lagata:

*Dokai ka rogo ka tudei
Tuvatuva talei,
Lewa, dodonu, na loloma
Na lagilagi duavata!*¹

Ena kena vakuri ni inaki vakalou kei na lomavata oya, eda lako vata mai ena veisoqoni, oka kina na koniferedi ogo, meda veivakavulici ka veivakauqetikedayadua.

Ena mataka nikua au uqeti me'u vakayagataka me noqu itukutuku-volai na ivakavuvuli nei Alama vua na luvena tagane o Ilamani, ka volai ena iVola i Momani: "Ena vei ka lalai basika kina na veika lelevuka rawarawa" (Alama 37:6).

Eda sa vakatavulici ena vuqa na ka lalai ka rawarawa ena kosipeli i Jisu Karisito. Eda gadreva meda vakananumi ni ena kena isoqoni ena dua na loma ni gauna matalia na veika ka rairai lailai oqo ena kauta mai na veika lelevu. Era sa levu na itavivunau ena ulutaga oqo mai vei ira na Vakaitutu Raraba kei ira na qasenivuli dokai eso. E sa rui bibi na ulutaga oqo ka'u vakila me'u vosa tale mada kina.

Au a vakananumi ena kaukauwa ni veika lalai ka rawarawa ena lomani dua na gauna mai na dua na ka au a raica ena dua na taubale vakamataka. Oqo edua na itaba au a tabaka. Na

loma ni dua na gauna sa bau kaukauwa saraga.

E vakakina na revurevu kaukauwa ena loma ni dua na gauna ni veika lalai ka rawarawa eda vakatavulici kina ena ivolanikalou kei ira na parofita bula. Vakasamataka na vuli ivolanikalou ka'da sa vakavulici meda vakasotara vata ki na noda bula e veisiga. Se vakasamataka na vei masu yadua kei na masu tekiduru vakavuvale ka sa itovo tudei ni Yalododonu Edaidai ka yalodina. Vakasamataka na nodra tiko ena semineri vei ira na itabagone se kalasi ni inisitute vei ira na itabagone qasecake. Dina ga ni vei itovo yadua oqori ena vaka me lalai ka rawarawa, ena loma ni dua na gauna era yaco me veilaveti ka veivakatuburi kaukauwa vakayalo. Edau yaco oqo baleta ni veika lalai ka rawarawa yadua oqori e sureta na veitokani ni Yalo Tabu, na

na sakaramede e veimacawa. Eso na ulutaga me vakasamataka ena ivakarau oqo ni veivutuni era vakaturi ena sere "Na Cakavinaka?"

Au sa bau cakava na ka vinaka e vura-vura edai?

Au sa bau vukea edua e gadreva?

Au sa bau vakamarau taki ira na rarawa se uqeta edua me marau?

Ke sega, au sa druka saraga.

Sa bau dua e loma bibi e vakamamada taki edai

Baleta niu au gadreva meu wasea?

O ira na Tauvimate kei na oca era sa bau vukei ne?

*Gauna era gadreva noqu veivuke au a bau tu kina?*²

E dina na veika oqo era ka lalai, ia e dina ni sa vinaka oqo na ivakaraitaki a vakatavulici o Alama vua na luvena tagane o Ilamani: "Ka sa dau kitaka vakaoqo na Turaga na Kalou me vakayacori kina na nona inaki cecere tawamudu; . . . na Turaga ena veika lalai sara ka vakavuna na nodra vakabulai e vuqa na yalo" (Alama 37:7).

Ea solia o Peresitedi Steven C. Wheelwright vei ira na vakarorogo ena Brigham Young University-Hawaii na ivakamacala veivakauqeti ka vakatavulici ko Alama: "O Alama e vakadeitaka vei luvena tagane na ituvatuva ni Kalou dau yaco ena gauna eda cakacaka taki kina noda vakabauta vei koya ka muria nona ivakasala ena veika lalai ka rawarawa, koya ena vakalougatataki keda ena cakamana lalai e veisiga, ena lomani dua na gauna, ena veicakacaka totoka."³

O Elder Howard W. Hunter ea vakatavulici ni "Sa dau vakawasoma na noda qaravi itavi . . . e dau vakavuna na veisau levu ka vinaka ki na nodra bula tale na eso,ni vakatauvatani ki na veika e dau raica o vuravura me ka cecere."⁴

Edua na veivakatavulici veivakauqeti ni ivakavuvuli vata ga oqo e lako mai vei Seneta vakacegu Dan Coats mai Indiana, ka a vola: "Na vakavakarau ga ena vuku ni dua na vakatulewa bibi ka rawa ni veisautaka e dua na bula, se dua sara na matanitu, sai ko ira na drau na udolu na vakatulewa rairai beci, kilai-vakavo, ka vakaibalebale, ka a vakayacori lo."⁵

tutunisala simede vavaku ka kaukauwa esa kakaca tiko. Sa ikoya beka oqo na revurevu ni so na igu levu ka kaukauwa mai rukuna? E sega, na kakaca oqo e vu mai na tubu malua, lailai ni dua vei ira na wakanikau ka kadre tiko mai na vunika ka tokatikiva. Oqo e dua na ivakaraitaki tautauvata ka'u a raica ena dua tale na gaunisala.

Na kaukauwa vakaigu ka a va-kaca na vei tutunisala simede vavaku oqo ea lailai sara me vakarautaki ena veisiga se veivula yadua, ia na kena revurevu ena

Daunivakadinadina okoya ka vakaramataki keda ka dusimaki keda ki na dina, ea vakaraitaka o Peresitedi Eyring.

Edua tale na ivurevure ni veilaveti kei na veivakatuburi vakayalo oya na itovodei ni veivutuni, ni vei cakacala madaga ka vaka me lailai sara. Na noda liaci keda ena yalo uqeti e rawa ni vukei keda me raica na noda sa yaco koso vakacava kei na noda rawa ni rawata vakavinaka cake vakacava. Na veivutuni vakaoqori e dodonu me taumada tiko ena noda vakayagataka

Na vei vakatulewa “rairai beci” vuni oqori e okati kina na noda vakayagataka noda gauna, na ka eda sarava ena retioyaloyalo kei na initaneti, na ka eda wilika, na droini kei nai vakatagi eda vakavoliti keda kina e vale kei na vanua ni cakacaka, na ka ni veivakamarautaki eda vakasaqara, kei na noda solia noda yalayala meda yalodina ka dauveidinati. Edua tale na ka e rairai lailai ka rawarawa oya na noda dau matau ka mamarau ena noda veimaliwai yadua.

E sega ni dua vei ira na veika lalai ka rawarawa gadrevi oqo ena laveti keda ki na veika lelevu vakavo ke ra cakacakataki vagumatua ka tomani tikoga. O Peresitedi Brigham Young e volai ni a kaya: “Na noda bula e tarai cake ena vei ituvaki lalai, rawarawa ka kumuni ki na dua na ka levu sara ni ra kau vata mai, ka soqona cake na tauoko ni bula ni tagane se yalewa.”⁶

Eda sa wavoliti mai na kaukauwa ni vakau itukutuku kei na torosobu ni bula vakaitovo ka na kuitaki keda ki na savuniwai ena noda yavu ni lewa kevaka eda sega ni tomana tikoga noda vorata. Me da toso ki uluniwai ki na noda inaki tawamudu, sa dodonu meda voce tudei tikoga. Ena veivuke vaka eda lewe ni dua na timi eda voce vata tiko, me vaka edua na ilalawa dauvoce era cakacaka vata tiko. Me semata yani na ivakaraitaki oya, na kui sa rui kaukauwa kevaka eda sega ni voce, eda na kuitaki sobu kina dua na vanua eda sega ni da namaka ia ka sa tawalevei rawa kevaka eda sega ni tudei tikoga na noda tovolea meda toso ki liu.

Ni dau yaco oti eso na veika lailai ka vuqa na ikena irevurevu, ea vola o Nifai, “Ia oqo, eda sa raica kina ni sa rawa vua na Turaga me vakayagataka na veika lalai me vakayacora kina na veika lelevu” (1 Nifai 16:29). Na Veiyalayalati Makawa e tiko kina edua na ivakaraitaki nanumi dei ni ka oqo. Ekea eda wilika baleta na nodra ravuti na Isireli mai na gata bukawaqa. E vuqa na tamata era mate ni ra laukati (raica na Na Tiko Mai Na Lekutu 21:6). Ka masu o Mosese me gadreva na veivuke, ka savakauqeti okoya me cakava “e dua na gata parasa, ka vakataqara ena dua na kau balavu.” Ia

qai, “kevaka sa katia edua na tamata na gata, ni sa raica na gata parasa ko koya, sa bula kina” (tikina e 9). Sa bau dua li na ka lailai ia e cakacaka veivakakura-buitaki! Ia, me vaka ea vakamacalataka o Nifai ni a vakavulica na ivakaraitaki oqo kivei ira era a vorata tiko na Turaga, ena gauna mada ga ea vakarautaka kina na Turaga edua na sala rawarawa mera vakabulai kina, “ia baleta ni sa ka wale ga na kena sala, se ni sa rui rawarawa wale, era sa lewe vuqa era sa mate” (1 Nifai 17:41).

Na ivakaraitaki kei na ivakavuvuli oya e vakananumi keda ni ka wale na sala se rawarawa na itavi vakaroti e sega ni kena ibalebale ni sega ni bibi na noda rawata noda gagadre savasava.

Me vakakina, eso na ivalavala lalai ni talaidredre se malumalumu ni kena muri na ivalavala dodonu e rawa ni dreti keda sobu kina dua na icavacava eda a vakaroti meda levea. Na Vosa ni Vuku e solia edua na ivakaraitaki ni ka oqo. Na revurevu e rawa ni yaco ena yago mai na dua na tavako se gunuvi ni wai gaga se na vakayagataki ni dua tale na wainimate gaga e sega ni vakarau-taki rawa. Ia ni sivi na gauna, na kena revurevu e kaukauwa sara ka sega ni saumaki rawa. Nanuma na kakaca ni tutunisala mai na kadre malua ni waka ni vunika. Edua na ka sa matata, na revurevu rerevaki ni vakayagataki ni dua ga na ka ka rawa ni veivesuki, vaka na wainimate gaga ka valuta na yagoda

se iyaloalo vakasisila ka vakalolovira-taka noda vakanananu, e rawa ni levei taucoko kevaka e sega ni tara mai ena imatai ni gauna—kevaka e vakadua mada ga.

Ena vuqa na yabaki sa oti, o Elder M. Russell Ballard ea vakamacalataka ena dua na koniferedi raraba “ni veika lalai ka rawarawa e rawa ni veisaqasaqa ka veivakarusai ki na nona vakabulai edua na tamata.” Ea vakatavulica okoya: “Me vaka na vei malamala malumalumu ka tali kina edua na wa, me qai dua sara na dali, na veika lalai oqo ni ra vakacokotakivata e rawa ni yaco me kaukauwa sara me tawagutuvi. Meda dau qarauna na kaukauwa ni veika lalai ka rawarawa ka rawa ni tara cake na bula vakayalo. Ena gauna vata oqori, meda qarauna ni o Setani ena vakayagataka na veika lalai ka rawarawa me tuberi keda ki na yaluma kei na vutugu.”⁷

O Peresitedi Wheelwright ea solia edua na ivakasala tautauvata vei ira na vakarorogo e BYU–Hawaii: “Ena noda sega ni cakava na veika lalai ka rawarawa e yavavala na vakabauta, oti na cakamana, kei na toso kivua na Turaga kei na Nona matanitu e tu vakadua ka qai tekivu me tasere ni sa sosomitaka na vakasaqarai ni matanitu ni Kalou na segati ni veika vakayago kei na gagadre vakavuravura.”⁸

Me taqomaki keda mai na vei revurevu veisaqasaqa kumukumuni ka vakarusa noda toso ki liu vakayalo, eda gadreva me muria na iwalewale vakayalo ni veika lalai ka rawarawa. O Elder David A. Bednar ea vakamacalataka ena dua na Koniferedi ni Marama e BYU: “Eda rawa ni vulica e levu na ka baleta na ituvaki kei na bibi ni iwalewale vakayalo oqo mai na ivakaraitaki ni . . . vakaturumi malua sara ni wai ki na qele,” me veibasai ki na waluvu se sovaraki vakalevu sara ni wai ena vanua e sega ni gadrevi kina.

“Na turu malua ni wai e lutu titobu e loma ni qele ka solia edua na ivakatagedegede cere ni suasua ki na qele ka ra tubu bulabula mai kina na vei-kau. Me vaka oya, kevaka eda vakanamata ka vakawasoma ni ciqoma na ituru dei ni veivakani vakayalo, ia na veiwaka ni kosipeli ena rawa ni lutu titobu ki na yaloda, ka rawa ni yaco me tauyavu ka yavutaki matua, ka rawa ni vuataka na vua uasivi ka maleka.

“Na iwalewale vakayalo ni veika lalai ka rawarawa ka kauta tiko mai na veika cecere e vuataka na lomadei kei na tawa-yavalati rawa, na sokalou vakatitobu, kei na saumaki vakataucoko levu cake ki na Turaga o Jisu Karisito kei na Nona kosipeli.”⁹

Na Parofita o Josefa Simici ea vakatavulica na ivakavuvuli oqo ena veivosa ka sa okati oqo ena Vunau kei na Veiyalayalati: “Me kakua ni dua na tamata e okata na veika oqo me ka wale; raica sa vuqa sara . . . me baleti ira na yalododonu, ka na vakatau tiko mai na veika oqo” (V&V 123:15).

Ni veisemati kei na veisaqasaqa mai liu me tauyavutaki na Lotu e Missouri, na Turaga ea vakasalataka na yalovosota ni “ena yaco na ka kecega ena kena gauna” (V&V 64:32). Ea qai solia o Koya na ivakavuvuli cecere oqo: “O koya mo dou kakua kina ni oca ena cakacaka-vinaka, ni dou sa tura tiko na yavu ni dua na cakacaka cecere. Ia ena tubu mai ena veika lalai na veika cecere” (D&C 64:33).

Au vakabauta eda gadreva kece me muria na bolebole nei Peresitedi Russell M. Nelson meda toso ki liu “ena sala ni veiyalayalati.”¹⁰ Na noda yalayala meda cakava vakakina e vakaukauwataki mai na vakamuria tikoga ena yalodina na “veika lalai” eda a vakatavulici kina mai na kosipeli i Jisu Karisito kei ira na iliuliu ni Nona Lotu. Au vakadinataki Koya ka masuta Nona veivakalougatataki vei ira kece era vakasaqara mera tikoga ena Nona sala ni veiyalayalati, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Dokai na Vuku kei na Loloma,” *Sere ni lotu*, naba 101.
2. “Au Caka Vinaka Li?” *Sere ni lotu*, naba 131.
3. Steven C. Wheelwright, “Na Kaukauwa ni Veika Lalai ka Rawarawa” (Brigham Young University–Hawaii devotional, Aug. 31, 2007), 2, devotional.byuh.edu.
4. *Nodra i Vakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Howard W. Hunter* (2015), 183.
5. Dan Coats, “America’s Youth: A Crisis of Character,” *Imprimis*, vol. 20, no. 9 (Sept. 1991), 4; raica talega na Elder Wilford Andersen ena nona volavola ena *Mesa Tribune*, Me 1996.
6. Brigham Young, discourse in Ogden Tabernacle, Julai 19, 1877, me vaka e ripotetaki ena “Discourse,” *Deseret News*, Oko. 17, 1877, 578.
7. M. Russell Ballard, “Veika Lalai ka Rawarawa,” *Ensign*, Me 1990, 7.
8. Steven C. Wheelwright, “Na Kaukauwa ni Veika Lalai ka Rawarawa,” 4.
9. David A. Bednar, “Ena Veika Lalai ka Rawarawa E Yaco Kina na Veika Cecere” (Koniferedi n Marama e Brigham Young University, Epe. 29, 2011), womensconference.byu.edu.
10. Russell M. Nelson, “Ni da Tooso Vata Yani ki Liu,” *Liaona*, Epe. 2018, 6.

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson

Na iVakatakila ki na Lotu, Na iVakatakila ki na Noda Bula

Ia ena veisiga ka lako mai, ena sega ni rawa na bula tiko vakayalo ke sega na cakacaka veituberi, veidusimaki, ka veivakacegui ni Yalo Tabu.

Sa dua na madigi rekitaka na meu marautaka vata kei kemuni na Siganimate ena Sigatabu oqo ni koniferedi raraba! E sega ni dua na ka levu cake e ganita na vakananumi ni ka bibi duadua e yaco i vuravura ka meda masuta na tamata bibi duadua ka se bau lakova na vuravura. Ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, eda masuti Koya ka a tekivutaka Nona Veisorovaki tawayalani ena Were ko Kecisemani. Sa yalorawarawa o Koya me rarawa ena vuku yadudua ni noda ivalavala ca kei na malumalumu, koya sa yaco kina Vua me “sa titiri kina na dra mai na qara kecega ni yagoqu.”¹ E a vakoti o Koya ena kauveilatai e Kalivari² ka duri mai ena ikatolu ni siga me imatai ni yago tucaketale vei ira na luvena na Tamada Vakalomalagi. Au lomani Koya ka vakadinadinataka ni bula tiko o Koya! Sai Koya e liutaka ka dusimaka Nona Lotu.

Ke sega na Veisorovaki tawayalani ni noda Dauniveisereki, e sega ni dua vei keda ena rawa ni nuitaka me lesu vua na Tamada Vakalomalagi. Ke sega

Nona Tucake tale, sa na icavacava na mate. Na Veisorovaki ni noda iVakabula sa yaco kina me rawa na bula tawamudu kei na bula tawavuca me rawa vei keda kece.

Me baleta Nona ilesilesi cecere kei na vakacegu e solia o Koya vei ira na dauvakamuri Koya, keirau a vakila kina kei Wendy, na watiq na vakacegu ena i ka 2 ni Janueri, 2018, ni keirau a vakayadrati ena dua na qiri ka tukuni kina vei keirau ni ko Peresitedi Monson e sa kalawa takoso ki na tai ni ilati.

Isa na neirau mositi Peresitedi Monson! Eda doka nona bula kei na nona isolisoli. E dua na tuwawa vakayalo, e biuta tu mai na imawe taqusi dredre ki vei ira kece na kilai koya kei na Lotu e lomana.

Ena Sigatabu, ni 14 ni Janueri, 2018, ena tabavale ecake ena Valetabu e Salt Lake, e a tuvai vou kina na Mataveiliutaki Taumada ena ivalavala rawarawa ka tabu, e a tauyavu mai vua na Turaga. Ia ena soqoni tabu e nanao, era lave liga kina na lewenilotu e vuravura taucoko me ra tokona na cakacaka era cakava

taumada na iApositolo. Au yalomalumu ka vakavinavinakataka nomuni veitokoni veivakaqataki.

Au vakavinavinaka talega vei ira au duri tu e tabadra. Sa ka dokai vei au na veiqaravi ena 34 na yabaki ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ka veikilai kei ira e 10 vei ira na 16 na Peresitedi ni Lotu sa sivi. Au vuli vakalevu mai vei ira yadua.

Au dinau talega vakalevu vei ira na tubuqu. O ira waluwalu na tubuqu vakarua era a saumaki mai ki na Lotu mai Iurope. O ira na yalo qaqa yadua oqori era sorovaka na nodra ka kece me ra lako rawa mai ki Saioini. Na itabatamata mai muri, era sega ni yalodina kece na itabatamata e muri. Kena itinitini, niu a sega ni susugi ena vuvale yavutaki ena kosipeli.

Au lomani rau na noqu itubutubu. Erau ka kece vei au ka rau vakatavulici au ena veilesioni bibi. Au na sega ni rawa ni vakavinavinakataki rau vakaoti ena marau ni bula e vale ka rau bulia vei au kei na noqu veitacini. Ia, niu se gonetagane ga, au sa kila ni dua na ka e yali tiko. E dua na siga au vodoka e dua na qiqi na sala kau lako ki na dua na sitoa ni ivola ni YDE meu vaqara e dua na ivola baleta na Lotu. Au taleitaka meu vulica na kosipeli.

Niu sa qai kila vinaka mai na Vosa ni Vuku, au vinakati rau na noqu itubutubu me rau bulataka na lawa oya. Ia, ka dua

na siga niu a se gone, au a lako ki na neitou tabavale e ra kau vorolaka kece buturara simede na tavaya yaqona ni valagi! Au namaka me totogitaki au ko tamaqu, ia e sega mada ga ni tukuna e dua na ka.

Niu sa tubu cake ka tekivu kila na talei ni ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi, au dau tukuna wasoma vakai au, “Au sega ni vinakata e dua tale na iloloma ni Kirisimasi! Au vinakata ga meu vauci vei rau noqu itubutubu.” Na ka dau divi vakabalavu tu mai ka sega ni yaco me yacova sara ni rau sa sivia na yabaki 80 na noqu itubutubu, ia sa yaco ga. Au sega ni vakamacalataka rawa na reki au vakila ena siga oya,³ kei na veisiga au vakila kina na reki ni nodrau sa mai vauci vata kei na noqu sa mai vauci vei rau.

Ena 1945, niu a tiko ena koronivuli ni vuniwai, au a vakamautaki Dantzel White ena Valetabu e Salt Lake. Keirau a vakalougatataki ena ciwa na goneyalewa totoka kei na dua na gonetagane taleitaki. Nikua na neirau vuvale sa tubu levu tiko e dua na reki levu dua-dua ena noqu bula.

Ena 2005, ni oti e 60 na yabaki ni neirau vakamau, na noqu daulomani

ko Dantzel a mai kacivi tawanamaki ki vale. Ena dua na gauna, na noqu lolosi e voleka niu tawa lako rawa. Ia na itukutuku ni Siganimate kei na yalayala ni tucaketale e tokoni au.

E a qai kauti Wendy Watson mai ki yasaqu na Turaga. Keirau a vauci ena Valetabu e Salt Lake enai ka 6 ni Epereli, 2006. Sa ka levu na noqu lomani koya! E marama vakasakiti o koya—e veivakalougatataki levu vei au, kei na noqu vuvale, kei na Lotu raraba.

Na veivakalougatataki yadua oqori era yaco mai me isau ni vakasagarai ka muri na veivakayararataki ni Yalo Tabu. E a tukuna o Peresitedi Lorenzo Snow, “Oqo na madigi vakaturaga ni Yalododonu Edaidai yadudua . . . ni noda dodonu oqo sa ivakaraitaki ni Yalotabu ena veisiga kece ni noda bula.”⁴

E dua vei ira na ka e sa dau vakavotuya wasoma ki na noqu vakasama na Yalotabu mai na gauna ni noqu kacivi vou me Peresitedi ni Lotu na yalorawarawa ni Turaga me vakatakila na Nona vakasama kei na lewa. Na madigi mo ciqoma na ivakatakila sa dua na isolisoli cecere duadua ni Kalou vei ira na Luvena.

Mai na veivakararamataki ni Yalo Tabu, ena vukei keda na Turaga ena veika dodonu kece eda vakasagara. Ena dua na rumu ni veisele, au a duri tikiva e dua na tauvimate—kau lomatarotaro tu ena dua na ivalavala ka sega ni caka e liu—kau sota kei na Yalo Tabu ni toqa na cakacaka e noqu vakasama.⁵

Me vaqacacotaka noqu vosaki Wendy, au a tukuna vua, “Au kila na ivakatakila ka mo ciqoma vakacava.” Mai nona yasana—ka, au vulica baleti koya, ka nona itovo—e sa vakasagara oti ka ciqoma na nona ivakatakila vakai koya baleti keirau, ka solia vua na yalodei me vakaio.

Niu lewena na Kuoramu ni iApositolo Lewe Tinikarua, au dau masu e veisiga baleta na ivakatakila kau vakavinavinaka vua na Turaga ena veigauna kece e dau vosa kina ki lomaqu kei na noqu vakasama.

Nanuma na kena mana! Se cava ga na noda ilesilesi ena Lotu, e rawa ni da masu vei Tamada Vakalomalagi ka ciqoma na veituberi kei na idusidusi, ka da vakaroti mai na rerevaki kei na veisiwati, ka me vakaukauwataki me rawata na ka e sega ni rawata vakai

keda. Kevaka eda rawata vakaidina na Yalo Tabu ka vulica na lialiaci kei na kila dina Nona veivakayararataki, eda na tuberi ena ka lelevu ka lalai.

Ni a mataqu wale ga oqo ki na itavi dredre meu digia e rua na daunivakasala, au vakanananu se meu digitaka vakacava e rua mai na tinikarua kau lomana ka rokova.

Baleta niu kila ni vakayararataki vinaka e yavutaki mai na vinaka ni itukutuku, ena yalomasumasu au a sotavi iratou yadua na iApositolo.⁶ Au a qai vakatikitiki ki na dua na rumu tu galala ena valetabu ka vakasaqara na lewa ni Turaga. Au vakadinadinataka ni vakasalataki au na Turaga meu digitaki Peresitedi Dallin H. Oaks kei Peresitedi Henry B. Eyring me rau daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada.

Ena sala vata ga, au vakadinadinataka ni na Turaga e a vakayararataki na kacivi nei Elder Gerrit W. Gong kei Elder Ulisses Soares me rau tabaki me Nona iApositolo. Au kidavaki rau ki na mataveitacini duatani oqo ni veiqaravi.

Ni keimami soqoni vata vaka Matabose ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni Le Tinikarua, na veirumu ni bese e veirumu ni vakata-kila. Na Yalotabu e vakilai sara ni tiko. Ni keimami veivosakitaka na veika bibi, e basika na ikalawa talei ni ra dui solia ena galala na iApositolo na nodra

vakanananu kei na nodra rai. E rawa ni duidui na neimami rai taumada, ia na loloma keimami dui veiwaseitaka e tudei tu. Na neimami duavata e vukei keimami me keimami kila na lewa ni Turaga ki Nona Lotu.

Ena neimami soqoni, na lewe levu e sega ni lewa. Keimami veirogorogoci ena yalo masumasu ka veivosaki vata yadudua me yacova ni sa duavata. Ia ni keimami sa yacova na lomavata taucoko, na yavavala veivakaduavatataki ni Yalo Tabu e vakilai votu. Keimami vakila na ka e kila na Parofita o Josefa Simici ni vakatavulica, “Mai na duavata ni vakila eda ciqoma kina na kaukauwa ni Kalou.”⁷ E sega ni dua na Mataveiliutaki Taumada se Kuoramu ni Le Tinikarua ena laiva na vakatulewa ni Lotu ni Turaga ki na nona lewa vinaka duadua!

Kemuni na taciq kei na ganequ, e rawa vakacava vei keda na tagane kei na yalewa—na italai Vakarisito—me yaco me vaka e vinakata vei keda na Turaga? Eda kunea vakacava na isau ni taro ka vakaleqai keda? Kevaka me vakatavulici keda na ka uasivi e a sotava o Josefa Simici ena Veikau Tabu, sa ikoya ni ko lomalagi e sa dola ka sa vosa vei ira na luvena na Kalou.

Na Parofita o Josefa Simici e sa laiva na ituvatuvu me da muria me saumi kina noda taro. Ni kuitaki ki na yalayala nei Jemesa ni kevaka e lailai vei keda na vuku me da kerea na Kalou, na gonetagane o Josefa e a kauta vakadodonu nona taro vua na Tamada Vakalomalagi.⁸ E vakasaqara na ivakatakila vakai koya, ia na nona vakasaqara e dolava na iotioti ni itabagauna.

O koya vata, na cava ena dolava na noma vakasaqara tiko? Na vuku cava e lailai vei iko? Na cava o vakila ni bibi e gadrevi mo kila ka me macala? Muria na ivakaraitaki ni Parofita ko Josefa. Vaqara e dua na vanua vagagalu ko rawa ni taleva wasoma. Vakamalumu mutaki iko e mata ni Kalou. Talaucaka na lomamu vua na Tamamu Vakalomalagi. Vuki vei Koya ena isau ni vakatataro kei na vakacegu.

Masu ena yaca i Jisu Karisito baleta nomu kauwai, nomu rere, nomu malumalumu—io, na gagano sara ga ni lomamu. Ka qai vakarorogo! Vola na

veivakanananu e lako mai vei iko. Vola nomu vakila ka muria ena cakacaka ko vakayararataki mo cakava. Ni ko taleva tiko na ikalawa oqo ena siga ki na siga, vula ki na vula, yabaki ki na yabaki, ko na “tubu ki na ivakavuvuli ni vakatakila.”⁹

E *vinakata* dina li na Kalou me vosa vei iko? Io! “Raica sa sega ni rawa vua na tamata me dodoka yani na ligana malumalumu me tarova kina na kui sobu ni uciwai na Misuri ena kena sala tudei . . . ia sa sega tale ga ni rawa vua me tarova vakakina na Kalou Kaukauwa, me kakua ni sovaraka na kilaka mai lomalagi ena uludra na Yalododonu Edaidai.”¹⁰

E sega ni dodonu mo vakanananutaka tu vakabalavuna veika dina.¹¹ E sega ni dodonu mo lecava ko cei mo vakabauta dina. Mai na ivakatakila vakai iko, ko rawa ni ciqoma kina nomu ivakadinadina vakataki iko ni Vola i Momani e vosa ni Kalou, o Josefa Simici e dua na parofita, ka ni sai koya oqo na Lotu ni Turaga. Veitalia ga na cava era kaya se cakava na tani, ena sega ni dua e kauta tani rawa na ivakadinadina e kau ki lomamu kei na nomu vakasama baleta na veika dina.

Au vakauqeti iko mo vadodo yani me sivia na nomu rawa ka vakayalo edai mo ciqoma na ivakatakila vakai iko, ni sa yalataka na Turaga ni “Ia kevaka ko na kerea, ko na ciqoma na ivakatakila ena ivakatakila, na kila ka ena kila ka, me rawa ni dou kila na veika vuni ka veivakacegui—na kena ena kauta mai na reki, na kena ena kauta mai na bula tawamudu.”¹²

E levu cake sara na ka e vinakata na Tamamu mai Lomalagi mo kila. Me vaka e vakatavulica o Elder Neal A. Maxwell, “Vei kemudou sa vakamatana me rai ka vakadaligana me rogo, e sa matata ni na Tamana kei na Luvena erau sa solia tiko yani na ka vuni kei lomalagi!”¹³

E sega ni dua na ka e dolavi lomalagi me vaka na sema vatani savasava e sinai, talairawarawa taucoko, vakasaqara yalogu, kana e veisiga mai na vosa i Karisito ka tu ena iVola i Momani,¹⁴ kei na soli gauna wasoma ki na valetabu kei na tuva kawa.

E dina sara, ni dau tu na gauna ko dau vakila kina ni vaka e sa sogo tu na lomalagi. Ia au yalataka ni ko vakuria na talairawarawa, vakaraitaka tiko na vakavinavinaka ena veivakalougatataki yadudua ka solia vei iko na Turaga, ka doka ena yalo vosota na Nona gauna na Turaga, ena qai soli vei iko na kila ka kei na kila macala ko qara. Na veivakalougatataki kece ka tiko vua na Turaga me nomu—ia na caka mana talega—ena tarava mai. O ya na ka ena cakava vei iko na ivakatakila yadudua.

Au nuinui vinaka baleta na veimatakava vou. Ena vakasinaiti ena madigi vinaka vei keda yadua meda tosokiliu, yaga, ka kauta na kosipeli ki na tutu vava kei vuravura. Ia au sega ni lecaika me baleta na veisiga tu e matada. Eda bula ena dua na vuravura vereverea ka yavavala cake tiko ga. Na kena rawa ni yacovi e veigauna na kau itukutuku ni veimaliwai kei na 24 na auwa ni sala ni itukutuku ka kolovi keda tu ga ena itukutuku tawa cegu. Kevaka mena tu na inuinui me rawa ni da vulona na vuqa na domo kei na vuku vakatamata ka valuta tiko na dina, sa dodonu ga meda vulica na ciqoma na ivakatakila.

Na noda iVakabula kei na Dauveivueti, ko Jisu Karisito, ena vakayacora eso na Nona cakacaka cecere duadua ena maliwa ni gauna oqo kei na Nona lesu mai. Eda na raica na veivakatakilakila veivakurabuitaki ni na Kalou na Tamada kei na Nona Gone ni Toko erau vakatulewa tiko e vuravura ena vakaturaga kei na lagilagi. Ia ena veisiga ka lako mai, ena sega ni rawa na bula tiko vakayalo ke sega na cakacaka veituberi, veidusimaki, ka veivakacegui ni Yalo Tabu.

Kemuni na taciqa kei na ganequ lomani, au sa masuti kemuni mo ni vakatubutaka na nomuni rawa ka vakayalo mo ni rawa ivakatakila kina. Ni cakava me Sigatabu ni Siganimate oqo me gauna vakatakilai ena nomuni bula. Digia mo cakava na cakacaka vakayalo ka gadreva mo marautaka kina na isolisoli ni Yalo Tabu ka rogoca na domo ni Yalotabu me wasoma cake ka me makare cake.

Vata kei Moronai, au vakamasuti kemuni ena Siga ni Vakacegegu ni

Siganimate oqo mo ni “lako mai vei Karisito, ka taura matua na isolisoli vinaka kecega,”¹⁵ me tekivu ena isolisoli ni Yalo Tabu, na isolisoli ka rawata ka na veisautaka nomu bula.

O ikeda eda daumuri Jisu Karisito. Na dina bibi duadua ena bau vakadinadinataka vei iko na Yalo Tabu oya ni ko Jisu na Karisito, na Luve ni Kalou bula. E bula tiko Ko Koya! O Koya na noda Dautataro vei Tamana, na noda iVakaraitaki, ka noda Dauveisereki. Ena Sigatabu ni Siga ni Mate oqo, eda vakananuma kina Nona isoro solibula, Nona Tucaketale vakaidina, kei na Nona itutu vakalou.

Oqo na Nona Lotu, sa vakalesui mai vua na Parofita o Josefa Simici. Au vakadinadinataka, kau vakaraitaka na

noqu loloma vei kemuni yadudua, ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 19:18.
2. Raica na Luke 23:33.
3. Raica na Alama 26:16.
4. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Lorenzo Snow* (2012), 76.
5. Raica na Russell M. Nelson, “Kaukauwa Kamica ni Masu,” *Liahona*, May 2003, 7–8.
6. Raica na 3 Nifai 28:1.
7. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 393–94.
8. Raica na Jemesa 1:5.
9. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 132.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 121:33.
11. Raica na Moronai 10:5.
12. Vunau kei na Veiyalayalati 42:61.
13. Neal A. Maxwell, “Yalomalua ka Yalomalumalumu” (Lotu ni Brigham Young University, Oct. 21, 1986), 9, speeches.byu.edu.
14. Raica na 2 Nifai 32:3.
15. Moronai 10:30.

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu | 1 ni Epereli, 2018

Mai vei Elder Gerrit W. Gong
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Sa Tucake ko Jisu

Nikua na Sigatabu ni Siga ni Mate Au vakadinata ena vakarokoroko ka vakadinadinataka na Karisito bula—ni a mate o Koya, “a bulu, ka tucake tale ena ikatolu ni siga.”

Kemuni na taciqa kei na ganequ lomani, ni rau a se gone sara na luvei keirau tagane, au dau talanoa-itukuni ni moce veirau baleta na koli yava leka lalai ka vagugu sere ni moce, oka kina na “Jisu sa Tucake Mai.”¹ Eso na gauna au veisautaka na qaqana: “Oqo sa gauna ni moce—aleluia. Dau vakawasoma rau dau moce totolo na luvei keirau tagane; erau kila ni kevaka au nanuma erau moce, au na cegu ena lagasere.

Na vosa—na noqu vosa sara madaga—e sega ni tukuna rawa na veika vakilai vuabale mai na gauna e taura kina ena loloma o Peresitedi Russell M. Nelson na ligaqu, ni tu o Susan e yasaqu, ka dulaka na veikacivi tabu mai Vua na Turaga ka kauta laivi saraga na noqu icegu ka sa vakavuna meu tagi vakavuqa ena veisiga sa oti oqo.

Ena Sigatabu ni Siganimate oqo, au lagata ena reki, “Aleluia.” Na sere ni loloma veivueta ni noda iVakabula tucaketale² e marautaka na veisaututaki ni veiyalayalati (ka semati keda Vua na Kalou ka vakataki keda) kei na Veisorovaki i Jisu Karisito (ka vukei keda me biuta tani na tagane kei na yalewa vakavuravura ka talairawarawa ki na veivakayararataki ni Yalo Tabu³).

Ni caka vata oqo, na noda veiyalayalati kei na Veisorovaki ni noda iVakabula e veivakayaloqataki ka veivakacerece-rei. Erau vukei keda me tautauri matua ka sorova na veika me biu. Ni caka vata, e vakamikamicataka, maroroya, vakasavasavataka, ka veivueta.

E a kaya na Parofita o Josefa Simici: “Ena kena irairai beka vei ira eso ni sa rui ivunau kaukauwa eda veivosakitaka tiko oqo—e dua na kaukauwa e vola se vauca vata e vuravura ka vauca vata

talega mai lomalagi. Ia, ena veitabaya-baki kece ni vuravura, ni sa solia na Turaga edua na itabagauna ni matabete vua edua na tamata ena ivakatakila, se ki na dua na umatamata, sa dau soli kina na kaukauwa oqo.”⁴

Sa vakakina edaidai. Na veiyalayalati kei na cakacaka vakalotu tabu, ka sega ni tu vakarawarawa ena duatale na vanua, e ciqomi ena 159 na valetabu ni Turaga ena 43 na matanitu. Na veivakalougatataki yalataki e lako mai ena idola vakamatabete vakalesuimai, na ivunau, kei na lewa, ka vakavotuya noda vakabauta, talairawarawa, kei na yalayala ni Nona Yalo Tabu, kivei keda ena noda itabagauna, ena bula oqo ka tawamudu.

Kemuni na taciqa kei na ganequ lomani ena veimatanitu, veimataqali, kei na duivosavosa, ena noda Lotu e vuravura raraba, vinaka vakalevu na nomuni vakabauta bula, inuinui, kei na loloma cecere ena vei kalawa kece. Vinaka valevu na nomuni yaco mo ni tiki ni soqoni vata vaka taucoko ni ivakadinadina kei na veika sotavi ena kosipeli vakalesuimai oqo.

Kemuni na taciqa kei na ganequ lomani, eda sa duavata kece vakataki keda. E rawa ni da semati ena “duavata ena veilomani”⁵ ena veika kecega kei na veivanua kecega eda na tu kina.⁶ Me vaka sa sureti keda yadua o Jisu Karisito, ena vanua cava ga eda tiko kina, kei na

ituvaki cava ga eda tu kina, yalovinaka “lako mai ka mai raica.”⁷

Ena siga oqo au yalataka ena yalomalua “ena igu taucoko ni yaloqu,”⁸ se vakacava na ituvaki se ena yaco, ki vua noqu iVakabula, kivei Susan kei na noqu matavuvale, ki na Veitacini, ka vei kemuni yadua, kemuni na taciqu kei na ganequ.

Na veikake e yaga ka tawamudu e yavutaki ena dina bula ni Kalou, na Tamada Tawamudu, kei na Luvena, o Jisu Karisito, kei na Nona Veisorovaki, ka vakadinadinataka na Yalo Tabu.⁹ Nikua na Sigatabu ni Siga ni Mate Au vakadinata ena vakarokoroko ka vakadinadinataka na Karisito bula—“ni a mate o Koya, a bulu, ka tucake tale ena ikatolu ni siga, ka lako cake ki lomalagi.”¹⁰ O Koya na Alifa kei na Omeka¹¹—kei keda ena ivakatekivu, o Koya e tiko kei keda ki na ivakataotioti.

Au vakadinadinataka ira na parofita edaidai, mai vua na Parofita o Josefa Simici ki vei Peresitedi Russell M. Nelson, o koya eda tokona ena reki ena siga oqo. Me vaka era dau lagata na noda Lalai, “Muria na parofita; ni kila na sala.”¹² Au vakadinadinataka, me vaka e parofisaitaki ena ivolanikalou tabu, oka kina ena iVola i Momani: E Dua Tale Ai Vakadinadina i Jisu Karisito “esa tauyavutaki tale ena vuravura na matanitu ni Turaga, ena vakavakarau ki na iKarua ni Lako Mai ni Mesaia.¹³ Ena yaca savasava ka tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Sa Tucake ko Jisu,” *Sere ni Lotu*, naba 115.
2. Raica na Alama 5:26.
3. Raica na Mosaia 3:19.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 128:9.
5. Mosaia 18:21.
6. Raica na Mosaia 18:9.
7. Joni 1:39.
8. Raica na 1 Nifai 15:25.
9. “Dou sa ciqoma na Yalo Tabu, ka sa dau vakadinadinataka Tamada kei na Luvena, ka me vakayacori kina na yalayala e a cakava ko koya, ni kevaka dou na curuma yani na kena sala dou na ciqoma vakadinadina” (2 Nifai 31:18).
10. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 49.
11. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 19:1.
12. “Follow the Prophet”, *Children’s Songbook*, 110–11.
13. iVakamacala Taumada ni iVola i Momani.

Mai vei Elder Ulisses Soares

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Era Vosa na Parofita ena Kaukauwa ni Yalo Tabu

Ni tiko na parofita sa ivakatakilakila ni loloma ni Kalou vei ira na Luvena. Era na vakatakila na yalayala kei na kena ituvaki dina na Kalou kei Jisu Karisito.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, ena vanua cava ga o ni tu kina, au vinakata meu vakaraitaka na noqu vakavinavinaka dina sara ka titobu ena nomuni laveliga ni veitokoni ena noa. E dina ga niu vakila ni sega soti ni daumaka ka berabera noqu vosa vakai Mosese, au kunea na vakacegu ena vosa ni Turaga vei Mosese:

“Ko cei sa cakava na gusu ni tamata? se ko cei sa cakava na galu, kei na

didivara, kei na matarai, se na mataboko? koi au ko Jiova, se segai?

“Ia oqo, mo lako, kau na tiko kei na gusumu, ka vakavulici iko ena ka mo kaya” (Lako Yani 4:11–12; raica talega na tikina e 10).

Au kunea talega na vakacegu ena nona loloma kei na veitokoni na wati-qu lomani. Sa ivakaraitaki ni yalovina-ka, loloma, kei na yalodina e taucoko vua na Turaga vei au kei na noqu matavuvale o koya. Au lomani koya mai na veitiki kece sara ni utoqu, kau vakavinavinakataka na nona veivakauqeti vinaka vei keitou.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au vakadinadinataka vei kemuni ni o Peresitedi Russell M. Nelson na parofita ni Kalou e vuravura. Au sega mada ni se bau raica e dua na yalovinaka kei na dauloloma vakataki koya. E dina niu vakila ni sega ni ganiti au na veikacivi tabu oqo, na nona vosa kei na yalomalumalumu e matana ena nona vakadewataka mai na itavi oqo au vakila kina ni ovigi au na nona loloma na iVakabula. Vinaka vakalevu, Peresitedi Nelson. Au tokoni kemuni ka’u lomani kemuni.

E sega beka ni veivakalougatataki me tiko na noda parofita, daurairai, ka dauvakatakila e vuravura ena veisiga eda bula kina oqo, o keda eda dau segata me da kila na loma ni Turaga ka muria? Eda vakacegu ni da kila ni sega ni da tu duadua e vuravura, dina ni tu na bolebole eda sotava ena bula. Ni tiko na parofita sa ivakatakilakila ni loloma ni Kalou vei irana Luvena. Era na vakatakila na yalayala kei na kedrau ituvaki dina na Kalou kei Jisu Karisito vei ira Nodrau tamata. Au sa vulica mai na veika au sa sotava.

Ena tinikawalu na yabaki sa oti, keirau ciqoma kei watiq na qiri mai vei Peresitedi James E. Faust, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada ena gauna oya. A kacivi keirau me keirau peresitedi ni kaulotu ka itokani e Potukali. A tukuna vei keirau ni sa vo ga e ono na macawa ni bera ni tekivu neirau kaulotu. E dina ni keirau nanuma ni keirau sega ni vakarau ka sega ni ganiti keirau, keirau a ciqoma na kaci. Na neirau kauwai bibi duadua ena gauna oya me keirau rawata na ivolatara ni veivakadonui ni curuvanua e gadrevi me keirau vei qaravi ena vanua oya baleta, me vaka na veigauna sa oti, dau taura e ono ki na walu na vula na kena cakacakataki.

Qai taroga o Peresitedi Faust kevaka keirau vakabauta ni na cakacaka mana na Turaga ka na rawa ni keirau walia vakatotolo na leqa ni ivolatara ni veivakadonui ni curuvanua. Na neirau isaunitaro e dua na io levu ka tekivu sara ena gauna vata ga me keirau tuvutuvanaki ena gauna totolo duadua. Keirau vakarautaka na ivolatukutuku e gadrevi me baleta na ivolatara ni veivakadonui ni curuvanua, kauta neirau matavuvale gone, ka lako ki na valenivolavola ni mata e veivakatatogi me baleta na veivakadonui ni curuvanua ena kena totolo duadua keitou rawata. A sotavi keitou mai kea e dua na marama vinaka. Ena nona dikeva neitou pepa ka vulica na ka keitou na laki cakava e Potukali, a tarogi keitou, "Dou na lako ka vukei ira dina na tamata mai noqu vanua?" Keitou sauma ena yalodei io ka vakamacalataka ni keitou na matataki Jisu Karisito ka

vakadinadinataki Koya kei na Nona itavi vakalou e vuravura. Keitou lesu tale kina ni oti e va na macawa, taura neitou ivolatara ni veivakadonui ni curuvanua, ka tau yani ki na buturara ni kaulotu ena loma ni ono na macawa, me vaka e kerea vei keitou na parofita ni Turaga.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au vakadinadinataka ni o ira na parofita era vosa ena kaukauwa ni Yalo Tabu. Era vakadinadinataki Karisito kei na Nona itavi vakalou e vuravura. Era matataka na nanuma kei na yalo ni Turaga ka ra kacivi me ra matataki Koya ka vakavulici keda ena veika me da cakava me da lesu kina ka bula ena iserau ni Kalou kei na Luvena, o Jisu Karisito Eda vakalougatataki ni da cakacakataka noda vakabauta ka muria nodra ivakavuvuli. Ni da muri ira, ena

mamarau cake noda bula ka lailai na kena dredre, ena rawarawa cake ni da sotava na drakidrakita kei na leqa, ka da bulia e dua na isasabai vakayalo me wavoliti keda ka maroroi keda mai na sasaga ni meca ena noda gauna.

Ena siga ni Mate oqo au vakadinadinataka vakabibi ni sa tucake tale o Jisu Karisito, ka sa bula tiko ko Koya, ka liutaka tiko na Nona Lotu e vuravura mai vei ira na Nona parofita, daurairai, ka dauvakatakila. Au vakadinadinataka ni o Koya na iVakabula ka Dauveivueti ni vuravura ena Vukuna eda na vakabulai ka vakacerecerei ena iserau ni Kalou. Au lomani Koya; au dokai Koya. Au vinakata meu muri Koya ka cakava na Lomana ka yaco me vakataki Koya vakalevu cake. Au tukuna ena yalomalumumu na veika oqo ena yaca tabu ni Turaga o Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson

Na Veiqaravi

Eda na vakayacora e dua na iwalewale vou, ka vakatabui vakalevu cake, ena nodra kauwaitaki ka qaravi o ira na tani.

Vinaka vakalevu Elder Gong kei Elder Soares na nomudrau cau ni yalodina kei na vakabauta. Keitou sa vakavinavinakataki kemuni kei na nomuni tokani.

Kemuni na taciq kei na ganequ, eda vakasaqara na veidusimaki dei mai vua na Turaga ena sala eda rawa ni vukei ira kina na noda lewenilotu me ra muria na ivunau kei na Kalou,

vakabibi na ivunau cecere e rua ni lomana na Kalou kei ira na wekada.¹

Sa vuqa na vula, na neimami vakasaqara na sala vinaka cake me qarava na nodra gagadre vakayalo ka vakayago talega o ira na noda tamata ena ivakarau ni Vakabula.

Keitou sa vakatulewataka me sa vakacegui na veituberi ena vuvale kei na siko vuvale me vaka eda sa kila tu

mai. Ia oqo, eda na vakayacora e dua na iwalewale vou, ka vakatabui vakalevu cake, ena nodra kauwaitaki ka qaravi o ira na tani. Eda sa na vakatoka na sasaga oqo me “veiqaravi.”

Na sasaga mana ni veiqaravi e rawa ena nodra isolisoli vakalou na marama kei na kaukauwa sega ni vakatauvatani rawa ni matabete. Eda gadreva na veitaqomaki vakaoqori mai na lawaki qaseqase veirawai ni vu ni ca.

Erau na qai vakamacalataka vakamatata o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua kei Sister Jean B. Bingham, na Peresitedi Raraba ni Soqosoqo ni Veivukei, ena vakayacori vakacava na lesilesi oqo vei ra na turaga ena matabete kei na marama ena Soqosoqo ni Veivukei kei na Goneyalewa ena veiqaravi ka kauwaitaki tiko o ira na lewe ni Lotu e vuravura raraba.

Na Mataveiliutaki Taumada kei na Tinikarua era duavata ena veitokoni ena nodrau itukutuku. Ena yalo ni masumasu kei na vakavinavinaka keitou sa dolava kina e dua na iwase vou ena itukutuku ni veigauna ena Lotu. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Luke 10:27.

Mai vei Elder Jeffrey R. Holland
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

“Tiko Vata kei Ira ka Vakaukauwataki Ira”

Na neimami masu nikua sai koya mo ni na biuta yani na koniferedi raraba oqo ko ni sa soli kemuni vakatitobu cake na tagane kei na yalewa yadua me da veikauwaitaki mai vuniyaloda.

Meu tomana mada na vosa nei Ralph Waldo Emerson, “Na veigauna guilecavi dredre ena noda bula sai koya na gauna eda vakila kina na veitaravi totolo ni vakatakila.¹ Peresitedi Nelson, au sega ni kila e vica na “veitaravi totolo” keimami rawa ni taura rawa na mua ni macawa oqo. Eso vei keimami e uto malumalumu. Ia, au kila o na rawa ni veivuke ena kena qaravi. Sa dua dina na parofita, o kemuni!

Ena yalo ni nona veivakaroti kei na ivakadinadina vakasakiti o Peresitedi Russell M. Nelson ena bogi kei na mataka oqo, au wasea na noqu ivakadinadina ni veisau era mai yaco oqo e ivakaraitaki ni vakatakila ka sa dusimaki tiko kina na Lotu oqo mai nai vakatekivu ni gauna. Era sa ivakadinadina ni sa vakusakusataka tiko na Turaga na Nona cakacaka ena gauna oqo.²

Vei ira kece era gadreva me ra vulica na ivakamatailalai ni veika oqo, mo ni kila tiko ni oti saraga na soqoni ni koniferedi oqo, ena tekivutaki ena kena vakauyani na ivola mai na Mataveiliutaki Taumada vei ira na lewe ni Lotu yadua, ka tiko vei keitou na nodra itikotiko ni imeli. Nai tukutuku ka 7 na

kena draunipepa me baleta na taro kei na isaunitaro era na sema vata tiko yani me baleti ira na iliuliu ni matabete kei na veimataisoqosoqo. Kena iotioti, era sa tabaki toka nai matalalai ni veika oqori ena gauna saraga oqo ena minis-
tering.lds.org. “Dou kerekere, ka na soli

vei kemudou; dou vakasaqara ka dou na kunea.”³

Sa da na raica yani na gauna oqo na ilesilesi totoka sa solia o Peresitedi Russell M. Nelson vei keirau kei Sister Jean B. Bingham. Kemuni na Taciqu kei na ganequ, me vaka sa matata tiko ni sa matua cake mai na cakacaka ni veimataisoqosoqo ena Lotu, e muria talega mai ni sa dodonu me da sa matua cake talega o keda na tamata yadua—me da ulabaleta na tamata yadua na itovo ni veiqaravi vakamisini sega na yalona ki na veiqaravi vakatisaipeli mai vuniyaloda ka kena ivakaraitaki na iVakabula ni mai cava Nona veiqaravi e vuravura. Ni vakarau me biuta na ilala lailai sega ni matua, ka se veilecayaki tu, era dau muri Koya, a sega ni biuta vei iratou e dua na iwiliwili ni ikalawa ni veiqaravi vakaveiliutaki me ra muria, se solia vei ira e dua na binibini ripote tolu na ilavelave me vakaleweni. E sega, a umana o Koya na nodratou itavi ena dua ga na ivakaro bibi: “Dou veilomani; me vaka au sa lomani kemudou. . . . “A ka oqo era na kila kina na tamata kecega ni dou sa noqu tisaipeli, kevaka dou sa veilomani.”⁴

Ena sasaga me da volekata yani na vakasama vakosipeli oya, na iwalewale kacivaki vou ni veiqaravi ni matabete kei na iSoqosoqo ni Veivukei na veika

oqo, eso vei ira eratou sa qarava tiko ena iwalewale vakasakiti na iSoqosoqo ni Veivukei.⁵

- Eda sa na sega tale ni vakayagataka na ivosavosa ni veituberi kei na siko vuvale. Oqori e vuna vakatikina ni levu na sasaga ni veituberi ena vakayacori ena vanua tale eso ka sega ena vuvale vakakina na noda veitaratara ena sega ni vakavulici kina na lesoni vakarautaki, e dina ni na dau wasei e dua na lesoni kevaka e gadrevi me vakakina. Na veitiki-na matailalai, na inaki taumada ni nodra tuberi o ira eda veitaratara kina sai koya, me vaka a tukuni me baleti ira na tamata ena gauna nei Alama, “me ra qaravi ira kina na nodra tamata, ka vakani ira ena veika ni buladodonu.”⁶
- Eda na ia tikoga ena siko vuvale ena gauna e rawa kina, ia na ituvaki eso ena veivanua me vaka na iwiliwili levu, na yawa ni vanua, na taqomaki ni tamata yadua, kei na bolebole tale eso e rawa ni tarova na sikovi ni vuvale yadua e veivula. Me vaka e veivakasalataki kina na Mataveiliutaki Taumada ena vica na yabaki sa oti, mo cakava na kena vinaka dua-dua o rawa ni rawata.⁷ Me ikuri ni ituvatuva cava ga o vakarautaka me baleta na veisiko, e rawa ni veivuke

ena ituvatuva oqori na talevoni, itukutuku volai, tukutuku vakau ena talevoni, imeli, veivosaki ena vidio, veitalanoa mai valenilotu, cakacaka vata ena veiqaravi, itaviqaravi ni veimaliwai kei na veika tale e rawa ni caka mai na tabana vakaitukutuku raraba rabailevu. Ia, e dodonu meu vakabibitaka ni rai rabailevu oqo ni veitaratara e segani okati kina na ivakarau vakamadua au a raica ena dua na gauna lekaleka sa oti ena muaimuri ni dua na motoka. E vaqo, “Keu vakatagi sici, e vale o sa vakavulici.” *Yalovinaka*, yalovinaka sara, kemuni na taciqa tagane (o ira na marama era na sega ni vakayacora na veika oqo—au vosa tiko vei kemuni na tagane kei na turaga ena Lotu), mai na veisau eso oqo keitou gadreva me vakalevutaki cake na kauwai kei na veikaroni, me kua ni lailai.

- Ena iwalewale vou ni veituberi yavutaki ena kosipeli oqo, au vakila ni sa tekivu me lomaleqataki na veika me na wili ena ripote. Vakacegu, baleta sa sega ni dua na ripote—o koya mada ga ena ika 31 ni siga, na ripote ni “Oisou! voleka sara niu calata” Eda saga tale tiko ga eke meda sa matua cake sara. Na ripote ga ena caka sai koya na iwiliwili ni veivakatarogi era vakayacora na ililiu vei ira na veitokani ni veiqaravi

ena tabanalevu ena vumatolu oya. Ena rogorogo rawa beka oqori, ia vei kemuni noqu itokani, na veivakatarogi oqo era tiki bibi sara. Kevaka e sega na veitukutuku oqori ena sega vei bisopi na sala me ciqoma kina na itukutuku me baleta na nodrai tuvaki vakayalo ka vakayago talega na nona tamata. Nanuma oqo: na turaga veiqaravi era matataka na Matabisopi kei na mataveiliutaki ni talatala qase; era sega ni sosomitaki ira. Na idola ni bisopi kei na peresitadi ni dua na kuoramu e lako sivita sara na parokaramu ni veiqaravi oqo.

- Baleta na ripote oqo e duidui mai na veiripote o sa solia yani ena veigau-na sa oti, meu vakabibitaka mada ni o keimami ena itikotiko liu ni Lotu keimami sega ni gadreva me keimami kila na sala cava se vanua cava se gauna cava o ni veitaratara tiko kina kei na nomuni tamata, keimami kauwaitaka tiko mo ni cakava ka o ni vakalougatataki ira ena veisala cava ga o rawata.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, e dua noda madigi soli mai lomalagi eke me vakaraitaki na lotu savasava ka sega ni cala ena mata ni Kalou⁸—“me da qaravi ira na yada kei na sega ni vakatamani,”⁹ o ira na vakawati kei ira e sega, o ira era kaukauwa kei ira na lomaleqa, o ira na malumalumu kei ira na waribariba, na marau kei ira era rarawa—kena lekaleka ga, o keda kece, baleta eda gadreva kece na liga raragi ni veitokani ka rogoca na itukutuku dei ni vakabauta. Ia, mo ni qaqarauni kina, e dua na yaca vou, na veisau vou, na lailai sobu ni ripote ena sega ni kauta mai e dua na onisi na veisau ena noda veiqaravi vakavo kevaka eda raica oqo me dua na veisureti me da veikauwaitaki ena dua na ivakarau qaqava vou savasava cake. Ni da laveta na matada vakayalo me bulataki vakararaba na lawa ni loloma, eda sa vakananumi ira na itabatamata era a veiqaravi vaqori ena veiyabaki. Meu cavuta mada e dua na ivakaraitaki wale toka ga oqo ni yalodina vakaoqo ena vakanuinui ni na lewevuqa era na kukuva na ivunau ni Turaga “me ra dau

vukei ira ka vakaukauwataki ira”¹⁰ na tacida kei na gameda.

Ena dua na Sigatabu, ena ika 14 ni Janueri sa oti, ni oti toka vakalailai na 5 ena yakavi, erau veitalanoa tiko ena nodrau itikotiko mai Tempe, Arizona, na noqu itokani gone o Brett kei Kristin Hamblin, ni oti mai nona veiqaravi ena matabisopi o Brett kei na nona veiqaravi o Kristin vei iratou na lima na luvedrau.

Vakasauri nona bale sobu ka sega tale ni qai yavala o Kristin, e dua ka vaka ni sa bula rawa mai na kenisa ni sucu ena yabaki i liu. Na qiri ki na 911 e kauta mai e dua na timi ni veiqaravi ena leqa vakasauri ka tovolei me ratou vakabulai koya. Ni masu ena vakatake-kere o Brett, a qirita vakatotolo e rua tale na naba ni talevoni: dua vei tinana ka kerea kina nona veivuke vei iratou na gone, kena ikarua vei Edwin Potter, nona dauveituberi vakavuvale. Na tau-coko ni veitalanoa e muri e vaqo:

O Edwin, ni sa raica na ivakatalakila nei koya e qiri mai, e kaya, “Io, Brett, sa vakacava?”

Kena isau voleka ni kailavaki mai vei Brett: “Au gadrevi iko eke—ena gauna oqo!”

Ena vica ga na miniti e rawa ni wili-ka o Brett, sa tu e yasana nona itokani matabete, veivuke vei iratou na gone ka draivataki Baraca Hamblin ki valenibula e daku ni lorinibula e kauti watina tiko. E kea, ni voleka ni 40 na miniti mai na imatai ni gauna e bobo kina na matana ena imatai ni gauna, sa tukuna mai o vuniwai ni sa mate o Kristin.

Ni tagi o Brett, a tauri koya toka e ligana o Edwin ka tagi vata kei koya—ena dua na gauna balavu. Oti, ni laivi Brett toka me lolosi vata kei ira na vo ni lewe ni matavuvale, a lako o Edwin ki na vale nei Bisopi me tukuna na veika sa yaco. A lako ena gauna vata ga o bisopi ki valenibula ni gole yani o Edwin ki na nodratou vale na Hamblin. E vakaga ni rau cici mai, o koya kei watina, o Charlotte, erau mai qito tu kei iratou na 5 na gone ena matavuvale na Hamblin, ka sa takali o tinadratou, eratou yabaki 12 sobu mai ki na 3. Erau vakani iratou na gone ena yakavi oya, ka vakatara me ratou taba piano me rau vakarogoca, ka qai vakarautaki iratou me ratou sa moce.

Qai tukuna malua vei au e muri o Brett, “na tikina vakurabuitaki ena italanoa oqo e sega ni nona lako mai o Edwin niu qiri yani. Ena dua na leqa tubukoso, era tu na tamata era sa vakarau tu me ra veivuke. Segga, na ka vakarabui ena italanoa oya ni o koya na tamata au nanuma mai. Era tu tale eso na tamata. Erau tiko e dua na gane Kristin kei tacina voleka ga ni tolu na maile. E dua tiko neitou bisopi talei, ka tamata totoka sara. Ia na keirau isema voleka kei Edwin e vakavuna meu nanumi koya ga mai liu meu qirita ena gauna au gadreva kina na veivuke. E vakarautaka vei keda na Lotu e dua na ivakarau tuvai matau me da bulataka vakavinaka cake kina na ikarua ni ivunau—me da loloma, veiqaravi, ka tara cake na isema vei ira na tacida kei na gameda ka na vukea me da voleka cake yani vua na Kalou.”¹¹

E kaya kina o Edwin baleta na ka a yaco oqo, “Na itukutuku ena veika kece oqo ni balavu cake nona dauveituberi tu mai ni neitou matavuvale o Brett mai na noqu a tubera tiko na nona. Ena veigauna kece oqori, e levu cake nona sikovi keitou vakaitokani mai na itavilesi. E dua na ivakaraitaki cecere o koya, na ivakaraitaki ni ivakarau e dodonu me tu vua e dua na matabete bulabula ka ogaoga. Na watiqu, o rau na neirau gonetaganu,

kei au keitou sega ni raici koya me dua e vakaitavitaki me kauta mai e dua na itukutuku ena mua ni vula yadua; keitou dau raici koya ni dua na itokani ka vakaitikotiko mai mua ni sala kei na iwavoki, ka na cakava e dua ga na ka e vuravura oqo me vakalougatataki keitou. Au marau ni rawa meu bau sauma lesu vakalailai na noqu dinau vua.”¹²

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au duavata kei kemuni ena nodra vakacautaki na dauveituberi kei na dausiko vuvale era a loloma ka veiqaravi ena yalodina ena ivakarau oqo ena kena itukutuku kece sara. Sa noda masu nikua me ra na biuta yani na koniferedi raraba oqo na tagane kei na yalewa—kei ira na noda cauravou kei na goneyalewa itabaqase—era sa yalataka vakatitobu cake me ra dau veikauwaitaki mai vuniyalodra, ena vakayarayarataki walega ni loloma savasava i Karisito. E dina ga ni tu na noda veimalumalumu kei na ivakarau sega ni veiganiti, meda qai veiqaravi veitikivi tiko kei na Turaga ena nona were ni vaini,¹³ ena noda solia tiko vua na Kalou na Tamada kece na liga ni veivuke ena Nona itavi veivakaocai ni sauma tiko noda masu, vakarautaka na vakacegu, vakamamacataka na wai ni mata, ka vakaukauwataka na duru sa malumalumu.¹⁴ Kevaka eda sa vakayacora oqori, eda sa na vaka dina na tisaipeli nei Karisito e nakiti meda vakakina. Me da veilomani me vaka sa lomani keda ko Koya,¹⁵ Au masuta ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Ralph Waldo Emerson, *The Conduct of Life* (1860), 268.
2. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 88:73.
3. Luke 11:9.
4. Joni 13:34–35.
5. Raica na “Keep in Touch with Her Anytime, Anywhere, Any Way,” *Liahona*, Janu. 2018, 7.
6. Mosaia 23:18; raica talega Vunau kei na Veiyalayalati 20:53.
7. Raica na “Watching Over and Strengthening Members,” *iVola* ni mataveiliutaki Taumada, 10 ni Tise., 2001.
8. Jemesa 1:27.
9. Mosaia 18:8–9.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 20:53.
11. Brett Hamblin, veivolavolai yadua, Fepe. 2018.
12. Edwin Potter, veivolavolai yadua, Fepe. 2018.
13. Raica na Jekope 5:70–72.
14. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 81:5.
15. Raica na Joni 15:12.

Mai vei Jean B. Bingham

Peresitedi Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

Veiqaravi me Vakataka nai Vakabula

Meda vakaraitaka na noda vakavinavinaka kei na loloma vua na Kalou ena noda veiqaravi ena loloma vei ira na tacida kei na ganeda tawamudu.

Sa dua dina na gauna vakasakiti meda bula donuya na gauna e tomani tiko kina na ivakatakila mai vua na Kalou! Nida vakanamata ka ciqoma ni na “yaco mai na gauna ena caka tale me vinaka kina na ka kecega,”¹ ka sa na yaco mai me vaka sa parofisaitaki ena noda gauna, eda sa vakarautaki ena iKarua ni Lako mai ni iVakabula.²

Ena sala cava tale beka meda vakavakarau meda sotavi Koya ka sasaga meda *vakataki* Koya nida veiqaravi ena loloma ena keda maliwa! Me vaka e vakatavulica o Jisu Karisito ena itekivu ni tabagauna oqo, “Kevaka ko sa loma-ni au, mo muri au ka talairawarawa ki na noqu ivakaro.”³ Na noda veiqaravi vei ira na tani e ivakaraitaki ni bula vakatisaipeli kei na noda vakavinavinakataka na loloma ni Kalou kei na Luvena, o Jisu Karisito.

Ena so na gauna eda nanuma meda cakava e dua na ka vakaitamera ka qaqa me rawa ni “wili” nida sa qaravi ira na tiko volekati keda. Ia, na veiqaravi lalai e rawa ni veivakayararataki sara vei ira na tani—vakakina vei keda sara madaga. Na cava e vakayacora na

iVakabula? Ena Nona isolisoli ni loloma ni Veisorovaki kei na Tucake tale mai na mate—eda marautaka tiko ena Sigatabu ni Siganimate totoka oqo—“e sega ni dua tale na veivakayararataki bibi vei ira era sa bula oti kei ira era na qai bula ena vuravura oqo.”⁴ Ia, e a matedredre, vosa, lako vata, vakarogoca, ka solia na gauna, veivakauqeti, vakavulica, vakania, ka vosota. E qaravi ira na matavuvale kei na itokani, ira na tiko volekati koya kei ira era sega ni kilai,

ka sureti ira e veikilai vata kaya kei ira na nodra daulomani me ra marautaka na veivakalougatataki momona ni Nona kosipeli. Na ivakarau “rawarawa” ni veiqaravi kei na loloma ena vakarautaka e dua na iwalewale ni noda veiqaravi ni siga nikua.

Ni sa nomu na madigi mo matataka nai Vakabula ena nomu sasaga ni veiqaravi, tarogi iko mada, “Ena rawa vakacava niu wasea na rarama ni kosipeli oqo kei ira na tamata yadua se vuvale? Na cava e vakauqeti au tiko kina na Yalotabu me’u cakava?”

Na veiqaravi ena rawa ni caka ena veisala duidui me veiganiti. Sa cava, sara beka na kena irairai?

Na veiqaravi ena mataveiliutaki ni kuoramu ni talatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei era masulaka ka veitalanoataka vata na veilesi me vakayacori. Mai na kena irairai ni ra soli tiki ni pepa tiko na veiliutaki, e kena irairai dina na veitalanoataki vakatamata na tamata yadua kei na matavuvale ni soli na ilesilesi ni veiqaravi baleti ira na tacida kei na ganeda. E vakaoqo na kena irairai na lako yani me taubale vata, veisotari me baleta e dua na bogi ni qito, dolele yani ena veiqaravi, se veiqaravi vata sara madaga. E vakaoqo na kena irairai na veisiko yani vakatamata se veitalanoa ena talevoni se veitalanoa ena initaneti se vakau na itukutuku ena talevoni. E vakaoqo na kena irairai na kena kau yani e dua nai tukutuku ni siganisucu ena kena ivola kei na tiko ena qito ni soka me kailavaki tiko na timi o tokona. E vakaoqo na kena irairai na kena wasei e dua na tiki ni ivolanikalou se vosa cavuti mai na vosa ni koniferedi ka na vakaibalebale vakalevu ki na vua e dua. E vakaoqo na kena irairai na veiwasei ni dua na taro vakosipeli kei na wasei ni vakadinadina me kauta mai na veika matata kei na vakacegu. E vakaoqo na kena irairai na noda yaco meda tiki ni nona bula e dua kei na noda kauwaitaki koya tiko-ga. E vakaoqo talega na kena irairai na veivakatarogi ni veiqaravi ka veitalanoataki kina na gagadre kei na veivaqacacotaki e gadrevi. E vakaoqo na kena irairai ni sa cakacaka vata na matabose ni mataveiliutaki ni tabanalevu ena

kena rogoci yani ka dolele me vukei na gagadre e levu cake.

Na mataqali veiqaravi oqo e vaqa-qacotaka e dua na marama ka toki vakayawa sara mai nodratou ena gauna e vuli tiko kina na watina. Ni sega tu ni cakacaka na talevoni ka tiko edua na gone dramidrami me qarava, e vakila o koya na veituyaki ni bula ena vanua vou sa mai tiko kina, sa vaka me yali tu ka galili. E sega ni tukuni yani vua, sa basika yani e dua na peresitedi ni Soqosoqo ni Veivukei ka tukituki ena nona katuba ka kauta tu yani e dua nai vava lailai ni gone, vakavodoki rau ena nona motoka, ka kauti rau kina sitoa. E qai tukuna na marama ena yalo ni vakavinavinaka, “Esa bau dua ka kauta mai na bula o koya!”

Na veiqaravi dina e vakaraitaki mai vua e dua na marama qasecake mai Aferika ka lesi me vakasaqarai ira mai na marama era sega ni dau tiko ena soqoni ni Lotu ena dua na gauna balavu. Ena gauna e lako yani kina ki nona vale na marama o ya, e raica o koya ni a mai butakoci ka vakamavoa-taki tu o koya, ka lailai sara na ka e tu me kania, ka sega na isulu e nanuma o koya me veiganiti kei na soqoni ni Lotu ena Sigatabu. Na marama ka lesi me mai sikovi koya e kauta tu mai na daliga me vakarorogo kina, eso na kakana mai na nona iteitei, ivolanikalou me mai wilika, kei na bula ni veitokani. Esa lesu tale mai ki lotu na marama sa “yali” tu ka sa vakaitavi tiko baleta ni kila o koya ni sa lomani ka vakamareqeti.

Ni semati vata na veisasaga ni Soqosoqo ni Veivukei vakaoqori kei na ituvatuvu vou ni kuoramu ni talatala qase ena kauta mai na duavata ka na vakayaco-ka e veivakurabuitaki. Na veiqaravi esa dua na sasaga cokoti vata me vakavotukanataka na ilesilesi ni matabete me “dausikova na nodra vuvale na lewenilotu yadudua” ka “dau vakatawai ira na lewe ni lotu ena veigauna kece sara, dauvukei ira ka vakaukauwataki ira,”⁵ ka vakakina me rawata na inaki ni Soqosoqo ni Veivukei me vukei ira yadua me ra vakavakarau ki na veivakalougatataki tawamudu.⁶ Na cakacaka vata ena veidusimaki ni bisopi, na mataveiliutaki ni kuoramu

ni talatala qase kei na Soqosoqo ni Veivukei e rawa ni vakauqeti ena nodra vakasaqara na sala vinaka duadua me ra vakatawai ira ka qarauni ira na tama-ta yadua kei na vuvale.

Me’u solia mada vei kemuni e dua na kena ivakaraitaki. E kune vua e dua na tinani gone na kenisa. Sa tekivu sara na veiqaravi vakavuniwai, ka sa totolo sara na nodra sa cakacaka vata mai na Soqosoqo ni Veivukei, ena nodra tuva-tuva-ka me ra veivuke ena vakarautaki ni kakana, na veilakoyaki ena gauna ni raici vakavuniwai, kei na so tale na veitokoni e gadrevi. Eratou sikovi koya vakawasoma, ka dau vakarautaka tu na veigauna vinaka ni veitokani. Ena gauna vata oqori, era cakacaka vata talega mai o ira na Matabete i Melikiseteki. Era vakarautaka na cakacaka e gadrevi me vakuri ka veisautaki na rumu ni moce kei na valenisili me vakarawarawataki na nona qaravi na marama tauvimate oqo. Era vakaitavi na cauravou ena nodra solia na ligadra kei na dakudra me ra tiki ni sasaga bibi oqo. Ka ra vakaitavi talega na goneyalewa: era tuva ena marau me dua vei ira me na vakataubaletaka tiko na koli ena veisiga. Sa toso na gauna, e tomana tikoga na tabanalevu na nodra veiqaravi, ka vakuria tikoga ka veiveisau ena veivanua e veiganiti kina. E dua dina na cakacaka ni loloma, nodra soli ira tu na lewenilotu yadua, ena duavata ni ra vakaraitaka tu na veikauwaitaki ena nodra sala yadua ka vakalougatataki

kina, e sega walega ni o marama tauvimate ka vakakina o ira na nona leweni-vuvale yadua.

Ni oti e dua na sasaga levu, e qai vakamalumalumutaki koya kina mate na kenisa na marama oqo ka sa vakotori ena vakacegu. Era yalovinaka kina ni sa mai takali na lewenilotu ka vakatoka ni sa mai caka vakavinaka na itavi era a qarava tiko mai? E sega, era dau mai vakataubaletaka tikoga na koli e veisiga na goneyalewa, era qarava na tama kei na nona vuvale na veiku-oramu ni matabete, ka ra dolele tikoga yani na marama ena Soqosoqo ni Veivukei ena loloma vei vakadeitaka na veivaqaqacotaki kei na nodratou gagadre. Kemuni na taci-qu kei na ganequ, oqo na nona veiqaravi—sai koya oqo na loloma me vakataka na iVakabula!

E dua tale na veivakalougatataki na itukutuku kacivaki vakauqeti oqo sai koya na madigi me ra vakaitavi na goneyalewa yabaki 14 kina 18 ena veiqaravi vakaitokani kina marama ena Soqosoqo ni Veivukei, me vaka-ga era sa dau vakayacora tiko mai na cauravou yabaki 14 kina 18 ena nodra itokani tiko vei ira na turaga ena Matabete i Melikiseteki. Era rawa ni wasea na itabagone na isolisoli duidui kei na tubu vakayalo ena nodra veiqaravi tikivi ira na qasecake ena cakacaka ni veivakabulai. Na nodra okati nai tabagone ena ilesilesi oqo e rawa ni vakalevutaka cake na nodra dolele yani na Soqosoqo ni Veivukei kei na

veikuoramu ni talatala qase ena nodra kauwaitaki o ira na tani ka vakalevutaki cake nai wiliwili era vakaitavi.

Ni'u vakasamataki ira na goneyalewa kilai levu au sa kilai ira tu, au mamarau ena vukudra na marama ena iSoqosoqo ni Veivukei ka na nodra na madigi me ra vakalougatataki mai vei ira na goneyalewa cariba, vakataledi, ka tu vei ira na vakanananu titobu vakayalo ni ra veiqaravi veitiki tu. Ka'u marau talega ena nodra na rawa ni vakavulici, tuberi ka vaqacacotaki na goneyalewa mai vei ira na marama ena iSoqosoqo ni Veivukei. Na madigi me ra vakaitavi oqo ena tara cake ni matanitu ni Kalou ena dua na rawaka vakasakiti vei ira na goneyalewa, ni ra vukei ena nodra vakarautaki vakavina-ka me ra vakavotukanataka na nodra itavi na iliuli ni Lotu kei na nodra veitikitiko ka veitokani ena qaravi ni nodra matavuvale. Me vaka e wasea o Sister Bonnie L. Oscarson ena noa, o ira na goneyalewa era "*vinakata* me ra veiqaravi. Me ra kila tiko ni ra sa vakamareqeti ka tiki bibi sara ena cakacaka ni veivakabulai!"⁷

Na kena dina, era sa veiqaravi tiko vei ira na tani o ira na goneyalewa, ni ra sega ni lesi se vakamacalataki. E dua na vuvale au kila a toki vakayawa sara ni rauta e drau vakadrau na maile ki na dua na vanua vou, ka ratou sega ni kila e dua. Ena loma ni dua ga na macawa, e basika mai ki na nodratou mata ni katuba e dua na goneyalewa yabaki 14, ka kauta tu mai e dua na veleti na bisikete kamica, ka kidavaki iratou ki na nodratou yasayasa. E duru tu e dakuna ena matadredre na tinana ka draivataki koya mai, ena nona tokona na gagadre ni luvena yalewa me veiqaravi.

E dua tale na tina e lomaleqa voli ena dua na siga, ni sa sega ni yaco mai ki vale na luvena yalewa yabaki 16 ena gauna e dau yaco tiko mai kina. Ena gauna sa yaco mai kina ki vale na goneyalewa, sa vakatarogi koya ena rawarawa na tinana ena vanua e tu mai kina. E sauma yani vakamalua na goneyalewa yabaki 16 oqo ni a kauta eso na senikau vua e dua na yada ka tiko volekati iratou. E raica o koya ni vaka e galili vakalevu na marama oya ka sa

vakila na veivakauqeti me sikovi koya. Ena veivakadonui nei tinana, sa qai tomana tiko o goneyalewa na nona veisiko tiko vua na yada oya. Erau mani yaco me rau veitokani vinaka sara, ka tomani tiko na nodrau veikila ena vuqa sara na yabaki.

O ira na goneyalewa yadua, kei na vuqa tale vakataki ira, era raica na nona gagadre e dua ka mani cakacaka sara kina me sotava. E tiko vei ira na goneyalewa yadua na gagadre dina me ra kauwaitaka ka veiwasei ka na rawa ni dusimaki ena veiqaravi vakaveitokani kei na dua na marama qasecake.

Se mani cava sara na nomu yabaki ni bula, ena gauna eda vakasamataka vakavinaka na sala cava sara e veiganiti duadua me veiqaravi kina, eda na taroga, "Na cava sara mada e gadreva o koya?" Ni rau ologi vata na taro oqori kei na gagadre dina meda veiqaravi, eda na liutaki ena Yalotabu meda cakava na veika ena laveti ira ka vakaukauwataki ira na tamata yadua. Au sa rogoca e vuqa nai talanoa me baleti ira na tacida kei na ganeda era a vakalougatataki mai na dua na ivakarau rawarawa sara ni nodra vakila nira wili ka kidavaki e valenilotu, e dua na imeli se itukutuku vakau ena talevoni ni veinanumi, e dua na veitaratara yadua ena gauna dredre, na veisureti me vakaitavi ena

itaviqaravi vakailawalawa, se na dolele yani ni veivuke me vukei ena ituvaki dredre. O ira na tubutubu duadua, curu vou ena lotu, lewenilotu luluqa, o ira na yada, se o ira nai tabagone era na gadreva beka me vakalevutaki na gauna kei ira, ka gadrevi me ra vakaliuci ena veiqaravi mai vei keda na tacidra kei na ganedra. Na tuvai vata ni veiqaravi ena mataveiliutaki ni kuoramu ni talatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei e vakatara me vakayacori na veilesi donu me vakayacori.

Ni sa tukuni ka caka na veika kece, na veiqaravi dina e rawa ga ni qaravi yadudua ka vakayacori ena igu ni loloma. Na ka e vakamareqeti, kilikili kaya ka uasivi kina na veiqaravi yalodina, sai koya ni veisautaka dina na bula!Ena gauna e tadola kina na yaloda ka sa vinakata me loloma, ka oka kina na veivakayaloqataki kei na vakacegu, na mana ni noda veiqaravi ena sega ni cakitaki rawa. Ni sa igu ni veiqaravi na loloma, ena yaco na cakamana, ka da na kunea na sala meda kauti ira mai na tacida kei na ganeda era sa "yali" tiko ena veitikina kece me ciqomi kina na kosipeli i Jisu Karisito.

Sa noda ivakaraitaki na iVakabula ena veika kecega—e sega walega ena veika meda cakava ia ena *inaki* eda cakava tiko kina.⁸ "Na Nona bula e vuravura e [dua] na veisureti vei keda—me laveta cake tale na noda rai, meda guilecava na leqa eso eda sotava tiko [ka] dolele yani vei ira na tani."⁹ Ni da sa ciqoma ena yaloda taucoko meda veiqaravi vei ira na tacida kei na ganeda, eda sa kalougata nida sa mai moici sara vakavinaka vakayalo, ka da duavata vakalevucake kei na lewa ni Kalou, ka kila vakavinakacake na Nona ituvatuva me vukea na tamata yadua me lesu Vua. Eda na vakila vakalevucake na Nona veivakalougatataki ena gauna eda raica se vakila kina, ka da tu vakarau meda vakateteya yani na veivakalougatataki oqori vei ira na tani. Ena lagata ena duavata na yaloda kei na domoda na:

*Na wekaqu me'u lomana,
Ni ko ni lomani au,
Kemuni nai dusidusi,*

*Me'u muria tikoga,
Na wekaqu me'u lomana—
Ka muri kemuni.*¹⁰

Meda vakaraitaka na noda vakavinavina kei na loloma vua na Kalou ena noda veiqaravi ena loloma vei ira na tacida kei na ganeda tawamudu.¹¹ E kena ivatuka sai koya na vakilai ni duavata me vakataki ira na tamata mai Amerika makawa ena nodra marautaka tu na Nona a rairai yani nai Vakabula ki na nodra vanua.

“Ka sa yaco ni sa sega na veileti ena vanua . . . ni sa tiko e lomadra na tamata na loloma ni Kalou.

“ . . . Ka sa yaco ni sa sega na veileti ena vanua, . . . sa dina sara ni sa sega beka ni dua na matatamata mamarau cake ena kedra maliwa na tamata kecega sa bulia na liga ni Kalou.”¹²

Au vakadinadinataka ena marau na noqu ivakadinadina saraga o au, ni sa vakauqeti mai vua na Kalou na veisau ka vakatakilai mai oqo, nida ciqoma ena yaloda dina, eda sa na vakavakarau vinaka tu meda sotava na Luvena, o Jisu Karisito, ena Nona lako mai. Eda na volekata sara yani me vakataki ira na tamata i Saioni ka da vakila na reki e veilaveti kei ira era veivuke tiko ena sala tu vakatisaipeli. Me da cakava vakakina sa noqu masu gumatua ka malumalu ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Cakacaka 3:19–21.
2. Raica na Robert D. Hales, “Vakavakarau ki na Veivakalesui mai kei na iKarua ni Lako Mai: ‘Ena Vakarurugi Kemudou na Ligaqu,’” *Liaona*, Nove. 2005, 88–92.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 42:29.
4. “Se Bula na Karisito: Nodra iVakadinadina na iApositolo,” *Liaona*, Me 2017, e loma ni waqana.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 20:47, 53.
6. Raica na *iVoladusidusi 2: Veiqaravi ena Lotu* (2010), 9.1.1.
7. Bonnie L. Oscarson, “Era Cakacaka na Goneyalewa,” *Liaona*, Me 2018, 38.
8. Raica na Efeso 2:8.
9. Raica na Russell T. Osguthorpe, “What If Love Were Our Only Motive?” (Brigham Young University devotional, Mar. 8, 2011), 7, speeches.byu.edu.
10. “Turaga, Meu Muri Kemuni,” *Sere ni Lotu*, naba 129.
11. Raica na Mosaia 2:17.
12. 4 Nifai 1:15–16.

Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Raica na Tamata!

O ira era kunea na sala me ra raica dina kina na Tamata era sa kunea na matanikatuba ki na reki cecere ni bula kei na iwali ni dredre levu duadua ena bula.

Kemuni na taciq kei na ganequ lomani, na itokani taleitaki, au vakavinavinaka niu tiko vata kei kemuni ena muanimacawa vakasakiti oqo ni koniferedi raraba. O Harriet kei au keirau reki vata kei kemuni ena noda tokoni Elder Gong kei Soares kei ira na lewe vuqa na tacida era sa ciqoma na veikacivi vou ena koniferedi raraba oqo.

E dina niu nanuma noqu itokani lomani o Peresitedi Thomas S. Monson,

au lomana, tutaka ka tokona na noda parofita ka Peresitedi, o Russell M. Nelson, kei rau nona daunivakasala vakaturaga.

Au sa vakavinavinaka talega ka doka ni rawa meu mai cakacaka vata tale vakavoleka kei ira na noqu itokani lomani Veitacini ena Kuoramu ni Le Tinikarua.

Na kena ilutua, au rokova vakalevu ka marautaka noqu lewena Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu E daidai, era tuvakarau kina e milioni na tagane, yalewa kei ira na gone me ra *lave ena vanua era tu kina* ena itutu se veikacivi cava ga—ka ra saga mai vuniyalodra me ra qarava na Kalou kei Ira na luvena, me tara cake na matanitu ni Kalou.

Nikua e dua na siga bibi. Na Sigatabu ni Siganimate, na gauna eda vakanauma kina na mataka lagilagi oya ena nona tagutuva na iVakabula na ivau ni mate¹ ka basika ena qaqa mai na ibulubulu.

Na Siga Cecere Duadua ena iTukutuku ni Veigauna

Ena dua na gauna walega qo au taroga na initaneti, “Na siga cava e veisautaka vakalevu duadua na itukutuku ni vei gauna?”

Ena vukui Jisu Karisito, Eda na Rawa ni Bula Tale

Na kena isau e koto ena rua na bolebole lelevu dredre, ka da dau sotava kece.

Taumada, eda na mate kece. Se vakacava na lailai ni nomu yabakinibula, na kemu totoka, bulabula, se nomu qaqarauni, ena dua na siga sa na sega na bula ena yagomu. Era na tagicaki iko na nomu itokani kei na matavuvale. Ia era na sega ni rawa ni vakalesui iko mai.

Ia, ena vukui Jisu Karisito, ena tu vakawawa nomu mate. Ena dua na siga erau na duavata tale na yalomu kei na yagomu. Sa na sega tale ni mate rawa na yago sa tucaketale mai na mate oqo,³ sa na laki bula ena tawamudu, galala mai na mosi kei na rarawa vakayago.⁴

Ena yaco oqo baleti Jisu na Karisito, o koya sa vakadavora Nona bula ka taura cake tale.

Sa vakayacora o Koya ena vukudra era vakabauti Koya.

Sa vakayacora o Koya ena vukudra era sega ni vakabauti Koya.

E vakayacora o Koya vei ira sara mada ga era vakalialiai, ka rulaka, ka vosa vakacacataka na Yacana.⁵

Ena vukui Jisu Karisito, Eda na Rawa ni Bula vata kei na Kalou

iKarua, eda sa ivalavala ca kecega. Ena tarova noda bula vata kei na Kalou na noda ivalavala ca, baleta “ni sega ni rawa ni curu ki na nona matanitu e dua na ka dukadukali.”⁶

A yaco kina, ni ra sa sogolati na tagane, yalewa, kei na gone kecega mai na Nona iserau—oya, me yacova na gauna sa solia kina o Jisu Karisito, na Lami sa sega ni duka, na nona bula me isau ni noda ivalavala ca. Baleta ni sega nona idinau ki na lewadodonu o Jisu, sa rawa vua me sauma na noda idinau ka sotava na gagadre ni lewadodonu ni tamata yadua. Oqori e daru okati kina o iko kei au.

Sa sauma o Jisu Karisito na isau ni noda ivalavala ca.

O ira Taucoko.

Ena siga bibi duadua oya ena itukutuku ni veigauna, a dolava kina o Jisu Karisito na matamata ni mate ka biuta vakatikitiki na ilati e tarova tiko noda

Na kena isau, eso e veivakakidacalataki ka so e matalia so e titobu ka vakavure vakasama. Era oka kina, na siga a lutuka kina na Cevaicake kei Mexico e dua na vuravura vatu; se ena 1440, ni vakaotia o Johannes Gutenberg na nona kabani ni tabaivola; io kei na siga oya ena 1903 ena nodrau vakaraitaka na veitacini na Wright ni rawa dina ni vuka na tamata.

Kevaka e tarogi vei iko na taro vata oya, na cava o na tukuna?

E matata na kena isau ena noqu vakasama.

Me da kila na siga bibi duadua ena itukutuku ni vei gauna, sa dodonu me da lesu tale ki na yakavibogi oya voleka ni 2,000 na yabaki sa oti ena Were mai Kecisemani ena nona tekiduru o Jisu Karisito ena vakamamasu ka cabori Koya me isau ni noda ivalavala ca. Sai koya ena gauna ni isoro cecere tawavakaiyalayala oya ni veivakararawataki sega ni vakatauvatani rawa ena yago kei na yalo ka bunotaka kina na dra mai na qara kece ga ni yagona o Jisu Karisito, sai koya na Kalou. Ena dela ni loloma uasivi, nona a solia taucoko me rawa kina ni da taukena taucoko. Na Nona isoro vakalou, dredre ni da kila, me na vakilai ga e vunyaloda kei na noda vakasama, sa vakananuma vei keda na idinau raraba ni vakavinavinaka eda

sa dinau tu kina vei Karisito me baleta Nona isolisoli vakalou.

Ena lomaloma ni bogi oya, sa kau mai ko Jisu e matadra na iliuliu vakalotu kei ira na vakaitutu vakapolitiki me ra vakalialiai Koya, mokulaki Koya, ka lewa me vakamatei ena imatamate lolovira sara. A lili toka ena kauveilatai ena mosi kei na yaluma, me yacova, ni “sa oti.”² A vakotori na yagona mate ena dua na ibulubulu qaravatu kerei. Ia, ena mataka ni ikatolu ni siga, o Jisu Karisito, na Luvena na Kalou Qaqa, e basika mai na ibulubulu qaravatu me vaka e dua na ka vakailagilagi, vakaturi cake mai na mate vakasakiti, rarama, ka vakaturaga.

Io, e vuqa na ka e yaco ena itukutuku ni veigauna sa tatara vakalevu sara ki na bula ni veimatanitu kei ira na tamata. Ia ni o cokoti ira vata kece, ko na sega ni rawa ni o tekivu mo na vakatauvatana rawa ena na bibi ni ka e yaco ena imatai ni mataka ni Sigani-mate oya.

Na cava e vakavuna me ka bibi duadua kina e yaco ena itukutuku ni veigauna na isoro tawavakaiyalayala kei na Tucaketale nei Jisu Karisito—ka levu cake na kena revurevu mai na ivalu ni vuravura, na leqa veivakarusai, kei na vua ni vakadidike e veisautaka na bula?

curuma yani na salatu tabu ka sava-sava ni bula tawamudu. Ena vukuna na noda Turaga na iVakabula, sa soli kina vei iko kei au e dua na isolisoli talei ka sega ni voli rawa—se cava ga na itukutuku ni noda bula, e rawa ni da veivutuni ka muria na salatu ka na kauti keda ki na rarama vakasilesitili kei na lagilagi, era sinai kina na luvena yalodina na Tamada Vakalomalagi.

E Cava Eda Reki Kina

Oqo na ka eda marautaka ena Sigatabu ni Siganimate—eda marautaka na bula!

Ena vukui Jisu Karisito, eda na tucake mai na veivakarusai nei mate ka mokoti ira eda dau lomana e ligada, ena drodro na wainimata ni reki kei na vakavinavinaka vuabale. Ena vukui Jisu Karisito, eda na tu me tamata tawamudu, ena vuravura sega ni vakaiyalayala.

Ena vukui Jisu Karisito, ena sega walega ni bokoci noda ivalavala ca; e rawa ni guilecavi.

E da na rawa ni savasava ka vakacerecerei.

Vakalou.

Ena vukuna noda iVakabula Dau-lomani, sa rawa ni da gunu tiko ga mai na mataniwai tovore tu ki na bula

tawamudu.⁷ Eda na rawa ni tiko ga ena nona itikotiko vakatui na noda Tui tawamudu, ena lagilagi sega ni vakasamataki rawa kei na marau e taucoko.

Eda sa “Raica Beka na Tamata”?

E dina ni tu na veika kece oqo, e vuqa ena vuravura nikua era sega tu beka ni kila se sega ni vakabauta na isolisoli talei sa solia vei keda o Jisu Karisito. Era sa rogoca beka na veika baleti Jisu Karisito ka kila ni dua o Koya e kilai levu ena veigauna, ia era sega ni raici Koya me vaka na Kena irairai dina.

Niu vakasamataka na veika oqo, au nanuma lesu na iVakabula ni tu e matana na kovana ni Roma, o Ponitio Pailato, ni vo ga e vica na auwa me mate kina na iVakabula.

E raici Jisu o Pailato ena dua na rai ni lewa vakavuravura. E dua na cakacaka me cakava o Pailato, e oka kina e rua na kena itavi levu: kumuni vakacavacava ni matanitu o Roma ka taqomaka na tiko sautu. Ia era sa kauta mai vua ko ira na matabose ni Jiu e dua na tamata era tukuna ni vakaitatao tiko vei rau ruarua.⁸

Ni oti nona vakataroga nona kaive-su, sa kacivaka o Pailato, “Au sega ni raica e dua nona cala na tamata.”⁹ Ia

e nanuma me vakalomavinakataki ira era beitaki Jisu tiko, a qai vakayagataka o Pailato e dua na ivalavala ni vanua ka vakatarai kina me sereki e dua na kaivesu ena gauna ni lakosivia. Era na sega beka ni sereki Jisu mai vua na daubutako ka daulaba o Parapa?¹⁰

Ia era kailavaka na ilala kosakosa vei Pailato me sereki Parapa ka vakamatei Jisu ena kauveilatai.

“A cava na vuna?” E taroga o Pailato: “A cava na ka ca sa cakava ko koya?”

Ia era sa qai qoqolou vakalevu cake. “Vakota ki na kauveilatai!”¹¹

Ena dua na iotioti ni sasaga me ra lomavinaka na ilawalawa ca, a vakaroti ira nona tamata o Pailato me ra vakanakuitataki Jisu.¹² Era vakayacora oqori, ka laivi koya ni sa dra ka drakusi tu. Era vakalialiai Koya, vakadarama e uluna na isala wa vakavotona, ka vaka-sulumi Koya ena kote lokaloka.¹³

Rairai e nanuma beka o Pailato ni oqori ena vakamamautaka nodra vinakata me dave na dra. De rawa ni ra lomana kina na tamata oya. “Raica au sa kauti koya mai vei kemudou, mo dou kila niu sa sega ni kunea e dua na ivalavala ca vei koya. . . . Raica na tamata!”¹⁴

A tu sara ga vakatamata na Luve ni Kalou e matadra na tamata e Jerusalemi.

E rawa ni ra raici Jisu, ia era a sega ga ni raici Koya dina sara.

E sega vei ira na mata me ra raica.¹⁵

Ena vakasama ni vosa vakaibalebale, o keda talega eda sa sureti me da “raica na tamata.” Na vakasama eso baleti Koya e duidui e vuravura. Era vakadinadinataka na parofita ni gauna oqo ni o Koya na Luve ni Kalou. Au vakayacora talega oqo. Sa dodonu ka bibi sara me da dui kila vakataki keda. Ni da vakananuma vakatitobu na bula kei na veiqaravi nei Jisu Karisito, na cava o raica?

O ira era kunea na sala me ra raica dina kina na Tamata era sa kunea na matanikatuba ki na reki cecere ni bula kei na iwali ni dredre levu duadua ena bula.

O koya, ni ko sa virikovuti tu ena rarawa kei na yaluma, raica na Tamata.

Ni o vakila ni ko sa lakosese se guilecavi, raica na Tamata.

Ni o rarawa voli, tu duadua, vakatiti-
qa, vakacacani, se vakadrukai, raica na
Tamata.

Ena vukei iko o Koya.

Ena vakabulai iko o koya ka
vakaibalebale na nomu ilakolako. Ena
sovaraka mai na Yalona ka vakasinaita
na yalomu ena reki cecekia.¹⁶

“Sa dau solia na kaukauwa vei ira
era sa malumalumu; ia ena vakalevuta-
ka na kaukauwa vei ira era sa sega ni
gumatua rawa.”¹⁷

Ni da sa raica dina na Tamata, eda
na vuli mai Vua ka segata me da vaka-
taudonutaka noda bula Vua. Me da vei-
vutuni ka saga me da vakasavasavataka
noda veitiki ni bula ka tubu cake vaka-
lailai Vua e veisiga. Eda nuitaki Koya.
Eda vakaraitaka noda lomani Koya ena
noda muria Nona ivunau ka bula taka
noda veiyalayalati bibi.

Ena dua tale na kena itukutukuni,
eda yaco me nona tisaipeli.

Na nona rarama veivakasavasavata-
ki e vakamalumalumutaka na yaloda.
Nona loloma soliwale e laveti keda
cake. Sa vakamamadatiki noda icolaco-
la, ka vakatitobutaki noda vakacegu.
Ni da sa raica dina na Tamata, sa noda
na yalayala ni na vakalougatataki noda
veisiga ni mataka ka na vakauqeti ka
tokoni keda ena iwavoki kei na suku-
sukura ni sala ena ilakolako ni bula. Ni
da railesu, eda na vakadinadinataka ni
tiko e dua na ivakarau vakalou, ni ra
na sota vinaka na digo kece sara.¹⁸

Ni o sa ciqoma na Nona isoro,
yaco mo Nona tisaipeli, ka qai yacova
yani na icavacava ni nomu ilakolako e
vuravura, na cava sa na yaco ena veika
rarawa o sa sotava ena bula oqo.

Era sa na yali.

Na veivakacudrui, vakawaleni taki,
veivakacacani o sa sotava?

Sa na yali.

Na vakararawataki, mosiniyalo,
kilaiyalona, madua, kei na yaluma o
sa lakocuruma?

Sa na yali.

Guilecavi

Oya beka na vuna “eda sa tukuni
Karisito ka rekitaki Karisito, ka vunauta-
ki Karisito ka parofisaitaki Karisito, . . .
me ra kila kina na noda kawa na sala
me bokoci kina na nodra ivalavala ca?”¹⁹

Oya beka na vuna eda sa saga e
vuniyaloda me da raica dina na Tamata?

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au
vakadinadinataka ni siga bibi duadua
ena itukutuku makawa ni kawata-
mata na siga a vakadruka kina o Jisu
Karisito, na Luve ni Kalou na mate kei
na ivalavala ca ena vukudra na luve
ni Kalou kece sara. Kei na siga bibi
duadua ena nomu bula kei na noqu
sai koya na siga eda vulica kina me
da “raica na tamata”; ni da raici Koya
baleta o cei dina o Koya; ni da vakai-
votavota mai vuniyaloda ena mana ni
Nona isoro; ena gauna eda yalataka
kina ena igu kei na kaukauwa vakavoui
me da muri Koya. Me na dau nanumi

tu ena veisiga ni noda bula taucoko na
siga oqori.

Au laiva vei kemuni na noqu ivaka-
dinadina kei na veivakalougatataki ni
gauna eda “raica kina na tamata,” eda
na kunea na ibalebale, na reki, kei na
vakacegu ena bula vakavuravura oqo
kei na bula tawamudu ena vuravura sa
bera mai. Ena yaca tabu i Jisu Karisito,
emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica Mosaia 15:23.
2. Joni 19:30.
3. Raica Alama 11:45.
4. Raica Ai Vakatakila 21:4.
5. Raica 1 Koronica 15:21–23.
6. 3 Nifai 27:19.
7. Raica Joni 4:14.
8. Raica Luke 23:2.
9. Joni 18:38. Me levea na veilewaitaki Jisu,
a tovolea o Pailato me biliga yani na kisi
vei Eroti Anitipasi. Kevaka e rawa vei Eroti,
o koya ka vakarota na mate nei Joni na
Dauveipapitaiso (raica na Maciu 14:6–11),
me beitaki Jisu, me na qai sitabataka ga o
Pailato na lewa oqori ka kaya ni oya e dua
na ka ni nodra itikotiko e vakadonuya me
rawa ni maroroi kina na tiko sautu la a
sega ni cavuta o Jisu e dua na vosa vei Eroti
(raica na Luke 23:6–12), ka mani vakasuka
Koya Iesu o Eroti vei Pailato.
10. Raica na Marika 15:6–7; Joni 18:39–40.
E vola e dua na vuku ni Veiyalayalati
Vou, “E vaka tu me dua na itovoudei, ena
gauna ni Lakosivia ena sereka na Kovana
ni Roma vei ira na lewenivanua vaka-Jiu
e dua na kaivesu e totogi mate tu” (Alfred
Edersheim, *The Life and Times of Jesus the
Messiah* [1899], 2:576). Na yaca *Parapa*
e kena ibalebale “na luvei tamana.” Na
vakasama me soli vei ira na kai Jerusalemi
me ra digitaka e dua vei rau na turaga oqo
e taleitaki toka.
11. Raica 15:11–14.
12. A rerevaki sara na veivakanakuitataki ka
vakatokai kina na “the intermediate death”
(Edersheim, *Jesus the Messiah*, 2:577).
13. Raica na Joni 19:1–3.
14. Joni 19:4–5.
15. E liu, a dikeva ko Jisu ni “sa uro mai na
lomadra na tamata oqo, a sa didivara na
daligadra, a sa bobo na matadra; de dua
na siga ena rai na matadra, ka rogo na
daligadra, ka kila na lomadra, A ra saumaki
mai, ia kau na vakabulai ira.” Ia ena loloma
a kaya kina o Koya vei ira Nona tisaipeli,
“A sa kalougata na matamudou, ni dou
sa raica, kei na daligamudou ni dou sa
rogoca” (Maciu 13:15–16). Eda na laiva
beka me kaukauwa na yaloda, se eda na
dolava na matada kei na lomada me da
raica vakaidina na Tamata?
16. Raica Mosaia 4:20.
17. Aisea 40:29.
18. Raica na Dieter F. Uchtdorf, “The Adventure
of Mortality” (lotu ni itabagone qase cake
ni vuravura raraba, 14 ni Janu. 2018),
broadcasts.lds.org.
19. 2 Nifai 25:26.

Mai vei Bisopi Gérald Caussé
Bisopi Vakatulewa

E Baleta Kecega na Tamata

Na Lotu e baleti kemuni, na tisaipeli ni Turaga—o ira era lomana ka muri Koya kei ira era sa taura na Yacana ena veiyalayalati.

Ni vakarautaki tiko na tara ni Valetatabu vakasakiti e Parisi Varanise, a yaco e dua na ka au na sega vakadua ni guilecava. Ena 2010, ni sa kune na tikiniqele me baleta na valetabu, a kerea na turaganikoro me keitou sota me rawa ni kila eso tale na ka baleta na Lotu. E dua ni ikalawa bibi ni kena rawati na veivakadonui ni taravale na sota oya. Keitou vakarautaka sara vakavinaka e dua na ivakamacala ka oka kina e vica na iyaloalo totoka ni valetabu eso ni Yalododonu Edaidai. Na noqu vakanuinui levu duadua sai koya ni na vakauqeta na turaganikoro na totoka ni kedra irairai me tokona kina na cakacaka oqo.

E ka ni kurabui, ni tukuna na turaganikoro ni ratou na sega ni taumuria na neitou ivakamacala, eratou nanuma me ratou vakayacora ga e dua nodratou vakadidike me ratou kila saraga vakataki iratou se mataqali lotu vakacava o keda. Ena vula tarava, keitou a sureti lesu yani me keitou rogoca e dua na nona ripote e dua na lewe ni matabose ni korolevu ka dua o koya na parofesa talega ni itukutuku vakalotu. E kaya na marama oya, “Mai na veika kece, keitou vinakata me keitou kila o cei soti na lewe ni

nomudou lotu. Taumada, keitou lako ki na dua nomuni soqoni ni sakaramede. Keitou dabe ena idabedabe mai muri ni valenilotu ka dikevi ira toka vakamalua na ivavakoso kei na veika era cakava tiko. Oti keitou qai laki sikovi ira na tiko volekati kemudou—o ira era vakaitikotiko volekata na nomudou valenilotu

ni iteki—ka keitou taroga se mataqali tamata vakacava o kemuni na Momani.”

“Io na cava sa nomudou lewa?”

Au taroga, ena yalo e nanamaki. Qai sauma mai na marama, “Keitou qai raica rawa ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e volekata duadua yani na Lotu taumada nei Jisu Karisito mai na veilotu kecega keitou kila.” E voleka sara meu saqata ena noqu kaya, “E sega ni dodonu vakavinaka oqori! E sega ni lotu voleka duadua oqo; sai *koya* na Lotu i Jisu Karisito—na Lotu vata sara ga, na Lotu dina!” Au a tarovi au kau mani cabora e dua na masu vuni ni vakavinavinaka. Qai vakasalataki keitou o turaganikoro, yavutaki ena veika eratou sa raica, eratou sega ni raica kei na nona timi e dua na ka me tarova na tara ni valetabu ena nodra vanua.

Nikua, niu vakasamataka na cakamana oya, au vakavinavinakataka nona yalomatua o turaganikoro kei na yalo ni kila na duidui. E kila o koya ni ka bibi ena kena kilai na Lotu sai koya me kua ni laurai ena irairai mai taudaku na kena veivale se na tuvai vakamatau sara mada ga ni kena cicivaki, ia mai vei ira na milioni vakamilioni na lewena, ka ra segata e veisiga yadua me ra muria na ivakaraitaki nei Jisu Karisito.

Na ivakamacala *ni Lotu* e rawa ni kau mai ena dua na malanivosa ena iVola i Momani ka kaya, “Ia ko ira [kena ibalebale na tisaipeli ni Turaga] era sa papitaisotaki ena yaca i Jisu, era sa vakatokai me ra lewe ni lotu i Karisito.”¹

Dua tale na kena itukutukuni, na Lotu e baleta na tamata. E baleti kemuni, na tisaipeli ni Turaga—o ira era lomana ka muri Koya kei ira era sa taura na yacana ena veiyalayalati.

A vakatauvatana na Lotu ki na dua na motoka totoka o Peresitedi Russell M. Nelson. Eda taleitaka kece ni savasava ka taliva tu noda motoka. Ia e sega ni inaki ni motoka me tu me dua na misini rairai vinaka; ia me kauti ira na *tamata* era tiko e loma.² Ena ivakarau vata oqori, o keda, ni da lewe ni Lotu, eda dau taleitaka ni ra savasava ka maroroi vinaka tu noda vanua ni sokalou ka da marautaka talega ni cici vinaka tu noda veiparokaramu. O

ira oqo era ivakarau veitokoni walega. Na noda inaki bibi me da sureti ira na luvana tagane kei na yalewa yadua na Kalou me ra lako mai vei Karisito ka me ra tuberi ena salatu ni veiyalayalati. E sega ni dua na ka e bibi cake. Na noda cakacaka e baleti ira na tamata kei na veiyalayalati.

E sega beka ni uasivi ni yaca a soli mai ena ivakatakila ki na Lotu vakalesuimai e vauca vata na rua na tiki bibi duadua ni veiyalayalati yadua ni kosipeli? Matai na yaca *Jisu Karisito*. Na Lotu e Nona, kei na veivakasavasavataki ni Nona Veisorovaki kei na veiyalayalati sai koya duadua na salatu ni veivakabulai kei na bula vakacerecerei. Na ikarua ni yaca e dusi *keda*: na Yalododonu, se ena dua tale na kena itukutukuni, na Nona ivakadinadina ka Nona tisaipeli.

Au vulica na bibi ni noda vakanamata vei ira na tamata niu veiqaravi vakaperesitedi ni iteki mai Varanise. Ena itekivu ni noqu veiqaravi, au vakasamataka tu eso na sasaga vinaka sara me baleta na iteki: me tauyavu na tabanalevu vou, tara na veivalenilotu vou, me tara sara mada ga e dua na valetabu ena neimami vanua. Niu vagalalataki ni oti e ono na yabaki, sega saraga ni bau dua vei ira na inakinaki oqori e

se rawa. A rawa me nanumi ni dua na druka levu oqo ia vakavo ga ni, ena loma ni ono na yabaki oya, sa veisau vakalailai noqu inakinaki.

Niu dabe toka mai cake ena siga meu vagalalataki kina, a luvuci au e dua na yalo vakavinavinaka levu kei na vakacegu. Au raica na matadra na drau vakadrau na lewenilotu era tikorawa. Au rawa ni nanuma lesu e dua na gauna vakayalo me baleti ira yadua.

Era tu na tagane kei na yalewa era sa mai sobu ena wai ni veipapitaisotaki, o ira au a sainitaka na imatai ni nodra ivolatara ni valetabu me rawa ni ra laki ciqoma na cakacaka vakalotu bibi ni valetabu, kei ira na itabagone kei na veiwatini au a vakatikora se vagalalataki mai na daukaulotu tudei. E vuqa tale au a qarava ena gauna era donumaka tiko kina na veivakatovolei kei na dredre ena nodra bula. Au vakila na loloma qaqa vakaveitacini ena vukudra yadua. Au sa kunea na reki savasava ena noqu qaravi ira kau marautaka na nodra yalodina vakalevutaki kei na vakabauta na iVakabula.

E vakavuvulitaka o Peresitedi M. Russell Ballard, “Na ka bibi dua- dua ena noda itavi ena Lotu e sega ni iwiliwili e dau tukuni mai se na soqoni e yaco ia—nodra qaravi yadudua na

tamata me vaka a kitaka na iVakabula—era sa laveti ka vakayaloqaqataki na qai veisautaki.”³

Kemuni na taciqa kei na ganequ, eda sa bulabula tiko li ena kosipeli, se da vakaosoosotaki wale tikoga ena Lotu? Na ki sai koya me da muria na ivakaraitaki ni iVakabula ena ka kecega. Kevaka eda vakayacora oqori, eda na vakanamata ena nodra vakabulai na tamata yadua ka sega ena qaravi ga ni cakacaka se cicivaki na parokaramu.

O sa bau tarogi iko mada se na vakaivei kevaka e sikova yani na iVakabula na nomu tabanalevu se tabana ena Sigatabu mai qo? Na cava ena cakava o Koya? Ena leqataka beka o koya kevaka era vinaka tu na iyaloalo se ra biu tu beka vakavinaka na idabedabe ena loma ni valenivuli? Se ena vakaraica beka o Koya e dua e rawa ni lomana, vakavulica, ka vakakalougatataka? Ena vaqara beka o Koya e dua na lewenilotu vou se dua na itokani me kidavaka, e dua beka na tauvimate e gadreva tu na vakacegu, se dua na itabagone yamekemeke ka gadreva tu me laveti ka vakayaloqaqataki.

Na kalasi cava ena sikova o Jisu? Au na sega ni kurabui kevaka ena siko- va i liu o Koya na Lalai. Ena tekiduru beka o Koya ka vosa vei ira ni ra veiraici mata toka. Ena vakaraitaka o Koya na Nona loloma vei ira, talanoa vei ira, vakacaucautaki ira ena nodra droini, ka vakadinadinataki Tamana mai Lomalagi. Na Nona itovonibula ena rawarawa, dina, ka sega lasu. E rawa beka ni da vakakina?

Au yalataka vei kemuni ni o segata mo muria na Turaga, ena sega na ka e bibi cake mai na nodra laurai na tamata e rawa ni o vukea ka vakalougatataka. Ena lotu o na vakanamata ena nodra vakavulici na tamata yadua, mo tara na yalodra. O na kauwaitaka me yaco na veika vakayalo mai na kena tuvai e dua na itaviqaravi uasivi sara, mo veiqaravi ena vukudra nomu itokani lewenilotu mai na kena toqai na lomanibai baleta na levu ni veisiko sa caka. Ena sega ni baleti iko ia ena baleti *ira* e da vakato- ka me ra tacida ka ganeda.

Ena so na gauna eda veitalanoa- taka na *lako* i lotu Ia na Lotu e levu

cake sara mai na dua na vale se dua na vanua. E tautauvata vinaka sara ga na kena dina kei na kena bulabula ena veivale carukaica ena veivanua vakayawa e vuravura kei na itikotiko liu ni Lotu mai Salt Lake City. Sa kaya na Turaga Vakataki Koya, “Ena vanua eratou soqoni kina e lewe rua se lewe tolu ena yacagu, au na tiko ena kedra-tou maliwa.”⁴

Eda na kauta na Lotu vata kei keda ena vanua cava ga eda lako kina: ki cakacaka, vuli, ena vakacagicagi, ka vakauasivi ena noda veivale. Na noda tiko kei na noda veivakayararataki sa rawa ni rauta me tara ena vanua cava ga eda tiko kina e dua na vanua tabu.

Au nanuma e dua na veitalanoa kei-rau a vakayacora kei na dua na itokani ka sega ni lewena noda vakabauta. A kurabui o koya ni rogoca ni rawa vua e dua na tagane bula kilikili ena noda Lotu me ciqoma na matabete. Qai taroga o koya, “Ia e vica na matabete e tiko ena nomudou tabanalevu?”

Au sauma, “Tiko ena maliwa ni 30 kei na 40.”

Ena kurabui, e tomana o koya, “Ena neitou ivavakoso, e tikoga kina e dua na bete. Na cava sa rui levu kina na matabete dou gadreva ena mataka ni Sigatabu?”

Ni tarai au nona taro, au vakauqeti meu sauma, “Au duavata kei iko. Au sega ni vakabauta ni da gadreva na iwiliwilini matabete oya ena lotu ena Sigatabu. Ia eda gadreva *dina* e dua na matabete ena noda vale. Ni sega ni dua na matabete e tiko ena dua na vuvale, era na kacivi e so tale na matabete me ra vakatawa ka vei qaravi ki na matavu-vale oya.”

Na noda lotu e sega ni lotu walega ni Sigatabu Ena tomani tiko ena veisiga yadua ni macawa na noda sokalou, se vanua cava ga eda tiko kina se cava ga eda cakava. Na noda itikotiko sara madaga “sa itikotiko taumada ni noda vakabauta.”⁵ E vakavuqa ena noda itikotiko eda dau masu kina, eda veivakalougatataki, eda vuli, eda vakavulica kina na vosa ni Kalou, ka da vei qaravi ena loloma savasava. Au rawa ni vakadinadinataka mai na veika au sa sotava ni noda vale sa vanua tabu e rawa ni

tiko kina na Yalo—ena kena levu, ka so na gauna ena levu cake, mai na noda veivanua ni sokalou lewai.

Au vakadinadinataka ni Lotu oqo na Lotu i Jisu Karisito. Na kena igu kei na kena bula e yaco mai ena nodra ivalavala e veisiga na milioni na Nona tisaipeli era segata e veisiga yadua me ra muria Nona ivakaraitaki cecere ena nodra vukei na tani. E bula na Karisito, ka liutaka tiko o Koya na Lotu oqo. Sai Peresitedi Russell M. Nelson na parofita sa digitaka o Koya me liutaki keda ka

dusimaki keda ena noda gauna. Oqo na veika au vakadinadinataka ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. 3 Nifai 26:21
2. Raica na Russell M. Nelson soqoni ni veiliutaki ena koniferedi raraba, Epe. 2012.
3. M. Russell Ballard, “O Be Wise,” *Liaona*, Nove. 2006, 20.
4. Maciu 18:20.
5. Russell M. Nelson, “The Doctrinal Importance of Marriage and Children” (worldwide leadership training meeting, Feb. 2012), broadcasts.lds.org.

Mai vei Elder Quentin L. Cook
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Vakarau mo Sotava na Kalou

Ni da sasagataka na noda ilesilesi vakalou ni ivalavala savasava, lomavata, kei na duavata ena vakarautaki keda meda sotava na Kalou.

Ena nona a vosa o Eliza R. Snow ena vakatabui ni Valetabu e Kirtland (ka a tiko kina), a kaya: “Na soqo ni veivakatabui o ya a rairai vakatovototaki beka, ia e sega na vosa me vakamacalataka rawa na ivakaraitaki vakalomalagi a yaco ena siga ni vakananumi o ya. Era a rairai na agilosu vei ira eso, ka a vakilai na iserau vakalou vei ira kece a tiko kina, ka vakasinaiti na yalo yadua ena reki tawa vakamacalataka rawa ka ra sinai ena lagilagi.”¹

Na ivakaraitaki vakalou a yaco ena Valetabu e Kirtland ka yavutaki kina na inaki ni Lotu i Jisu Karisito sa vakalesuimai me ra vakabulai ka bula vakacerecerei kina na luvena na Tama-da Vakalomalagi.² Ni da vakavakarau meda sotava na Kalou, eda rawa ni kila ni noda ilesilesi vakalou o ya meda taleva lesu na idola tabu a vakalesuimai ena Valetabu e Kirtland.

Ena masu ni veivakatabui, a vakamamasu kina na Parofita o Josefa Simici vua na Turaga “mo ni ciqoma na vale oqo . . . ia na vale keimami a tara me vaka na nomuni ivakaro.”³

Ni oti e dua na macawa, ni Siga ni Mate, a rairai mai na Turaga ena lagilagi

ka vakadonuya na Nona valetabu. A yaco oqo ena ika 3 ni Epereli, 1836, voleka ni 182 na yabaki sa oti mai na Siga ni Mate oqo. A gauna talega ni

Lako Sivia—dua na gauna duidui asoqoni vata kina na Siga ni Mate kei na Lako Sivia. Ni sa oti na raivotu, a rairai mai e tolu na parofita, o Mosese, Ilaisa, kei Ilaija, me ratou solia na idola e bibi ki na kena vakavotukanataki na inaki ni Turaga ki na Nona Lotu vakalesui mai ena iotioti ni itabagauna oqo. Na inaki oya e rawarawa, ka matata sara, me ra vakasokumuni na Isireli, me ra vauci vakamatavuvale, ka vakarautaki o vuravura ki na iKarua ni Lako Mai na Turaga.⁴

Ni rau rairai ruarua mai o Ilaija kei Mosese sa dua na “‘cecere cokovata’ ki na ‘itovo vaka-Jiu, o ya me rau lako vata mai o Mosese kei Ilaija ena ‘iotioti ni gauna.’”⁵ Ena noda ivakavuvuli, na rairai mai oqo sa mai yaco kina na vakayavutaki ni vakalesuimai ni idola eso “sa soli vei kemudou . . . ena veisiga mai muri kei na iotioti ni gauna, sai koya na itabagauna ni taucoko ni gauna.”⁶

Na Valetabu e Kirtland, na vanua e tiko kina kei na kena levu, e sega soti ni kilai. Ia me baleta na veika cecere ki na kawatamata, sa *veivakarautaki tawamudu*. Era sa vakalesuya na

parofita ni gauna makawa na idola ni matabete me baleta na cakacaka vakalotu tawamudu ni veivakabulai ni kosipeli i Jisu Karisito. Sa yaco kina me ra uabaleti ena reki na lewenilotu yalodina.

Era sa vakarautaka na idola oqo “ena kaukauwa mai lomalagi”⁷ na ilesilesi vakalou me yavutaki ena gauna oya kei na gauna oqo na inaki taumada ni Lotu.⁸ Ena Siga ni Mate totoka o ya ena Valetabu e Kirtland, a vakalesui mai kina e tolu na idola.

Nai Matai, a rairai mai o Mosese ka mai solia na idola ni nodra vakasokumuni na Isireli mai na yasai vuravura e va, o ya na cakacaka ni kaulotu.⁹

Nai Karua, a rairai mai o Ilaisa ka mai solia na idola ni itabagauna ni kosipeli i Eparama, sa oka kina na vakalesui mai ni veiyalayalati vaka-Eparama.¹⁰ A vakavulica o Peresitedi Russell M. Nelson na inaki ni idola ni veiyalayalati sai koya me ra vakarautaki na lewenilotu ki na matanitu ni Kalou. A kaya, “Eda sa kilai keda vakatiki keda ka kila na veika e namaka vei keda na Kalou.”¹¹

Nai Katolu, a rairai mai o Ilaija ka mai solia na idola ni kaukauwa ni veivauci ni itabagauna oqo, o ya na cakacaka ni tuva kawa kei na cakacaka vakalotu veisosomitaki ni valetabu ni nodra vakabulai na bula kei ira na mate.¹²

E tiko ena veidusimaki ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni Le Tinikarua, e tolu na matabose cecere ena itikotiko liu ni Lotu e ratou raica raraba na veilesilesi vakalou yavutaki tiko ena idola a vakalesuimai ena Valetabu e Kirtland. Sai iratou na Matabose Cecere ni Kaulotu, na Matabose Cecere ni Matabete kei na Matavuvale, kei na Matabose Cecere ni Valetabu kei na Tuva Kawa.

Eda Tucake tu Evei Nikua Me Vakayacori Kina na Ilesilesi Vakalou Oqo?

iMatai, me baleta nona vakalesuya mai o Mosese na idola ni vakasokumuni o Isireli, sa yacova na 70, 000 na levu ni daukaulotu e vuravura raraba era sa vunautaka tiko na Nona kosipeli me ra sokumuni na Nona digitaki. Oqo

na kena tekivu taki na vakayacori ni cakacaka cecere totoka a raica o Nifai vei ira na kai Matanitu Tani kei na mataqali o Isireli. A raica o Nifai na noda gauna na Yalododonu ni Kalou ni da na roboti vuravura taucoko, ia era na lewe lailai ga ena vuku ni ivalavala ca.la, a raica o koya ni ra “sa vakaiyargi tu ena ivalavala dodonu kei na kaukauwa ni Kalou ena lagilagi cecere.”¹³ Ni raici yani vakalekaleka na itukutuku makawa ni Lotu vakalesuimai, sa totoka sara na sasagataki ni kaulotu. Sa laurai tiko kina na kena sa yaco na raivotu nei Nifai. Dina ga ni da se lewe lailai toka, eda na tomana na noda sasaga ka gole yani vei ira era na rogoca na itukutuku ni iVakabula.

iKarua, a rairai mai ko Ilaisa ka mai vakatikora na itabagauna ni kosipeli i Eparaama, ka tukuni kina ni oi keda kei ira na noda kawa era na vakalougatataki na itabatamata kecega. Ena koniferedi oqo, sa soli mai na veidusimaki bibi me vukei na nodra vakavinakataki na Yalododonu ka vakarautaki ira ki na matanitu ni Kalou.¹⁴ Na veika e kacivaki ena soqoni ni matabete me baleta na kuoramu ni talatala qase kei na bete levu ena sorova mai na kaukauwa kei nai lesilesi. Na veituberi kei na siko vuvale,

ena “veiqaravi,” me vaka e vakatavulici sara vakamatata ena soqoni oqo, ena vakarautaka na Yalododonu Edaidai me sotava na Kalou.

iKatolu, sa mai solia o Ilaija na idola ni veivauci ni itabagauna oqo. Vei keda eda bula tiko ena gauna oqo, na vakalevutaki ni valetabu kei na cakacaka ni tuva kawa sa vakaitamera sara. Ena tomani tiko na igu oqo ka totolo sara me yacova na iKarua ni Lako mai na iVakabula, ke sega ena “vakarusai sara na vuravura taucoko ni sa lako mai ko koya.”¹⁵

Na cakacaka ni tuva kawa, sa mai vakalougatataki vakalomalagi ena tekinolaji, sa tubu cake vakalevu ena vica na yabaki sa oti. Eda na rawa ni lecaika ni da taura vakamamada na ilesilesi vakalou oqo ka qai namaki Nei Jane se so tale na wekada yalodina mera na mai vakayacora na ka oqo. Meu wasea mada na vosa doudou nei Peresitedi Joseph Fielding Smith: “E sega ni dua e na vakuwai mai na ilesilesi cecere oqo. Sa gadrevi me cakava o apositolo vakakina o cauravou se goneyalewa daukaulotu yalomalua. Na vanua, se itutu, se veiqaravi dede ena Lotu . . . ena sega ni vakadonua e dua me beca na nona vakabulai na wekana e dua sa mate.”¹⁶

Sa tu vei keda na valetabu e vura-vura taucoko vakakina na ivurevure ni ilavo veivuke vei lewe ni valetabu e tu vakayawa mai na valetabu.

Oi keda yadua, ena totoka sara na noda taleva tiko na noda sasaga ni cakacaka ni kaulotu, valetabu kei na tuva kawa, ka vakavakarau meda sota-va na Kalou.

Na Valavala Dodonu, Duavata, kei na Duabau ena mata ni Turaga sa Yavutaki kina na iLesilesi Tabu Oqo

Me baleta na valavala dodonu, na bula oqo sa gauna meda vakavakaurautaki keda kina meda na sotava na Kalou.¹⁷ Na iVola i Momani sa tukuna tu na ivakaraitaki eso ni veika ca a yaco ni tamata yadua se na ilawalawa ni ra sega ni maroroya na ivakaro ni Kalou.¹⁸

Ena noqu bula, na ivakarau kei na valavala kei vuravura e mua mai na kena kaukauwa ki na dua tale—mai na sasaga tawayaga ka veilecayaki ki na valavala butobuto bibi. E ka marautaki ni so na valavala ca ka butobutoera sa vakadodonutaki ka sega ni tokoni.¹⁹ Na valavala butobuto vakayadudua oqo sa saqata tiko na lawa ni tamata. Ia, kivei ira era kila tu na ituvatuva ni Kalou me ra saqata talega na valavala butobuto ka tokona ni sa ivalavala ca. Na noda ivakaro raraba ki vuravura o ya “ni o ira na dau beca na ivakarau ni tiko savasava, vakatotogani watidra se luvadra . . . ni ra na saumi taro kina vua na Kalou ena dua na siga.”²⁰

Ni da veiraiyaki yani, eda raica na veivakarusai tiko ni valavala ca kei na veivakatotogani ena yasana kecega. Kevaka, meda sa kauwai dina o keda yadua, ki na siga ni lewa ni noda iVakabula, eda na saga medaveivutuni. Au lomaleqataka ni vuqa era na sega ni kauwai tiko vua na Kalou ka sega ni gole ki na ivolanikalou se nodra vosa na parofita mera na dusimaki kina. Kevaka meda na vakasamataka na lewenivanua na revurevu ni ivalavala ca, ena levu na kena saqati na ialoyalo vakasisila kei na nodra volitaki na marama.²¹ Me vaka a kaya o Alama vei luvena o Korianitoni ena iVola i Momani, “E sega vakadua ni vu ni marau na caka ca.”²²

Me baleta na duavata, a kaya kina na iVakabula, “Ia kevaka dou sa sega ni duavata dou sa sega ni noqu.”²³ Eda sa kila tu ni yalo ni veileti sa mai vua na tevoro.²⁴

Ena gauna oqo, na ivakaraitaki vakaiivolanikalou ni duavata sa sega tu ni kauwaitaki, ka vuqa era sa vakanaulu tiko ki na mataqali vata,²⁵ yavutaki tiko ena itutu, tagane yalewa, matatamata cava, kei na iyau. Ena vuqa na matanitu, se so vei ira, era sa tawase tu vakalevu ena sala mera bula kina. Ena Lotu ni Turaga, na itovo ga eda na muria ka vakavulica sai koya na itovo ni kosipeli i Jisu Karisito. Na duavata eda vakasaqara tiko o ya meda duavata kei na iVakabula kei na Nona ivakavuvuli.²⁶

Ni da raica na inaki taumada ni Lotu, era sa yavutaki taucoko meda **tautauvata ena mata ni Turaga**²⁷ ka muria na itovo ni kosipeli i Jisu Karisito. Me baleta na cakacaka ni kaulotu, na ilavaki taumada ni papitaiso o ya na yalomalumumu ena mata ni Kalou ka lako mai ena yaloraramusumu kei na yalo bibivoro.²⁸ Na vuli, iyau, matatamata cava, se kai matanitu cava e sega mada ga ni wili.

Me ikuri, era sa yalomalua na daukaulotu ena vanua era kacivi kina. Era sega ni saga mera vei qaravi ena itagede ni vuravura se vakarau ki na cakacaka saumi. Era vei qaravi e yalodra kece, igu, vakasama, kei na kaukauwa taucoko ena vanua cava ga era lesi kina.

Era sega ni digitaka na nodra itokani, ka ra saga vagumatua me ra tara cake na ivakarau sa Vakarisito,²⁹ sai koya na usutu ni itovo i Jisu Karisito.

Na ivolanikalou e dusimaka na noda veimaliwai bibi duadua. E vakavulica na iVakabula ni imatai ni ivakaro sai koya mo “lomani Jiova na nomu Kalou.” Kei na kena ikarua o ya “mo lomana na kai nomu me vaka ko lomani iko.”³⁰

Sa qai tomana na iVakabula ni tama-ta kecega era sa kai noda.³¹ E vakamatatataka na iVola i Momani ni sega ni dodonu me tiko na yaca, se mataqali, se kalasi.³² E dodonu meda duavata ka tautauvata.

Na cakacaka tabu vakalotu kei na ilesilesi vakalou era sa tara cake ena vakasama oqo. Au nuitaka ni tautauvata na veika o sotava ena valetabu kei na veika au sotava ena valetabu. Niu biuta yani na noqu cakacaka vakavuravura mai San Francisco ka curu ena Valetabu e Oakland, au dau sotava na yalo veisobuti ni loloma kei na vakacegu. Dua na tikina bibi o ya niu vakila niu sa voleka vua na Kalou kei na Nona inaki. Na cakacaka vakalotu veivakabulai a noqu usutu taumada, ia e dua na tiki bibi ni yalo totoka o ya na yalo e veivakatautauvataki kei na duavata e tiko e valetabu. Era vakaisulu vulavula kece e kea. E sega ni laurai e kea na iyau, itutu, se rawaka vakavuli; eda sa veitacini ka veiganeni ka da sa vakayalomalumalumu mutaki keda ena mata ni Kalou.

Ena loqi tabu ni veivauci, na cakacaka vakalotu ni vakamau tawamudu e tautauvata kece tamata taucoko. Au taleitaka vakalevu ni rawa ni tautauvata na veika erau sotava e dua na vei watini erau sega ni rawaka sara vakavinaka kei na dua na vei watini vutuniyau. E ratou suluma na mataqali kote balavu vata ga kei na veiyalayalati vata ga ena icabocabo ni soro vata ga. E ratou na ciqoma na veivakalougatataki vata ga ni matabete tawamudu. E yaco ga oqo ena kena valetabu totoka e tara ena nodra ikatini na Yalododonu me vale vakatabui ni Turaga.

Ni vakayacori na ilesilesi vakalou, yavutaki ena ivalavala dodonu, duavata, kei na tautauvata ena mata ni Turaga, ena kauta mai na marau ni tamata

yadua kei na vakacegu e vuravura ka vakarautaki keda ki na bula tawamudu ki na vuravura sa roro tiko mai.³³ Sa vakarautaki keda meda veisotari kei na Kalou.³⁴

Sa neimami masu, se ituvaki cava ga o ni sotava tu vakayadua, mo ni veivosaki kei nomuni bisopi ka kilikili me dua na nomu ivolatara ni valetabu.³⁵

Eda sa vakavinavinaka ni vuqa na lewenilotu era sa vakavakarau tiko me ra gole ki na valetabu. E laurai ni sa tubu sara na iwiliwili ni qase kilikili vakaivolatara ni valetabu ena vuqa na yabaki. Na ivolatara vakaiyalayala ni itabagone kilikili sa tubu talega ena rua na yabaki sa oti. Sa matata sara ni lewe ni Lotu yalodina qaqa sa kaukauwa cake sara.

Kena itinitini, mo ni kila deivaki tiko ni o ira na iliuliu ni Lotu era dabe vakatulewa tiko ki na ilesilesi ni inaki vakalou ni Lotu era sa vukeyi tiko vakalou. Na veidusimaki oqo sa mai vua na Yalo ka so na gauna sa mai vua na iVakabula. Sa soli ruarua mai na veidusimaki vakayalo. Au vakavinavinaka niu mai ciqoma na veivuke oqo. Ia na veidusimaki e soli ena nona gauna ga na Turaga, na vosa ena vosa kei na vunau ena vunau,³⁶ mai vua na “Turaga sa cecere sara sa lewa ga me vakavulici

keda.”³⁷ Na veidusimaki ni Lotu raraba e tadu ga mai vua na Nona parofita.

A soli vei keda kece na madigi meda tokoni Peresitedi Russell M. Nelson me noda parofita ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ena koniferedi oqo. A ka vakayalo vei keitou na Le Tinikarua, vakailawalawa se keitou yadua, na tabaka na bura-delai Peresitedi Nelson kei Peresitedi Dallin H. Oaks, me keitou domo, vaktikora ka tabaki koya me Peresitedi ni Lotu. Au vakadinadinataka ni a tabaki oti mai lomalagi ka a vakarautaki tu ena nona bula taucoko me mai parofita ni Turaga ni noda gauna oqo. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Eliza R. Snow, ena Janiece Johnson and Jennifer Reeder, *The Witness of Women: Firsthand Experiences and Testimonies from the Restoration* (2016), 124; raica talega na Eliza R. Snow, ena Edward Tullidge, *The Women of Mormonism* (1877), 65.
2. Raica na *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 2.2.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 109:4.
4. Raica na Russell M. Nelson, “Epistles of the Lord” (vosa ena nodra semina na peresitedi vou ni kaulotu, 25 ni June, 2015), 1–2.
5. Stephen D. Ricks, “The Appearance of Elijah and Moses in the Kirtland Temple and the Jewish Passover,” *BYU Studies*, vol. 23, no. 4 (Fall 1983), 485.

6. Vunau kei na Veiyalayalati 112:30.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 38:38; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 43:16; 84:20–21.
8. Raica na *iVoladusidusi 2*, 2.2. Na ikava ni ilesilesi, nodra qaravi na dravudravua kei na vakaleqai, a sega ni gadrevi kina na idola vakalesui mai ia sa vakararavi ki na ituvatuva vakauqeti vakalou ni Lotu.
9. E raica raraba na Matabose Cecere ni Kaulotu na ilesilesi vakalou oqo. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 110:11.
10. E raica raraba na Matabose Cecere ni Matabete kei na Matavuvale na ilesilesi vakalou oqo. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 110:12.
11. Russell M. Nelson, “Veiyalayalati,” *Liaona*, Nove. 2011, 88.
12. E raica raraba na Matabose Cecere ni Valetabu kei na Tuva Kawa na ilesilesi vakalou oqo. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 110:13–16.
13. 1 Nifai 14:14; raica talega na 1 Nifai 14:5, 7, 12.
14. Raica na Mosaia 18:9; Alama 6:1; 32:37; raica talega na Jeffrey R. Holland, “Mata ki na Lotu,” *Liaona*, Nove. 2016, 61–62, 67.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 2:3.
16. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, vakasoqona o Bruce R. McConkie (1955), 2:148–149.
17. Raica na Alama 34:32.
18. E dua na ulutaga vakaraitaki wasoma ena iVola i Momani o ya na kena tukuni tiko vei ira na tamata ke ra maroroya na ivakaro, era na kune vinaka ena vanua, ia ke ra sega ni maroroya na ivakaro, era na muduki tani mai na serau ni Turaga. Raici ira talega na, 2 Nifai 1:9; 4:4; Alama 9:13.
19. A yaco oqo ena ilawalawa #AuTalega.
20. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Me 2017, 145.
21. Raica na Ross Douthat, “Let’s Ban Porn,” *New York Times*, Feb. 11, 2018, SR11.
22. Alama 41:10.
23. Vunau kei na Veiyalayalati 38:27.
24. Raica na 3 Nifai 11:29.
25. Raica na David Brooks, “The Retreat To Tribalism,” *New York Times*, Jan. 2, 2018, A15.
26. Raica na Joni 17:21–22.
27. Raica na 2 Nifai 26:33: “Sa tautauvata na tamata kecega vua na Kalou,” oka kina o ira na “tamata loaloa kei na tamata vulavula, na bobula kei na galala, na tagane kei na yalewa.”
28. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:37.
29. Raica na *Vunautaka na Noqu Kosipeli: Ai Dusidusi ki na Veiqaravi ni Kaulotu* (2004) wase 6.
30. Raica na Maciu 22:36–39.
31. Raica na Luke 10:29–37.
32. Raica 4 Nifai 1:17.
33. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 59:23.
34. Raica na Alama 34:32.
35. Na veivakatariogi ni valetabu sa veivakadikevi vinaka ni cava eda sa cakava tiko ena kena bulataki na kosipeli.
36. Raica na 2 Nifai 28:30; Vunau kei na Veiyalayalati 98:12; 128:21.
37. Neal A. Maxwell, *All Things Shall Give Thee Experience* (2007), 31.

Mai vei Elder Russell M. Nelson

Meda Sa Gu Tiko

Ena vakatuburi na nomu gagadre mo talairawarawa ni ko nanuma ka vakasamataka vakatitobu na ka ko vakila ena rua na siga sa oti.

Oi kemuni na taciq kei na ganequ, ni da sa rorova mai na icavacava ni koniferedi vakai-rogorogo oqo, au tomani kemuni ena vakavinavinaka vua na Turaga ena Nona veidusimaki kei na veivakauqeti veilaveti. E sa totoka ka veilaveti na

sereivakatagi. E sega walega ni veivakatataki cake na itukutuku, ia era vu ni bula me veisau.

Ena soqoni tabu eda a tokona kina na Mataveiliutaki Taumada vou. E rua na turaga dokai erau sa mai vakatikori ena Kuoramu ni iApositolo Le

Tinikarua. Sa kacivi e walu na Vakaitutu Raraba Vou.

Nikua e sa dua na sere taleitaki e vakalekalekataka na noda igu vou, na noda bolebole, kei na noda toso ni lako ki liu:

*Meda sa guta na cakacaka ni Kalou,
Eda na saumi dina ni oti na bula;
Ena ivalu ni dodonu meda
vakaiseleiwau,
Seleiwau vaKalou na dina.*

*Tudei veitalia ga na ca
Meda qaqa Jisu ga na noda ito
Eda sega ni muria tu na ca
Na vosa tabu ga niTuraga eda
na muria.¹*

Au vakamasuti kemuni mo ni vulica na itukutuku ni koniferedi oqo e veigauna—ka me veitaravi—ena ono na vula ka tarava. Vakasamataka titobu na veisala ko rawa ni vakacuruma kina ki na nomu lotu ni matavuvale, nomu veivakavulici vakosipeli, nomu veitalanoa kei na nomu matavuvale kei ira na itokani, kei na nomu veitalanoa mada ga kei ira eda sega ni vakabauta vata. E levu na tamata vinaka era na yavalati ena dina ka vakatavulici ena koniferedi oqo ni soli ena loloma. Ka na vakatuburi na nomu gagadre mo talairawarawa ni ko nanuma ka vakasamataka na ka ko vakila ena rua na siga sa oti.

Ena ivakatakilakila ni dua na gauna ni veiqravi vou na koniferedi oqo. Esa vakayacora na veiveisau bibi na Turaga me baleta na ivakarau eda veikaroni vakataki keda. Kemuni na taciq kei na ganequ—gone kei na qase—eda sa na veiqravi vakai keda yadua ena sala vou, ka vakatabui. Era sa na vaqaqacotaki na kuoramu ni talatala qase me vakalougata na nodra bula ni turaga, marama, kei na gone ena veiyasai vuvura. Era na tomana tiko na marama ena Soqosoqo ni Veivukei na veiqravi ena sala e duatani ena loloma, ka solia yani na madigi vei ira na goneyalewa me tokoni ira ena ilesilesi veiganiti.

Na noda itukutuku ki vuravura e rawarawa ka lomadina: eda sureti ira na luvena kece na Kalou ena yasa ruarua ni ilati me ra lako mai vua na iVakabula,

ciqoma na veivakalougatataki ni valetabu savasava, taukena na reki bulatiko, ka wili ki na bula tawamudu.²

Na yacovi sara ni bula lagilagi e gadrevi kina na noda dina taucoko edaidai ki na veiyalayalati eda cakava kei na cakacaka vakalou ena vale ni Turaga. Ena gauna oqo, e tiko e 159 na valetabu e veiqaravi tiko, ka vuqa tale era se tara tiko. Keitou vinakata me kau yani vakavoleka na valetabu ki na iwiliwili ni lewenilotu tubu cake tikoga. Sa ka marautaki meu kacivaka yani oqo na ituvatuva e tiko me tara eso na valetabu vovou. Era na tiko na valetabu oqori ena veivanua oqo: Salta, Argentina; Bengaluru, India; Managua, Nicaragua; Cagayan de Oro, Philippines; Layton, Utah; Richmond, Virginia; kei na dua na tauni levu e sega ni se kilai rawa e Rusia.

Kemuni na taciq kei na ganequ, na tara ni veivaletabu oqo era na sega beka ni veisautaka na nomuni bula, ia na nomu gauna e loma ni valetabu ena kauta mai na veisau. Ena yalo vata oqori, au vakalougatataki kemuni mo ni kila na veika ko ni rawa ni biuta vakatikitiki ka moni rawa ni vakayagataka e levu cake na gauna ena valetabu. Au vakalougatataki kemuni me levu nomuni veilomani kei na loloma e nomuni veivale kei na gagadre titobu cake mo ni qarava na nomuni veiwekani vakavuvale tawamudu. Au vakalougatataki kemuni ena vakabauta levu cake vua na Turaga ko Jisu Karisito kei na rawata vakalevu cake mo ni muri Koya ka Nona tisaipeli dina.

Au vakalougatataki kemuni mo ni laveta na domomuni ena ivakadinadina, me vakai au oqo, ni da vakaitavi tiko ena cakacaka ni Kalou Cecere. O Jisu na Karisito. Oqo na Nona Lotu, ka dusimaka tiko Ko Koya mai veira na Nona italai. Au vakadinadina kina, kau vakaraitaka na noqu loloma vei kemuni yadua, ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. "Meda sa Gu Tiko," *Sere ni Lotu*, naba 146.
2. Vakamacalataki ena Vunau kei na Veiyalayalati 14:7 me "isolisoli ni Kalou cecere duadua."

Ripote Vakaiwiliwili, 2017

Me ra kila na lewe ni Lotu, ni ratou sa vakaraitaka na Mataveiliutaki Taumada na ripote vakaiwiliwili oqo me baleta na tubu kei na ituvaki ni Lotu me yacova mai na ika 31 ni Tiseba, 2017.

Veitaba ni Lotu

iTeki	3,341
Tabana ni Kaulotu	421
Tikina	553
Tabanalevu se Tabana	30,506

iWiliwili ni Lewenilotu

iWiliwili Taucoko ni Lewenilotu	16,118,169
Gone Vakaleweni Vou	106,771
Saumaki Mai era Papitaisotaki	233,729

Daukaulotu

Daukaulotu Tudei	67,049
Daukaulotu Veiqaravi ena Lotu	36,172

Valetabu

Na Valetabu era a Vakatabui ena 2017 (Parisi Varanise, Tucson Arizona, Meridian Iaho, kei Cedar City Utah)	4
Valetabu era a Vakatabui Tale ena 2017 (Idaho Falls Idaho)	1
Valetabu era Veiqaravi Tiko ni Cava na Yabaki	159

Oqo na itukutuku digitaki e semati tiko ki na gauna ni koniferedi raraba. Na naba sai koya na imatai ni draunipepa ni vosa o ya.

Koya e vosa	iTalanoa
Reyna I. Aburto	(78) Era soli veivuke ni veivakacokotaki na Yalododonu Edaidai mai Chile, Peru, Mexico, kei Amerika ni oti na tavuki ni vanua.
Neil L. Andersen	(24) E wilika o Kathy Andersen na vosa eso nei Peresitedi Russell M. Nelson mai na koniferedi sa oti ka masulaka me vakadeitaki titobu vua na ilesilesi vakaparofita nei Peresitedi Nelson.
M. Russell Ballard	(9) Ni sa raica o koya na levu ni sore ni musita mai Jerusalem, a nanuma sara o M. Russell Ballard na ivakavuvuli ni iVakabula me baleta na vakabauta.
David A. Bednar	(30) Rau a muria o Russell M. Nelson kei Henry B. Eyring na veisureti nei Peresitedi Thomas S. Monson me rau vulica na iVola i Momani ka bulataka na kena dina.
Jean B. Bingham	(104) A veiqaravi e dua na marama ni iSoqosoqo ni Veivukei vua e dua na tina gone "veilecayaki ka galili". E veiqaravi e dua na marama ni Aferika vua e dua na marama a moku ka butakoci. Era qarava na lewe ni tabanalevu e dua na marama tauvi kenisa tiko. Era cakacaka na goneyalewa me sotavi na gagadre ni dua na kai nodra.
Gérald Caussé	(111) Ni se bera ni vakadonui me tara na Valetabu e Parisi, Varanise, era a veisiko na vakailsilesi ni tauni oya ki na dua na soqoni ni sakaramede. Na Turaga ni Koro ni Parisi, Varanise, a vakadonua na tara ni Valetabu e kea. Me vaka ni peresitedi ni iteki, a marautaki ira na lewe ni iteki o Gérald Caussé ni sa tubu na nodra dinata ka yalodina vua na iVakabula. E kaya o Gérald Caussé vua e dua na itokani, ni sa gadreva na matavuvale yadua e dua na lewe ni matabete.
D. Todd Christofferson	(55) A laki tatamusuki e dua na kuoramu ni italatala qase ena iteitei ni dua na dauteitei ni oti nodratou mate e vica na nona lewe ni vuave mai na mate-taka.
Quentin L. Cook	(114) Era a vakasinaiti ena reki na lewenilotu mai na ivakaraitaki vakalou a yaco ena vakatabui ni Valetabu e Kirtland. A vakila o Quentin L. Cook na loloma kei na vakacegu ena Valetabu e Oakland California.
Massimo De Feo	(81) A kaya o luvei Massimo De Feo vei ira nona lewe ni kalasi ni o tamana e "tui ni lomalagi." A vakaraitaka vei Massimo De Feo o tinana sa vakarau mate tiko ni lomani koya vakalevu cake mai vua.
Devin G. Durrant	(42) A yalonuidei cake o cauravou Devin G. Durrant ena dua na qito ena lotu vakamatavuvale. E ratou veitaba na vuave na Durrant ena tautuba ni valetabu.
Larry J. Echo Hawk	(15) E ratou veivakacegui na vuave na Echo Hawk vei itubutubu ni dua na draiva mateni a vakamatei taci Larry J. Echo Hawk kei nona daku.
Henry B. Eyring	(61) Rau a veidomoni na tukana buna vakarua nei Henry B. Eyring ni rau takosova tiko na buca. Sa kila vinaka tu e dua na cauravou na cava e rawa ni rawata e dua na lewe ni matabete ni qarava na Turaga. A qarava e dua na matavuvale a tiko leqa vakalevu e dua na dauveituberi ni vuave vakauqeti vakayalo. (86) Ni sa mai takali na tinai Henry B. Eyring, a vakacegui o tamana mai vua na Yalo Tabu.
Taylor G. Godoy	(34) Na mate nei luvei nona itokani a vakauqeti o Taylor G. Godoy me vakayagataka vakavuku e "dua tale na siga" ni bula. A taura vakabibi dina e dua na marama ni Peru na nona veijalayalati ni oti nona solibula me gole ki valetabu. A vinakata o Taylor G. Godoy me gonevuli vinaka duadua ni a solibula o tinana baleta na nona vuli vuniwai ni bati.
Gerrit W. Gong	(97) E dau talanoa ni moce o Gerrit W. Gong vei rau na luvena tagane ka lagasere me rau moce kina.
Jeffrey R. Holland	(101) E dua na baraca a tauvimate o watina a kacivi nona dauveituberi ni vuave vakatotolo me vukei.
Douglas D. Holmes	(50) Era wasea na nodra ivakadinadina o ira na lewe ni Matabete iEroni vei ira na nodra icaba. Era sa kila na lewe ni kuoramu ni bete na ibalebale ni "lesi mai vei Jisu Karisito."
Russell M. Nelson	(68) Era lecava na lewe ni matabete mera solia na veivakalougatataki dina vei ira na lewe ni matavuvale se marama era kacivi vou. A vukea o Russell M. Nelson e dua na turaga me lesu tale mai ki na Lotu. (93) Ni se cauravou lailai, a dau taleitaka o Russell M. Nelson me vulica na kosipeli ka gadreva tu me vauci vei rau na nona itubutubu. A vorolaka o cauravou Russell M. Nelson na tavaya ni alakaolo baleta ni vinakata me rau bulataka na nona itubutubu na Vosa ni Yuku.
Dallin H. Oaks	(65) A veivakasalataki o peresitedi ni kuoramu ni italatala qase vua e dua na lewe ni kuoramu me kakua ni lutu mai na vuli ena koliji.
Bonnie L. Oscarson	(36) Ni se goneyalewa kina o Bonnie L. Oscarson, a kerei me cakava na ilesilesi kei na veikacivi era a dau vakayacora ga o ira na qase.
Dale G. Renlund	(46) Na loloma nei Parley kei Orson Pratt vei ira na nodrau qase e liu a vukea me vakavinakataki na nodrau veimaliwai. A veivuke na veivakalougatataki ni valetabu me vueta cake e dua na vuave a lolomatata na uto nei luvedratou tagane sa mate vua e dua.
Lynn G. Robbins	(21) A veivakayaloqataki na parofesa ni koliji nei Lynn G. Robbins vei ira na gonevuli mera raica ni druka me dua na qasenivuli ka mera sasaga tikoga.
Ulisses Soares	(98) Rau a taura vakatotolo o Ulisses Soares kei watina na nodrau ivolatara ni curuvanua ni rau vakabauta ni na cakava na Turaga e dua na cakamana ena vukudrau.
Gary E. Stevenson	(17) A rawata o Gary E. Stevenson na nona ivakadinadina baleti ira na parofita veitaravi ni oti na mate nei Peresitedi David O. McKay. E dua na gonevuli oti a vakacautaka na iwalewale ni nona veivakavulici o Dr. Russell M. Nelson.
Brian K. Taylor	(12) E vakananumi ira lesu na nona qasenivuli yalovosota ena Lalai o Brian K. Taylor. Ni oti nona vakavuna e dua na vakacalaka ena motoka, a kune vakacegu e dua na goneyalewa ena nona kila ni sa luve ni Kalou.
Taniela B. Wakolo	(39) Ni oti e 39 na yabaki ni nona lotu tiko mai, sa qai papitaiso ka vakadeitaki e dua na turaga ka mani vauci sara vei watina e valetabu.
Larry Y. Wilson	(75) Ena nona cakacaka ena veivakauqeti vakayalo, a veivuke e dua na italatala ni LDS me vakabula e dua na waqa ni kako kei na kena kaimua mai na dua na cagilaba.
Claudio D. Zivic	(83) "Mo vosota ki na ivakataotioti ko na qai qaqqa," a kaya oqo o Peresitedi Thomas S. Monson vei Claudio D. Zivic kei na watina. A dredre vei Claudio D. Zivic me muataka donu na nona bavelo ni tiko kina e dua na kaca.

Elder Gerrit W. Gong

Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

“E na Sigatabu ni Siganimate oqo, au lagata vata kei kemuni ena reki na, ‘Alleluia,’” e kaya o Elder Gerrit W. Gong ena imatai ni nona vosa ena koniferedi raraba vakalewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. “Na sere ni nona loloma veivueti na noda iVakabula sa vakaturi cake e marautaki kina na duavata ni veiyalayalati . . . kei na Veisorovaki i Jisu Karisito.”

Sa dau reki tiko ena nona bula taucoko o Elder Gong ena duavata oya. E kila o koya na mana ni noda veiyalayalati, cokovata kei na Veisorovaki ni iVakabula, ena “vakaukauwa ka vakaturagataki” keda. “Ni rau lako vata, e vakamikamicataka, maroroya, vakasavasavataka, ka veivueti,” e kaya o koya.

Ena dua na vakamau ena valetabu ena dua na siga, a ilovi ena iloilo ni valetabu, na mana ni veiyalayalati, cokovata kei na Veisorovaki. A raitayaloyalotaka na itabatamata ni nona matavuvale ni drodro kosova na tawamudu, mai vua na wekana e liu duadua ka kilai rawa, o First Dragon Gong, sucu ena 837 ni sa sucu oti na Karisito, curuma e 36 na itabatamata vei ira na makubuna oqo ka toso tiko ena yasana ruarua.

“Sa tekivu meu kilai au kei na marama watiq ni keirau sa luvedrau na neirau itubutubu ka keirau itubutubu ni luvei keirau, ka keirau makubudrau na tukai keirau kei na bui keirau ka tukadra ka budra na makubui keirau. “E curuma na yaloi keirau na neirau vulica na leseni cecere ni bula oqo ni keirau vulica ka vakavulica na neirau ilesilesi tawamudu oka kina na gone kei na itubutubu, na itubutubu kei na gone.”

Sa veiqaravi o Elder Gong vaka-Vitusagavulu Vakaitutu Raraba me tekivu mai na Epereli 2010 ka lewe ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu tekivu mai na Okotova ni 2015. A tokoni me lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena 31 ni Maji, 2018, ka vakamacalataka o koya ni “veikacivi tabu ni Turaga ka kauta tani na noqu icegu.”

Mai na 2011 ki na 2015, a veiqaravi o Elder Gong ena Mataveiliutaki ni iWasewase e Esia, ka vakacavara na veiqaravi oya vaka-Peresitedi ni iWasewase. A veiqaravi vakadaukaulotu tudei ena Tabana ni Kaulotu e Taiwan Taipei, lewe ni matabose e cake, iliulu ni ilawalawa ni bete levu, peresitedi ni Matawilivola ni

Sigatabu, qasenivuli ni semineri, bisopi, peresitedi ni kaulotu ni iteki, peresitedi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase.

A rawata o Elder Gong e dua na koroi ni bejila ena Vulici ni veika Vaka-Esia kei na University Studies mai na Univesiti na Brigham Young ena 1977. A qai rawata ena 1979 e dua na koroi na masita ni filosifi kei na koroi cecere vakavuniwai ena veiwekani raraba ena veimatanitu mai na Univesiti e Okosivote ena 1981, na vanua ka gonevuli (Rhodes Scholar) kina. Ena 1985 a ivukevuke digitaki tiko o koya vei karua ni sekeriteri ni vanua ena Tabana ni Vanua kei Amerika, kei na 1987 a cakaca ka vaka-ivukevuke digitaki vua na mata ni Amerika e Beijing, Jaina. Tekivu ena 1989, a veiqaravi ena vica na itutu ena Center for Strategic and International Studies e Washington, D.C. A ivukevuke o koya vua na peresitedi baleta na tuvaka kei na kena dikevi ena Univesiti na Brigham Young me yacova na Epereli 2010.

Rau a toki na tubui Elder Gong ki Amerika mai Jaina. A sucu o Gerrit W. Gong e Redwood City, California, Amerika ena 1953. A vakamautaki Susan Lindsay ena Janueri 1980, ka rau nodratou itubutubu e va na gone ka tolu na makubudrau.

Na veika kece e yaga ka tawamudu e yavutaki ena dina bula ni Kalou, na Tamada Tawamudu dauloloma, kei na Luvena, o Jisu Karisito, kei na Nona Veisorovaki, ka vakadinadinatoka na Yalo Tabu,” e kaya o Elder Gong ena koniferedi oqo. “Au vakadinadinatoka ena yalomalumumu ka vakalou na Karisito bula—a tiko vata . . . kei keda o Koya mai na ivakatekivu, ena tikoga vata kei keda o Koya ki na ivakataotioti.” ■

Elder Ulisses Soares

Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na parofita bula, ka oka kina o Peresitedi Russell M. Nelson, era ivakatakilakila ni loloma ni Kalou vei ira na Luvena, e vakadinadinataka o Elder Ulisses Soares ena imatai ni nona vosa ena koniferedi raraba, vaka lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua.

“E sega beka ni veivakalougatataki me tiko na noda parofita, daurairai, ka dauvakatakila e vuravura ena veisiga eda bula kina oqo, ka segata me kila na loma ni Turaga ka muria? E veivakacegui ni da kila ni sega ni da tu duadua e vuravura, dina ni tu na bolebole eda sotava ena bula.”

E dina ni vakila ni sega ni ganiti kaya nona kacivi me iApositolo, e kaya o Elder Soares, “na vosa kei na yalomalumumu” e matai Peresitedi Nelson, “ena nona vakadewataka mai na itavi oqo au vakila kina ni ovigi au na nona loloma na iVakabula.”

Ena nona tokoni ena 31 ni Maji, 2018, sa yaco kina o Elder Soares me imatai ni iApositolo ni Lotu mai Amerika vaka-Latina. Ni bera nona veikacivi, a lewe tu ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu me tekivu mai na 6 ni Janueri, 2013, ka qarava voli e dua na itavilesi digitaki ena vukudratou na Matabisopi Vakataulewa e Salt Lake City.

A kacivi o Elder Soares me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena ika 2 ni Epereli, 2005. Ena veikacivi oqori, a vei qaravi kina vakadaunivakasala ena iWasewase ena Cevaicake kei Aferika kei na Ceva kei Brazil ka Peresitedi ni iWasewase e Brazil.

Sa vei qaravi talega o Elder Soares ena vica tale na veikacivi ena Lotu Sa daukaulotu tudei oti o kaya ena Tabana ni Kaulotu na Brazil Rio de Janeiro, peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, daunivakasala ena matabisopi, lewe ni matabose e cake, sekeriteri liu ni iteki, itini ni welefea ena yasana, peresitedi ni iteki, ka peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na Portugal Porto mai na 2000 ki na 2003.

E dua nona veikacivi bibi duadua a yaco mai ni yabaki 15, ni kerei kaya nona bisopi me veivakavulici toka vakawawa ena kalasi ni itabagone ena Wili-vola ni Sigatabu. Ena nona vakarautaka e dua na lesoni ena ivakarau me rawati

kina e dua na ivakadinadina, a lewa na gonetagane o Ulisses me masulaka na veivakadeitaki me baleta na dina ni kosipeli.

“Niu tekiduru meu taroga na Turaga kevaka e dina na kosipeli,” a nanuma lesu o kaya, “a yaco mai e dua na yalo kamica, e dua na domo lailai ka vakadeitaka vei au meu tomata tikoga. E kaukauwa sara ka sega ni rawa meu kaya niu sega ni kila.”

Ena 1985 a rawata e dua na koro ni bejila ni daunifika kei na cakacaka vakailavo mai na School of Economic Science ena Univesiti na São Paulo Pontifical Catholic. Ni oti nona rawata na diqiri ni masita ni liutaki bisinisi, a cakacaka vakadaunifika ka odita ni veikabani cokovata ni veimatanitu e Brazil ka dairekita ni veika vakayago ena valenivolavola ni iwasewase ni Lotu e São Paulo.

A sucu o Ulisses Soares mai São Paulo, Brazil, ena 2 ni Okotova, 1958. A vakamautaki Rosana Fernandes ena Okotova 1982. Ena nona vosa ni koniferedi raraba, a vakavinavinakataki watina o Elder Soares ena nona loloma kei na veitokoni.

“Sa ivakaraitaki o kaya ni yalovinaka, loloma, kei na yalodina vakaoti vua na Turaga kei au kei na noqu matavuvale,” oka kina na luvedrau e tolu kei na makubudrau e tolu, e kaya o kaya ena nona vosa ni koniferedi. Au lomani kaya mai na veitiki kece sara ni utoqu, kau vakavinavinakataka na nona veivakauqeti vinaka vei keitou. ■

Elder Carl B. Cook

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

E vakabauta o Elder Carl B. Cook na galala dokai ni veiqaravi e dua na veivakalougatataki cecere ni noda lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ia, e vakadinadinataka, na ciqomi kei na vakalevulevui ni veikacivi e gadrevi kina na vakabauta.

O Elder Cook, ka a tokoni ki na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018, e vakatauvatani ira na lewe ni Lotu—ka ra veiqaravi vata ena veitabana kei na tabanalevu, kuoramu kei na mataisoqosoqo—ki na dua na “qia veicurumaki” ena dua na motoka, ka vakavurea e levu na igu.

Na qia veicurumaki oqo, ena lori draivataki va-va na kena taya, “e vakatara mo ni qia sobu, guraka cake, ka toso,” e kaya ena koniferedi raraba ni Okotova 2016. Me vaka ga era cokovata na veiqia me rawati kina na kaukauwa levu cake ena qia veicurumaki, sa tiko vei keda na kaukauwa levu cake ni da duavata. Ni da duavata meda veiqaravi vakaikeda, eda rawata vakatautauvata e levu sara mai na noda veiqaravi duadua ga. E sa vakasakiti meda tutaka ka duavata ni da veiqaravi ka veitokoni ena cakacaka ni Turaga.

A tokoni o Elder Cook me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena ika 2 ni Epereli, 2011. Ni se bera nona ilesilesi vou, a veiqaravi o Elder Cook ena valenivolavola liu ni Lotu, ka veivuke ena kena laurai na iWasewase ena Vualiku kei Amerika ena Ra, kei na itavi tale eso. Ni se bera oya, a veiqaravi vaka-Peresitedi ni iWasewase na Cevaicake kei Aferika.

Sa vakayaloqagataki ira na Yalododonu Edaidai o Elder Cook me ra nanuma tiko ni veikacivi ena Lotu e lako mai vua na Kalou mai vei ira Nona italai lesi.

“Na veivakalougatataki ena lako mai ni da vosota voli na noda veikacivi kei na itavi ka kukube no ena vakabauta taucoko e tiko vei keda.”

A rawata o Elder Cook e dua na koroi n bejila ena arts mai na Weber State College e Utah kei na dua na koroi ni masita ni liutaki bisinisi mai na Utah State University. Ni se bera ni kacivi ki na Vitusagavulu, a cakacaka ena vakatorocaketaki ni iyauqaga volitaki.

Na veikacivi nei Elder Cook e oka kina na veiqaravi vakadukaulotu tudei e Hamburg, Jamani, vakakina vaka-Bisopi, peresitedi ni iteki, Vitusagavulu ni iWasewase, ka peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na New Zealand Auckland.

A sucu o koya mai Ogden, Utah, Amerika, ena 15 ni Okotova, 1957. A vakamautaki Lynette Hansen ena Tiseba 1979. Erau nodratou itubutubu e lima na gone. ■

Elder Robert C. Gay

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Ni veiqaravi voli vakaperesitedi ni kaulotu e Ghana, a vakauqeti ena dua na siga o Elder Robert C. Gay me tu vakadua ka vukea e dua na gonetagan e tagi tiko. Taumada, a sega ni rogoca na veivakauqeti oqori ia e muri a qai tala e dua na lewe ni Lotu me raica ka kauta mai vua na gonetagan e oya.

A qai kila o Elder Gay, ka a tokoni me Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018, ni gonetagan e oya e dau volitaka nona ika mamaca o koya e qaravi koya tiko. Ena siga oya a lutu na ilavo e rawata na gonetagan e oyo baleta ni qara tu na nona taga.

“Kevaka me lesu yani ki vale ka sega na ilavo, ena tukuni vua ni lasu, ena kana kuita, qai cemuri ki tuba me bula tu e gaunisala,” a kaya o Elder Gay. “Keitou a vakaruruya nona lomaleqa, vakaisosomitaka na ka a yali, ka kauti koya ki vale vua e qaravi koya voli.”

Me vaka e vakamacalataka ena koniferedi raraba ni Okotova 2012, ni ka a sotava oqori e vakavulica vei Elder Gay e rua na dina lelevu: “Ai matai, au sa qai kila me vaka au se sega ni bau kila eliu ni Kalou ena dau nanumi keda yadua ka na sega vakadua ni laivi keda; kena ikarua, au kila ni dodonu me dau rogoci na domo ni Yalotabu e lomada ka lako “vakatotolo” ki na vanua cava ga e kauti keda kina, veitalia noda taqaya se lomaleqa.”

A tokoni o Elder Gay me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2012. Ena gauna e kacivi kina ki na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu, a veiqaravi voli vaka-Peresitedi ni iWasewase ena iWasewase na Vualiku kei Esia. A veiqaravi e liu ena valenivolavola liu ni Lotu vakajeameni ni Komiti ni Veiqaravi ni Bula Rawati Koya/iLavovure ni Vuli, kei na itavi ni veiqaravi ni bula rawati koya e vuravura raraba.

Ni bera nona kacivi ki na Vitusagavulu, a vunilewa voli ena dua na kabani ni vakatubuilavo a veivuke ena kena tauyavu. A veivuke talega ena tauyavu ka dairekita ena vica na isoqosoqo ni bula raraba ni vuravura taucoko ka cakacaka ena baqe ni vakatubuilavo e Wall Street, daunivakasala ni vakataulewa, vakakina vakaqasenivuli ni economics ena Univesiti e Havard.

A rawata o Elder Gay e dua na koroi ni bachelor of arts ka vakabibitaki kina na veika vakaiwiliwili mai na Univesiti e Utah kei na dua na PhD ena lalawaka vakabisinisi mai na Univesiti e Havard.

A veiqaravi vakadukaulotu tudei o Elder Gay e Spain, iliuliu ni ilawalawa ni bete levu, peresitedi ni Cauravou ena tabanalevu, lewe ni matabose e cake, daunivakasala ena mata-bisopi, ka Vitusagavulu ni iWasewase.

A sucu o koya e Los Angeles, California, Amerika, ena 1 ni Sepiteba, 1951. A vakamautaki Lynette Nielsen ena Epereli 1974. Erau nodratou itubutubu e vitu na gone. ■

Elder Terence M. Vinson

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Evakabauta o Elder Terence M. Vinson ni sega vakadua ni yawa sara na iVakabula. “Sa dau voleka e veigauna, vakabi-bi ena veivanua tabu kei na gauna ni leqa,” a vakadinadinata-ka ena koniferedi raraba ni Okotova 2013. “Ena so na gauna, ena gauna sara ga au sega kina ni namaka, au dau vakila ni voleka sara ni vaka me tavia na tabaqu meu vakila ni lomani au o Koya.”

Ena dua na gauna, ni rau taubale tiko o Elder Vinson kei Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, a taubena na ligana o Elder Holland e tabai Elder Vinson ka tukuna vua ni lomani koya. E kaya kina o Elder Vinson, “Au vakabauta ni kevaka meda na taubale vata tu kei na iVakabula, eda na vakila ni na vakataqara na ligana e tabada me vaka sara ga o ya.”

E kaya o Elder Vinson, ka a tokoni me Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018, ni loloma ni Kalou “e kamica duadua ni da vakila.”

O Elder Vinson, ka na tekivuna nona ilesilesi vou ena 1 ni Okosita, 2018, a tokoni me Vitusagavulu Vakaitutu Raraba ni Lotu ena 6 ni Epereli, 2013. Ena gauna oya, a lewena voli kina na ika walu ni Kuoramu ni Vitusagavulu ena iWasewase ni Pasifika. Ena gauna oyo e veiqaravi tiko vaka-Peresitedi ni iWasewase ena ra kei Aferika.

A rawata o Elder Vinson e dua na koroi ni bejila ni fika kei na wiliwili, kei na diploma ni vuli kei na veivakavulici, kei na diqiri na masita ena cakacakataki ilavo. Nona cakacaka e oka kina na veivakavulici, veituberi, kei na veivakavulici ena univesiti. Sa cakacaka ga vakalevu o koya vakadauvakasala vakailavo kei na vakatulewataki ilavo.

Ni vakadikeva tiko na Lotu ni se itabagone qase cake, a ciqoma o Elder Vinson na veivakauqeti kaukauwa vakayalo. A vakila vakamatata ni dodonu me lewena na Lotu me rawa kina ni toso ka kunea na isau ni nona taro se vo tu. A papitaiso ka vakadeitaki ena macawa ka tarava.

Mai na gauna ko ya lako yani, “Au sa kila na ka e vinakata na Turaga meu cakava kau kila ni noqu taro kece e tu na kena isau.”

Tekivu mai na nona papitaiso ena 1974, sa veiqaravi o Elder Vinson vaka: daunivakasala ena matabisopi, bisopi, lewe ni matabose e cake, daunivakasala ena mataveiliutaki ni iteki, mata ni yasana, daunivakasala ena mataveiliutaki ni kaulotu, liganicakacaka ni valetabu, ka Vitusagavulu ni iWasewase.

A sucu mai Serene, Ositerelia, ena 12 ni Maji, 1951. A vakamautaki Kay Anne Carden ena Me 1974. Erau nodra itubutubu e ono na gone. ■

Elder José A. Teixeira

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Ananuma lesu o Elder José A. Teixeira e dua na lesoni a vulica ni se gonetaganai mai Potukali. Ena dua na soqo vakamatavuvale, a dro me la'ki siwa. E vakila ni dodonu me tukuna vei rau nona itubutubu na vanua e lako kina, ia a mani lewa me kua, ni rau osooso tiko ena veivosaki.

Ena vica na auwa e muri, rau qai kunei koya nona itubutubu lomaleqa e batini uciwai. Mai na veika a sotava oya, a vulica me talairawarawa sega walega vei rau nona itubutubu ia ena vakasolokakana talega ni Yalo Tabu.

Me tekivu mai na gauna oya, sa vakaitovotaki koya o Elder Teixeira me dau rogoca na domo malua lailai. Eratou a vaka-veikilaitaki kei na nona matavuvale ki na kosipeli ena 1976, ni oti na kena dolavi o Potukali ki na cakacaka ni kaulotu. A papitaiso o koya ni yabaki 16 ka qai veiqaravi e muri ena Tabana ni Kaulotu mai Lisbon Portugal.

“E tiko ena noda digidigi na mana sega ni cakitaki rawa me veisautaka noda bula,” e kaya o Elder Teixeira, ka a tokoni me lewe ni Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018. “Na isolisoli oyo e dua na ivakatakilakila matalia ni veivakabauti ena vukuda ia ena gauna vata oqori sa itavi ni tamata yadua me vakayagataka ena yalomatua,” a vakavulica ena koniferedi raraba ni Epereli 2009.

A rawata o Elder Teixeira na koroi ni daunivika kei na vakatulewa ni bisinisi ka cakacaka ena Lotu vakadauniyau raraba. A veiqaravi talega ena Mataivalu Waqavuka ni Potukali me tiki ni dua na tabana ni NATO. Ena gauna oya, a kacivi me dairekita ni veika raraba ni vanua ena Lotu. Segani dede, rau sa sota kei na watina, o Maria Filomena Lopes Teles Grilo. Erau a vakamau ena 1984 ena Valetabu mai Bern Switzerland ka rau nodra itubutubu e tolu na gone.

A sucu o José Augusto Teixeira da Silva mai Vila Real, Potukali, ena 24 ni Feperueri, 1961. Sa veiqaravi o koya vakadaunivakasala ena matabisopi, peresitedi ni tikina, peresitedi ni iteki, Vitusagavulu ni iWasewase, ka peresitedi ni Tabana ni Kaulotu e Brazil São Paulo South. A tokoni me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena ika 5 ni Epereli, 2008. E veiqaravi tiko oyo vaka-Peresitedi ni iWasewase na Ceva kei Amerika ena Ceva ka na tekivu veiqaravi ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 1 ni Okosita, 2018.

Mai na veika kece tale, e vakasalataki keda o Elder Teixeira ena koniferedi raraba ni Epereli 2015 me da “vakatitobutaka noda kila na iVakabula. . . . Meda sa kakua ni lokuca ki na siga ni mataka na veika eda rawa ni cakava nikua. Oyo na gauna me da lako mai kina vei Karisito.” ■

Elder Carlos A. Godoy

Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Ena mua ni 1980 vakacaca, se qai vagalalataki ga mai na bisopi o Elder Carlos A. Godoy. Se qai tauri vola wale mai na vulitorocake, cakacaka tiko ena dua na kabani vinaka, ka nanuma ni na sega ni vinaka cake tale na bula—me yacova ni mai sikovi koya e dua na itokani makawa.

A vakacaucautaki koya na itokani oya ia a qai taroga e dua na taro ka vakavuna nona veilecayaki: “Kevaka o tomama tiko na bula o bulataka tiko, ena yaco beka na veivakalougatataki e yalataki tu ena nomu veivakalougatataki vakapeteriaki?”

A qai kila o Elder Godoy ni gadreva me cakava na veisau kevaka e vinakata me ciqoma na nona veivakalougatataki kece e yalataki tu. E dina ni sa vaka e vakacegu tu nona bula, e nanuma me saga e dua na masita diqiri. A biuta nona cakacaka, volitaka na veika kece e taukena, ka biuta na vanua e kila vinaka o Brazil kei na nona matavuvale me laki vuli ki Amerika.

E kaya o Elder Godoy ka a kacivi ki na Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018, na veika oya sa vakavulica vua e vuqa na ka me baleta na vakabauta nona ituvatuva na Turaga ka tuvakarau mo biuta na veika sa matau tu vei iko.

“Au kila ni tu nona ituvatuva na Turaga ena vukuda ena bula oqo,” e vakadinadinataka o koya ena koniferedi raraba ni Okotova 2014. “E kilai keda o Koya. E kila o Koya na ka vina-ka duadua vei keda. Ena vuku ga ni sa toso vinaka na bula e sega ni kena ibalebale meda kakua sara ni nanuma ena veiga-una eso ni sega na veika e vinaka cake.”

A tokoni o Elder Godoy me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena ika 5 ni Epereli, 2008. E veiqaravi tiko o koya vaka-Peresitedi ni iWasewase na Ceva kei Amerika Vuaira ka na laki taura nona itutu ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena 1 ni Okosita, 2018.

Ni se bera ni kacivi ki na Vitusagavulu, a cakacaka o Elder Godoy vakamanidia ni ivurevure vakatamata ena rua na kabani lelevu ni se bera ni tekivutaka nona kabani ni veivakasalataki. A rawata e dua na diqiri ni bejila ni veika vakailavo kei na vakadidike ni politiki mai na São Paulo Pontifical Catholic University ena 1987 kei na dua na masita diqiri ni itovo vakai-vakarau ena Univesiti na Brigham Young ena 1994.

Sa veiqaravi oti o Elder Godoy vakadaukaulotu tudei ena Tabana ni Kaulotu na Brazil São Paulo South, bisopi, lewe ni matabose e cake, itini ni welefea ena yasana, Vitusagavulu ni iWasewase, ka peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na Brazil Belém.

A sucu o koya mai Porto Alegre, Brazil, ena 4 ni Feperueri, 1961. A vakamautaki Mônica Soares Brandao ena Maji ni 1984, ka va na luvadrau. ■

Elder Steven R. Bangerter

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Ena dua na keba ena gauna ni gone, eratou a vodo basikeli ni gaunisala qereqere o Elder Steven R. Bangerter kei na nona matavuvale ki na dela ni dua na ulunivanua. Ni ratou siro sobu mai, a lako sese ka mani tawase tani mai vei iratou na kena vo.

Ni tekiduru ena yakavi oya ka vakatakekere vei Tamana mai Lomalagi me vukei, a raica ena mata ni nona vakasama na sala sa sega tiko ni kunea rawa. Ni tekivu muria sobu, “a yaco yani o taciqa ki na itekivu ni sala ena nona motopai, mokoti au, ka liutaki au sobu mai ena buto ki na keba, ka vica toka na auwa na kena yawa.”

Na ka oqori e dua ga vei ira na vuqa ka a vakila kina nona lomani ena nona gauna ni gone. “E sega vakadua ni dua na gauna ena noqu bula meu a taroga kina seu lomani beka ka kauwaitaki,” e kaya o Elder Bangerter.

A sucu o Elder Bangerter mai Salt Lake City, Utah, Amerika, vei rau o Max E. kei Thelma R. Bangerter ena 29 ni Julai, 1961. A tubucake e Granger, Utah.

Ni oti e vica na macawa nona lesu mai ena veiqaravi mai na Tabana ni Kaulotu na Canada Vancouver, a sotavi Susann Alexis Hughes o Elder Bangerter. Ena imatai ni nodrau veigadivi, a vakila o koya na nona gagadre me veiqaravi ka uqeti kina me kerei koya ena ikarua ni nodrau veigadivi me watina. Erau a vauci ena Valetabu mai Salt Lake ena ika 17 ni Maji, 1983. Erau nodra itubutubu e ono na gone.

A rawata o Elder Bangerter e dua na diqiri ni bejila mai na Arizona State University ena vuli lotu kei na diqiri ni doketa ni lawa mai na Western State University College of Law. Ena 25 na yabaki sa oti, sa dau matataka o Elder Bangerter na veimatalotu eso kei na isoqosoqo ni vakabauta eso ena veika vakalawa ena Ceva kei California kei na ceva kei Utah. A itokani o koya mai Cooksey, Toolen, Gage, Duffy, kei Woog mai na 1993 ki na 2003 ka yaco me itokani liu ni Bangerter, Frazier, kei Graff ena 2004.

Sa veiqaravi oti o Elder Bangerter vaka-Vitusagavulu ni iWasewase, peresitedi ni iteki, daunivakasala ena mataveiliutaki ni iteki, bisopi, peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, ka peresitedi ni Cauravou ena tabanalevu. ■

Elder Matthew L. Carpenter

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Enanuma o Elder Matthew L. Carpenter na imatai ni gauna a vakila kina na Yalo Tabu. Se gonetaganane gone kina, rauta ni yabaki vitu, dabe toka ena Paraimiri e ra. A curuma tiko yani na rumu e dua na rarama, ka vakila e dua na raragi se bera vakadua ni bau vakila.

“Au vakila na yavala ni utoqu—ia sega ni baleta niu katakata,” e kaya o kaya. “Au kila ni tiko dina na Kalou; au vakila.”

Ni yabaki 11 okoya, a lakova vata kei tamana e dua na soqoni ni koniferedi raraba ena Valecavu e Salt Lake. Oqo na imatai ni gauna a tiko kina ena dua na rumu kei na dua na parofita, o Peresitedi Joseph Fielding Smith.

“Niu raici kaya,” e kaya o kaya, “a vakadinadinataka vei au na Yalo ni o kaya na parofita.”

Na veivakadeitaki vakayalo rawarawa oqo ena gauna ni gone a vukei kaya me dau raica na Yalo me dauveidusimaki ena nona bula taucoko.

“Na noqu ivakadinadina e sega ni dua ga na gauna sotavi vakaagilosi,” e kaya na Vitusagavulu Vakaitutu Raraba, ka a tokoni ena 31 ni Maji, 2018, “ia sa torocake ka tubu ni toso na gauna.”

A sucu o Matthew Leslie Carpenter e Salt Lake City, Utah, Amerika, ena 21 ni Okotova, 1959, vei rau o Leone Erikson kei Robert Allred Carpenter. O kaya e gone duadua vei iratou na le walu na luvedrau na veiwatini, ka tubu cake o kaya ena dua na matavuvale kei iratou e lima na ganena qase.

Ena iotioti ni nona vula ena vuli torocake, erau sota kina kei Michelle “Shelly” Brown. Sa tekivu na veigadivi ia rau mani biuta toka vakawawa nodrau veimusumusuki ni lako o kaya me laki vei qaravi ena Tabana ni Kaulotu na Swiss Geneva mai na 1979 ki na 1981. Ni lesu mai, rau mani vakamau na lewerua ena Valetabu e Salt Lake City ena ika 9 ni Julai, 1982. Erau nodratou itubutubu e lima na gone.

A rawata o Elder Carpenter e dua na diqiri ni bejila baleta na ilavo mai na Brigham Young University kei na masita ni veiliutaki vakabisinisi mai na Univesiti na Havard. Na iotioti ni nona cakacaka a manidia dairekita ni Foundation Specialty Financing Fund.

Sa vei qaravi oti o Elder Carpenter vaka: bisopi, dauniva-kasala ena matabisopi, peresitedi ni Cauravou ena iteki, lewe ni matabose e cake, peresitedi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder Jack N. Gerard

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Ni se cauravou lailai, e dau yadra cake mai o Elder Jack N. Gerard ena 5 na kaloko na matakailailai me veivuke ena qarauni kei na susugi ni bulumakau ni lobsucu ni nona mata-vuvale. Ni tubu cake tiko ena dua na itikotiko lailai ni dauteitei ka susu manumanu voleka e Mud Lake, Idaho, e Amerika, e vakavulici kaya sara na cakacaka vakaukauwa kei na vakaitavi, ia me vakila talega na kedra dredre na tamata yadua ni ra sa luve ni Kalou.

“E tiko na nodra itavi na tamata kece ka sa tiko talega na noda inaki, veitalia se cava na ituvaki ni bula,” e kaya o Elder Gerard, ka tokoni ena 31 ni Maji, 2018, me Vakaitutu Raraba Vitusagavulu. Na lesoni oqori e dua na isolisoli ena nona bula taucoko.

Na nona cakacaka, e oka kina na itutu ni veiliutaki ena vica na kabani lelevu—me vaka na National Mining Association, na Matabose ni America Chemistry, kei na dua na gauna lekaleka ga oqo, na American Petroleum Institute—ka sa vakaraudaka vua na veimadigi me veimaliwai kei ira na veimataqali tamata ena veituvaki duidui ni bula.

E sucu o Elder Gerard ena 1957 vei James kei Cecil Gasser Gerard. Ni vei qaravi oti ena Tabana ni Kaulotu e Serene Ositerelia, e vuli o Elder Gerard ena Univesiti e Idaho, ka rawata kina na cakacaka vakatovotovo kei na itutu tudei vakacakacaka vua edua na lewe ni congress e Idaho.

Ni cakacaka voli e Washington, D.C., e a sotavi Claudette Neff, ka a cakacaka tiko vaka vakaisilesi veivuke vua edua na seneta e Utah. “E a serau mai vei kaya na rarama ni kosipe-li,” a kaya o Elder Gerard ena nodrau sota oya. Erau a vakamau ena 4 ni Epereli, 1984, ena valetabu e Salt Lake; E walu na luvedrau ka va na makubudrau.

O Elder Gerard e a rawata ruarua edua na diqiri bejila ni vakadidike vakapolitiki kei na dua na diqiri ni doketa ni lawa mai na George Washington University.

O Elder Gerard e a vei qaravi vaka bisopi, peresitedi ni iteki, iWasewase Vitusagavulu, qasenivuli ni iVakavuvuli ni Kosipeli, ka peresitedi ni Matawilivola ni Sigatabu.

E kaya o Elder Gerard ni rau wasea kei watina na gagadre ni cakava na loma ni Turaga. “Vaka tamata malumalumu, eda sa dina ki na ka cavaga e vinakata na Turaga meda cakava, ka da sa yalomalumalumu ka yalodokai . . . me solia noda gauna kei na sasaga ki na cakacaka ni Turaga.” ■

Elder Mathias Held

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Erawa ni rau vakatokai o Elder Mathias Held kei na watina, E Irene, me rau waqawaqa ni dua na Lotu ni vuravura. Erau kai Colombia ka tikitiki Jamani ruarua. Sa kauti rau tani mai na nodrau itikotiko ena Ceva kei Amerika ki Kenada, Jamani, Guatemala, Brazil, qai tini tale ki Colombia na cakacaka kei na vuli. Ena veimatanitu yadua, erau veisau ki na vosa kei na itovo vou.

“Ia e duadua tu ga na Lotu ena vanua cava ga keirau lako kina,” e kaya o Elder Held, ka a tokoni me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018.

Na “tautauvata” vakayalo oya e nodrau itakele tu na veiwa-tini ena nodrau susugi iratou na tolu na luvedrau ka tubu ena kosipeli.

Erau a kalasi vata na veiwa-tini na Held ena dua na koroni-vuli vosa vaka-Jamani ena nodrau koro mai Bogotá, Colombia. Erau a vauci ena 13 ni June, 1989, ena Valetabu e Frankfurt Jamani, ni oti nona rawata o Mathias e dua na koro vakaidinia ni misini mai Bogotá kei na koro ni masita ena liutaki bisinisi mai Canada.

A kauti rau na veiwa-tini gone na madigi vakacakacaka ki Hanover, Jamani, ka ciqoma kina o Sisita Held e dua na veiva-kauqeti kaukauwa ni sa vakarau veisau nodrau bula.

“Au tukuna vei Mathias niu vakila ni na yaco mai vei keirau e dua na itukutuku mai lomalagi,” e kaya o kaya. Na ituku-tuku vakalomalagi oya a yaco mai ena dua na yakavi ucauca ena 1987 ena dua na tukituki e katuba e liu. Erau tu a tautu-ba na daukaulotu ni Momani rau vosa vaka-Jamani balebale vaka-Amerika.

Ena 10 na vula ka tarava, erau a vuli vata kei rau na daukaulotu na veiwa-tini na Held ka rau veitokani kei ira na ivavakoso ni YDE mai kea. Ni oi na masumasu vakalevu, erau ciqoma na veivakadeitaki vakayalo ena dina ni kosipeli ka rau papitaiso ena 1988.

A cakacaka o Elder Held ena sivia ni 25 na yabaki ena vanua ni buli motoka na Daimler-Benz, ka kauti kaya wavoki e vuravura na nona itavi vakamanidia. Erau vakararavi tikoga vua na Turaga na veiwa-tini na Held ena veicegu yadua.

“Sega ni dua na ka na veivakatovolei kece o lakocuruma,” e kaya o kaya. “Kevaka o veitaratara tiko i lomalagi ena vinaka na ka kece.”

A sucu ena 5 ni June, 1960, vei rau o Michael kei Elisabeth Held, sa veiqa-ravi oti o Elder Held vakadaunivakasala ena dua na mataveiliutaki ni iteki, daunivakasala ena dua na matabiso-pi, ka Vitusagavulu ni iWasewase ena iWasewase na Ceva kei Amerika ena Vuaira. ■

Elder David P. Homer

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Edua na lewe taumada ni vakanananu nei Elder David P. Homer me baleta na kosipeli sai kaya nona lesi ena gauna e yabaki 14 kina me itokani ni veituberi vakavuvale kei na dua ena nona tabanalevu ka a “muria e dua na iwalewale matalia ni veituberi vakavuvale,” e kaya o Elder Homer. “E sega ni baleta na curuma nodra veivale ka sikovi ira na tamata; e baleta na qarava nodra leqa.”

Vakaveitokani, erau na masumasu ka veivosakitaka na veimatavuvale e lesi vei rau, sega me vaka e dua na qase vua e dua na itabagone ia me vaka na veitokani ena veiqa-ravi ni matabete. “Au vulica ni Yalo e dau yaco mai ka veiwekani vata kei na veiqa-ravi,” e kaya o Elder Homer.

Sa dei tu vua na lesoni oya ena nona bula taucoko kei na veiqa-ravi e salavata kaya ena Lotu, ni veiqa-ravi vaka-Vitusagavulu ni iWasewase, iliuliu ni isususu, se kenadau ni papa ni itukutuku—e dua na veikacivi erau a qarava kei wati-na ni rau vakaitikotiko e Malevani, Ositerelia.

A sucu o David Paul Homer ena 25 ni Epereli, 1961, e Salt Lake City, Utah, Amerika, vei rau o Frederick kei Phyllis LeNila Homer. Ni oti nona kaulotu e Hong Kong mai na 1980 ki na 1982, erau a sota kei Nancy Dransfield, ka a taurivola mai na Brigham Young University, ena dua na yasanibuka ni inisitute e Salt Lake City, na vanua a cakacaka tiko kina ka tauri kalasi voli ena University of Utah. Erau a vauci ena Valetabu mai Salt Lake ena ika 31 ni Julai, 1984. Erau a susuga e lima na luve-drau yalewa ka dua na tagane.

A ciqoma o Elder Homer e dua na bejila diqiri ni veika vakailavo mai na University of Utah kei na dua na masita diqiri ena liutaki bisinisi mai na Wharton School ena University of Pennsylvania.

Ena 30 na yabaki ni nona bula vakacakacaka iliuliu ena General Mills, erau a vakaitikotiko kei na watina mai Miami, Florida, USA; Minneapolis, Minnesota, Amerika; Burlington, Ontario, Canada; kei Saint-Sulpice, Vaud, Switzerland.

Sa veiqa-ravi oti o Elder Homer vakaperesitedi ni iteki, bisopi, peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, ka sekeriteri liu ni tabanalevu. Ni Vitusagavulu ni iWasewase a tekivuna nona veiqa-ravi e Canada ka la’ki tomana e Iurope, ka a veiqa-ravi kina ena va na yabaki sa oti ni se bera ni tokoni me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018. ■

Elder Kyle S. McKay

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Etaudaku ni nona matavuvale kei na Lotu, nona ka taleitaki duadua o Elder Kyle S. McKay oya na vodoka nona ose ena veiulunivanua.

“E sega ni noqu lotu,” e kaya o kaya, “ia e sega ni dua na kena lomatarotaro ni sa vaqacotaka noqu [vakabauta]. Au dau sikova e veigauna na ulunivanua ni Turaga kei na ulunivanua ni nona vale na Turaga. Dau sotavi au o Koya ena vanua ruarua oqori.”

E dau vakatauvatana o Elder McKay na veiulunivanua e delai Huntsville e Utah, Amerika, ki na wai kei na veikau i Momani kei na kena bibi vei ira na tamata i Alama—sai koya na vanua, ena nona gauna ni itabagone, a mai kila kina nona Dauveivuetai.

A sucu o Elder McKay ena 14 ni Feperueri, 1960, e Chicago, Illinois, Amerika, vei rau o Barrie Gunn McKay kei Elaine Stirland McKay, ka vakavinavinakataka okoya ni rau taracake na nona bula me yaco mai nikua.

A cegu mai vakalailai ena vuli mai Brigham Young University ena 1979 me la'ki daukaulotu tudei ena tabana ni kaulotu e Kobe, Japani. Ni oti vakalailai nona lesu mai na kaulotu me mai vakaotia nona koroi ena vosa Vakavalagi, a sotavi Jennifer Stone ka se qai lesu walega mai na Tabana ni Kaulotu na England Bristol. A vulica tale tikoga o kaya na vosa Vakavalagi. Erau a vakamau na lewe rua ena Valetabu na Oakland California ena 12 ni June, 1984.

Ni itakele ni nona bula na matavuvale, e kaya o Elder McKay, ni o kaya kei Sisita McKay erau rawata nodrau reki levu duadua mai vei ira nodrau kawa. Ni ratou vakaitikotiko na McKay mai Kaysville, Utah, Amerika, erau dau gade e veigauna vei iratou na luvedrau e ciwa mai Huntsville, na vanua era tawavanua kina nona qase ena itekivu ni 1860 vakacaca.

A taura o Elder McKay nona koroi ni doketa ni lawa ena 1987 mai na koronivuli ni Lawa na J. Reuben Clark School ena BYU ka ciqoma sara e dua na cakacaka ena dua na kabani levu ni loya mai Portland, Oregon, Amerika. A qai lesu tale mai ki Utah me tovolea e dua na madigi ena dua tale na kabani ni loya ni bera ni qai ciqoma e dua na itutu ena Kabani na Kroger. A cakacaka vaka ivukevuke ni peresitedi ena Smith's kei na Fry's, e rua na iwasewase ni Kroger e Utah kei Arizona, Amerika, mai na 2000 ki na 2017.

Sa veiqravi oti o Elder McKay vakabisopi, lewe ni matabose e cake, peresitedi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder Juan Pablo Villar

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Nona veikilai kei na Lotu o Elder Juan Pablo Villar a yaco mai Santiago, e Chile, ena nona tukuna ki na nodratou matavuvale na tuakana qase duadua o Ivan, ni sa papitaiso ni rau se bera ni vakadonuya nona itubutubu qai tukuna e muri ni sa nakinaki tiko me la'ki kaulotu. Ni tarogi se cava na vuna, a wasea o Ivan nona ivakadinadina kei na gagadre me veiqravi.

“Au sega ni kila na ibalebale ni veika kece oya,” e nanuma lesu o Elder Villar, se qai yabaki 17 ena gauna oya. “Ia ena gauna oya a biuta o kaya e dua na sorenikau ki utoqu.”

A soli na galala ki na sorenikau oya me tubu ena gauna e solia kina na yacana o tuakana vei rau na daukaulotu. Ena imatai ni nona lesoni, a rawata nona ivakadinadina o Elder Villar ena dina ni iVola i Momani.

“Vei au, a sega ni yaga meu tekiduru ka masu, baleta ni gauna erau wasea kina nodrau ivakadinadina, au sa kila e yaloqu ni dina,” e kaya o kaya. “Niu sa kila oya, sa na dina talega na veika kece tale.”

A soli na veivakadonui vei Ivan, a veiqravi tiko ena dua na tabana ni kaulotu voleka me papitaisotaki Elder Villar ena 1988. E muri, rau a curu talega ena Lotu na tinadrau kei na tacidrau tale kadua, o Claudio.

Ni oti e dua na yabaki mai na nona papitaiso, sa tekivu veiqravi o Elder Villar ena Tabana ni Kaulotu na Chile Viña del Mar, sa tekivu kina e dua na bula ni veiqravi ka oka kina mai na gauna oya na peresitedi ni iteki, bisopi, daunivakasala ena matabisopi, daunivakasala ena Tabana ni Kaulotu na Chile Santiago East, ka Vitusagavulu ni iWasewase ena iWasewase na Ceva kei Amerika ena Ceva. A tokoni o kaya ena 31 ni Maji, 2018, me Vitusagavulu Vakaitutu Raraba.

A sucu o Elder Villar ena 11 ni Sepiteba, 1969, mai Valparaiso, Chile, vei rau o Sergio Villar Vera kei Genoveva Saaverdra. A vakamautaki Carola Cristina Barrios ena 31 ni Maji, 1994, ena Valetabu na Santiago Chile. Erau nodratou itubutubu e tolu na gone.

Ni oti nona rawata na bejila diqiri ni veitaratara kei na veiwekani raraba kei na masita diqiri ni veivoli, a cakacaka o kaya ena tabana ni volitaki wainimate kei na iyaya ni veiqravi vakavuniwai. Ena 2007 a vakuria ena dua na masita diqiri ni liutaki bisinisi mai na Univesiti na Brigham Young. Qai lesu tale ki Chile me cakacaka vei Orica, e dua na kabani ni keli vatutalei, ena dua na gauna walega oqo vaka manidia liu. ■

Elder Takashi Wada

Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu

Ena dua na siga batabata ni vula o Noveba, a toboki Takashi Wada e dua na taro mai vua e dua na daukaulotu ni Amerika ka taroga tiko na gaunisala ki na positovesi.

E a sa vakasalataka na gone yabaki 15 oqo na tamana me dau levei ira na Momani, ka ra dau veivosaki kei ira na tamata ena veigaunisala mai Nagano, Japani, rauta ni tolu ga na miniti mai nodratou vale. Ia a vakauqeti Takashi nodrau vosa vakajapani na daukaulotu kai Amerika.

Ena vica ga na siga tarava, a tarovi Takashi e dua tale na daukaulotu. Se bera ni dede nona tiko e Japani. Ena vosa vaka-Japani cacavukavuka, a tovolea me wasea okoya na italoa kei Josefa Simici.

A sega ni kila o Takashi na veika kece e tukuni, “ia au vakila ni dodonu meu vakarorogo,” e nanuma lesu o koya.

Erau vakavulica vua na daukaulotu na ikabakaba ni masu kei na lesoni. A lakova na veisoqoni ni Lotu ka tarai koya na nodra ivakadinadina na lewenilotu e kea. Ni leqataka tiko nodratou nanamaki nona matavuvale lotu Budha, e tukuna tikoga o Takashi vei rau na daukaulotu, “Au sega ni rawa ni curu ki na Lotu, ia au vinakata meu vulica eso tale na ka.”

Ena rua na yabaki i muri, ni bera ni biubiu o Takashi me la’ki vuli ki Amerika ni yabaki 17, rau sa vakadonuya nona itubutubu, ka lewena okoya na Lotu.

A rawata o Elder Wada, ka a sucu ena 5 ni Feperueri, 1965, vei rau o Kenzo kei Kazuko Wada, a rawata e dua na koroi ni bejila ena vosa ena 1990 kei na dua na koroi ni masita ni liutaki bisinisi ena 1996, mai na Brigham Young University ruarua.

A daukaulotu ena Tabana ni Kaulotu na Utah Salt Lake City North ka vakamautaki Naomi Ueno ena 18 ni June, 1994, ena Valetabu e Tokyo Japani. E rua na luvedrau tagane.

E oka ena bula vakacacacaka nei Elder Wada e vica na itutu ena veikabani ni veimatanitu e Amerika kei Japani, vakakina na itutu vakadairekita ni veika vakayago ni Lotu ena iWasewase e Vualiku kei Amerika ena Ra, Vualiku kei Amerika ena Vuaira, kei na Vualiku kei Esia.

Sa veiqaravi oti vakabisopi, lewe ni matabose e cake, ka gasenivuli ni semineri o Elder Wada. A veiqaravi vakaperesitedi ni Tabana ni Kaulotu na Japan Tokyo South mai na 2013 ki na 2016. A tokoni me Vakaitutu Raraba ena Vitusagavulu ena 31 ni Maji, 2018. ■

Bonnie H. Cordon

Peresitedi Raraba ni Goneyalewa

Edua na ivolanikalou taleitaki vei Sisita Bonnie H. Cordon e kunei ena Vunau kei na Veiyalayalati 123:17: “Me da kitaka na veika kecega eda rawata ena yalo mamarau; io me da tudei sara ka nuitaka tu ni da na raica na veivakabulai ni Kalou, io me da raica na ligana ni sa vakaraitaka mai.”

Vei koya na tikina oqo e kovuta na veilesoni sa vulica ena nona bula taucoko. “E rawa ni da cakava na veika dredre, ia e rawa talega ni da cakava ena yaloreki,” e kaya o Sister Cordon, ka a tokoni ena 31 ni Maji, 2018, me Peresitedi Raraba ni Goneyalewa.

A vakadeitaki vua na kilaka oqori ena “gauna ni gone vakairogorogo” ni cakacaka voli ena dua na vanua ni teitei lailai ena cevaicake kei Idaho vakakina nona sasaga gumatua me vulica e dua na vosa vou e Potukali. Oqo talega e dua na itukutuku a dau taleva wasoma vei ira na daukaulotu ni veiqaravi voli kei na watina ni vakatulewataka na Tabana ni Kaulotu na Brazil Curitiba. Ka sa dua oqori e nakita voli ena gauna oqo me wasea vei ira na goneyalewa e vuravura taucoko.

O ira na goneyalewa nikua, e kaya o koya, era sa kerei me ra tu ka tosoya ki liu na cakacaka ni Turaga. “Ka eda rawa ni cakava,” e vakuria okoya.

A sucu o Bonnie Hillam Cordon ena 11 ni Maji, 1964, vei rau o Harold kei Carol Rasmussen Hillam e Idaho Falls, Idaho, Amerika. Ni oti nona kaulotu a ciqoma nona koroi ni bejila ni vuli ena Brigham Young University, ka sota kina kei Derek Lane Cordon. Erau a vakamau ena 25 ni Epereli, 1986, ena valetabu e Salt Lake. E va na luvedrau ka va na makubudrau.

Nona bula ni veiqaravi ena Lotu e okati kina na veiliutaki ena isususu kei na gasenivuli ni semineri. Ni bera nona kacivi ena rua na yabaki sa oti me veiqaravi vakadaunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai, dau taleitaka o Sisita Cordon na veiqaravi vakaperesitedi ni Goneyalewa ena iteki. Ni oti sara mada ga nona sa vagalalataki mai na veikacivi oya, “Au sega vakadua ni cegu ena masulaki ira na goneyalewa,” e kaya o koya.

E dua na itukutuku e gadreva me wasea vei ira na goneyalewa e vuravura taucoko sai koya ni lomani ira, ka bibi cake, ni lomani ira na Kalou. ■

Michelle D. Craig

*iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Goneyalewa*

Ni se qai yabaki 16, a rogoca o Sister Michelle D. Craig ni sa vakarau toki nona matavuvale mai Provo, Utah, Amerika, ki Harrisburg, Pennsylvania, Amerika, me rawa ni tekivu qara-va kina o tamana na ilesilesi ni pesitedi ni kaulotu.

A marau me tiko vata kei nona matavuvale, ia na toki oya a vakavuna “nona bula galili” na goneyalewa o Michelle ena nona gauna ni vuli.

“Oqori dina na veiyabaki ni vultovo,” e kaya o Sister Craig. “Au sa sega ni vakararavi vei ira na itokani, ia au vakararavi ga ki na noqu matavuvale kei na noqu ivakadinadina, ka sa yaco na lotu me yavunibula.” E vakabibitaka vakalevu na nona veiwekani kei Tamada Vakalomalagi kei ni iVakabula.

A sucu o Michelle Daines Craig ena 13 ni Julai, 1963, e Provo, Utah, ka qase duadua vei iratou na vitu na luvedrau o Janet Lundgren kei Robert Henry Daines III. A vakaitikotiko mai Provo okoya me yacova ni toki nona matavuvale ki Pennsylvania. Ena rua na yabaki i muri, a lesu tale ki Provo o Sisita Craig me vuli ena Brigham Young University, ka rawata kina e dua na diqiri ni bejila ni vuli ena itabavuli e ra. Ena 1984 a ciqoma e dua na kaci me laki vei qaravi ena Tabana ni Kaulotu na Dominican Republic Santo Domingo.

“Au a dau dua voli ga na dauvakabauta,” e kaya o Sister Craig, ka a tokoni me iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa ena 31 ni Maji, 2018. “Ni’u se gone sara, au a sa kila ni’u dua na luvena goneyalewa na Kalou. Ia au nanuma [ena noqu kaulotu] ni veigauna kece au dau wasea kina noqu ivakadinadina baleta na Parofita o Josefa Simici, au na vakila na Yalo. Au rawata e dua na veivakadeitaki totoka ka vaqacacotaka noqu ivakadinadina.”

Ni oti ga e vica na siga nona lesu mai, a tukuna vua o ganena ni na gadreva me veigadivi kei Boyd Craig, e dua nona itokani mai na nona kaulotu. Ni oti e walu na vula erau sa veimusumusuki me rau veiwatini na lewe rua. Erau a vakamau ena 19 ni Tiseba, 1986, ena Valetabu e Salt Lake. Erau nodratou itubutubu e tolu na gone, ka ono na makubudrau.

Sa vei qaravi oti o kaya ena vuqa na veikacivi, okati kina na liganicakacaka ena Valetabu e Provo Utah vakakina vakaqasenivuli ni iVakavuvuli ni Kosipeli. Ena nona kacivi ki na Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa, a vei qaravi voli o kaya ena matabose raraba ni Lalai. ■

Becky Craven

*iKarua ni Daunivakasala, ena Mataveiliutaki
Raraba ni Goneyalewa*

E dua na ivosavosa dau wasea wasoma o Sister Becky Craven ni se kaulotu: “Ena gauna o kila kina o cei o iko, ena duatanomu ivukivuki.”

“Oqori ena veitikina kece sara—mai na nomu isulusulu, nomu vosa, nomu ivukivuki, kei na veika o vakaitavitaki iko kina,” e kaya o Sister Craven, ka a vei qaravi vata kei watina, o Ronald L. Craven, ena nona vakatulewataka na Tabana ni Kaulotu na North Carolina Charlotte mai na 2012 ki na 2015.

A tokoni o Sister Craven me iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa ena 31 ni Maji, 2018. “Ni sa tekivu me ra raici ira na goneyalewa ena ituvatuva ni Kalou, sa na rawa ni ra raica e dua na raivotu me baleti ira,” e kaya o kaya. “Me dua nomu raivotu. Kevaka e sega nomu raivotu, o sega ni kila na vanua o lakova tiko ka o na sega ni kila na ka mo cakava mo yaco kina ki kea.”

A sucu o Rebecca Lynn Craven ena 26 ni Okotova, 1959, e Chardon, Ohio, Amerika, vei rau o Corless Walter Mitchell kei Linda Louise Kazsuk Mitchell. Dau taleitaka me vakatokai kaya ni “dua na sotia,” a tubu cake mai Texas, Amerika, ka lewena kina na Lotu nona matavuvale; e Jamani, ena gauna a vauci kina nona matavuvale ena Valetabu mai Swiss; Igiladi; Utah e Amerika, na vanua a papitaiso kina ena imatai ni nona lako o tamana ki Vietnam; kei na yasana kei Amerika o Maryland, Kentucky, Missouri, kei Kansas.

A vakamau ena 5 ni Okosita, 1980, ena valetabu e Salt Lake; erau nodratou itubutubu e lima na gone o rau na Craven.

Ni bera ni tokoni ki na nona veikacivi vou, a vei qaravi voli vakadaunivakasala ena dua na mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei ena dua na tabanalevu ka liganicakacaka ena Valetabu e Bountiful Utah. Sa vei qaravi oti talega vakaperesitedi ni Goneyalewa ena tabanalevu, lewe ni matabose ni iSoqosoqo ni Veivukei ena iteki, daukaulotu ni iteki, ka iliuliu ni Webelos.

E tiko vei Sister Craven e dua na diqiri ni bejila ni dau tuva lomanivale mai na Univesiti na Brigham Young, ka vei qaravi kina ena matabose veivakasalataki ni qito. Sa vei qaravi oti talega vakalewe ni matabose liu ni CHOICE Humanitarian, e dua na isoqosoqo raraba ni loloma mai Utah.

E dau taleitaka o kaya na taubale e veikau, qito e wai, ivavawaicevata, veilakoyaki, boroboro, talilali, kei na qito kei na itavi qaravi vakamatavuvale. ■

Lisa L. Harkness

*iMatai ni Daunivakasala, Mataveiliutaki
Raraba ni Lalai*

E dau taleitaka tu ga o Lisa L. Harkness na vulika kei na vuravura wavoliti koya, e dua na ka a taura mai vei rau nona itubutubu. A vulica na vakadidike vakapolitiki ka vulica sara talega me qarava na manumanu dolo ni a cakacaka voli ena valeniyaya makawa na Monte L. Bean Life Science ena nona gauna ena Univesiti na Brigham Young University—oka kina na gata.

“E tu na nodra ivukivuki ni bula, vakabauta se sega,” e kaya o koya. “E tiko e dua e dau kilai au e veigauna kece niu tauri koya.” O Howard, e dua na gata bui-damu, dau qasiva cake na tabana, wavivigi koya e domona, ka vakailokoloko e uluna ni vakavulici ira tiko na ilawalawa era dau lako yani.

Ena gauna oqo, se rawa tikoga ni dau tomika cake ka kila na duidui mataqali gata—me ra kua ga ni vakasiusiutaki koya.

A sucu o Sister Harkness e Los Angeles, California, Amerika, vei rau o Ronald kei LaRae Long ena 13 ni Janueri, 1965. E qase duadua vei iratou e lima na gone, o koya kei iratou nona matavuvale eratou “dau sasaga ka, ni ratou tiko e tautuba, ka dikeva na vuravura.” E kaya o koya baleta ni dau rawa vua me tarogi rau nona itubutubu, “Ena noqu vakabauta kei na vakanuini taucoko ni rawa niu lako vei Tamada Vakalomalagi ka saumi mai noqu taro.”

Ni oti na vei qaravi ena dua na tabana ni kaulotu vosa vakasipeni ena Tabana ni Kaulotu na Louisiana Baton Rouge, a tauri ivola mai BYU o Sisita Harkness e dua na diqiri ni bejila ena didike vakapolitiki kei na veivakavulici ena ikarua ni tabavuli. E vakamautaki David S. Harkness ena ika 22 ni Epereli, 1988, ena Valetabu e Salt Lake. E lima na luvedrau ka rua na makubudrau.

O Sister Harkness—ka a kacivi me iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai ena 31 ni Maji, 2018—sa vei qaravi oti talega ena matabose raraba ni Lalai, peresitedi ni Goneyalewa ena iteki, peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei ena tabanalevu, daunivakasala ni mataveiliutaki ni Goneyalewa ena tabanalevu, dauvakasala ni Leba, dairekita ni keba ena Goneyalewa, dairekita ni tuvakawa ena iteki, daunituvakawa ena tabanalevu, ka qasenivuli ni iVakavuvuli ni Kosipeli.

Sa dau voladia talega ena isoqosoqo ni itubutubu-qasenivuli, matabose ni itikotiko, ena Mataivakatagi e Utah, kei na Soqo ni Talanoa e Timpanogos, vakakina ena matanitu vakaitikotiko ena veitutu eso. ■

Vakabibitaki na Veiqaravi

Sa na vakacegu na veituberi kei na siko vuvale, a kacivaka o Peresitedi Russell M. Nelson ena soqoni ni yakavi ni Sigatabu ni koniferedi raraba. “Na Veiqaravi,” e dua “na iwalewale vou ka vakalou” ni veikauwaitaki Vakarisito vei ira na tani, ena vakarau-taka e dua na sasaga semati me sotava na gagadre vakayalo ka vakayago talega.

Erau a vosa talega o Sister Jean B. Bingham, na Peresitedi Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, kei Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu n iApositolo Le Tinikarua ena ivakarau ena vakamuai kina vakavinaka cake na igu ni veikuramu ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei mai na iwalewale vou oqo me ia na veiqaravi me vaka na iVakabula (raica na tabana 101 kei na 104).

Me ra veiqaravi na iSakisaki kei na Leba vakaitokani ni veiqaravi vei ira

na marama ena iSoqosoqo ni Veivukei. Ena dua na veivakatarogi vakavulatu-lu, era na veitalanoa na turaga kei na marama dauveiqaravi kei ira na iliuliu baleta na leqa kei na veika vinaka vei ira era qarava. Na iwiliwili ni veivakatarogi era vakayacora na iliuliu ena dua na vulatolu sai koya duadua na ripote volai ena vakayacori. Sa bibi me ia na veisikovi ena gauna e rawa kina, ia e sega ni okati ena veiqaravi e dua na ivakarau tudei me vakayacori kina na veitaratara e veivula.

“Era rawa ni wasea na itabagone na isolisoli duidui kei na tubu vakayalo ena nodra veiqaravi tikivi ira na qasecake ena cakacaka ni veivakabulai,” e kaya o Sister Bingham. Nodra vakaitavitaki na itabagone ena vakalevutaka talega na iwiliwili ni lewenilotu era veiqaravi vei ira na tani ka vukei ira na itabagone me ra “vakarau vakavinaka me ra qarava nodra itavi vakailiuliu

ena Lotu kei na itikotiko ka ra vakaitavi talega ena matavuvale.”

“O *keimami* ena valenivolavola liu ni Lotu e sega ni gadreva me kila *na ivakarau* se *na vanua* se *na gauna* o veitaratara kina kei ira na nomu tamata,” e kaya o Elder Holland; “keimami gadreva ga me kila ka kauwaitaka ni ko ni sa *vakayacora* vakakina ka vakalougatataki ira ena veisala kece sara o ni rawata.”

Me vaka na ivola mai vei iratou na Mataveiliutaki Taumada, na veisau ena veiqaravi ena taura toka e dua na gauna ia e dodonu me caka ena kina gauna totolo ga e rawa. Na **Ministering.lds.org** e solia na ikuri matailalai, oka kina na isau ni veitaro dau tarogi wasoma. Ena vakuri ena mata oya ena veisiga kei na macawa lako mai na vidio veidusimaki kei na ivurevure tale eso.

Tekivu mai na June, ena okati ena *Liaona* e dua na itukutuku vakavula na “iVakavuvuli ni Veiqaravi” me vukea nodra kila na lewenilotu na ivakarau me Vakarisito vakalevu cake kina nodra veiqaravi vakataki ira. ■

Veisau ena Kuoramu

Sa na cokovata ena gauna oqo na ilawalawa ni bete levu kei na kuoramu ni italatala qase ena tabanalevu (se tabana) ki na dua na kuoramu ni italatala qase, a kacivaka o Peresitedi Russell M. Nelson ena soqoni ni matabete ena koniferedi raraba. Eratou na tomana tikoga na mataveiliutaki ni iteki nodratou veiqaravi vakamataveiliutaki ni kuoramu ni bete levu, ia na kuoramu oya era na okati ga kina na bete levu era veiqaravi tiko ena gauna oqo ena mataveiliutaki ni iteki, ena mata-bisopi, ena matabose e cake, kei ira na peteriaki era veiqaravi tiko.

Na kuoramu ni italatala qase ena liutaki mai na dua na mata-veiliutaki ka rawa ni ra lewena na italatala qase kei na bete levu. Na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase ena tukutuku vei peresitedi ni iteki ka dau sota wasoma vata kei bisopi. Ena sega ni veisau na itutu ni matabete. Era sa na vagalalataki na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na veiliutaki ni ilawalawa ni bete levu ena gauna oqo ka na kaciva na peresitedi ni iteki e dua na mataveiliutaki vou ni kuoramu ni italatala qase. ■

Kacivaki e Vitu na Valetabu Vou

Ena tara na valetabu e Salta, Argentina; Bengaluru, India; Managua, Nicaragua; Cagayan de Oro, Yatu Filipaini; Layton, Utah, Amerika; Richmond, Virginia, Amerika; kei na dua na koro levu se bera ni vakatulewataki e Rusia, a kacivaka o Peresitedi Russell M. Nelson ena mua ni soqoni ena yakavi ni Sigatabu ni koniferedi raraba.

Ni vakarau me caka na koniferedi, eratou a kacivaka na Mataveiliutaki Taumada ni sa na vakatabui na Valetabu e Roma Itali ena Sigatabu, 10 ni Maji, 2019, ki na Sigatabu, 17 ni Maji, 2019. A vakaraitaka talega na Lotu e dua na ivakatakarakara vakadroini ni Valetabu e Bangkok Thailand.

Ena Okotova ni 2017, a kelivaki kina na qele ni Valetabu mai Port-au-Prince Haiti; na Valetabu mai Meridian Idaho a vakatabui ena Noveba 2017; kei na Valetabu mai Cedar City Utah

(Amerika) a vakatabui ena Tiseba 2017.

E rua na valetabu sa voleka ni vakatabui tale: na Valetabu e Houston Texas ena Sigatabu, 22 ni Epereli, 2018, ni oti na kena vakavinakataki ena vuku ni waluvu; kei na Valetabu e Jordan River Utah ena Sigatabu, 20 ni Me, 2018, ni oti na kena vakavoutaki. Kei na rua tale na valetabu ena vakatabui ena mua ni yabaki oqo: na Valetabu e Concepción Chile ena Sigatabu, 28 ni Okotova, 2018; kei na Valetabu e Barranquilla Colombia ena Sigatabu, 9 ni Tiseba, 2018.

Ena sogo na Valetabu e Hamilton Niu Siladi ena Julai 2018 ena dua na cakacaka levu ni kena vakavoui ka na vakatabui tale ena 2021.

Sa 159 na valetabu e vakayagataki tiko ena gauna oqo e vuravura, ka 30 na valetabu era sa kacivaki se sa tara tiko. ■

Valetabu na Rome Italy

Na Palasitataki Vou ni Valetabu na Bangkok Thailand

Tuva Kawa: Raica, Kumuna, Semata

Erawa ni ra veivuke vei ira na lewe ni Lotu kei ira tale eso na kenadau ni tuvakawa me ra rawata na reki e yaco mai ni da raica, kumuna, ka sema vei ira na tubuda, me vaka e tukuna o Elder Bradley D. Foster, Vitusagavulu Vakaitutu Raraba ka Dairekita Liu ni Tabacakacaka ni Tuvakawa.

Na tamata taucoko e tiko eso na italanoa mai na nodra ituvatuva ni kawa. Ka rawa ni yaco na veika talei ni o sa tekivu vaqagara ka kunei ira.

“Na noda sasaga bibi ena yabaki oqo me ra vukei na kenadau me ra raica na nodra itavi ena nodra vukei na lewenilotu me ra sotava na veika oqo,” e kaya o Elder Foster. “Eda na cakava oqori yadua ena dua na gauna. Eda lako vei ira na [tamata] ena vanua cava ga era tu kina, ena sasaga bibi vei ira era sa yabaki 12 kei ira era se qai curuvou mai.” Na ilawalawa e rua oqori dau totolo ni ra raica na kena vaqagacotaki na matavuvale ki na veigauna tawamudu mai na cakacaka ni valetabu, ka ra dau vakatubura na vakanuinui vei ira nodra itokani kei na matavuvale.

O ira sara mada ga era sega ni lewe ni Lotu e rawa ni ra na vakila na kunea-kumuna-semata ena veivuke yadua ena dua na gauna ena dua vei ira na 5,000 na valenivolavola ni Tuvakawa e vuravura taucoko. ■

Raici ni Cakacaka ni Kaulotu

Ena ono na vula sa oti, sa cavuta na Lotu e vica na ikalawa me raica na cakacaka ni kaulotu.

Taro tudei. Eratou sa virikotora na Mataveiliutaki Taumada eso na taro tudei me ra vakayagataka na bisopi kei na peresitedi ni iteki ni ra veivakatarogi vei ira era vakarau kaulotu tudei. Eratou vakayaloqagataka ira na iliuliu, itubutubu, kei ira na itabagone me ra vakama-tautaki ira ena taro.

Na itagede e vakavotui ena taro ena sega ni veisautaka se vakuria na gagadre ena veiqaravi vakadaukaulotu tudei, ia ni taumuri e veigauna ena rawa kina ni ra vulica na vakarau tiko ki kaulotu kei ira nodra itubutubu na ivakavuvuli ka raica na veivanua ena gadrevi me vakavinakataki se vakuri kina na vakavakarau.

Vakayagataki ni tekinolaji. Na iwiliwili ni kaulotu era vakayagataka tiko na iyaya vakalivaliva veikauyaki sa tubu cake mai na 87 ki na 162, ka vakaisosomitaki na tablet ena talevoni vuku. Ena veivuke na talevoni vei ira na daukaulotu ena vuli, vaqaqara, kei na veivakavulici.

Sa vakayagataki talega na tekino-laji me vakarautaki na lewenivola ena initaneti baleti ira na tamata era vaqara tiko na isau ni taro vakalotu. Sa tekivu

vakayagataka tiko na Lotu na vanua ni veivakavulici ena initaneti ena ono na yabaki sa oti ka nikua sa cicivaka tiko e 20 na vanua ni veivakavulici ena initaneti e vuravura taucoko.

Vinaka vakalevu na tekinolaji, o ira na lewenilotu era solia yani na yaca ni nodra itokani vei ira na daukaulotu sa rawa ni ra veitaratara kei ira na daukaulotu era vakavulici ira tiko nodra itokani. E rawa ni ra veivosaki vata kei ira na daukaulotu me baleta na leqa eso ka vakaitavi ena lesoni mai na initaneti. Vaqara me caka vakacava ena **[lds.org/referrals](https://www.lds.org/referrals)**.

Sotavi na gagadre oqo. Me tekivu ena Julai 2018, sa na veisautaka na Lotu na iyalayala ni 19 na tabana ni kaulotu, ka na tauyavu e 5 na tabana ni kaulotu vovou. Oqo ena veisautaka na iwiliwili ni tabana ni kaulotu mai na 421 ki na 407. Na tabana ni kaulotu vou na Brazil Rio de Janeiro South, Cote d'Ivoire Yamoussoukro, Nigeria Ibadan, Philippines Cabanatuan, kei na Zimbabwe Bulawayo. Na itukutuku matailalai baleta na tabana ni kaulotu cokoti vata ena qai yaco malua mai ena veitaratara mai vei ira na peresitedi ni kaulotu ki vei ira na itubutubu ni daukaulotu ena veitabana ni kaulotu e yaco kina.

Tekivu mai na gauna e kacivaki kina na veisau ena yabaki ni kaulotu ena 2012, sa tauyavutaka na Lotu e 76 na tabana ni kaulotu vovou me sotava na tubu mai na 58,000 ki na 88,000 na daukaulotu. Sa lutu tale na ua ni daukaulotu me tekivu mai na gauna oya, me vaka a namaki, ena gauna oqo e rauta ni 68,000 na daukaulotu era sa veiqaravi tiko. Kena ibalebale ena gauna oqo, sa lailai sobu na tabana ni kaulotu e gadrevi. Ia e kena ibalebale talega na kena digitaki vakamatau na vanua me ra biu kina na daukaulotu ena vanua era gadrevi kina e vuravura.

Koronivuli ni Kaulotu. Erau sa vakalevutaki ka vakatabui ruarua na Koronivuli ni Kaulotu e Provo mai Utah, Amerika, kei na KVK mai na Yatu Filipaini, ka sa vakatabui na koronivuli vou ni kaulotu mai Ghana. Erau na sogo ena Janueri ni 2019 na koronivuli mai Spain kei Chile, o ira na daukaulotu e dodonu me ra dau laki tuberi ena rua na vanua oqori era na laki tuberi ena dua vei ira na 13 na koronivuli ni kaulotu e veiyasai vuravura. ■

Lawatu, iWalewale, kei na iMawena Vou

Itabagone kei na Cakacaka ni Valetabu. Eratou sa kacivaka na Mataveiliutaki Taumada na veisau eso ena lawatu ni valetabu ka soli kina vei ira na cauravou kei na goneyalewa eso tale na madigi ni cakacaka ena valetabu ka vukei ira na gone ena Lalai me ra vakarau vakavinaka cake ki na veiqaravi ena valetabu.

Tarova, kila, ka sotava na veivakalolomataki. Ena sasaga tikoga ni nodra vakasalataki na iliuliu ena ivakarau me tarovi, kilai, ka sotavi na veivakalolomataki, eratou sa vakauta yani kina na Mataveiliutaki Taumada e dua na ivola ena 26 ni Maji, 2018, kei na dua na itukutuku ivurevure vei ira na iliuliu ni Lotu e Amerika kei Canada. E okati ena itukutuku na idusidusi vakadodonutaki ena ivakarau e dodonu me ra veivakasalataki kina na bisopi kei na mataveiliutaki ni iteki vei ira era vakalolomataki ena ivakarau ni veiyacovi kei na ivakarau ni veivakatarogi vei ira na lewe ni Lotu.

Veisau ena Keba ni Goneyalewa. Na veisau ena parokaramu ni keba ni goneyalewa, e okati kina e dua na idusidusi vou ni keba me na tavoci ena vica na vula mai qo, oka kina ni sa kau laivi na veivakadeitaki kei na vakabibitaki ni iliuliu ni itabagone.

Kena inaki me “vakayagataki e vuravura raraba” baleti ira na itabagone era tiko ena veiyasai vuravura taucoko, sa tu na *iDusidusi ni Keba ni Goneyalewa* vou ena vosa Vakavalagi (ka qai muria mai ena 23 na vosa) me ivurevure ki na mataveiliutaki ni Goneyalewa, kenadau ni keba, kei ira na iliuliu ni keba ni itabagone ena **youngwomen.lds.org**.

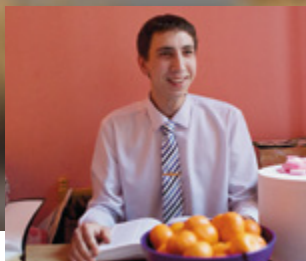
Soli yani na ivakatagi. Na veisau se qai yaco wale toka ena iwalewale ni soli sere ki na Lotu ena totolo ka rawarawa kina vei ira na lewe ni Lotu me ra vakauta yani na sere/ivakatagi tabu sega ni lavetaki ki na Lotu. E rawa ni vakau yani na sere/ivakatagi ena **apps.lds.org/artcomp**.

Sala ni kakaburaki ni vidio na “How To”. Sa tavoca na Lotu ena

YouTube e dua na sala ni kakaburaki vou ka vakatokai na “How To” ka vakarautaki kina na veivuke rawarawa matata baleta na bolebole dina ni bula. Me vaka ni “oqo e dua na sala ni kakaburaki eda na kunea kina na veivuke eda gadreva ena gauna eda gadreva kina,” na sala oqo e tiko kina ena gauna oqo e sivia ni 600 na vidio ka wasei vakaciwa, o ira yadua e yavica na ituvatuva ni lewena e duidui na kena ulutaga Vakavalagi, ka so ena vosa vaka-Sipeni kei na Potukali. Raica ena **HowTo.lds.org**.

Vakadewataki ni iVolanikalou: Sa kacivaka na Lotu na cakacaka ni vakavakadewa me baleta e 34 na vosa, kei na dua na iwalewale vou ka na rawa kina vei ira na tamata yadua me ra vulica na iwasese vakatovotovo ni vakavakadewa ni se bera ni qai tabaki tudei, kena ibalebale ni rawa ni ra na raica taumada na lewenilotu na ivolanikalou ena nodra vosa. ■

*E rawa ni o wilika eso tale na ka baleta na itukutuku oqo ena **news.lds.org**.*

LAKO MAI, MO MURI AU—

Me Baleta na Matabete
i Melikiseteki kei na
Soqosoqo ni Veivukei

*Sa rawa mera laurai talega na ivurevure
oqo ena app ni Gospel Library ena
comefollowme.lds.org.*

Na Cava na Vuna Me Tiko Kina

na Soqoni ni Kuoramu kei na iSoqosoqo ni Veivukei?

Ena iotioti ni gauna edaidai, e sa vakalesua mai na Kalou na matabete ka tuva na veikuoramu vakamatabete kei na Soqosoqo ni Veivukei me vukea na vakayacori ni Nona cakacaka ni veivakabulai. Ena vuku ni ka oqo, ena vei Siga Tabu ni da sota vata mai ena soqoni ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei, eda na veivosakitaka ka tuvanaka na ka meda cakava me vukea na cakacaka ni Kalou Me mana kina, sa gadrevi ki na veisoqoni oqo me uasivi cake mai na kalasi. Oqori e madigi talega meda veivakasalataki me baleta na cakacaka ni veivakabulai, vuli vata mai na nodra ivakavuvuli na iliuli ni Lotu me baleta na cakacaka oqo, ka tuvatuva ka kina me rawa ni rawati.

Soqoni ni Matabose ni iMatai ni Siga Tabu

Ena imatai ni Sigatabu ni veivula, na soqoni ni kuoramu kei na Soqosoqo ni Veivukei *ena sega ni oka kina na lesoni e vakatavulica e dua na qasenivuli*. Me kena isosomi, era na liutaka na soqoni ni matabose na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei. Ena soqoni ni matabose ni imatai ni Siga Tabu oqo, era na veivakasalataki vakai ira na kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei me baleta na nodra dui ilesilesi, madigi, kei na veibolebole; ka vuli mai na nodra rai titobu se veika era sotava; ka tuvanaka na sala mera vakayacora kina na veika a uqeti ira kina na Yalo. Na veivosaki oqo me na vakadeuci kina na ivolanikalou veidonui kei na nodra ivakavuvuli na parofita era bula tiko.

Era na sega ni tautauvata na veisoqoni yadua ni matabose. Oqo eso na idusidusi me vukea nodratou liutaka vagumatua na mataveiliutaki na matabose.

Na Ulutaga ena Matai ni Siga Tabu ena Soqoni ni Matabose

Na vakasama ni ulutaga ni soqoni ni matabose e rawa ni lako mai na soqoni ni mata-veiliutaki, soqoni ni matabose ni tabanalevu, na ituvatuva ni iwasewase, na veivakauqeti vakayalo era a ciqoma na iliuliu ni ra veiqaravi vei ira na lewenilotu, kei na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Na iulutaga eso e ra e vakatutu walega. E rawa ni ra kila na iliuliu eso tale na gagadre era vakauqeti me ra veitalanoataka.

- Na cava eda rawa ni cakava meda qaravi ira kina era tiko voliti keda? (raica na Mosaia 23:18).
- Eda na vakaliuca veitarataravi vakacava na noda ilesilesi?
- Eda na wasea vakacava na kosipeli vei ira na noda itokani kei ira na kai noda? (raica na Alama 17)
- Eda na taqomaki keda vakacava kei na noda matavuvale mai na itukutuku raraba tawayaga kei na iyaloalo vakasisila?
- Na cava meda na cakava meda tubera ka vaqacacotaki ira noda gone kei na itabagone ena noda tabanalevu?
- Eda na vakaitavi vakalevu cake vakacava ena cakacaka ni tuva kawa kei na sokalou e valetabu?
- Eda na sureta vakacava na veivuke ni Turaga ni da vakasaqara na noda isaunitaro vakosipeli ka vakasaqara meda kila vakatitobu na kosipeli?
- Eda na vaqacacotaka vakacava na noda ivakadinadina ni Turaga kei na Nona kosipeli ka vukea na noda vuvale me bula rawati koya vakayalo?

NI SE BERA NA SOQONI NI MATABOSE

MO DOU:

- Kila rawa tu na veika e gadrevi, madigi, kei na bolebole
- Digitaka ena masumasu e dua na ulutaga me veivosakitaki.
- Sureta na lewe ni kuoramu se ira na marama ni iSoqosoqo ni Veivukei mera vakavakarau tiko mai mera na mai wasea na nodra nanuma kei na veika era sa sotava.

KAKUA NI:

- Vakaraudaka e dua na lesoni
- Vakasamataka tiko mai e dua na iwali digitaki se na ka me caka.

ENA GAUNA NI SOQONI NI MATABOSE

MO DOU:

- Sureti ira na lewenikalasi mera *wasea na gauna* era a cakava kina na veivakauqeti vakayalo kei na ituvatuva mai na veisoqoni sa oti.
- Vakaraudaka na ulutaga ni soqoni ka vakayaloqaqatiki ira na lewenikalasi mera *veivakasalataki vakai ira* baleta na ulutaga, ka vakasaqara na kena iwali kei na veidusimaki mai na ivolanikalou, nodra vosa na parofita, kei na Yalo Tabu.
- *Tu vakarau mo cakava* na veika sa veivosakitaki. E rawa ni oka kina na ituvatuva vakailawalawa se nodra ituvatuva yadua na tamata.

KAKUA NI:

- Lewa na veivosaki.
- Tovolea mera vakauqeti na kalasi ena nomu nanuma.
- Veivosakitaka na veika rivarivabiti se ka maroroi.
- Vakavulica e dua na lesoni.
- Vakasaurataka e dua me vakaitavi.

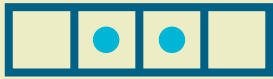
NI SA OTI NA SOQONI NI MATABOSE

MO DOU:

- Taleva Iesu na ituvatuva kei na ilesilesi a vakayacori ena soqoni ni matabose.
- Vakasaqara na sala mera oka kina o ira a sega ni tiko ena soqoni ena vuku ni nodra veikacivi se dua tale na vuna. Mo tukuna vei ira na ituvatuva sa mai vakayacori.
- Solia na gauna vei ira na lewenikalasi mera wasea na veika era sa sotava ena soqoni era tarava mai.

“Dua vei ira na ka totoka ni soqoni ni matabose oqo o ya ni sa vakarau oti na soqoni eda na vakaraudaka rawa e dua na ituvatuva me na caka.”

—Sister Jean B. Bingham, Peresitedi Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

Soqoni enai Karua kei nai ka Tolu ni Siga Tabu

Ena ikarua kei na ikatolu ni Sigatabu ni veivula, na kuoramu ni italatala qase kei na Soqosoqo ni Veivukei era na vulica na nodra ivakavuvuli na iliuliu ni Lotu mai na koniferedi raraba se qai oti toka ga. *Me na vulici vakalevu na nodra itukutuku na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua.* Ia, ena vuku ni veika e gadrevi kei na veivakauqeti ni Yalo, sa rawa me veivosakitaki na itukutuku mai na koniferedi raraba se qai oti toka ga.

Ena vuqa na gauna, na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase se iSoqosoqo ni Veivukei, ena digitaka e dua na itukutuku ni koniferedi me vulici ka yavutaki ena gagadre ni lewenilotu, dina ga ni rau na soli vakasama talega kina o bisopi se peresitedi ni iteki. Era rawa ni digitaka na iliuliu e dua na itukutuku ka semati ki nai ulutaga a veivosakitaki ena matabose ni soqoni ni matai-ni Siga Tabu, se era rawa ni digitaka e dua tale na itukutuku e duidui na kena ulutaga, e yavutaki mai na veivakauqeti ni Yalo.

O ira na iliuliu kei na qasenivuli e dodonu mera kunea na sala me vakayaloqaqatiki ira na lewenilotu me ra wilika taumada na itukutuku digitaki ka vakavakarau me ra mai wasea na dina ni kosipeli kei na vakasama ka mera na cakava vakacava. Na vakaturi ni itaviqaravi ni vuli e ra, ka vakatau ena ivakavuvuli ena *Veivakavulici ena Sala ni iVakabula*, rawa ni vakaitavitaki ira na lewenilotu ena vuli mai na itukutuku ni koniferedi raraba.

“Dau vakasaqara vakayalomatua mo cokonaka na itukutuku ni [koniferedi raraba] ena nomudou lotu vakamatavuvale, nomu vakavulica na kosipeli, [kei na] nomu dau veivosaki kei na matavuvale kei na itokani.”

Peresitedi Russell M. Nelson, “Meda Sa Gu Tiko,” *Liaona*, Me 2018, 118.

M. Russell Ballard, *“iSolisoli Talei mai Vua na Kalou,”* 9–11

E vakamacalataki ena itukutuku nei Peresitedi Ballard e vica na mataqali ulutaga—oka kina na parofita, vakabauta na Karisito, na sakaramede, kei na veiqaravi—ka na rawa mera kunea na lewe ni nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei na ulutaga eso era vakaibalebale cake. Sureta na lewenikalasi mera wasea e dua na ka mai na itukutuku oqo e veivakauqeti vei ira. Na veisureti se veivakalougatataki cava eda kunea rawa mai na itukutuku nei Peresitedi Ballard? Sa rawa mo sureta na lewenikalasi mera tugana me vica na miniti na ka era sa vakauqeti kina mera cakava a vu mai na veivosaki oqo.

Gary E. Stevenson, *“Na Loma ni Dua na Parofita,”* 17–20

Me vukei ira na lewenikalasi mera “kila vinaka na cecere” ni kena kacivi e dua na parofita vou, sa rawa mo sureta na

lewenikalasi mera vakasaqara ena itukutuku nei Elder Stevenson, na dina kei na veivakararamataki e veivuke mera kila ni sa bibi ka tabu na cakacaka vakalou oqo. Sa rawa mo sureti ira na lewenikalasi mera wasea na veika era a vakila ena soqoni vakalou a tokoni kina o Peresitedi Nelson me Peresitedi ni Lotu. Sa rawa mo droinitaka ena papa e dua na uto ni tamata ka kerea na kalasi mera vola kina na vosa se malanivosa eso e vakamacalataki na yalo kei na ivakarau nei Peresitedi Nelson. Na cava e sa vakavulica o koya e sa vakalougatataki keda?

Neil L. Andersen, *“Na Parofita ni Kalou,”* 24–27

Na veivosakitaki ni itukutuku nei Elder Andersen ena rawa me vaqacacotaka na nodra vakabauti ira na parofita bula na lewenikalasi. Sa rawa mo sureti ira mera vakasaqara ena nona itukutuku na veika ena vukea mera kila vinaka na vuna e vakatikori ira kina

na parofita na Kalou e vuravura kei na vuna meda na muri ira kina. Eda sa vakalougatataki vakacava baleta ni tiko e dua na parofita? Sa rawa mera wasea na lewenikalasi na sala era a rawata kina e dua na ivakadinadina ni o Peresitedi Russell M. Nelson sa parofita ni Turaga ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

David A. Bednar, *“Yalomalua ka Yalomalumu,”* 30–33

Me vakauqeti na kena veivosakitaki na itukutuku nei Elder Bednar, sa rawa mo vola ena papa *Na yalomalua sai koya na . . .* kei na *yalomalua e sega ni . . .* Mera qai vakasaqara na lewenikalasi na itukutuku nei Elder Bednar ka vola ena papa na malanivosa era raica ni na vakataucokotaka na itukutuku oqo. Na cava eda sa vulica mai na itukutuku oqo e vakauqeti keda meda yalomalua cake kina? Na ivakaraitaki cava ni yalomalua eda rawa ni vakasamataka? Eda na taurivaka vakacava na

ivakasala nei Elder Bednar meda yalomalua cake kina?

Bonnie L. Oscarson, “*Era Cakacaka na Goneyalewa*,” 36–38

Na taro sa dua na sala me sureta na vakasama vakatitobu. Sa rawa mo vola ena papa e vica na taro e saumi tiko mai na itukutuku nei Sister Oscarson, me vakataka *Eda na vakaitavitiaki ira vakacava na goneyalewa ena cakacaka ni Turaga?* Sureta na lewenikalasi mera vakasagara ena nona itukutuku na isaunitaro oqo ka veivosakitaka na veika era sa vulica. Na veivakalougatataki cava ena yaco mai ni ra vakaitavi na goneyalewa ena veiqaravi? Sa rawa ki na lewenikalasi mera wasea na veika era sotava ni ra a veiqaravi vata tiko kei ira na goneyalewa. Ni yavutaki ena noda veivosaki, na cava eda sa vakauqeti kina meda cakava?

Dale G. Renlund, “*Cakacaka ni Valetabu kei na Tuva Kawa: Veivauci kei na Veivakabulai*,” 46–49

A vakamacalataka o Elder Renlund na raivotu nei Isikeli baleta na valetabu kei na wai a drodro mai kina (raica na Isikeli 47:8–9). Sa rawa vua e dua na lewe ni kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei me droinitaka na raivotu oqo ena papa. Era sa tautauvata vakacava na veivakalougatataki ni cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa vata kei na wai a raica ena raivotu o Isikeli? Sa rawa mo sureta na kalasi mera wasea na veivakalougatataki ni cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa era sa sotava. Na cava eda rawa ni cakava me tiki wasoma ni noda bula na cakacaka ni tuva kawa kei na valetabu?

D. Todd Christofferson, “*Na Kuoramu ni iTalatala Qase*,” 55–58

Sa rawa mo sureti ira na lewe ni kuoramu ni italatala qase, mera wilika na wase ni itukutuku nei Elder Christofferson “Na iNaki ni Veisau Oqo.” Na cava eda rawa ni cakava meda rawata kina na inaki oqo? Ena iSoqosoqo ni Veivukei, sa rawa mo kerea e dua me tukuna na usutu ni veisau oqo ni kuoramu ni Matabete i Melikiseteki e tukuna tiko o Elder Christofferson. Sa rawa vei ira na marama mera raica na ivakavuvuli e tukuni tiko ena veisau oqo e rawa ni vakayagataki ena cakacaka ni nomuni iSoqosoqo ni Veivukei. Sa rawa vei ira na lewe ni kuoramu ni italatala qase se na iSoqosoqo ni Veivukei, mera veivosakitaka na veika era sa vulica mai

na italanoa kei Brother Goates kei na kena taurivaki ena nodra cakacaka.

Ronald A. Rasband, “*Raica! Na Mataivalu Vakatu*,” 58–61

Na kena lagati, rogoci, se wiliki vata na qaqani “Raica! Na Mataivalu Vakatu” (*Serenilotu*, naba 151) ena vakauqeta na kena veivosakitaki na itukutuku nei Elder Rasband. Era sa vakataka vakacava e dua na mataivalu vakatu o ira na kuoramu ni matabete kei na iSoqosoqo ni Veivukei? Sa rawa vei ira na lewenikalasi mera vakasagara talega ka veivosakitaka na “vuqa na veivakalougatataki” e tukuna tiko o Elder Rasband ni na lako mai ena veisau vou oqo ni kuoramu ni matabete. Na veivakalougatataki cava tale eso eda sa ciqoma—se da nuitaka tiko meda ciqoma—ni da na cakava na veisau oqo? Era na vakalougatataki vakalevu vakacava na iSoqosoqo ni Veivukei ena “veimataqali isolisoli” kei na “veituberi”

Henry B. Eyring, “*Veiqaravi Veivakauqeti*,” 61–64

E a tukuna o Peresitedi Eyring ni a vakauqeti ena rua na vosa ni soqoni ni sakaramede me baleta na veiqaravi. Sa rawa mo kerea e veimama ni lewe ni kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei mera taleva lesu na vosa nei cauravou yabaki 14 kei na karua ni veimama mera taleva lesu na italanoa kei dauveituberi ni vuvale. Ni ra sa wilika, sa rawa ki na lewenikalasi mera vakasamataka e dua na ivakasala e rawa ni ra solia vua e dua na cauravou se goneyalewa sa lesi vou me veiqaravi vua e dua. Ena rawa vakacava “meda sa dauvakauqeti ka dauloloma cake vakalevu ena noda . . . veiqaravi”?

Dallin H. Oaks, “*Na Kaukauwa ni Matabete*,” 65–68

Me tekivutaki e dua na veivosaki, sa rawa mo vola ena papa na ulutaga ni va na wasewase ni itukutuku nei Peresitedi Oaks. Oti mo sureti ira yadua na lewenikalasi mera wilika lo e dua na iwasewase ka qai vola ena papa e dua na yatuvosa e usutu ni itukutuku ni iwasewase o ya. Sa rawa vei ira na lewenikalasi mera wasea na veika era uqeti kina mai na veika era sa wilika. Ena rawa vakacava me torocake na noda veiqaravi vaka-lewe ni matabete se marama ni iSoqosoqo ni Veivukei ni da bulataka na ivakavuvuli ena itukutuku nei Peresitedi Oaks?

Russell M. Nelson, “*Veiqaravi ena Kaukauwa kei na Lewa ni Kalou*,” 68–75

Sa sureti ira tiko na lewe ni matabete o Peresitedi Nelson mera “tucake yani” ka vakayagataka na matabete mera vakalougatataki ira kina na luvei Tamada Vakalomalagi. Sureta na lewe ni nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei mera vakasagara na ivakaraitaki e solia mai ka veivosakitaki me vukea noda kila vinaka noda rawa ni vakayagataka na matabete me vakalougatataki nodra matavuvale kei ira na tamata. Na veigauna cava eda rawa ni wasea eda a vakalougatataki kina ena kaukauwa ni matabete? Eda na vukei ira vakacava na tamata se o keda meda vakabauta noda vakayagataka na matabete ni Kalou meda “veiqaravi ena Yacana”?

Reyna I. Aburto, “*Ena Lewa Vata*,” 78–80

E vakarautaka na itukutuku nei Sister Aburto na madigi ki na nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei me dikevi na nomuni

E Dua na iVakarau ni Noda Soqoni

1. Wasea na veika e sotavi mai na veivakauqeti kei na veisureti e ciqomi mai na veisoqoni taumada ni matabete se iSoqosoqo ni Veivukei (e liutaki mai na dua na lewe ni mataveiliutaki).

2. Vuli vata (ena veiliutaki ni dua na qasenivuli a kacivi). Sa dau veivuke vakalevu na nodra sureti na lewenilotu mera:

- Vakasaqara e dua na ka ena itukutuku ni koniferedi (me vakataka e dua na isaunitaro, dua na malani-vosa veivakauqeti, se ivakaraitaki ni dua na ivakavuvuli).
- Wasea ka veivosakitaka na ka era sa kunea.
- Sa rawa me raici na sala ena taurivaki kina na itukutuku ki na nodra bula kei na veika era sotava.

3. Tuvanaka na ka mo ni cakava oi kemuni yadua se vakailawalawa (ena veiliutaki ni dua na lewe ni mataveiliutaki).

sa cakacaka vinaka tiko ena duavata ena cakacaka ni Turaga. Me vukei mera cakava oqo na lewenikalasi, mo vakaraitaka na kedra iyaloalo na bebe vakatui, kei na nona sikovi ira na Nifai na iVakabula (raica na *iVola Yaloyalo ni Kosipeli*, 82, 83, 84), kei na cakacaka ni Lotu baleti ira na kawatamata raraba (raica na LDS.org). Mera vakasaqara na lewenikalasi na itukutuku ka raica na sala a vakayagataka o Sister Aburto na ivakaraitaki oqo me vakavulica kina na inaki kei na kalougata ni cakacaka ena duavata. Na cava eda rawa ni cakava meda cakacaka “ena lewa vata”?

Henry B. Eyring, “*Me Tiko kei Kemuni na Yalona*,” 86–89

Me torocake noda gadreva ka guta meda ciqoma na Yalo Tabu, e wasea o Peresitedi Eyring e vica na ka a sotava ka veivakasalataki kina vakamatata. Ni dikevi lesu na veika a sotava, na vakanananu cava vata o ya era rawa ni wasea na lewe ni nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei ena gauna a tara kina na yalodra na Yalo Tabu se vakadeitaka kina na ka dina? Sa rawa talega ki na lewenikalasi mera vola ena papa na veidusimaki nei Peresitedi Eyring me vukea “noda dolava na yaloda meda ciqoma na veiqaravi ni Yalo.” Ena vukei keda vakacava ni da muria nona veidusimaki ki na noda bula kei na noda matavuvale? ena noda kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei?

Dallin H. Oaks, “*Na Veika Lalai ka Rawarawa*,” 89–92

Era tiko ena itukutuku nei Peresitedi Oaks na vosa vakaiibalebale e vakavulica ni ka lalai ka rawarawa e ka mana kaukauwa ni ka vinaka se ka butobuto. Na vosa vakaiibalebale oqo era oka kina na waka ni kau, dua na timi ni voce bavelo, wa ni dali, kei na tuturu ni wai. Sa rawa mera wilika oqo na lewenikalasi ka veivosakitaka na ka era vakavulica baleta na kaukauwa ni cakava na veika lalai ka rawarawa ena veigauna. Na veika lalai ka rawarawa cava e kauta mai na veivakauqeti ni Yalo Tabu ki na noda bula? Sureta na lewenikalasi mera tugana na veika era sa uqeti kina mera muria na ivakasala nei Peresitedi Oaks.

Russell M. Nelson, “*iVakatakila ki na Lotu, iVakatakila ki na Noda Bula*,” 93–96

Ena nona itukutuku, sa vakamasuti keda kina o Peresitedi Nelson meda toroya cake na noda “gugumatua vakayalo meda ciqoma na ivakatakila.” Me vukea nodra muria na

nona ivakasala na lewenikalasi, mo vola na taro vakaoqo ena papa: Na cava na vuna eda gadreva kina na ivakatakila? Eda na toroya cake vakacava na noda gugumatua meda ciqoma kina na ivakatakila—na tamata yadua kei na noda veivakasalataki vata? Na veivakalougatataki cava a yalataka o Peresitedi Nelson kevaka meda vakasaqara na ivakatakila? Wasea vakailawalawa na lewenikalasi, ka sureta na ilawalawa yadua mera vakasaqara ka wasea e dua na isau ni taro oqo.

Gerrit W. Gong, “*Sa Tucake ko Jisu*,” 97–98

Na cava era rawa ni vulica na lewe ni nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei mai na itukutuku nei Elder Gong me baleta na noda veiyalayalati kei na Veisorovaki i Jisu Karisito? Sa rawa mo sureta na lewenikalasi mera vakasaqara ena itukutuku, na veivakalougatataki ni Veisorovaki ni iVakabula kei na noda veiyalayalati—ni rau cakacaka vata—ena solia vei keda. Mo qai taroga vakaoqo me baleta na veika era sa kunea: E rau cakacaka vata vakacava na noda veiyalayalati kei na Veisorovaki me da “tamata yaco ka cecere” kina? Erau vukei keda ena cava meda tautauri matua kina ka sega ni sorova?

Ulisses Soares, “*Era Vosa na Parofita ena Kaukauwa ni Yalo Tabu*,” 98–99

Sa rawa ni uqeti keda na itukutuku nei Elder Soares meda cakacaka ena vakabauta ni da bula luluqa ena vakayacora na lewa ni Turaga. A ciqoma vakacava o Elder Soares na vakacegu kei na veivakadeitaki ni sa ciqoma na nona veikacivi vou me dua na iApositolu? Na cava a vulica mai na veika a sotava ni sa kacivi me dua na peresitedi ni kaulotu? Na cava e rawa ni da vulica mai na veika a sota-va? Solia na gauna ki na lewenikalasi mera wasea na gauna era a lomatarotarotaka kina nona vinakata na Turaga mera cakava e dua na ka. Na cava era a cakava mera kunea kina na vakabauta mera toso yani ki liu?

Jeffrey R. Holland, “*Tiko Vata kei Ira ka Vakaukauwataki Ira*,” 101–3

Ni ra sa mai vulica na lewe ni nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei na veisau ki na “ivakarau ni veiqaravi ni matabete kei na iSoqosoqo ni Veivukei,” na cava era sa taroga tiko? Na itukutuku nei Elder Holland ena rawa me vakarautaka na isaunitaro. Sa rawa

mera vakasaqara na lewenikalasi na ivakavuvuli ni kospeli e vakavulica o Elder Holland ni ra sa yavu ni veisau oqo. Na veisureti cava eda kunea ena nona itukutuku? Na veivakalougatataki cava sa yalataki tu? Ena vukei keda vakacava na sala vou oqo ni veiqaravi meda sa “tisaipeli dina i Karisito”?

Jean B. Bingham, “*Veiqaravi me Vakataka na iVakabula*,” 104–7

Ena nona itukutuku, sa sureti keda kina o Sister Bingham meda tarogi keda ena veika me dusimaka na noda sasaga ni veiqaravi. Sa rawa ki na lewenikalasi mera veivosakitaka na veitaro oqo mena dusimaka vakacava na nodra sasaga ka vakasaqara na isau ni taro nei Sister Bingham, “E vakacava beka na irairai ni [veiqaravi]?” Sa rawa mo taura na gauna mo dikeva kina eso na ivakaraitaki e tukuna tiko o Sister Bingham baleta nodra veiqaravi eso ka sureta na lewenikalasi mera wasea na nodra ivakaraitaki. Na cava eda kunea ena itukutuku nei Sister Bingham e vakalevutaka noda kila vinaka na vuna kei na sala ni noda veiqaravi?

Dieter F. Uchtdorf, “*Raica na Tamata!*,” 107–10

Eda na vukea vakacava e dua me kila vinaka ni solibula veisorovaki ni Tucaketale i Jisu Karisito a gauna bibi duadua ena itukutuku kei vuravura? Sureta na lewenikalasi mera tuga na na taro oqo ni ra wilika na tiki ni itukutuku nei Elder Uchtdorf. Na cava era sa kunea sa vukea me vakamacalataka kina na kena bibi vei ira na gauna oqo? Ni oti na veivosaki, sa rawa mera veivosakitaka na lewenikalasi na ibalebale ni “raica na tamata.” Eda sa vulica vakacava meda “raica na tamata”?

Quentin L. Cook, “*Vakarau Mo Sotava na Kalou*,” 114–17

Sa rawa me tekivu na veivosakitaki ni itukutuku nei Elder Cook ena nona sureti e dua ena kalasi me solia na usutu ni vakalesuimai ni idola ni matabete ena Valetabu e Kirtland. Ena itukutuku nei Elder Cook, na ilesilesi cava ni Lotu era sema tiko ki na idola oqo? Era sa vakaraitaki tiko vakacava na ilesilesi oqo ena Lotu nikua? Vola ena papa na vosa *valavala dodonu, duavata*, kei na *tautauvata* ka kerea na lewenikalasi mera wasea na veivakararamataki era sa rawata baleta na ivakavuvuli yadua oqo mai na itukutuku nei Elder Cook. Era veivuke vakacava na ivakavuvuli oqo meda cakava rawa kina na ilesilesi tabu?

Soqoni ena iKava ni

Sigatabu

Ena ikava ni Sigatabu ni veivula, era veitalanoataka na veikuoramu, kei na Soqosoqo ni Veivukei e dua na iulutaga e digitaki mai na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Na iulutaga enai kava ni Sigatabu eso oqo era na vakavoui tiko ena vei koniferedi raraba. Vakatekivu nikua me yacova na koniferedi raraba e tarava, sa na ulutaga tiko na “*Veiqaravi Vei ira na Tamata*.” Ena veivula yadua, sa rawa vei ira na iliuli se qasenivuli mera liutaka na veivosakitaki ni dua na ivakavuvuli oqo sa baleta na veiqaravi.

Me baleta na ikuri ni ivurevure me tokona na veivosaki baleta na veiqaravi, raica na ministering.lds.org kei na ivakamacala ni “iVakavuvuli ni Veiqaravi” ena ilavelave e tarava ni *Liaona*.

Na cava na kena ibalebale mo veiqaravi?

Na cava na ibalebale ni *veiqaravi* vei ira na lewenilotu ena nomu tabanalevu se tabana? Me kilai, sa rawa mo vola ena papa na *Veiqaravi* ka sureta na lewenikalasi mera vola wavokita kina na veivosa e sema ki na veiqaravi. Sa rawa mera vakasaqara na vosa se malanivosa me ikuri ni veika era sa vola mai na ivolanikalou vakaoqo: Maciu 25:34–40; Luke 10:25–37; 2 Nifai 25:26; Mosaia 18:8–9; 3 Nifai 18:25; kei na Vunau kei na Veiyalayalati 81:5. Na cava eda sa vulica mai na veitikina oqo me

baleta na veiqaravi? Sa rawa mo kerea na lewenikalasi mera wasea na ivakaraitaki eso ni veiqaravi era sa raica. Ena veivuke vakacava na noda veiqaravi me sotava na nodra gagadre vakayalo vakayago na tamata? Ena vukea vakacava mera toro voleka mai na tamata vei Karisito?

Na iVakabula sa noda ivakaraitaki uasivi ni veiqaravi.

Me vulici na sala mana ni veiqaravi, sa rawa ki na lewenikalasi mera wasea na italoa eso mai na ivolanikalou a veiqaravi kina na iVakabula vei ira na tamata—e

rawa ni kune e vica na ivakaraitaki ena Joni 4–6 kei na Marika 2:1–12. Sa rawa mera wasea na lewenikalasi na veika era sa uqeti kina mai na italoanoa oqo kei na ivakavuvuli cava era sa vulica rawa baleta na veiqaravi. Me vakataka, a cakava vakacava na iVakabula me Nona dina na veiqaravi vei ira na tamata? A sotava vakacava na nodra gagadre vakayalo na tamata vakakina na veika vakayago? Sa rawa mera wasea na lewenikalasi na nodra raica kina eso era a vakayagataka kina na ivakavuvuli oqo ni ra veiqaravi.

Na veiqaravi sa vakauqeti ena loloma sa Vakarisito.

Me curumi yani na kaukauwa ni veiqaravi e veivakuqeti kina na loloma sa Vakarisito, sa rawa me volai ena papa na veiyatuvosa oqo ka sureta na lewenikalasi mera vakatura na sala me volai ena tikina e vo tiko: *Niu lomani ira vakaidina na tamata au qarava, au sa _____. Niu veiqaravi ena so tale na inaki, au sa _____*. Na cava eda rawa ni cakava me vakadeitaka ni noda veiqaravi vei ira na tamata sa vakauqeti ena loloma sa Vakarisito? Eda sa tauyavutaka vakacava na loloma sa Vakarisito vei ira eda sa lesi meda qarava? (raica na Moronai 7:45–48). Sa rawa talega mera wasea na lewenikalasi na ivakaraitaki eso ni veiqaravi a vakauqeti ena loloma sa Vakarisito.

E vinakata na Kalou mera wanonovi ka lomani na luvena taucoko.

A kaya o Peresitedi Russell M. Nelson, “Na ivakatakilakila ni Lotu dina e bula tiko ni Turaga o ya na kena dau tiko e dua na sasaga ni veiqaravi e tuvanaki, dusimaki vei ira yadua na luve ni Kalou kei na nodra matavuvale” (“Veiqaravi ena Kaukauwa kei na Lewa ni Kalou,” *Liaona*, Me 2018, 69.). Na cava e vakavulica o Peresitedi Nelson era sa sala “tuvanaki, dusimaki” sa vukei keda tiko kina na Lotu meda lomani ira cake kina na tamata? Na cava na vuna era sa “ivakatakilakila ni Lotu dina e bula tiko ni Turaga” na sasaga oqo? (raica na Mosaia 18:21–22 kei na Moronai 6:4–6 me baleta vakasama eso). Na veivakalougatataki cava sa yaco mai ki na noda bula se nodra bula na tamata baleta ni ra veiqaravi na tamata ena nodra veikacivi se illesilesi ni Lotu?

Raica sa ka talei ena mata ni Kalou na tamata kecega.

Na veika eratou a sotava na luvei Mosai sa ivakaraitaki ni ivakarau ni noda raici ira

na tamata sa na vakauqeta na sala eda na qaravi ira kina. Sa rawa mo vola ena papa *Na sala era raici ira kina na Nifaiti na Lemanaiti kei na Sala a raici ira kina na Leimanaiti na Luvei Mosaia*. Mo qai sureta na lewenikalasi mera vakasaqara ena Mosaia 28:1–3 kei na Alama 26:23–26 na vosa kei na malanivosa eso me ra volai ena ruku ni itukutuku oqo. Na cava e vakavulica vei keda na veivakatautauvatataki oqo ena sala eda dau raici ira kina na tamata ni na vakauqeta na sala eda na qaravi ira kina? Eda na vulica vakacava meda raici ira kina na tamata me vaka e raici ira na Kalou? (raica na V&V 18:10–16).

O ira na dauveiqaravi dina era raica vakatabakidua na nodra gagadre na tamata.

Me vukea na lewenikalasi mera kila vinaka cake na yaga bibi ni raicimatua na nodra gagadre na tamata ni da veiqaravi, sa rawa mo vakatauvatana na veiqaravi ena kena soli ka ciqomi na iloloma. Eda sa ciqoma beka e dua na iloloma e vakaibalebale cake mai vua e dua sa kila vinaka tu na ka eda gadreva se vinakata tu? E tautauvata vakacava na veiqaravi ki na kena soli e dua na iloloma vuku? Sa rawa me veivosakitaki na italoanoa eso mai na koniferedi raraba se qai oti toka ga e tukuna tiko na sala era veiqaravi kina na tamata me vaka na nodra gagadre na tamata (raica me vakataka na Jean B. Bingham, “Veiqaravi me Vakataka na iVakabula,” *Liaona*, Me 2018). Sa rawa mera wasea talega na lewenikalasi na italoanoa tale eso e vakaraitaka tiko na ivakavuvuli oqo.

Eda na vulica vakacava na nodra gagadre na tamata? Sureta na lewenikalasi yadua mera vola na tamata era a veiqaravi kina. Ena yasa ni yaca yadua mera na vola kina na isau ni taro “Na cava e gadreva na tamata oqo me toro voleka mai kina vei Karisito?” Ni rawa, vakayaloqagataki ira na lewenikalasi mera okata kina na cakacaka vakalotu ni tamata yadua era gadreva mera ciqoma. Sureta na lewenikalasi mera vakasamataka tikoga na taro oqo ka vakasaqara na veivakuqeti me vukei ira mera sotava na nodra gagadre na tamata.

E vinakata na Turaga meda dau ciqoma na nodra veiqaravi mai na tamata.

E kaya o Elder Robert D. Hales: “Na ituvatua ni kosipeli e gadreva kina na solisoli kei na ciqoma. . . . Era dau kaya na tamata era tiko leqa: ‘Au na cakava ga vakai au,’ . . . ‘Au rawa ni bula rawati au ga.’ Sa dau tukuni tu ni sega ni dua e vutuniyau sara ka sega

ni gadreva e dua na veivuke mai vua e dua, e sega ni dua e dravudravua sara me sega ni rawa me yaga kivei ira na kai nona ena dua na ka. Na yalo ni kere veivuke maivei ira na tamata ena yalonuidei, kei na solia ena yalololoma, e dodonu me sa tiki ni noda bula” (“We Can’t Do It Alone,” *Ensign*, Nov. 1975, 91, 93). Na cava na vuna eda dau lomalomarua kina meda ciqoma na veivuke mai vei ira na tamata? Ena vukea vakacava mera vakalougatataki o ira era qaravi keda ni da lomasoli meda vukei? Solia e dua na gauna vei ira na lewenikalasi mera tugana na sala era na lomadina kina mera ciqoma nodra qaravi mai vei ira na tamata. Na cava e tukuna tiko na 1 Korinica 12:13–21 baleta na vuna e dodonu kina meda veilomani tiko kina vakai keda?

E vuqa tu na sala me da veiqaravi kina vei ira na tamata.

Mera vukei na lewenikalasi mera raica e vuqa na sala meda veiqaravi kina vakai keda, mo sureti ira mera taleva lesu na itukutuku nei Elder Jeffrey R. Holland “Tiko Vata Kei Ira ka Vakaukauwataki Ira” (*Liaona*, Me 2018, 101–3; raica talega na “iVakavuvuli ni Veiqaravi” ena ilavelave e tarava ni *Liaona*). Sa rawa me wasei vakailawalawa lalai na lewenikalasi, ka mera vakasamataka na ilawalawa e vica na vakanananu e rawa ni vukei kina e dua na tamata. Sa rawa mera vakasamataka vakabibi na sala eso mera veiqaravi kina na tamata ki na nodra gagadre vakayalo vakayago na tamata era vakanananu tiko kina. Kerea ki na ilawalawa oqo mera wasea na nodra vakasama ka tuga-na ke dua vei ira na vakasama oqo ena rawa me vakalougatataki ira era qarava. ■

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

*Dabe, mai na imauvi: Peresitedi M. Russell Ballard, Elder Jeffrey R. Holland, Elder Dieter F. Uchtdorf, Elder David A. Bednar, Elder Quentin L. Cook.
Tucabe, mai na imauvi: Elder D. Todd Christofferson, Elder Neil L. Andersen, Elder Ronald A. Rasband, Elder Gary E. Stevenson, Elder Dale G. Renlund,
Elder Gerrit W. Gong, Elder Ulisses Soares.*

“Au sa vakalougatataki kemuni mo ni raica na veika mo ni vakatikikitaka laivi mo ni vakayagataka kina e levu na gauna e valetabu,” e kaya o Peresitedi Russell M. Nelson ena isogo ni soqoni ni ka 188 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki ni Lotu. “Au vakalougatataki kemuni me levu nomuni veilomani kei na loloma e nomuni veivale kei na gagadre titobu cake mo ni qarava na nomuni veiwekani vakavuvale tawamudu. Au vakalougatataki kemuni ena vakabauta levu cake vua na Turaga ko Jisu Karisito kei na rawata vakalevu cake mo ni muri Koya ka Nona tisaipeli dina.

“Au vakalougatataki kemuni mo ni laveta na domomuni ena ivakadinadina, me vakai au oqo, ni da vakaitavi tiko ena cakacaka ni Kalou Cecere! O Jisu na Karisito. Oqo na Nona Lotu, ka dusimaka tiko Ko Koya mai vei ira na Nona italai lumuti.”

NA LOTU I
JISU KARISITO
 NI YALODODONU
 EDAIDAI